Sprawozdanie Zarządu z działalności

Grupy Kapitałowej LOTOS

za rok 2014

Spis treści

1. O Grupie Kapitałowej LOTOS 5

1.1. Organizacja i zarządzanie w Grupie Kapitałowej LOTOS 6

1.1.1. Struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej LOTOS oraz informacja o posiadanych przez Grupę LOTOS S.A. oddziałach (zakładach) 6

1.1.2. Zmiany własnościowe w Grupie Kapitałowej LOTOS 10

1.1.3. Zmiany w powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Grupy LOTOS S.A. z innymi podmiotami 10

1.1.4. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Grupą LOTOS S.A. i Grupą Kapitałową LOTOS ... 14

1.2. Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej LOTOS 14

1.2.1. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej LOTOS 14

1.2.2. Umowy zawarte pomiędzy emitentem a osobami zarządzającymi oraz wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych osobom zarządzającym i nadzorującym Grupę LOTOS S.A. 15

1.2.3. System kontroli programów akcji pracowniczych 16

2. Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS oraz uwarunkowania jej rozwoju 17

2.1. Strategia Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011 – 2015 oraz perspektywy rozwoju jej działalności 17

2.2. Charakterystyka wewnętrznych i zewnętrznych czynników rozwoju 22

2.3. Ryzyka w działalności Grupy Kapitałowej LOTOS 25

3. Działalność operacyjna Grupy Kapitałowej LOTOS 38

3.1. Istotne wydarzenia w 2014 roku 38

3.2. Otoczenie makroekonomiczne 41

3.3. Poszukiwanie i wydobycie węglowodorów 46

3.3.1. Tendencje w branży poszukiwawczo-wydobywczej 46

3.3.2. Warunki prowadzenia działalności poszukiwawczo-wydobywczej na obszarze Polski 48

3.3.3. Otoczenie konkurencyjne w działalności poszukiwawczo-wydobywczej 49

3.3.4. Działalność poszukiwawczo – wydobywcza w ujęciu geograficznym 50

3.3.5. Istotne wydarzenia w działalności poszukiwawczo-wydobywczej w 2014 roku 55

3.4. Rafineria 56

3.4.1. Tendencje na światowym rynku rafineryjnym 56

2.4.1. Czynniki cenotwórcze na rynku ropy naftowej 59

2.4.2. Charakterystyka branży rafineryjnej w 2014 roku 61

3.4.2. Gdańska rafineria Grupy LOTOS S.A. 65

3.4.3. Podstawowe produkty, towary i usługi 68

3.5. Obszar detalicznej sprzedaży paliw 70

3.5.1. Charakterystyka branży detalicznej 70

3.5.2. Sieć stacji paliw LOTOS 71

3.5.3. Istotne wydarzenia w działalności detalicznej 73

3.6. Obszar sprzedaży produktów naftowych 73

3.6.1. Charakterystyka rynku paliw w Polsce i pozycja Grupy Kapitałowej LOTOS 73

3.5.4. Produkty, towary i usługi 74

3.7. Logistyka 78

3.7.1. Logistyka morska 81

3.7.2. Logistyka kolejowa ... 82
3.8. Ochrona środowiska ... 83
3.9. Osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju ... 85
3.10. Istotne umowy oraz postępowania sądowe w 2014 roku ... 87
3.10.1. Umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej LOTOS ... 87
3.10.2. Istotne transakcje z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe ... 89
3.10.3. Umowa z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych ... 89
3.10.4. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej ... 89
4. Sytuacja finansowa Grupy Kapitałowej LOTOS ... 90
4.1. Omówienie podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych oraz ocena istotnych czynników i nietypowych zdarzeń ... 90
4.1.1. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów ... 90
4.1.2. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej ... 94
4.1.3. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych ... 97
4.1.4. Ocena czynników i zdarzeń o nietypowym charakterze mających wpływ na wyniki z działalności ... 97
4.1.5. Objaśnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na 2014 rok ... 98
4.2. Oświadczenia Zarządu ... 98
4.2.1. W sprawie zgodności rocznego sprawozdania finansowego oraz sprawozdania zarządu z działalności Grupy Kapitałowej LOTOS ... 98
4.2.2. W sprawie wyboru podmiotu uprawnionego do przeglądu sprawozdań finansowych ... 98
4.3. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne oraz inwestycje kapitałowe ... 99
4.3.1. Inwestycje rzeczowe ... 99
4.3.2. Inwestycje kapitałowe ... 99
4.3.3. Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych w porównaniu do wielkości posiadanych środków ... 99
4.4. Finansowanie ... 100
4.4.1. Informacja o umowach kredytowych i pożyczkach udzielonych w 2014 roku ... 100
4.4.2. Pożyczki udzielone przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS ... 105
4.4.3. Informacja o istotnych poręczeniach, gwarancjach oraz pozostałych zabezpieczeniach ... 107
4.4.4. Ocena dotycząca zarządzania zasobami finansowymi ... 108
4.4.5. Wykorzystanie wpływów z emisji w ramach realizacji celów emisyjnych ... 113
5. Informacje dotyczące akcji Grupy LOTOS S.A. ... 115
5.1. Grupa LOTOS S.A. na Giełdzie Papierów Wartościowych ... 115
5.2. Polityka dywidendowa ... 120
5.3. Nabycie udziałów (akcji) własnych ... 121
5.4. Akcje i udziały w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących ... 121
5.5. Umowy, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy ... 122
6. Ład korporacyjny ... 123
6.1. Akcjonariat ... 123
6.1.1. Znaczne pakiety akcji ... 123

6.1.2. Posiadacze papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień 126
6.1.3. Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa oraz ich wykonywanie w spółkach kapitałowych 126
6.1.4. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu 127
6.1.5. Ograniczenia dotyczace przenoszenia prawa własności papierów wartościowych 130
6.2. Funkcjonowanie organów Spółki 130
6.2.1. Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. 132
6.2.2. Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. 133
6.2.3. Zarząd Grupy LOTOS S.A. oraz uprawnienia poszczególnych członków 138
6.2.4. Zasady zmiany statutu Grupy LOTOS S.A. 146
6.3. Zbiór zasad ładu korporacyjnego, które Grupa LOTOS S.A. stosowała w 2014 roku 146

1. O GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Grupa LOTOS S.A., wraz ze spółkami należącymi do jej grupy kapitałowej, to pionowo zintegrowany koncern naftowy, zajmujący się wydobyciem i przerobem ropy naftowej oraz sprzedażą hurtową i detaliczną wysokiej jakości produktów naftowych. Jest producentem i dostawcą m.in. benzyny bezołowiowej, oleju napędowego, lekkiego oleju opałowego, paliwa lotniczego oraz ciężkiego oleju opałowego. Koncern specjalizuje się także w produkcji i sprzedaży olejów smarowych i asfaltów.

Obecnie obowiązująca strategia biznesowa na lata 2011-2015 zakłada umocnienie pozycji Grupy Kapitałowej LOTOS jako silnego, innowacyjnego i efektywnie rozwijającego się podmiotu, który odgrywa znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego kraju, a w swojej działalności postępuje z poszanowaniem zasad społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju.

W skład grupy kapitałowej, oprócz Grupy LOTOS S.A., która zarządza rafinerią w Gdańsku, wchodzi obecnie 36 spółek ze znakiem LOTOS. Do najważniejszych należą:

- Grupa LOTOS S.A., która jest producentem i dostawcą m.in. benzyny bezołowiowej, oleju napędowego, oleju napędowego do celów opałowych (lekki olej opałowy), paliwa lotniczego oraz ciężkiego oleju opałowego. Dominującym aktywem Grupy LOTOS S.A. jest rafineria w Gdańsku, o nominalnej mocy przerobowej 10,5 mln ton ropy naftowej rocznie. W 2014 roku przerób wyniósł 9,89 mln ton.
- LOTOS Petrobaltic S.A., która prowadzi prace poszukiwawczo-wydobywcze w zakresie eksploatacji złóż ropy naftowej na Morzu Bałtyckim, na Norweskim Szelfie Kontynentalnym (poprzez spółkę zależną LOTOS Exploration and Production Norge AS) oraz terytorium lądowym Litwy (poprzez spółkę AB LOTOS Geonafta oraz podmioty wchodzące w ramach jej grupy kapitałowej).
- LOTOS Paliwa Sp z o.o., której zakresem działalności jest: zarządzanie stacjami paliw (ogólnopolska sieć 441 jednostek, trzecia co do wielkości w Polsce; za jej pośrednictwem koncern oferuje produkty i usługi segmentu premium, w którym działają także stacje autostradowe oraz od 2011 roku segmentu ekonomicznego reprezentowanego przez dynamicznie rozbudowywaną na rynku sieć LOTOS Optima), handel detaliczny z klientami biznesowymi, rozwój sieci sprzedaży detalicznej, hurtowej, handel B2B oraz poprzez sieć samoobsługowych dystrybutorów oleju napędowego i benzyn (System Diesel Service – SDS).
- LOTOS Oil S.A., zajmująca się produkcją i dystrybucją środków smarnych: olejów samochodowych, przemysłowych i smarów, olejów bazowych, a także kosmetyków i chemii samochodowej.
- LOTOS Asfalt Sp z o.o., specjalizująca się w produkcji i handlu asfaltami oraz emulsjami drogowymi.
- LOTOS Kolej Sp z o.o., świadcząca usługi w zakresie przewozów kolejowych, głównie dla spółek z Grupy Kapitałowej LOTOS. Udział spółki w polskim rynku wynosi 8%.
- LOTOS Air BP Polska Sp z o.o. (50% udział Grupy LOTOS S.A.), której przedmiotem działalności jest sprzedaż paliwa lotniczego oraz tankowanie paliwem lotniczym statków powietrznych na polskich lotniskach.

Akcje Grupy LOTOS S.A. od czerwca 2005 roku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW). Od listopada 2009 roku Spółka jest uczestnikiem pierwszego w Europie Środkowo-Wschodniej indeksu firm społecznie odpowiedzialnych - RESPECT Index na GPW.

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej LOTOS w końcu 2014 roku wynosiło 5 106 osób. Przychody ze sprzedaży wyniosły 28.501,9 mln zł. Wynik EBITDA LIFO w 2014 roku wyniósł 378 mln zł, zaś wynik netto -1 466,4 mln zł. Na koniec 2014 roku udział Grupy Kapitałowej LOTOS w sprzedaży detalicznej paliw w Polsce wyniósł 9%, zaś w krajowym rynku paliw 33,1%.

1.1. ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

1.1.1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS ORAZ INFORMACJA O POSIADANYCH PRZEZ GRUPĘ LOTOS S.A. ODDZIAŁACH (ZAKŁADACH)

Grupa LOTOS S.A., jako podmiot dominujący, pełni wśród spółek Grupy Kapitałowej LOTOS rolę integratora kluczowych funkcji zarządczych i wspierających.

Realizacji zadań z tym związanych służy wdrożony w przedsiębiorstwie model zarządzania segmentowego. Segment jest to wydzielony obszar działalności biznesowej zarządzany w grupie kapitałowej przez wyznaczonego członka Zarządu Grupy LOTOS S.A. Przyjęty model wpływa na sprawność zarządzania oraz zapewnienie synergii kosztowej i przychodowej w skali całej organizacji. Zarządzanie segmentowe obejmuje m.in. realizację spójnej strategii, planowanie i kontroling, zintegrowane zarządzanie operacyjne oraz zapewnienie spójnych standardów korporacyjnych.

Grupa LOTOS S.A. nie posiada oddziałów (zakładów) w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości.

W działalności operacyjnej Grupy Kapitałowej LOTOS wyróżnia się dwa główne segmenty operacyjne sprawozdawcze:

- **segment operacyjny wydobywczy** – obejmujący działalność w zakresie pozyskiwania i eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego,
- **segment operacyjny produkcji i handlu** – obejmuje działalność spółek w zakresie wytwarzania, przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, jak również ich sprzedaży hurtowej i detalicznej oraz działalność pomocniczą, transportową i serwisową.

Dla celów zarządczych Grupa Kapitałowa LOTOS podzielona jest na jednostki biznesowe w oparciu o segmenty branżowe.

- **zarządczy:** zarządzany przez Prezesa Zarządu Grupy LOTOS tj. Szefa segmentu zarządczego. Segment prowadzi działania w zakresie wzrostu wartości Grupy Kapitałowej LOTOS, poprzez zarządzanie całokształtem jej działalności, w tym koordynacja opracowania strategii, definiowanie kierunków rozwoju poszczególnych obszarów biznesowych oraz koordynacja funkcji wsparcia procesowego.
- **poszukiwawczo-wydobywczy:** zarządzany przez Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS ds. Poszukiwań i Wydobycia tj. Szefa segmentu poszukiwawczo-wydobywczego. Do zadań segmentu należy opracowanie strategii rozwoju działalności Grupy Kapitałowej LOTOS w obszarze poszukiwań i wydobycia złóż ropy naftowej i gazu oraz zarządzanie i nadzorowanie działań w tym zakresie.

  Do segmentu poszukiwawczo-wydobywczego przypisana jest spółka LOTOS Petrobaltic wraz z podległymi spółkami zależnymi i powiązanymi.
- **operacyjny:** zarządzany przez Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS ds. Produkcji i Rozwoju, tj. Szefa segmentu operacyjnego. Do zadań segmentu należy opracowanie strategii w zakresie utrzymania i rozbudowy instalacji produkcyjnych oraz nadzór i koordynacja całokształtu spraw związanych z przerobem ropy naftowej, produkcją rafineryjną i techniką. W zadaniach segmentu mieści się opracowywanie założeń polityki produkcji rafineryjnej, nadzór nad sprawami związanymi z rozwojem i badaniami w obszarze produkcji, koordynacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie rozwoju technicznego i technologicznego, nadzór nad utrzymaniem wymaganej sprawności technicznej majątku, nadzór nad procesami ochrony środowiska, bhp oraz bezpieczeństwa i ochrony fizycznej.

  Do segmentu operacyjnego przypisane są spółki: LOTOS Infrastruktura wraz z podległą spółką zależną, LOTOS Lab, LOTOS Ochrona, LOTOS Serwis i LOTOS Straż.

W styczniu 2014 roku spółka LOTOS Infrastruktura S.A. nabyła pakiet udziałów w spółce RCEkoenergia Sp. z o.o. od spółki LOTOS Terminale S.A., tworząc własną grupę kapitałową. W związku z powyższą transakcją zmieniła się struktura właścicielska spółki RCEkoenergia Sp. z o.o., której większościowym udziałowcem stała się LOTOS Infrastruktura S.A., a udziałowcem mniejszościowym, w wymiarze 0,004% udziału w kapitale zakładowym, Grupa LOTOS S.A.

- **handlowy:** zarządzany przez Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS ds. Handlu, tj. Szefa segmentu handlowego. Do zadań segmentu należy opracowanie strategii w zakresie handlu oraz efektywne zarządzanie sprzedażą, zaopatrzeniem w ropę i produkty naftowe oraz dystrybucją. Segment odpowiada także za rozwój działalności tradingowej i optymalizacyjnej.

  W segmencie handlowym znajdują się następujące spółki: LOTOS Asfalt, LOTOS Kolej, LOTOS Oil, LOTOS Paliwa i LOTOS Terminale wraz z podległą spółką zależną.

  W styczniu 2014 roku spółka LOTOS Terminale S.A. sprzedała posiadany cały pakiet udziałów w spółce RCEkoenergia Sp. z o.o. na rzecz LOTOS Infrastruktura S.A. W związku z powyższą transakcją zmieniła się struktura właścicielska spółki RCEkoenergia Sp. z o.o, tzn.: LOTOS Infrastruktura S.A. stała się większościowym udziałowcem 99,996% udziałów w kapitale zakładowym, a Grupa LOTOS S.A. została mniejszościowym udziałowcem, nabywając 0,004% udziałów w kapitale zakładowym.

- **finansowy:** zarządzany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Ekonomiczno-Finansowych, tj. Szefa segmentu finansowego. Do zadań segmentu należy monitorowanie realizacji Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS oraz zarządzanie całokształtem działalności finansowej i rachunkowej, w tym opracowanie i monitorowanie strategii finansowej, podatkowej i ubezpieczeniowej, zarządzanie procesem budżetowania i kontrolingu, wypracowywanie i wdrażanie strategii zarządzania ryzykiem finansowym oraz zarządzanie całokształtem zagadnień w zakresie posiadanych aktywów oraz procesów restrukturyzacyjnych.

  Do segmentu finansowego przypisane są spółki: LOTOS Park Technologiczny w likwidacji, LOTOS Gaz w likwidacji wraz z podległą spółką zależną, oraz zakupiona w 2014 roku Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o., która nie rozpoczęła działalności gospodarczej.

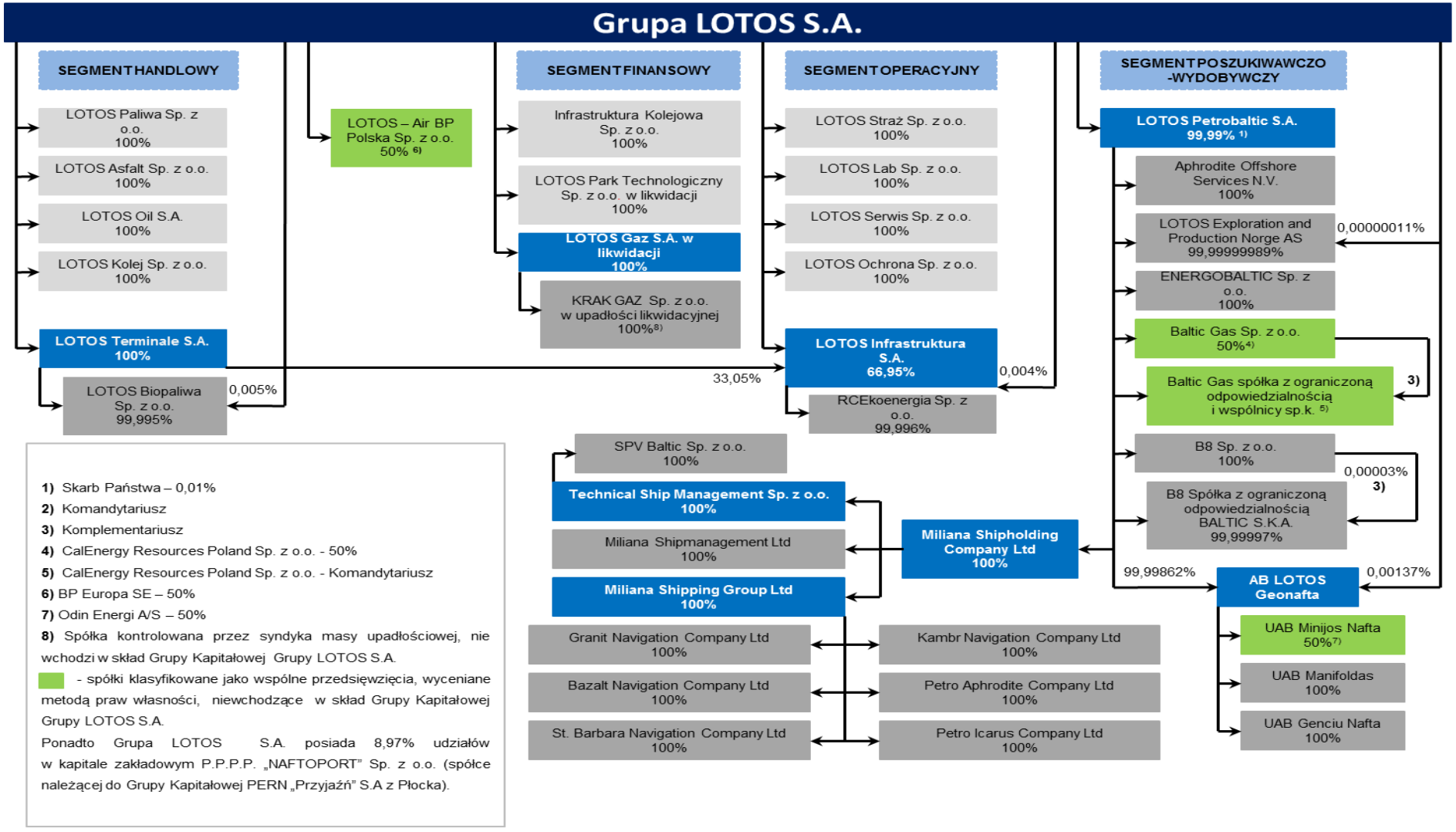
Rysunek 1. Struktury wspierające procesy zarządcze

W 2014 roku nie nastąpiły istotne zmiany w strukturze zarządczej Grupy Kapitałowej LOTOS. Zmiany organizacyjne były konsekwencją rozpoczętego w roku 2013 Programu Efektywność i Rozwój oraz miały na celu między innymi:

- konsolidację i optymalizację obszarów związanych z obsługą procesu zakupowego oraz spraw społecznych i kulturalnych,
- usprawnienie komunikacji w Grupie Kapitałowej LOTOS,
- minimalizację kosztów zarządczych,
- usprawnienie raportowania segmentowego,
- wzrost decyzyjności i odpowiedzialności pionów organizacyjnych.

Rysunek 2. Schemat struktury organizacyjnej Grupy Kapitałowej LOTOS wg. segmentów branżowych – stan na 31 grudnia 2014 roku

1.1.2. ZMIANY WŁASNOŚCIOWE W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

W 2014 roku miały miejsce następujące zmiany w organizacji Grupy Kapitałowej LOTOS.

Tabela 1. Zarejestrowane zmiany w kapitale zakładowym

Podmiot	Data rejestracji	Kapitał przed	Zwiększenie	Kapitał po	Uwagi
B8 Spółka z o.o. BALTIC S.K.A.*	07.10.2014	709 040 705	78 776 745	**787 817 450**	emisja 71 133 800 akcji zwykłych imiennych serii B (wartość nominalna 10 zł/szt) oraz emisja 7 642 945 akcji zwykłych imiennych serii C (wartość nominalna 10 zł/szt)
Baltic Gas Sp. z o.o.*	27.05.2014	45 000	60 000	**105 000**	ustanowienie 1 200 nowych udziałów (wartość nominalna 50 zł/szt)
LOTOS Petrobaltic S.A.	17.12.2014	99 400 000	11 833 370	**111 233 370**	emisja 1 183 337 akcji serii D (wartość nominalna 260 zł/szt)
Grupa LOTOS S.A.	09.01.2015	129 873 362	55 000 000	**184 873 362**	emisja 55 mln akcji zwykłych na okaziciela serii D (wartość nominalna 1 zł/szt)

** Spółka zależna LOTOS Petrobaltic S.A.*

Konsolidacja aktywów logistycznych i infrastrukturalnych

W 2014 roku kontynuowany był proces konsolidacji aktywów logistycznych w Grupie Kapitałowej LOTOS, w ramach którego prowadzono przygotowania do sprzedaży nowo wybudowanej bazy paliw w Poznaniu przez Grupę LOTOS S.A. na rzecz LOTOS Terminale S.A.

1.1.3. ZMIANY W POWIĄZANIACH ORGANIZACYJNYCH LUB KAPITAŁOWYCH GRUPY LOTOS S.A. Z INNYMI PODMIOTAMI

W skład Grupy Kapitałowej LOTOS wchodzą: Grupa LOTOS S.A. jako Jednostka Dominująca oraz podmioty o profilu produkcyjnym, usługowym i handlowym (spółki zależne oraz spółki pośrednio zależne od Grupy LOTOS S.A.). Ponadto Grupa posiada udziały we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności.

Poniżej przedstawiono informacje na temat siedziby i przedmiotu działalności wymienionych wyżej podmiotów, a także dane na temat procentowego udziału Grupy w ich własności oraz wskazanie stosowanej przez Grupę metody konsolidacji:

Tabela 2. Podmioty wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy we własności jednostki	
			31.12.2014	31.12.2013
Jednostka Dominująca				
Segment produkcji i handlu				
Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Jednostki bezpośrednio zależne konsolidowane metodą pełną				
Segment wydobywczy				
LOTOS Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Petrobaltic S.A.)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	**99,99%**[1]	99,98%
Segment produkcji i handlu				
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	**100,00%**	100,00%
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz sprzedaż olejów bazowych	**100,00%**	100,00%
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	**100,00%**	100,00%
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	**100,00%**	100,00%
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontowe	**100,00%**	100,00%
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	**100,00%**	100,00%
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	**100,00%**	100,00%
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	**100,00%**	100,00%
LOTOS Terminale S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Terminale S.A.)	Czechowice-Dziedzice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	**100,00%**	100,00%
LOTOS Infrastruktura S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Infrastruktura S.A.)	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw. Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	**100,00%**	100,00%
Pozostałe				
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	Kraków	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	**100,00%**	100,00%
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. w likwidacji [2]	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	**100,00%**	100,00%
Jednostki bezpośrednio zależne nie objęte konsolidacją				
Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o.	Gdańsk	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	**100%**[4]	-
Jednostki pośrednio zależne konsolidowane metodą pełną				
Segment produkcji i handlu				
GK LOTOS Infrastruktura S.A.				
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu	**100,00%**	100,00%
GK LOTOS Terminale S.A.				
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	**100,00%**	100,00%
Segment wydobywczy				
GK LOTOS Petrobaltic S.A.				

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy we własności jednostki	
			31.12.2014	31.12.2013
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Norwegia, Stavanger	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na Norweskim Szelfie Kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego	**99,99%**[5]	99,98%
Aphrodite Offshore Services N.V.	Curaçao	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego (spółka nie prowadzi działalności operacyjnej)	**99,99%**[5]	99,98%
B8 Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie	**99,99%**[5]	99,98%
B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC S.K.A.	Gdańsk	Poszukiwanie i eksploatacja złóż ropy i gazu ziemnego	**99,99%**[5]	99,98%
Miliana Shipholding Company Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Miliana Shipholding Company Ltd.)	Cypr, Nikozja	Świadczenie usług magazynowania i transportu ropy naftowej oraz innych usług w obszarze transportu morskiego	**99,99%**[5]	99,98%
Technical Ship Management Sp. z o.o. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Technical Ship Management Sp. z o.o.)	Gdańsk	Działalność usługowa wspomagająca transport morski, doradztwo w zakresie eksploatacji statków.	**99,99%**[5]	99,98%
SPV Baltic Sp. z o.o.	Gdańsk	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	**99,99%**[5]	99,98%
Miliana Shipmanagement Ltd.	Cypr, Nikozja	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	**99,99%**[5]	99,98%
Miliana Shipping Group Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Miliana Shipping Group Ltd.)	Cypr, Nikozja	Zarządzanie posiadanymi aktywami	**99,99%**[5]	99,98%
Bazalt Navigation Co. Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	**99,99%**[5]	99,98%
Granit Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	**99,99%**[5]	99,98%
Kambr Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	**99,99%**[5]	99,98%
St. Barbara Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	**99,99%**[5]	99,98%
Petro Icarus Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	**99,99%**[5]	99,98%
Petro Aphrodite Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	**99,99%**[5]	99,98%
AB LOTOS Geonafta (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK AB LOTOS Geonafta)	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	**99,99%**[5]	99,98%
UAB Genciu Nafta	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	**99,99%**[5]	99,98%
UAB Manifoldas	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	**99,99%**[5]	99,98%
Pozostałe				
GK LOTOS Petrobaltic S.A.				
Energobaltic Sp. z o.o.	Władysławowo	Produkcja energii elektrycznej, energii cieplnej, LPG oraz kondensatu gazowego	**99,99%**[5]	99,98%
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności				

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy we własności jednostki	
			31.12.2014	31.12.2013
LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.[6]	Gdańsk	Handel paliwem lotniczym oraz usługi logistyczne	**50,00%**	50,00%
GK LOTOS Petrobaltic S.A.				
Baltic Gas Sp. z o.o.[7]	Gdańsk	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego (działalność usługowa wspomagająca eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego)	**49,99%**	49,99%
Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k.	Gdańsk	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego	**62,40%**[5, 7]	81,68%
GK AB LOTOS Geonafta				
UAB Minijos Nafta	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	**49,99%**[5, 8]	49,99%

[1] W I półroczu 2014 roku Grupa LOTOS S.A. zakończyła proces przymusowego wykupu akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących, z wyłączeniem akcji należących do Skarbu Państwa. W I półroczu 2014 roku Spółka nabyła 429 sztuk akcji o łącznej wartości 54 tys. zł.

[2] W związku z wyrokiem z dnia 9 lipca 2014 roku Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w sprawie o zmianę wyceny akcji spółki LOTOS Terminale S.A. nabytych przez Grupę LOTOS S.A. w 2011 roku w ramach procesu przymusowego wykupu akcji, Grupa LOTOS S.A. zobowiązana jest do wypłaty byłym akcjonariuszom spółki LOTOS Terminale S.A. (udziałowcy niekontrolujący) łączną kwotę 2.208 tys. zł.

[3] Do rejestru spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. wpisano prowadzone przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział XII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego otwarcie postępowania likwidacyjnego na mocy postanowienia z dnia 11 kwietnia 2014 roku. Postępowanie likwidacyjne jest konsekwencją realizowanego „Programu Efektywność i Rozwój 2013 - 2015", którego jednym z elementów jest porządkowanie struktury Grupy Kapitałowej LOTOS. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zakończono postępowanie likwidacyjne spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.

[4] W dniu 6 października 2014 roku pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Kancelarią Prawną Domański i Wspólnicy sp.k. została zawarta umowa nabycia udziałów, na mocy której Grupą LOTOS S.A. nabyła 100% udziałów spółki Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o. Podmiot wyłączono z konsolidacji z uwagi na fakt, iż wielkości wykazywane w sprawozdaniu finansowym tej jednostki na dzień 31 grudnia 2014 roku są nieistotne dla realizacji obowiązku określonego w standardzie MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe".

[5] Zmiany kapitałowe opisane w punkcie [1] miały wpływ na pośredni udział procentowy Grupy we własności jednostek GK LOTOS Petrobaltic S.A.

[6] Umowa joint venture Grupy LOTOS S.A. z BP Europe SE na prowadzenie działalności w zakresie dostaw paliwa lotniczego w ramach spółki LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.

[7] Spółka celowa powołana w związku ze współpracą spółek LOTOS Petrobaltic S.A. oraz CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach zagospodarowania złóż B-4 i B-6.

W 2014 roku zmiana procentowego udziału Grupy we własności jednostki Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k. wynikała z wpłaty wniesionego przez spółkę CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. („CalEnergy") wkładu pieniężnego w wysokości 10.183 tys. zł zgodnie z aktem notarialnym z dnia 21 sierpnia 2013 roku oraz z podwyższenia umówionych wkładów komandytariuszy: spółki CalEnergy oraz spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Podwyższenie umówionych wkładów nastąpiło przez wniesienie wkładów pieniężnych w następującej wysokości: spółka CalEnergy w kwocie 44.205 tys. zł (podwyższenie wkładu z kwoty 21.865 tys. zł do kwoty 66.071 tys. zł), spółka LOTOS Petrobaltic S.A. o 348 tys. zł (podwyższenie wkładu z kwoty 52.300 tys. zł do kwoty 52.648 tys. zł). W związku z powyższym procentowy udział we własności jednostki na podstawie wartości wkładów wniesionych przez poszczególnych wspólników do sumy wszystkich wniesionych na dzień 31 grudnia 2014 roku wkładów prezentował się następująco: Baltic Gas Sp. z o.o. (Komplementariusz) (0,001%); LOTOS Petrobaltic S.A. (Komandytariusz) (62,403%); CalEnergy (Komandytariusz) (37,596%). W rozumieniu regulacji MSSF spółki: Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k oraz Baltic Gas Sp. z o.o. są podmiotami współkontrolowanymi (wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności zgodnie z MSSF 11) przez Grupę (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

[8] Na dzień 31 grudnia 2014 roku zgodnie z MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne" udziały w spółce UAB Minijos Nafta zostały wycenione metodą praw własności. Ujęcie to zostało zastosowane retrospektywnie. W zatwierdzonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku spółka była konsolidowana metodą proporcjonalną.

1.1.4. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA GRUPĄ LOTOS S.A. I GRUPĄ KAPITAŁOWĄ LOTOS

W 2014 roku nie nastąpiły zmiany w w podstawowych zasadach zarządzania Grupą LOTOS S.A. i Grupą Kapitałową LOTOS.

1.2. ZATRUDNIENIE W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

1.2.1. STRUKTURA ZATRUDNIENIA W GRUPIE KAPITAŁOWEJ LOTOS

Tabela 3. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej LOTOS w podziale na rodzaj stanowiska

Spółka	Zatrudnienie na dzień 31.12.2014 roku	
	Stanowiska robotnicze	Stanowiska nierobotnicze
Grupa LOTOS S.A.	505	845
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	0	272
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	619	255
LOTOS Oil S.A.	115	203
LOTOS Lab Sp. z o.o.	113	47
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	489	189
LOTOS Straż Sp. z o.o.	75	14
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	85	123
LOTOS Gaz S.A.	0	1
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	138	22
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	0	1
LOTOS Air BP Polska Sp. z o.o.	34	16
LOTOS Infrastruktura S.A.	39	34
LOTOS Terminale S.A.	84	50
RC Ekoenergia Sp. z o.o.	49	30
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	21	14
LOTOS Petrobaltic S.A.	246	186
Energobaltic Sp. z o.o.	3	30
LOTOS E&P Norge AS	0	27
AB LOTOS Geonafta	82	26
Miliana Shipping Ltd	0	2
Technical Ship Management	0	11
SPV Baltic Spółka z o.o.	8	3
	2 705	**2 401**
Razem		**5 106**

Rysunek 3. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej LOTOS w podziale na kluczowe spółki (stan na 31 grudnia 2014 roku)

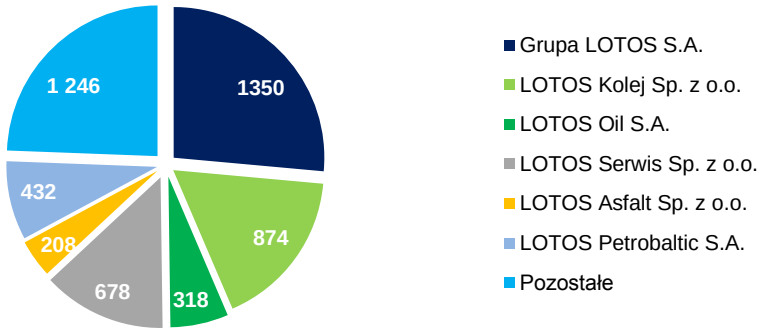

Tabela 4. Struktura zatrudnienia w Grupie Kapitałowej LOTOS ze względu na płeć (stan na 31 grudnia 2014 roku)

Wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety	Razem
stanowiska robotnicze	2 537	168	**2 705**
stanowiska nierobotnicze	1409	992	**2 401**
Razem	3 946	1 160	**5 106**

Tabela 5. Wielkość zatrudnienia w Grupie Kapitałowej LOTOS w latach 2009 – 2014

Wielkość zatrudnienia	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Grupa LOTOS S.A.	1 305	1 310	1 329	1 349	1 345	**1 350**
Grupa Kapitałowa LOTOS	4 949	5 010	5 168	5 015	4 983	**5 106**

1.2.2. UMOWY ZAWARTE POMIĘDZY EMITENTEM A OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI ORAZ WARTOŚĆ WYNAGRODZEŃ, NAGRÓD LUB KORZYŚCI WYPŁACONYCH OSOBOM ZARZĄDZAJĄCYM I NADZORUJĄCYM GRUPĘ LOTOS S.A.

Umowy przewidujące rekompensatę

Poza standardowymi umowami o pracę zawartymi pomiędzy osobami zarządzającymi a Grupą LOTOS S.A. w 2014 roku nie zawarto umów przewidujących rekompensatę w przypadku rezygnacji tych osób lub zwolnienia ich z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następowałoby z powodu połączenia Spółki poprzez przejęcie.

Tabela 6. Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu Grupy LOTOS S.A. za 2014 rok (tys. zł)

Członkowie Zarządu	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	Zarząd-jednostki zależne*	Razem wynagrodzenie wypłacone
Paweł Olechnowicz	297	1 171	**1 468**
Marek Sokołowski	254	641	**895**
Mariusz Machajewski	273	641	**914**
Maciej Szozda	261	641	**902**
Zbigniew Paszkowicz	261	552	**813**
Razem	**1 346**	**3 646**	**4 992**

** krótkoterminowe świadczenia pracownicze, wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządu Grupy LOTOS S.A. z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych*

Tabela 7. Nagrody roczne dla Członków Zarządu (tys. zł)

W roku 2014 nie wypłacano krótkoterminowych świadczeń pracowniczych (wynagrodzeń) z tytułu nagrody rocznej dla Członków Zarządu za rok 2013.

Członkowie Zarządu	Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu nagrody rocznej za 2014 rok
Paweł Olechnowicz	**31,1**
Marek Sokołowski	**31,1**
Mariusz Machajewski	**31,1**
Maciej Szozda	**31,1**
Zbigniew Paszkowicz	**31,1**
Razem	**155,5**

Tabela 8. Wynagrodzenie wypłacone członkom Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. za 2014 rok (tys. zł)

Członkowie Rady Nadzorczej	Okres pełnienia funkcji	Razem wynagrodzenie wypłacone
Wiesław Skwarko	1.01 – 31.12.2014	38
Małgorzata Hirszel	1.01 – 31.12.2014	38
Oskar Pawłowski	1.01 – 31.12.2014	38
Michał Rumiński	1.01 – 31.12.2014	38
Marcin Majeranowski	1.01 – 30.06.2014	21
Agnieszka Trzaskalska	1.01 – 31.12.2014	38
Magdalena Bohusz-Boguszewska	30.06 – 31.12.2014	17
Razem		**228**

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień przekazania niniejszego Sprawozdania zarządu, tj. na 6 marca 2015 roku, członkowie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. nie zasiadali w organach zarządczych ani nadzorczych spółek zależnych Grupy LOTOS S.A.

1.2.3. SYSTEM KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH

W Grupie Kapitałowej LOTOS w 2014 roku nie funkcjonował system kontroli programów akcji pracowniczych.

2. STRATEGIA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS ORAZ UWARUNKOWANIA JEJ ROZWOJU

2.1. STRATEGIA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS NA LATA 2011 – 2015 ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU JEJ DZIAŁALNOŚCI

Rysunek 4. Łańcuch wartości Grupy Kapitałowej LOTOS

Zarząd Grupy LOTOS realizuje strategię z zamiarem wydłużenia łańcucha kreowania wartości i zwiększenia marż na sprzedawanych produktach. Zapisy strategii na lata 2011-2015 określają priorytety działalności Grupy Kapitałowej LOTOS i wskazują kierunki rozwoju do 2020 roku. Grupa koncentruje się na działalności podstawowej, czyli poszukiwaniu i wydobyciu węglowodorów, pogłębionym przerobie ropy naftowej oraz handlu produktami przy poprawie efektywności handlowej w powiązaniu z optymalizacją procesów rafineryjnych i logistyki.

Istotny wpływ na stopień realizacji zakładanych w strategii celów mają efekty pomyślnie zakończonego w 2010 roku Programu 10+, dzięki któremu moce przerobowe rafinerii w Gdańsku wzrosły do ponad 10 mln ton ropy naftowej rocznie.

Nadrzędny cel strategiczny Grupy Kapitałowej LOTOS

Budowa wartości dla akcjonariuszy poprzez optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów intelektualnych i materialnych oraz realizację programów rozwojowych w obszarach: poszukiwawczo-wydobywczym, przerobu ropy oraz handlowym z poszanowaniem idei zrównoważonego rozwoju, którą koncern definiuje, jako dążenie do stałego ograniczania oddziaływania na środowisko naturalne przy jednoczesnym docenieniu kapitału intelektualnego i doświadczenia pracowników.

DZIAŁALNOŚĆ WYDOBYWCZA

W 2014 roku Segment Poszukiwawczo-Wydobywczy konsekwentnie kontynuował kierunki rozwoju przyjęte w ramach Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011-2015, celem wykorzystania wysokiego poziomu marż, prognozowanego dla sektora w długim okresie zgodnie z założeniami strategii Grupy.

Dynamiczny spadek cen notowań surowca wpłynął na optymalizację tempa realizacji projektów strategicznych w segmencie wydobywczym.

LOTOS Petrobaltic konsekwentnie realizuje projekty strategiczne wykorzystujące potencjał Bałtyku. Na złożu B8 zostało wykonanych już 10 otworów – sześć produkcyjnych i cztery zatłaczające. Otwory są zagłowiczone i przygotowane do rozpoczęcia produkcji i zatłaczania wody. Ze względu na gwałtowny spadek ceny ropy naftowej przebudowa platformy wydobywczej "Petrobaltic" na centrum produkcyjne na złożu B8 stała się w dotychczasowej formie mniej opłacalna. Po przeprowadzeniu odpowiednich analiz zrekonstruowano założenia kosztowe związane z tym przedsięwzięciem celem przywrócenia pierwotnych parametrów ekonomicznych tego projektu.

W 2014 roku w celu uzyskania wzrostu potencjału produkcyjnego i rozwoju portfela aktywów realizowano następujące zadania:

- intensywne prace związane z uruchomieniem komercyjnego wydobycia ze **złoża B8** na Morzu Bałtyckim. Zawarto umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża ropy naftowej B8 na Morzu Bałtyckim w formule project finance między B8 Sp. z o.o. Baltic spółka komandytowo-akcyjna (SPV), Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Pekao S.A. Minister Środowiska wydał decyzję o przeniesieniu koncesji na wydobywanie ropy naftowej oraz współtowarzyszącego gazu ziemnego ze złoża B8 położonego na obszarze polskiej wyłącznej strefy ekonomicznej Morza Bałtyckiego na spółkę celową B8, w której nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego przez emisję akcji. LOTOS Petrobaltic wniósł wkłady do spółki celowej B8 w postaci (1) prawa do korzystania z informacji geologicznej złoża B8, (2) składników majątku wytworzonych w LOTOS Petrobaltic dla zagospodarowania złoża B8 oraz (3) platformy wiertniczej Petrobaltic.
- prace nad zagospodarowaniem **złóż gazowych B4 i B6 przy współpracy z partnerem CalEnergy Resources Poland.** Zakończono fazę wyboru koncepcji zagospodarowania, zakładając wykonanie otworów produkcyjnych przy wykorzystaniu platformy LOTOS Petrobaltic. Prowadzone były prace nad projektem inżynierskim instalacji morskich i lądowych oraz pozyskaniem możliwości przesyłowych na lądzie.
- kontynuowano produkcję ropy naftowej ze **złoża B3.** Na podstawie decyzji Ministerstwa Środowiska z dnia 23 maja 2014 roku przedłużono ważność koncesji na wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złoża B3 na okres 32 lat od dnia jej udzielenia, czyli do dnia 29 lipca 2026 roku.
- na Norweskim Szelfie Kontynentalnym kontynuowano wydobycie gazu i kondensatu ze złóż pakietu Heimdal, tj. Alta, Vale, Skirne. Efektem zakończonego w czerwcu 2014 roku postoju remontowego platformy Heimdal (projekt HELP tj. Heimdal Extension Life Program) jest wydłużenie okresu życia platformy do roku 2034, które zostało potwierdzone przez Petroleum Safety Authority Norway (tj. PSA) wydaniem stosownego certyfikatu. Złożono wnioski o nowe koncesje poszukiwawcze w rundzie koncesyjnej APA 2014. W wyniku jej rozstrzygnięcia uzyskano udział w koncesji 797.
- operacje na koncesjach lądowych w Polsce. Spółka LOTOS Petrobaltic podpisała z PGNiG umowę o wspólnych operacjach na koncesji lądowej Górowo Iławieckie i realizował podobną umowę na koncesji Kamień Pomorski.

Perspektywy i plany rozwoju obszaru wydobywczego

Realizowane działania i plany na lata kolejne oparte są o dalszy rozwój portfela aktywów poszukiwawczych i wydobywczych na Morzu Bałtyckim, Norweskim Szelfie Kontynentalnym oraz na obszarach lądowych w Polsce i na Litwie.

- **Polska:**
  - wzrost wydobycia z posiadanych złóż,
  - pełne rozpoznanie potencjału wydobywczego Morza Bałtyckiego,
  - rozwój działalności na koncesjach lądowych we współpracy m.in. z PGNiG.
- **Norwegia:**
  - poszukiwanie, zagospodarowywanie i produkcja na posiadanych koncesjach morskich,
  - zakup złóż produkcyjnych.
- **Litwa:**
  - zagospodarowanie posiadanych koncesji lądowych.

Kluczowe projekty

- kontynuacja wydobycia ze złoża ropy naftowej B3 na Morzu Bałtyckim,
- zagospodarowanie złoża ropy naftowej B8 na Morzu Bałtyckim i rozpoczęcie wydobycia,
- rozwój działalności na lądowych koncesjach złóż ropy i gazu w Polsce przy współpracy m.in. z PGNIG,
- zagospodarowanie złóż gazu ziemnego B4 i B6 we współpracy z CalEnergy Resources Poland,
- działania w kierunku odzyskania kapitału zainwestowanego w projekt YME na Norweskim Szelfie Kontynentalnym,
- pozyskanie kolejnych aktywów produkcyjnych na Norweskim Szelfie Kontynentalnym,
- wzrost wydobycia na Litwie z istniejących złóż produkcyjnych.

Kierunkowe działania w obszarze wydobywczym po 2015 roku

W perspektywie lat 2016-2020 planowany jest rozwój działań przede wszystkim na polskim rynku. Grupa planuje w pełni rozpoznać potencjał Morza Bałtyckiego przy jednoczesnym zwiększeniu aktywności na lądzie, w szczególności:

- kontynuować wydobycie ropy naftowej ze złóż B3 i B8 na Morzu Bałtyckim,
- rozpocząć wydobycie gazu ziemnego ze złóż B4/B6 na Morzu Bałtyckim,
- zrealizować wiercenia poszukiwawczo-rozpoznawcze na rokujących złożach na Morzu Bałtyckim,
- przygotować i zrealizować zagospodarowanie z rozpoznanych obiektów na Morzu Bałtyckim,
- rozszerzyć aktywność w oparciu o umowy partnerskie na lądzie, w tym współpracę z PGNiG,
- zbadać efektywność ekonomiczną zaangażowania się w działalność niekonwencjonalną.

Kierunkowe plany rozwoju działalności międzynarodowej w latach 2016-2020 zakładają:

- realizację projektów zagospodarowania rozpoznanych złóż,
- akwizycje aktywów produkcyjnych i rozpoznanych przed zagospodarowaniem z możliwością rozpoczęcia wydobycia w perspektywie 2020 roku,
- kontynuację i rozwój wydobycia na Litwie poprzez zagospodarowanie nowych rozpoznanych złóż perspektywicznych,
- analizę możliwości rozwoju w nowych obszarach geograficznych.

DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA

W obszarze operacyjnym w 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS optymalizowała procesy rafineryjne. Inwestycja w instalację tzw. opóźnionego koksowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie kompleksu rafineryjnego w Gdańsku (tzw. Projekt EFRA tj. Efektywna Rafinacja) wszedł w końcową fazę prac przygotowawczych.

Cele strategiczne działalności operacyjnej:

- osiągnięcie najlepszych światowych standardów produkcyjnych oraz utrzymanie wysokiej konkurencyjności wśród rafinerii europejskich,
- optymalne wykorzystanie aktywów posiadanych i obejmowanych w wyniku działań rozwojowych,
- zapewnienie bezpiecznej i stabilnej pracy instalacji produkcyjnych i pomocniczych mierzonej dostępnością minimum 98% w roku,
- zwiększenie stopnia konwersji i pogłębienie przerobu surowca.

W 2014 roku kontynuowana była praca nad optymalizacją wykorzystania majątku rafineryjnego. W działalności rafineryjnej kluczowe jest dostosowywanie się do panującej na rynku sytuacji popytowej i marżowej przy ponoszeniu jak najmniejszych kosztów operacyjnych. Ponieważ istotną pozycją po stronie kosztów operacyjnych działania rafinerii są koszty energii, obszar ten podlegał szczególnym analizom.

Spółka podjęła również działania zmierzające do dalszej optymalizacji kluczowych instalacji rafineryjnych. Między innymi zwiększono wykorzystanie nowej instalacji do destylacji ropy naftowej, która charakteryzuje się wyższą efektywnością energetyczną, niż wcześniejszy ciąg destylacji ropy naftowej. W 2014 roku przeprowadzono ruch testowy potwierdzający, że nowa instalacja jest w stanie bez uszczerbku dla jakości produktów i integralności mechanicznej przerabiać 585 t/h ropy naftowej. Oznacza to, że osiągnięty został poziom około 114% nominalnych zdolności przerobowych. W konsekwencji, poprzez maksymalne wykorzystanie nowej instalacji destylacji ropy, obniżono zapotrzebowanie na energię na każdą tonę przerabianej w LOTOSIE ropy naftowej.

Perspektywy i plany rozwoju obszaru operacyjnego

Rafineria

W celu pełnego wykorzystania efektu realizacji Programu 10+, Grupa Kapitałowa LOTOS jest w trakcie końcowego etapu prac przygotowawczych do budowy w ramach Projektu EFRA tzw. instalacji opóźnionego koksowania (DCU), która bezpośrednio wpłynie na wzrost efektywności przerobu ropy, poprzez zminimalizowanie produkcji nieopłacalnego ciężkiego oleju opałowego . Po zakończeniu inwestycji produkcja wysokomarżowych produktów wzrośnie o 900 tys. ton rocznie. Ponadto Grupa Kapitałowa LOTOS stanie się producentem nowego produktu - koksu naftowego w ilości ok. 400 tys. ton rocznie. Instalacja DCU zostanie zgodnie z planem oddana do użytku w I poł. 2018 roku. Grupa zakłada, że uruchomienie nowej instalacji DCU zwiększy marżę rafineryjną o dodatkowe około 2 USD/bbl, w efekcie pogłębienia przerobu ropy i wynikającej z tego zmianie struktury produktów oraz efektów synergii instalacji DCU z rozbudowaną i zmodernizowaną rafinerią.

Grupa planuje również zbudować do końca 2016 roku Instalację Odzysku Wodoru (tzw. Węzeł Odzysku Wodoru) w celu zwiększenia ilości wodoru będącego w dyspozycji i niezbędnego do intensyfikacji pracy instalacji hydrokonwersyjnych, co również wpłynie na poprawę marży rafineryjnej. W 2015 roku Grupa Kapitałowa LOTOS

będzie kontynuować prace nad poszukiwaniem projektu zagospodarowania benzyny surowej w kierunku wysokomarżowych produktów.

DZIAŁALNOŚĆ HANDLOWA

W obszarze handlu działania Grupy Kapitałowej LOTOS koncentrują się na dalszym rozwoju sieci sprzedaży detalicznej, struktur handlowych w oparciu o rozbudowywaną sieć dystrybucji i efektywną logistykę produktów.

Cele strategiczne działalności handlowej:

- utrzymanie 30% udziału w krajowym rynku paliw,
- sprzedaż paliw przewyższająca o 15% potencjał produkcyjny paliw w rafinerii Grupy LOTOS S.A.,
- uzyskanie 10% udziału w krajowym rynku detalicznym przed zakończeniem okresu objętego strategią, mierzonego wolumenem sprzedanych paliw,
- rozwój sieci stacji paliw oraz intensyfikacja sprzedaży w sieci istniejącej,
- utrzymanie pozycji lidera na krajowym rynku olejów smarowych.

Udział marki LOTOS w krajowym rynku paliw ogółem (olej napędowy, benzyna, LOO) osiągnął 33,1% na koniec 2014 roku, przekraczając poziom wyznaczony dla celu strategicznego.

Udział w krajowym rynku detalicznym (olej napędowy, benzyna) wzrósł do 9%. Realizacja celu strategicznego będzie oparta o dalszy konsekwentny rozwój sieci w segmencie Premium (w tym stacji autostradowych) oraz intensywny rozwój segmentu Ekonomicznego LOTOS OPTIMA.

Perspektywy i plany rozwoju obszaru handlowego

Perspektywy rozwoju działalności produkcyjnej i handlowej Grupy Kapitałowej LOTOS będą determinowane przez potrzeby rynku i jednocześnie nakierowane na wzrost efektywności wykorzystania potencjału ekonomicznego rafinerii Grupy LOTOS S.A. w Gdańsku.

Paliwa

W obszarze paliwowym Grupa Kapitałowa LOTOS planuje kontynuację realizacji programu zrównoważonego rozwoju sieci stacji paliw w dwóch segmentach: ekonomicznym i premium, ponadto zakłada dalszą intensyfikację sprzedaży w ramach sieci już istniejącej oraz kontynuację procesu standaryzacji sieci i ujednolicenia wizerunku marki LOTOS.

Oleje silnikowe i przemysłowe

W segmencie olejów smarowych Grupa Kapitałowa LOTOS planuje utrzymanie pozycji lidera na krajowym rynku produktów smarnych oraz intensyfikacje działań na rynkach eksportowych. W kategorii olejów silnikowych, podążając za oczekiwaniami rynku, planuje się dalszy rozwój sprzedaży olejów semisyntetycznych oraz syntetycznych. W obszarze olejów przemysłowych zakłada się, że przewaga konkurencyjna – jaką stanowi dopasowany do klienta **Serwis Olejowy** (usługa doradcza dla przemysłu świadczona przez LOTOS Oil S.A. polegająca na optymalizacji gospodarki olejowej klientów) – zapewni ekspansywny rozwój zarówno na rynku krajowym jak i w eksporcie.

Asfalty

W handlu asfaltami Grupa Kapitałowa LOTOS planuje rozwój sprzedaży zarówno w kraju jak i w eksporcie w celu maksymalizacji efektu ekonomicznego. W tym segmencie Spółka koncentruje się na wdrażaniu nowych technologii m.in. intensywny rozwój produkcji asfaltów modyfikowanych.

Logistyka

Rozwój logistyki Grupy LOTOS S.A. będzie się opierać na optymalizacji łańcucha dostaw w celu maksymalizacji marży zintegrowanej. W kolejnych latach planuje się dalszy rozwój oraz koncentrację działalności magazynowej w jednym podmiocie gospodarczym – Spółce LOTOS Terminale. W 2014 roku oddana została do użytku nowa baza logistyczna w Poznaniu. Ponadto Grupa Kapitałowa LOTOS poszukuje partnera strategicznego dla Spółki LOTOS Kolej.

Trading

Działania w obszarze tradingu koncentrować się będą na optymalizacji struktury zakupów gatunków ropy naftowej, polegającej, m.in. na zwiększaniu udziału dostaw surowca drogą morską. Nadal prowadzone będą prace nad doskonaleniem i dalszą integracją kluczowych funkcji i kompetencji niezbędnych do zarządzania marżą zintegrowaną. W związku z planowaną w kolejnych latach inwestycją w projekt EFRA (budową instalacji opóźnionego koksowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą) przewiduje się zmianę struktury sprzedaży eksportowej w kierunku zwiększenia udziału średnich frakcji, wolumen sprzedaży pozostałych produktów zależny będzie od wielkości realizowanej sprzedaży na rynku krajowym, a także od poziomu i struktury przerobu ropy w rafinerii w Gdańsku.

Mając na uwadze charakter procesów inwestycyjnych w sektorze paliwowym, a także czas konieczny do opracowania i realizacji przedsięwzięć oraz zmienne uwarunkowania ekonomiczne i prawne, może się zdarzyć, iż nie wszystkie z opisanych powyżej projektów w fazie przygotowawczej osiągną etap realizacji. Zgodnie z polityką Grupy oraz praktyką rynkową przyjętą przez inne spółki z sektora paliwowego, więcej przedsięwzięć inwestycyjnych jest analizowanych i przygotowywanych niż faktycznie realizowanych. Nie można zatem wykluczyć, iż w przyszłości Grupa może podjąć decyzję o realizacji innych projektów, niż wymienione wyżej projekty. Decyzja o realizacji konkretnych projektów jest podejmowana indywidualnie, z uwzględnieniem, między innymi, rentowności każdego przedsięwzięcia w aktualnie panujących uwarunkowaniach ekonomicznych, technicznych i prawnych oraz dostępności finansowania. Ponadto, materializacja określonych ryzyk może odsunąć w czasie planowane zakończenie realizacji konkretnych przedsięwzięć i spowodować istotne zmiany ich zakresu.

2.2. CHARAKTERYSTYKA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH CZYNNIKÓW ROZWOJU

Czynniki zewnętrzne

- **Warunki makroekonomiczne w Polsce i UE -** Głównym źródłem przychodów Grupy jest sprzedaż produktów naftowych, w tym paliw transportowych (olej napędowy i benzyna), ciężkiego oleju opałowego oraz paliwa lotniczego.

  W 2014 roku dynamika PKB w krajach strefy Euro odnotowała wartość dodatnią na poziomie 1,3%, w Polsce według wstępnych szacunków odnotowano wzrost realnego PKB na poziomie 3,3% (przyspieszenie tempa wzrostu w odniesieniu do roku 2013 o 1,8 pp.). W Polsce pomimo odnotowanego wzrostu gospodarczego oraz poprawy odczytów zmiennych makroekonomicznych, odnotowano jednak

nieznaczny spadek konsumpcji paliw płynnych – co prawdopodobnie jest konsejwencją rosnącego udziału szarej strefy w obrocie paliwami.

- **Cracki produktów naftowych** – zważywszy, że większość przychodów Grupy jest uzyskiwana ze sprzedaży produktów naftowych wytwarzanych przez Grupę w ramach segmentu produkcji i handlu, na marże rafineryjne Grupy, a co za tym idzie wyniki operacyjne Grupy zasadniczy wpływ mają **cracki produktów naftowych** Grupy (tj. różnica pomiędzy notowaniami sprzedawanych przez Grupę produktów naftowych a notowaniami ropy Brent).
- **Dyferencjał Brent-Ural** (tj. różnica pomiędzy notowaniami ropy Brent, a notowaniami ropy Ural); dodatni dyferencjał Brent-Ural (cena Ural mniejsza od ceny Brent) wpływa korzystnie na wyniki działalności Grupy, natomiast ujemny dyferencjał Brent-Ural (cena Ural wyższa niż cena Brent) wpływa niekorzystnie na wyniki działalności Grupy.
- **Notowania cen ropy naftowej i gazu ziemnego** – rentowność działalności Grupy Kapitałowej LOTOS w segmencie wydobywczym determinowana jest przede wszystkim różnicą pomiędzy przychodami ze sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego wydobywanymi przez Grupę, a kosztami operacyjnymi, kosztami podatkowymi związanymi z wydobyciem węglowodorów (naliczanych niezależnie od sprzedaży), a także kosztami transportu i sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego. Z tego względu niższe ceny ropy naftowej i gazu ziemnego mogą ograniczyć ilość ropy i gazu ziemnego, które Grupa będzie mogła rentownie wydobyć lub zmniejszyć rentowność wydobycia z konkretnych odwiertów, czy realizowanych lub planowanych inwestycji skutkując nieopłacalnością wydobycia, a co za tym idzie koniecznością odłożenia lub rezygnacji z planowanych inwestycji Grupy, a jeśli rezygnacja z nich nie byłaby możliwa – koniecznością ich realizacji ze stratą.

  Ropa naftowa jest podstawowym surowcem wykorzystywanym przez Grupę w jej działalności rafineryjnej, więc wahania cen ropy naftowej mają także znaczny bezpośredni wpływ na wysokość kosztów ponoszonych przez Grupę w ramach segmentu produkcji i handlu (przy czym wycena rozchodu zapasów Grupy dokonywana jest przez Spółkę metodą średniej ważonej, w związku z czym wahania ceny ropy naftowej przyczyniają się do powstawania różnic pomiędzy bieżącą ceną rynkową tego surowca, a kosztem jego przerobu ujmowanym w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych Grupy). Stosowanie takiej metody wyceny zapasów powoduje opóźnienie przenoszenia efektów zmiany cen ropy w stosunku do cen wyrobów gotowych. W związku z powyższym **wzrostowa tendencja cen ropy na rynkach światowych wpływa pozytywnie, a tendencja spadkowa wpływa negatywnie na raportowane przez Grupę wyniki finansowe.** Wyżej opisane zjawisko nosi nazwę tzw. **efektu LIFO.**

  Ceny uzyskiwane przez Grupę za ropę naftową i gaz ziemny, sprzedawany podmiotom spoza Grupy są w znacznym stopniu uzależnione od międzynarodowego poziomu cen tych surowców. W związku z tym, wahania cen ropy naftowej i gazu ziemnego mogą wywierać istotny wpływ na wyniki działalności segmentu wydobywczego Grupy.
- **Kurs PLN/USD** – wahania kursów wymiany walut mają istotny wpływ na wyniki działalności i sytuację finansową Grupy. Wynika to z faktu, że złoty jest walutą sprawozdawczą Grupy i funkcjonalną Spółki oraz większości jej spółek zależnych objętych konsolidacją, natomiast ceny ropy i produktów naftowych są denominowane w USD, lub są powiązane z USD. Ponadto, część innych kosztów i przychodów Grupy jest denominowana w euro oraz innych walutach obcych.

  Grupa posiada strukturalnie długą pozycję w USD (tzn. zyskuje w przypadku wzrostu kursu USD/PLN) ze względu na to, że wpływy zależne od kursu USD (głównie z tytułu sprzedaży produktów naftowych) przewyższają odpowiednie wypływy liczone w USD (głównie z tytułu zakupów ropy naftowej). Aby zmniejszyć strukturalnie długą pozycję Grupy w USD, a co za tym idzie ryzyko walutowe, długoterminowe kredyty na finansowanie Programu 10+ zostały zaciągnięte w USD.

- **Wysokość podaży i popytu na produkty naftowe** – większość przychodów Grupy uzyskiwana jest z produkcji i sprzedaży produktów naftowych. W rezultacie istotny wpływ na wyniki działalności Grupy ma wysokość i struktura popytu na produkty naftowe i podaży produktów naftowych na rynkach, na których Grupa prowadzi działalność.

  Struktura asortymentowa popytu i podaży ma istotny wpływ na przychody ze sprzedaży osiągane przez Grupę z uwagi na fakt, iż produkty naftowe sprzedawane przez Grupę charakteryzują się różnymi poziomami cracków – tzw. średnie destylaty (np. olej napędowy, paliwo lotnicze i lekki olej opałowy) i lekkie frakcje (np. benzyna i benzyna surowa) charakteryzują się stosunkowo wysokimi crackami, podczas gdy ciężkie pozostałości (np. ciężki olej opałowy i asfalt) charakteryzują się ujemnymi crackami. Według danych JBC, popyt na produkty naftowe w Europie będzie w dalszym ciągu spadać i w 2019 r. będzie o 1,7% niższy niż w 2014 roku – głównie za sprawą znacznego spadku zużycia benzyn i olejów opałowych, co zgodnie z oczekiwaniami ma zostać częściowo skompensowane większym zużyciem LPG, paliwa lotniczego i benzyny surowej (przy nieznacznie wyższym poziomie zużycia oleju napędowego).Spółka przewiduje, że na rynku krajowym obserwowane będą tendencje zbliżone do tendencji na rynku europejskim. Spółka oczekuje, iż stymulująco na popyt na produkty naftowe działać będzie oczekiwana poprawa sytuacji gospodarczej zarówno w Polsce, jak i w regionie (wzrost PKB, spadek bezrobocia, stabilny poziom inflacji), co w ocenie Spółki powinno wpłynąć na wzrost zapotrzebowania na produkty naftowe, w szczególności olej napędowy i paliwo lotnicze. Równocześnie, w ocenie Spółki, działania administracji rządowej i koncernów paliwowych na rzecz przeciwdziałania nielegalnemu obrotowi produktami naftowymi w Polsce powinny przyczynić się do jego ograniczenia i dodatkowo wpłynąć na wzrost rejestrowanego popytu na olej napędowy. Spółka oczekuje, iż w kilkuletniej perspektywie rynek benzyn i substytucyjnego LPG będzie podlegał stabilizacji, a na rynku olejów grzewczych (lekki olej opałowy, ciężki olej opałowy), z uwagi na rozwój tańszych substytutów, w dalszym ciągu kontynuowany będzie trend spadkowy z lat poprzednich. Pomimo, że wiele europejskich rafinerii zostało zamkniętych, niższa podaż produktów naftowych w Europie została skompensowana wzrostem dostaw ze Stanów Zjednoczonych Ameryki, gdzie nastąpiło zwiększenie mocy przetwórczych tamtejszych rafinerii przy jednoczesnym spadku popytu na produkty naftowe na rynku amerykańskim oraz niskich cenach surowców (głównie w związku z rosnącym poziomem produkcji ropy naftowej z łupków w USA i zakazem eksportu ropy naftowej), oraz wzrostem dostaw z Federacji Rosyjskiej (głównie w związku z modernizacją rosyjskiego systemu rafineryjnego) i Bliskiego Wschodu (głównie w związku z budową nowych rafinerii nakierowanych na eksport produktów naftowych).

  Aby ograniczyć wpływ powyższych czynników na wyniki działalności, Grupa prowadzi sprzedaż swych produktów z wykorzystaniem różnych kanałów sprzedaży (zarówno w Polsce jak i za granicą), stosując jednocześnie elastyczną politykę cenową.

Czynniki wewnętrzne

- **Działania proefektywnościowe** W 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS kontynuowała realizację Programu **Efektywność i Rozwój 2013-15**, (tj. E&R). Realizacja programu zakłada poprawę wskaźników finansowych, dalszy rozwój poprzez realizację inwestycji w core biznes oraz reorganizację grupy kapitałowej. E&R to program wewnętrznej rekonstrukcji Grupy Kapitałowej LOTOS celem zdynamizowania realizacji strategii koncernu poprzez koncentrację na podstawowej działalności, ograniczenie zaangażowania osób zarządzających w działalność pomocniczą oraz uproszczenie struktury grupy kapitałowej. Zakłada poszukiwanie inwestora dla spółek zależnych, niezwiązanych z core biznesem, by uwolnić ich potencjał rozwoju oraz ułatwić dostęp do nowych źródeł finansowania.

- **Projekty inwestycyjne w obszarze produkcji** Grupy Kapitałowej LOTOS koncentrują się na efektywnym wykorzystaniu rozbudowanych w wyniku Programu 10+ mocy przerobowych rafinerii, dalszym zwiększaniu stopnia konwersji oraz na optymalnym wykorzystaniu posiadanych mocy produkcyjnych.
- **Wzmacnianie pozycji rynkowej** marki LOTOS, ze szczególnym naciskiem na rozwój i poprawę rentowności w obszarze detalicznym. W segmencie handlowym Grupa Kapitałowa LOTOS zakłada dalszą dynamiczną ekspansję sieci stacji, zwłaszcza w segmencie ekonomicznym. Zgodnie z założeniami do 2015 roku tylko sieć LOTOS Optima ma dysponować ponad 260 stacjami. Z kolei w sieci Miejsca Obsługi Podróżnych (tzw. MOP) będzie operować 18 stacji LOTOS. Szybki rozwój sieci pozwoli Grupie osiągnąć zapisany w strategii 10-procentowy udział w rynku sprzedaży detalicznej paliw. W zakresie logistyki LOTOS planuje m.in. budowę terminalu morskiego na Martwej Wiśle (szerzej rozdział 3.7 Logistyka), który umożliwi wykonywanie przeładunków komponentów i produktów na własnym nabrzeżu, dywersyfikację kanałów ekspedycji produktów i importu surowców oraz zmniejszenie kosztów transportu.

2.3. RYZYKA W DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

W roku 2014 w ramach systemu ERM (‘Enterprise Risk Management’) w Grupie Kapitałowej LOTOS sukcesywnie wdrażane były działania ograniczające poszczególne ryzyka, co pozwoliło na zmniejszenie prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Dla ryzyk, które się materializowały zastosowano zdefiniowane wcześniej plany postępowania, co pozwoliło na ograniczenie ich negatywnych skutków. Zdefiniowano także nowe ryzyka związane głównie z realizacją istotnych dla funkcjonowania w Grupie Kapitałowej LOTOS projektów (np. projekt EFRA, czyli opóźnione koksowanie DCU, czy zagospodarowanie złoża B8). Ponadto realizowano działania doskonalące w zakresie wykorzystywanych narzędzi do zarządzania ryzykiem, w tym metodyki ich identyfikacji i oceny oraz monitorowania.

W Grupie Kapitałowej LOTOS identyfikowane są ryzyka we wszystkich obszarach działalności. Wiele ryzyk jest ze sobą powiązanych, dlatego też badane są ich wzajemne oddziaływania i prowadzi się działania prowadzące do ich maksymalnego ograniczenia. W dalszej części opisano w sposób bardziej szczegółowy poszczególne grupy ryzyk i sposób zarządzania nimi.

Rysunek 5. Podstawowe grupy ryzyk w ramach Grupy Kapitałowej LOTOS

Ryzyka polityczne i prawne

W roku 2014 głównymi źródłami ryzyka politycznego i prawnego były: sytuacja na Ukrainie oraz plany wdrożenia nowych regulacji Unijnych, a w szczególności projekt zaostrzonej polityki klimatycznej UE do roku 2030.

W mniejszym stopniu ryzyko działalności było związane z regulacjami polskimi. W roku 2014 regulacje polskie szły w kierunku sprzyjającym rozwojowi sektora naftowego tak jak m.in. wejście w życie ustawy o zapasach ropy naftowej i paliw czy regulacje dotyczące poszukiwań i wydobycia węglowodorów. W Polsce wyraźnie dało się zaobserwować pogłębienie dialogu między instytucjami uczestniczącymi w tworzeniu prawa a przedstawicielami branży (zarówno przedsiębiorstw jak i organizacji branżowych). Pozwoliło to na obniżenie ryzyka działalności wynikającego z regulacji polskich. Niemniej jednak, nadal bardzo istotne znaczenie miało uczestnictwo firmy w procesie legislacyjnym w Polsce poprzez udział w konsultacjach społecznych projektów ustaw czy też w pracach grup roboczych koordynowanych przez administrację państwową.

Ryzyka polityczne

Ważnym czynnikiem politycznym, który stanowił element ryzyka dla działalności handlowej spółki był konflikt Ukraina-Rosja i wynikające z niego sankcje UE nałożone na Rosję. Spółka ze szczególną uwagą monitorowała sytuację geopolityczną i związane z nią implikacje. W 2014 roku nie odnotowano wpływu sankcji w obszarach zakupu ropy naftowej i obrotu produktami naftowymi. Jedyny efekt zauważalny, który wystąpił przy wprowadzeniu wcześniejszych sankcji przez USA, to większa ostrożność banków pośredniczących w płatnościach na rzecz podmiotów rosyjskich.

Ryzyka prawne

Polityka klimatyczna UE 2030

Przygotowane przez Komisję Europejską rozwiązania z 22 stycznia 2014 roku, idące w kierunku dalszego znacznego zaostrzania polityki klimatycznej do 2030 roku, są bardzo drastyczne. UE proponuje podwoić redukcję emisji gazów cieplarnianych do 40%, zwiększając udział OZE do 27%, przy jednoczesnym podniesieniu współczynnika rocznej redukcji emisji CO2 w ETS z 1,7% do 2,2%. Do tego należałoby dodać obawy przemysłu energochłonnego, że zostanie objęty ETS-em, co dla tego przemysłu oznacza bankructwo.

Jeżeli w Europie podniesione zostaną koszty funkcjonowania poprzez ograniczenia emisji CO2, to Europa stanie się importerem paliw i petrochemikaliów, które zostaną wytworzone w krajach, gdzie nie ma takich ograniczeń.

Już dzisiaj widać spadek konkurencyjności UE wobec podmiotów nie mających ograniczeń związanych z emisją CO2. Przykładem jest chociażby przemysł rafineryjny, który przeżywa poważny kryzys (zwłaszcza w państwach UE15). W roku 2009 w UE było 98 rafinerii, obecnie jest ich 87, a do roku 2020 można spodziewać się spadku przerobu ropy naftowej na terenie UE o blisko 30%, co będzie skutkować zamykaniem kolejnych zakładów.

Pomimo stałego dialogu administracji z przedstawicielami sektora paliwowego w kwestii projektów regulacji unijnych w wielu kwestiach stanowisko Polski nie zostało uwzględnione na forum UE. Wynika to z braku stosownych porozumień z innymi krajami w celu wspierania określonych poglądów / inicjatyw. Z drugiej strony należałoby znaleźć możliwość wspierania przez polską administrację nie tylko organizacji polskich, ale i międzynarodowych, które prowadzą działalność zgodną z interesami polskiej gospodarki. W sytuacji dużych zróżnicowań interesów wśród krajów UE przyjmowane są rozwiązania, które nie zawsze odpowiadają polskiej branży rafineryjnej.

Polityka Energetyczna Polski do 2050

W roku 2014 Ministerstwo Gospodarki rozpoczęło prace nad Polityką Energetyczną Polski do 2050 roku. Do współpracy zostały zaproszone organizacje branżowe w tym także CEEP, którego członkiem założycielem jest Grupa

LOTOS. Współpraca z Ministerstwem Gospodarki pozwoliła na uwzględnienie w dokumencie zapisów, które jeśli zostaną utrzymane, pozwolą na:

- ochronę krajowego rynku paliw, w tym utrzymanie kontroli państwa nad kluczowymi elementami infrastruktury naftowej i paliwowej oraz zapewnienie, aby krajowy popyt był w maksymalnym stopniu pokrywany produkcją krajową,
- podejmowanie dalszych skoordynowanych działań w celu ograniczenia tzw. szarej strefy w obrocie paliwami,
- zmniejszenie obciążeń nakładanych na podmioty sektora naftowego, w tym m.in. rozważenie kontynuacji dotychczasowych zmian systemu tzw. zapasów obowiązkowych,
- poszerzenie katalogu biokomponentów i technologii produkcji alternatywnych paliw płynnych, w tym uzyskiwanych w procesie współuwodorniania.

Brak kompleksowych rozwiązań legislacyjnych dla sektora naftowego

Działalność sektora naftowego w Polsce jest regulowana wieloma aktami prawnymi, nadzorowanymi przez różne resorty, co utrudnia funkcjonowanie przedsiębiorstw operujących w branży. Ważnym postulatem podczas prac nad dokumentem Polityka Energetyczna Polski do 2050 roku było zgłoszenie potrzeby opracowania ustawy Prawo naftowe, tj. ujęcia w jednym akcie prawnym wszystkich uregulowań dot. funkcjonowania sektora naftowego i paliwowego w Polsce.

Ryzyka reputacyjne i społeczne

- **Ryzyka reputacyjne** – związane są ze zdarzeniami, które mogą wpłynąć na postrzeganie Grupy Kapitałowej i wartość marki LOTOS. Pogorszenie lub utrata reputacji może wynikać z okoliczności obiektywnie niezależnych od Grupy LOTOS S.A. (np. z pogorszenia się reputacji branży, w której działamy) lub mieć związek bezpośrednio z działalnością Grupy LOTOS S.A., na przykład w przypadku pojawienia się utrudnień w dostawach produktów, istotnego pogorszenia jakości produktów, celowych nadużyć lub naruszeń skutkujących stratami ponoszonymi przez Grupę lub współpracujących z nią firm, jak również może wynikać z materializacji różnorodnych ryzyk opisanych w tym rozdziale (np. awarie skutkujące utratą zdrowia lub życia, czy zanieczyszczeniem środowiska). Spółki Grupy LOTOS S.A. są świadome, że utrata zaufania interesariuszy (kontrahentów, klientów, akcjonariuszy itd.), może przełożyć się na negatywne postrzeganie Grupy Kapitałowej LOTOS oraz jej działalności, a w konsekwencji mieć wpływ na osiągane wyniki. Z tego też względu każde ryzyko, które zostało zidentyfikowane w Grupie Kapitałowej LOTOS wyceniono także pod kątem wpływu na reputację i przygotowano osobną mapę ryzyk reputacyjnych. Dla ryzyk o znaczących konsekwencjach reputacyjnych wdrażane są plany ich ograniczania, zgodnie z przyjętymi zasadami.
- **Ryzyka społeczne** – związane są z działalnością Grupy Kapitałowej LOTOS w kontekście jej wpływu na otoczenie, pracowników kontrahentów i pracowników organizacji. Prowadzenie otwartej i rzetelnej komunikacji w zakresie realizowanych prac i planowanych projektów ma na celu uświadomienie zainteresowanych stron i jest jednym z działań ograniczających potencjalne ryzyka. Przykładowo w związku z rozpoczęciem prac nad projektem opóźnionego koksowania (EFRA), zorganizowane były m.in. spotkania z okolicznymi mieszkańcami przedstawiające założenia projektu i jego konsekwencje. Dodatkowo Grupa Kapitałowa LOTOS jest w trakcie realizacji Programu Efektywność i Rozwój 2013-2015, którego założenia koncentrują się na podniesieniu efektywności i umożliwieniu wszystkim spółkom Grupy Kapitałowej LOTOS

dalszego dynamicznego rozwoju. Planowane zmiany, szczególnie o charakterze restrukturyzacyjnym, mogą budzić niepokój i brak akceptacji wśród pracowników i najbliższego otoczenia. Z tego względu prowadzone są cykliczne spotkania pracowników Grupy Kapitałowej LOTOS z Członkami Zarządu Grupy LOTOS S.A. i spółek zależnych, na których omawiane są bieżące tematy i wyjaśniane ewentualne wątpliwości i obawy związane z prowadzonymi procesami.

- **Ryzyko nadużyć** - rozumiane w Grupie Kapitałowej LOTOS jako celowe działania bądź zaniechania, stanowiące naruszenie przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w wyniku którego dopuszczająca się osoba odnosi nieuprawnione korzyści lub którego rezultatem są straty ponoszone przez Spółkę (włączając wszelkie formy działań korupcyjnych). W celu minimalizacji ww. ryzyka, wdrożono systemowe podejście w obszarze przeciwdziałania nadużyciom, polegającego na kompleksowym i uporządkowanym działaniu w zakresie identyfikacji oraz oceny tego ryzyka. W ramach systemu funkcjonują rozwiązania służące zapobieganiu, wykrywaniu oraz minimalizowaniu skutków wystąpienia nadużyć. System Przeciwdziałania Nadużyciom podlega corocznemu badaniu w ramach dojrzałości organizacyjnej Spółki, a jego systematycznie rosnąca pozytywna ocena świadczy o skuteczności funkcjonujących rozwiązań w tym obszarze.

Ryzyka poszukiwawczo – wydobywcze

Ryzyka poszukiwawcze

- **Ryzyko szacowania zasobów i rezerw węglowodorów odkrytych otworami wiertniczymi -** z uwagi na niepewność rozpoznania parametrów złożowych mających wpływ na wielkość zasobów Grupa LOTOS S.A. podaje 3 warianty szacowanych objętości dotyczących rezerw 1P/2P/3P oraz nieodkrytych zasobów perspektywnych P10/P50/P90 zgodnie z zasadami międzynarodowej klasyfikacji SPE 2007. Możliwe jest wystąpienie sytuacji, gdy zestaw wykonanych analiz geologicznych i sejsmicznych nie przynosi potwierdzenia zasobów po wykonaniu odwiertu i oszacowane zasoby są mniejsze niż zakładano. Istnieje także ryzyko, że w trakcie rozpoznania kolejnymi odwiertami odkrytego złoża, zasoby ulegną zmniejszeniu, na skutek niekorzystnej zmienności parametrów złoża. Do bieżącego sposobu zarządzania ryzykiem zalicza się, w ramach szacowania rezerw i zasobów, określenie parametrów i wykonanie map rozkładu parametrów decydujących o zasobach, tj. obszaru i miąższości złoża, porowatości, nasycenia węglowodorami. Szacowanie wykonuje się także po wykonaniu nowego otworu na złożu lub zaistnienia zdarzeń mających wpływ na wielkość rezerw w złożu.
- **Ryzyko odwiercenia negatywnego otworu bez przypływu węglowodorów -** dla oceny szansy sukcesu i odkrycia akumulacji węglowodorów używany jest wskaźnik PoS (probability of success). Wskaźnik PoS wyliczany jest na podstawie oceny w/w czterech czynników (obszaru i miąższości złoża, porowatości, nasycenia węglowodorami), których prawdopodobieństwo zaistnienia jest oceniane w skali 0 – 100%, których mnożnik stanowi o wynikowym prawdopodobieństwie sukcesu. Do bieżącego sposobu zarządzania ryzykiem zalicza się wykonywanie analiz geologicznych dla otworu poszukiwawczego. Z kolei dla otworu produkcyjnego wykonuje się analizy inżynierii złożowej i symulacje stref sczerpanych w produkcji przed podjęciem decyzji o lokalizacji i rozpoczęciu wiercenia kolejnego otworu produkcyjnego.

Ryzyka techniczno-produkcyjne

- **Ryzyko awarii urządzeń i infrastruktury wydobywczej z powodu ograniczonej trwałości lub niewłaściwej eksploatacji** – może ono skutkować stratami finansowymi w wyniku przerw w wydobyciu. Aby skutecznie zarządzać tym ryzykiem prowadzimy szereg działań, w tym cykliczne przeglądy i remonty, pomiary wibracji i SPM (pomiar zużycia łożysk), a także poddajemy urządzenia okresowym inspekcjom

wewnętrznym oraz nadzorom przez instytucje certyfikujące i organy administracji (Polski Rejestr Statków, Urząd Górniczy, Urząd Dozoru Technicznego).

- **Ryzyko eksploatacji infrastruktury - takie jak: rozlew ropy, kolizja morska, pożar, erupcja** – mogą one skutkować skażeniem ekologicznym, wypadkiem ciężkim oraz śmiertelnym pracownika, ograniczeniem lub wstrzymaniem produkcji, a także powodować duże nakłady finansowe związane z usuwaniem szkód czy nałożonymi karami. Niniejsze ryzyko produkcyjne jest pochodną jakości eksploatacji infrastruktury poszukiwawczo-wydobywczej, stosowania adekwatnych rozwiązań technicznych, świadomości i kompetencji pracowniczych oraz podwykonawców, w związku z czym są realizowane profilaktyczne działania związane z przeciwdziałaniem wystąpieniu tego typu sytuacji. Z kolei w celu minimalizacji skutków takich zdarzeń opracowano także plany postępowania na wypadek ich wystąpienia.

Ryzyka zw. z realizacją projektów poszukiwawczo-wydobywczych

- **Ryzyko braku pełnej kontroli nad realizacją wspólnych przedsięwzięć –** z uwagi na zaangażowanie w projekt przynajmniej dwóch partnerów, ryzyko to może skutkować realizacją projektu niezgodnie z oczekiwaniami Grupy Kapitałowej LOTOS. Są one minimalizuowane zatem poprzez właściwe określenie akceptowalnych warunków udziału w projekcie, odpowiednie zbadanie udziałowców projektu, ich celów, motywów, pozycji finansowej, struktury właścicielskiej, wizerunku z wykorzystaniem zespołów wewnętrznych (market research) lub/i wywiadowni gospodarczych. Istotne z punktu widzenia Grupy Kapitałowej LOTOS jest także właściwe określenie wspólnych interesów, analiza uregulowań prawnych, podatkowych, biznesowych w procesie due diligence, a także wnikliwa analiza umów partnerskich pod kątem zabezpieczenia własnych interesów. Minimalizacja ryzyka to także wypracowanie odpowiedniej strategii działań negocjacyjnych na etapie zawiązywania współpracy i jej realizacji, bieżące monitorowanie zapisów umów/opiniowanie i zatwierdzanie budżetów i harmonogramów/powoływanie komisji wewnętrznych lub/i zewnętrznych, rekomendacja dla podjęcia decyzji przez odpowiednie organy statutowe. Wszystkie powyższe działania były realizowane w 2014 roku zarówno na posiadanych koncesjach w układzie partnerskim w Norwegii, jak i w Polsce. Przykładem projektów realizowanych w partnerstwie są projekty norweskie: Free Gamma Delta oraz Fulla, jak również wspólne występowanie w rundzie koncesyjnej APA 2014. Przykładem projektu realizowanego w partnerstwie na Morzu Bałtyckim jest przede wszystkim współpraca nad zagospodarowaniem złóż gazowych B4/B6 wraz z partnerem, CalEnergy Resources. W roku 2014 współpraca na w/w projektach przebiegała pozytywnie, zgodnie z ustalonym planem działań dla projektów.
- **Ryzyko niewłaściwego zaangażowania kapitałowego** – kolejne zagrożenie zidentyfikowane w działalności poszukiwawczo – wydobywczej i związane z realizacją umów partnerskich, które może skutkować stratami finansowymi. W celu jego zapobieżenia dbane jest, aby właściwe definiować cel i akceptowalne warunki udziału w projekcie, jak również ostrożnie dobierać partnerów. Każdorazowo określane są ramy efektywności ekonomicznej akceptowane dla udziału Grupy LOTOS S.A., wdrażane właściwe narzędzia analityczne dostosowane do oceny projektu kapitałowego, tworzone wewnętrzne lub/i zewnętrzne zespoły interdyscyplinarne do wykonania analiz oraz ocen ryzyka aspektów ekonomicznych, prawnych, podatkowych czy technicznych (m.in. na etapie due diligence).
- **Ryzyko wzrostu zobowiązań związanych z zaangażowaniem Grupy w projekcie Yme –** z uwagi na wagę projektu Yme i jego historyczny wpływ na wyniki Grupy, jest on pod szczególnym nadzorem i realizuje się wiele działań mających na celu minimalizację ryzyk z nim związanych. Prowadzone są prace w kierunku sprzedaży udziałów w złożu Yme. Zdefiniowano dwa podprojekty – usunięcia platformy MOPU (Mobile Offshore Production Unit) ze złoża oraz złożenia nowego planu zagospodarowania złoża Yme do Ministerstwa Ropy i Energii, dla zwiększenia wartości sprzedawanych udziałów. W ramach minimalizacji

ryzyka usunięcia MOPU podpisano porozumienie z Single Buoy Moorings Inc. (SMB), producentem platformy, na mocy którego SBM zobowiązał się do pokrycia kosztów usunięcia platformy ze złoża i wypłacił odszkodowanie partnerom konsorcjum. W odniesieniu do LOTOS Norge kwota przekazana na rachunek escrow (rachunek zastrzeżony) projektu Yme wyniosła 81,78 mln USD. Na dzień przygotowania raportu, prognozowane koszty usunięcia platformy ze złoża były zakładane w ramach kwoty nie przekraczającej zgromadzonych na rachunku środków. Prace związane z usunięciem realizowane są zgodnie z planem, a usunięcie MOPU planowane jest na połowę 2015 roku.

W roku 2014, na bieżąco Grupa prowadziła analizę jakości prac wykonywanych przez operatora na złożu Yme, budowała porozumienie między partnerami nie będącymi operatorami konsorcjum dla wzmocnienia stanowiska, zaangażowała w proces międzynarodowych doradców, a także powołany został w LOTOS Norge Zespół „Yme Task Force" dla bieżącego wsparcia Kierownika Projektu w działaniach zgodnych ze strategią Grupy Kapitałowej LOTOS. Ponadto prowadzono rozmowy z władzami norweskimi w celu transparentnego potwierdzenia chęci kontynuacji działań na Szelfie Norweskim, wraz ze wskazaniem planowanych kroków. Na etapie pisania niniejszego Sprawozdania brak było jednomyślnej decyzji członków konsorcjum Yme co do wyboru scenariusza dalszych działań dotyczących złoża. Zgodnie z propozycją udziałowców posiadających większość głosów decyzyjnych na licencji, ma zostać opracowany plan wcześniejszej całkowitej likwidacji infrastruktury złoża, który może być podstawą dalszych decyzji do likwidacji, które mogą uniemożliwić odzyskanie zaangażowanego kapitału poprzez sprzedaż udziałów. LOTOS Norge kontynuuje jednak prace związane z opracowaniem możliwych wariantów zagospodarowania złoża Yme. Ocena i zasadność ponoszenia kolejnych nakładów inwestycyjnych na zagospodarowanie złoża Yme jest przedmiotem szczegółowych analiz, ocen ryzyka i oceny możliwych opcji dla podejmowanych kierunków działań.

Ryzyko finansowe zw. z działalnością poszukiwawczo-wydobywczą

- **Ryzyko makroekonomiczne** - niezwykle istotne dla funkcjonowania segmentu poszukiwawczo-wydobywczego w 2014 roku były ryzyka związane z czynnikami makroekonomicznymi, w szczególności spadek cen ropy naftowej, który przełożył się na pogorszenie parametrów ekonomicznych oraz opłacalność projektów inwestycyjnych w tym obszarze, jak również pogorszenie warunków uzyskania finansowania zewnętrznego dla tych projektów. Bieżącym dużym projektem w segmencie, dla którego prowadzone są działania pozyskania finansowania jest projekt zagospodarowania złoża B8 zlokalizowanego na Morzu Bałtyckim. Dzięki zdefiniowanej ścieżce postępowania 25 sierpnia 2014 roku zawarto z Polskimi Inwestycjami Rozwojowymi oraz Bankiem Gospodarstwa Krajowego i Bankiem Pekao S.A. umowy dotyczące finansowania dla tego projektu. Proces jest obecnie na etapie analiz i wypełnienia warunków zawieszających przed uruchomieniem finansowania. Dodatkowo, w 4 kwartale 2014 roku Grupa LOTOS S.A. pozyskała z emisji akcji ok. 1 mld zł na finansowanie swoich dwóch kluczowych projektów, w tym projektu zagospodarowania złóż gazowych B4/B6. Ryzyka finansowe dla działalności Grupy Kapitałowej LOTOS oraz sposób zarządzania nimi opisano szerzej w dalszej części sprawozdania.

Ryzyka operacyjne związane z rafinerią

- **Ryzyko techniczne, związane z możliwością wystąpienia poważnych awarii lub trwałych uszkodzeń infrastruktury** - materializacja tego ryzyka może poważnie wpłynąć na działalność Grupy LOTOS S.A. i jej wyniki finansowe poprzez konieczność poniesienia dodatkowych nakładów na naprawę lub wymianę urządzeń, a także poprzez przerwy i zakłócenia w procesie produkcyjnym. W Grupie LOTOS S.A. realizuje się wiele działań mających na celu ograniczenia powyższego ryzyka. W dalszym ciągu prowadzi się

priorytetyzację urządzeń, czyli analizę ich krytyczności, stosowane są technologie i urządzenia spełniające kryteria najlepszych dostępnych technik (ang. Best Available Techniques, BAT), wykorzystywane są systemy automatycznego zatrzymania instalacji w celu zapobiegania niekontrolowanemu rozwojowi sytuacji awaryjnej, a same instalacje procesowe wyposażone są w systemy bezpieczeństwa i p.poż. Dodatkowo w celu podniesienia standardów w zakresie badań i oceny stanu technicznego urządzeń ciśnieniowych we współpracy z Urzędem Dozoru Technicznego wdrożono w wybranych obszarach metodykę Risk Based Inspection. Prowadzimy także prace w zakresie zastosowania metodyki Risk Based Work Selection, która wspiera planowanie prac utrzymania ruchu na podstawie wcześniej dokonanej analizy ryzyka dla poszczególnych urządzeń. Działania te pozwolą nam na jeszcze sprawniejsze i bardziej efektywne zarządzanie infrastrukturą Grupy LOTOS S.A.

- **Ryzyko związane z bezpieczeństwem pracy –** dotyczy wystąpienia wypadków i innych zagrożeń związanych z narażeniem pracowników na oddziaływanie czynników niebezpiecznych i uciążliwych. W Grupie Kapitałowej LOTOS na bieżąco udoskonala się i wdraża rozwiązania techniczne i organizacyjne, mające na celu zapewnienie bezpiecznych warunków pracy wszystkim osobom przebywającym lub pracującym na terenie i na rzecz Spółki. Kontrahentom przekazuje się wewnętrzne wymagania za pomocą dedykowanego portalu „Wymagania Grupy LOTOS dla kontrahentów". Regularnie sprawdzana jest poprawność stosowania zasad postępowania, m.in. w trakcie kontroli bhp jak i auditów dostawców oraz egzekwowana jest realizacja działań pokontrolnych. Dodatkowo w Grupie Kapitałowej LOTOS prowadzone są liczne działania mające na celu podniesienie świadomości z zakresu bezpiecznej pracy i motywujące do przestrzegania zasad bezpiecznej pracy.
- **Ryzyko związane ze zmianami legislacyjnymi w zakresie REACH.** Od 21 sierpnia 2014 roku obowiązuje nowy Załącznik XIV do rozporządzenia REACH. W Załączniku tym wymieniono stosowany w Grupie LOTOS S.A. rozpuszczalnik EDC (1,2–dichloroetan). W związku z powyższym, konieczne jest uzyskanie zezwolenia na zastosowanie EDC po 22 listopada 2017 roku. W przypadku nieuzyskania zezwolenia nie będzie mógł być realizowany proces, w którym rozpuszczalnik ten jest obecnie stosowany. W celu ograniczenia wystąpienia powyższego ryzyka uruchomiony został w Grupie LOTOS S.A. wewnętrzny projekt, w ramach którego koordynowane są różnorodne działania w celu przygotowania stosownej dokumentacji do wystąpienia z wnioskiem o niezbędne zezwolenie na stosowanie EDC. Podjęto współpracę m.in. z konsorcjum EDC DU, zrzeszającym dalszych użytkowników rozpuszczalnika EDC. Niezależnie planowane są także działania modernizacyjne instalacji tzw. bloku olejowego, aby spełnić wszystkie konieczne wymagania techniczne i prawne do dalszego wykorzystywania EDC.

Ryzyka środowiskowe

- **Ryzyka związane z limitami uprawnień do emisji CO2 -** dotyczą wzrostu cen i braku odpowiedniej liczby uprawnień do emisji CO2, którego konsekwencją będą konieczne do poniesienia koszty w celu zakupu odpowiedniej liczby jednostek. Rok 2014 był kolejnym aktywnym okresem dla EU ETS (Europejski System Handlu Uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych) i jego uczestników. W styczniu Komisja Europejska opublikowała pakiet dokumentów dotyczących strategii po 2020 roku w UE, która obejmuje trzy nowe cele mające doprowadzić do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną: redukcja o 40% emisji gazów cieplarnianych przez kraje (w porównaniu z rokiem 1990), 27% energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii i 27% dla poprawy efektywności energetycznej w porównaniu do prognoz przyszłego zużycia energii. Zgodnie z propozycją Komisji głównym narzędziem realizacji tych celów powinna być reforma systemu skutkująca obniżeniem nadwyżki uprawnień do emisji CO2, które wywoła wzrost ich cen. Wprowadzenie trwałego rozwiązania dla zbalansowania popytu i podaży wymaga zmian strukturalnych w

systemie EU ETS. Komisja zaproponowała utworzenie rezerwy stabilizacyjnej tzw. MSR dla uprawnień na początku następnego okresu rozliczeniowego w 2021 roku choć data wejścia w życie MSR jest jeszcze przedmiotem debat w Parlamencie Europejskim. Dyskusje i negocjacje związane z proponowaną reformą systemu EU ETS rozpoczęły się jesienią 2014 roku i będą kontynuowane w 2015 roku. Tymczasowe rozwiązanie czyli zawieszenie części aukcji uprawnień do emisji CO2 celem zwiększenia ceny uprawnień tzw. back-loading zostało uzgodnione w lutym 2014 roku. Pierwsza aukcja ze zmniejszonym przez back-loading wolumenem odbyła się w marcu ubiegłego roku. Back-loading oraz prace legislacyjne Komisji Europejskiej związane z proponowaną reformą skutkowały wzrostem cen uprawnień EUA w 2014 roku. Darmowe uprawnienia przyznane Grupie LOTOS S.A. w ramach III KPRU nie pokrywają się z prognozowaną emisją z instalacji istniejących jak i nowych inwestycji, która na lata 2013-2020 wynosi średniorocznie 1.779.653. W 2014 roku w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień Grupa LOTOS S.A. otrzymała dodatkowe darmowe uprawnienia na nowe inwestycje dając razem 1.435.242 średniorocznie uprawnień do końca okresu rozliczeniowego. Oznacza to, że wobec obowiązujących i planowanych zmian systemu ETS, Grupa LOTOS S.A. jest narażona na ryzyko poniesienia większych kosztów związanych z zakupem uprawnień celem pokrycia już wiadomych niedoborów jednostek jak również pod znakiem zapytania stoją darmowe uprawnienia na jakiekolwiek inne planowane inwestycje. W celu ograniczania emisji, a tym samym zakupu brakujących uprawnień wykonano szereg zadań inwestycyjnych. W 2014 roku zmodernizowano ostatni kocioł w elektrociepłowni co oznacza, że od tego momentu wszystkie kotły elektrociepłowni Grupy LOTOS S.A. są przystosowane do spalania gazu ziemnego. Ponadto zmaksymalizowano wykorzystanie gazu ziemnego jako źródła energii w sieci rafineryjnego gazu opałowego oraz surowca do produkcji wodoru. Działania te umożliwiły znaczną redukcję emisji CO2 z instalacji produkcyjnych i elektrociepłowni w stosunku do 2013 roku.

- **Ryzyka związane z koniecznością uzyskania nowych pozwoleń lub zmiany warunków już posiadanych pozwoleń** Grupa LOTOS S.A. jest zobowiązana działać na podstawie pozwolenia zintegrowanego uzyskiwanego dla instalacji, których funkcjonowanie ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w nich działalności może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości. W grudniu 2014 roku Spółka złożyła wniosek o zmianę pozwolenia zintegrowanego, regulującego warunki prowadzenia swojej działalności. Przyczyną aktualizacji pozwolenia jest rozbudowa infrastruktury do rozładunku cystern kolejowych, budowa węzła odzysku wodoru, zmiana rodzajów i wielkości emisji substancji z jednego z emitorów oraz zmiana granic i numeracji działek spowodowana nowymi inwestycjami na terenie rafinerii. Przepisy dotyczące ochrony środowiska i korzystania z zasobów naturalnych przez przedsiębiorstwa podlegają stosunkowo częstym zmianom. Ustawa o zmianie Prawa ochrony środowiska i innych ustaw z dnia 21 lipca 2014 roku dokonała wdrożenia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (tzw. Dyrektywa IED). W 2014 r. nałożyła nowy obowiązek załączenia do wniosku o wydanie lub zmianę pozwolenia zintegrowanego raportu początkowego przedstawiającego informacje na temat zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego substancjami powodującymi ryzyko. W grudniu 2014 roku Grupa LOTOS S.A. jako pierwsza w województwie pomorskim złożyła pionierski raport jako załącznik do wniosku o zmianę pozwolenia zintegrowanego, a w styczniu br. Urząd Marszałkowski wydał decyzję zmieniającą obowiązujące pozwolenie zintegrowane. W celu zmniejszenia ryzyka związanego z uzyskiwanie wszelkich pozwoleń i decyzji, proces przygotowywania dokumentacji odbywa się z odpowiednim wyprzedzeniem, uwzględniającym ryzyko przedłużenia się postępowania administracyjnego. Ponadto ciągłe monitorowanie przepisów prawa zarówno krajowego i wspólnotowego pozwala na odpowiednio wczesne dostosowanie się do nowych przepisów w określonym terminie jak również zakresie.

- **Ryzyka związane z dostosowaniem się do nowych przepisów odnośnie wdrażania najlepszych dostępnych technik tzw. BAT.** Instalacje wymagające pozwolenia zintegrowanego w Grupie LOTOS S.A. powinny spełniać wymogi dotyczące tzw. najlepszych dostępnych technik (ang. Best Available Techniques, BAT). Wymogi te określane są w dokumentach referencyjnych BREFs (ang. BAT Reference Notes), a także mogą wynikać wprost z obowiązujących przepisów prawa oraz innych specyfikacji technicznych, norm technicznych itp. Dokumenty referencyjne BREFs mają charakter zaleceń, a dostosowanie instalacji oraz stosowanej technologii, procedur i praktyki postępowania do wymagań BAT stanowi istotny warunek uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Dyrektywa IED wymaga ponadto spełnienia tzw. konkluzji BAT jako podstawy określania warunków technicznych pozwolenia zintegrowanego oraz wyznaczenia dopuszczalnych wielkości emisji. 9 października 2014 roku została opublikowana Decyzja Wykonawcza Komisji ustanawiająca konkluzje dotyczące BAT w odniesieniu do rafinacji ropy naftowej i gazu zgodnie z Dyrektywą IED.Nowe wymagania dotyczące konkluzji BAT są bardzo rygorystyczne, co wiąże się z koniecznością ponoszenia istotnych nakładów inwestycyjnych w celu spełnienia nowych wymogów. Istnieje ryzyko, że niektóre z posiadanych przez Grupę LOTOS S.A. urządzeń lub instalacji mogą nie być przystosowane do obowiązujących wymogów w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących BAT i będą wymagały uruchomienia procesu inwestycyjnego, celem dostosowania instalacji do nowych wymogów.

Ryzyka o charakterze finansowym

W Grupie LOTOS S.A. funkcjonuje Biuro Zarządzania Ryzykiem Finansowym, które koordynuje i nadzoruje działania zapewniające, że decyzje podejmowane przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS będą zoptymalizowane pod kątem ryzyka finansowego. Prowadzone działania mają na celu zapewnienie aktualności, spójności i zgodności polityki zarządzania ryzykiem finansowym z celami strategicznymi Grupy LOTOS S.A. oraz zapewnienie sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego w zakresie procesu zarządzania ryzykiem finansowym. W Spółce funkcjonuje Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu, którego podstawowym celem jest nadzór i wsparcie procesu zarządzania ryzykiem cenowym w Grupie LOTOS S.A. w ramach: ryzyka cen ropy naftowej i produktów naftowych (w tym cen biopaliw i biokomponentów), cen gazu ziemnego oraz cen pozostałych surowców, ryzyka cen uprawnień do emisji CO2 oraz ryzyka cen energii elektrycznej. W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem finansowym i minimalizacji zagrożenia błędami, wszelkie dane wykorzystywane dla tych potrzeb są starannie weryfikowane, a decyzje podejmowane na podstawie dokładnych analiz, zgodnie z obowiązującą polityką zarządzania ryzykiem, strukturą limitów i procedurami operacyjnymi. Zasady i instrumenty zarządzania ryzykiem finansowym oraz wpływ najistotniejszych czynników ryzyka na kształtowanie się poszczególnych pozycji wyników finansowych, zostały przedstawione w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w części Dodatkowe informacje i objaśnienia. Zakres ryzyk finansowych przedstawia się następująco:

- **Ryzyko cen surowców i produktów naftowych** – wyniki Grupy LOTOS S.A. ze sprzedaży produktów naftowych są w istotnym stopniu uzależnione od różnicy pomiędzy notowaniami sprzedawanych produktów naftowych, a notowaniami ropy. Notowania mogą ulegać znacznym wahaniom w odpowiedzi na zdarzenia, nad którymi Grupa LOTOS S.A. nie ma kontroli, w tym m.in. głównie na zmiany globalnej i regionalnej podaży i popytu, sytuacji geopolitycznej oraz oczekiwań rynkowych w tym zakresie. Wahania notowań ropy naftowej oraz innych surowców wykorzystywanych na potrzeby działalności rafineryjnej (w tym gazu ziemnego) i wahania notowań produktów naftowych Grupy LOTOS S.A. mogą nie być skorelowane w czasie, powodując istotne wahania poziomu osiąganej przez Grupę marży rafineryjnej. W zakresie zarządzania ryzykiem cen surowców i produktów naftowych w roku 2014 Spółka przekazała do użytkowania nowy system informatyczny klasy ETRM (z ang. Energy Trading and Risk Management) – Allegro 8.0.

Zatwierdzenie nowej polityki zarządzania ryzykiem cen surowców i produktów naftowych przewidywane jest na początek roku 2015.

- **Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO2)** - w 2014 roku Grupa LOTOS zarządzała całą fazą III Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do emisji CO2 przypadającą na lata 2013-2020. W roku poprzednim ze względu na brak płynności rynku terminowego oraz niestabilność pozycji bazowej rok 2020 nie był włączony do zarządzania ryzykiem. Dodatkowe informacje na temat tego ryzyka na dzień 31 grudnia 2014 roku zostały przedstawione w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.
- **Ryzyko utraty płynności** – jest to ryzyko związane z zapewnieniem terminowej realizacji wszystkich zobowiązań. Może ono wynikać z niewłaściwego dopasowania strumieni płatności należności i zobowiązań lub nieadekwatnego poziomu finansowania działalności. Zarządzanie płynnością koordynowane jest w przekroju grupy kapitałowej w oparciu o aktualne prognozy płynności. W procesie wykorzystywane są instrumenty finansowe (m.in. struktura cash pool, zdywersyfikowane źródła finansowania), optymalizowany jest kapitał obrotowy w tym terminy płatności w spółkach Grupy Kapitałowej i w umowach z kontrahentami oraz stosowane są rozwiązania informatyczne pozwalające zwiększyć bezpieczeństwo i efektywność procesu.
- **Ryzyko walutowe** – walutą sprawozdawczą i funkcjonalną Spółki oraz większości spółek Grupy Kapitałowej LOTOS jest polski złoty (PLN), natomiast ceny ropy i produktów naftowych są denominowane w lub powiązane z dolarem amerykańskim (USD). Strukturalnie Grupa posiada więc długą ekspozycję w USD (zyskuje w przypadku wzrostu kursu USD/PLN) ze względu na to, iż wpływy zależne od kursu USD (głównie z tytułu sprzedaży produktów naftowych) przewyższają odpowiednie wypływy (np. wypływy z tytułu zakupu ropy naftowej czy spłat kredytów). Ponadto USD został przyjęty jako waluta do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów inwestycyjnych przez większość spółek Grupy. W celu zarządzania ryzykiem walutowym wdrożono formalną „Strategię zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS", a także funkcjonuje tzw. Bank Grupy, który pozwala spółkom z Grupy na zawieranie transakcji wymiany walut z Grupą LOTOS S.A., co przekłada się na większą efektywność procesu zarządzania ryzykiem walutowym.
- **Ryzyko stopy procentowej** – Grupa LOTOS S.A. jest narażona na ryzyko wahań stóp procentowych, których wzrost powoduje zwiększenie kosztów obsługi zadłużenia Grupy w zakresie zaciągniętych kredytów bankowych i pożyczek opartych o zmienne stopy procentowe. Ryzyko to związane jest głównie z przewidywanym harmonogramem spłat kredytów na finansowanie zapasów oraz finansowanie Programu 10+ i wynikającą z tego wysokością odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD.
- **Ryzyko kredytowe partnerów transakcji finansowych** – zawierając transakcje finansowe z instytucjami finansowymi bierzemy pod uwagę ryzyko nieotrzymania środków należnych Grupie z tytułu rozliczenia danej transakcji. Ograniczane jest ono poprzez zawieranie transakcji wyłącznie z instytucjami finansowymi lub firmami o dużej wiarygodności kredytowej lub w oparciu o gwarancję, wystawioną przez instytucję finansową lub firmę posiadającą odpowiedni rating oraz spełniającą wymogi przyjęte przez Grupę LOTOS S.A. Limity partnerów transakcji finansowych są wyznaczane w referencji do kapitałów własnych Spółki oraz wskaźnika bazującego na poziomach na bieżąco aktualizowanych ratingów agencyjnych. Wykorzystanie limitów jest okresowo monitorowane.
- **Ryzyko kredytowe partnerów transakcji handlowych** - prowadząc działalność handlową realizujemy sprzedaż produktów i usług dla podmiotów gospodarczych z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone produkty i usługi. W Grupie Kapitałowej LOTOS wdrożyliśmy procedurę, zgodnie z którą weryfikacji podlega zdolność kredytowa kontrahentów, starających się o przyznanie otwartego limitu kredytowego. W Grupie LOTOS S.A. limit taki przyznawany jest w referencji do oceny wiarygodności kredytowej partnerów handlowych, powstałej na podstawie analizy dostępnych danych dotyczących badanej firmy. Ostateczną decyzję o poziomie limitu

kredytowego podejmuje osoba wyznaczona zgodnie z określonymi kompetencjami. Wykorzystanie limitów jest na bieżąco monitorowane.

- **Ryzyko ograniczenia lub zmiany warunków dostępu do zewnętrznego finansowania oraz związane z obsługą zadłużenia** - część inwestycji Grupy LOTOS S.A., jak również w ograniczonym stopniu bieżąca działalność niektórych spółek zależnych Grupy LOTOS S.A. jest (lub w zamierzeniu będzie) finansowana w formie finansowania dłużnego ze źródeł zewnętrznych. Istnieje zatem pewne ryzyko, że w przyszłości spółki Grupy Kapitałowej LOTOS mogą napotkać trudności w pozyskaniu nowego finansowania albo będą mogły je pozyskać, lecz nie w pożądanej wysokości lub nie na warunkach dla nich akceptowalnych. Może to być spowodowane np. niestabilną sytuacją na rynkach finansowych i kapitałowych w Polsce lub za granicą, bardziej restrykcyjną polityką podmiotów udzielających finansowania dotyczącą zawierania nowych umów lub interpretacji i wykonywania umów już zawartych, niekorzystnymi zmianami koniunktury gospodarczej w Polsce lub za granicą, niewypełnieniem bądź nienależytym wypełnieniem przez spółki grupy kapitałowej zobowiązań przewidzianych w zawartych umowach dotyczących finansowania. Możliwości w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków z finansowania dłużnego ograniczają również uwarunkowania wynikające z obsługi już istniejącego zadłużenia w spółkach Grupy Kapitałowej LOTOS. Ponadto umowy dotyczące zadłużenia nakładają na spółki Grupy Kapitałowej LOTOS również szereg zobowiązań i ograniczeń o charakterze niefinansowym, dotyczących w szczególności podejmowania bądź powstrzymywania się od podejmowania w okresie spłaty zadłużenia określonych działań bądź operacji oraz wypełniania pewnych obowiązków informacyjnych wobec instytucji finansujących. Jeżeli spółki Grupy Kapitałowej LOTOS nie będą dokonywać w terminie płatności wymaganych zgodnie z warunkami określonego zadłużenia lub nie dotrzymają jego warunków o charakterze niefinansowym, wówczas takie zadłużenie wraz z zadłużeniem zaciągniętym na podstawie innych umów finansowych lub instrumentów może być postawione w stan natychmiastowej wymagalności. Kredytodawcy mogą także zrealizować zabezpieczenia, w tym zabezpieczenia rzeczowe ustanowione na aktywach spółek Grupy Kapitałowej LOTOS. Opisywane ryzyko minimalizujemy poprzez zintegrowane raportowanie bieżącej i planowanej płynności finansowej spółek Grupy Kapitałowej LOTOS (w tym ewentualnych spodziewanych niedoborów wymagających aranżacji finansowania dłużnego lub wewnątrzgrupowego). Większość z nich uczestniczy w Systemie Zarządzania Środkami Pieniężnymi w Grupie Rachunków (tzw. cash pool"). Ponadto służby finansowe poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej LOTOS na bieżąco monitorują obowiązki wynikające z zawartych przez nią umów finansowania dłużnego związanych z obsługą zadłużenia, obowiązków informacyjnych, dotrzymywaniu wskaźników i kowenantów finansowych oraz wypełnianiu wszystkich innych zobowiązań wobec instytucji finansowych. Grupa Kapitałowa LOTOS współpracuje z optymalną i zróżnicowaną grupą wiarygodnych kredytowo podmiotów, a pozyskiwanie finansowania dłużnego (a także wszelkie zmiany umów w tym zakresie) odbywa się w ramach obowiązującej wszystkie spółki procedury „Zarządzanie zadłużeniem i koordynacji finansowania dłużnego w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.". Prowadzimy także monitoring ratingu i ogólnej sytuacji banków uczestniczących w finansowaniu Grupy Kapitałowej LOTOS oraz zagrożeń w dostępie do finansowania, wynikających z uwarunkowań rynków finansowych w kraju i na świecie.
- **Ryzyko niekorzystnych zmian przepisów podatkowych, interpretacji lub orzecznictwa sądowego** – może ono skutkować wzrostem istotnych obciążeń podatkowych (akcyzy, podatku od nieruchomości, CIT), a także powstaniem ryzyka podatkowego w transakcjach, w których przedtem ono nie występowało. Częste zmiany w zakresie prawa podatkowego oraz trudności interpretacyjne związane ze stosowaniem prawa podatkowego utrudniają zarówno bieżącą działalność Grupy LOTOS S.A., jak i prawidłowe planowanie podatkowe Grupy. Powoduje to brak pewności w zakresie stosowania przez Spółkę przepisów prawa podatkowego w codziennej działalności oraz niesie ze sobą ryzyko błędów. Ponadto często brakuje

jednolitej interpretacji przepisów prawa oraz praktyki jego stosowania przez organy podatkowe. W branży paliwowej największe ryzyka podatkowe, w szczególności ze względu na wysokość kwoty zobowiązania podatkowego oraz skomplikowane rozwiązania prawne, niesie podatek akcyzowy. Przepisy podatkowe dotyczące akcyzy charakteryzują się znaczną szczegółowością, znaczną liczbą różnorodnych obowiązków nakładanych na podatników oraz występującymi sprzecznościami pomiędzy obowiązującymi regulacjami (niekiedy również w obrębie tych samych aktów prawnych). Innym przykładem budzącym wątpliwości są przepisy dotyczące podatku od nieruchomości, w szczególności w zakresie określenia przedmiotu i podstawy opodatkowania tym podatkiem. Z uwagi na powyższe w przypadku spółek Grupy korzystających ze znacznej liczby urządzeń infrastruktury technicznej zlokalizowanych na nieruchomościach występuje ryzyko prowadzenia sporów z organami podatkowymi, w szczególności w przedmiocie interpretacji oraz zastosowania definicji budowli na gruncie Ustawy o Podatkach i Opłatach Lokalnych. W sytuacjach, gdy zidentyfikowane zostaje ryzyko podatkowe wynikające z możliwości wystąpienia różnic interpretacyjnych, korzystamy z możliwości uzyskania wiążących interpretacji przepisów, wydawanych przez Ministra Finansów. Jako członek liczących się organizacji zrzeszających pracodawców i przedsiębiorców, bierzemy także udział w opiniowaniu projektów aktów prawnych, co daje nam możliwość odpowiedniej reakcji na zmieniające się otoczenie prawne. Wobec licznych zmian interpretacyjnych i nowych przepisów stale aktualizujemy wewnętrzne procedury w celu przestrzegania wymogów prawa oraz identyfikacji i minimalizacji ryzyka podatkowego, zwłaszcza jego wpływu na sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS.

Ryzyka o charakterze handlowym

- **Ryzyka związane z zakłóceniami ciągłości dostaw lub z mniejszą podażą ropy naftowej** - Grupa LOTOS S.A. nie posiada aktywów wydobywczych, które pokrywałyby w całości jej zapotrzebowanie na ropę naftową do przerobu, w związku z czym jest ona uzależniona od zakupów ropy naftowej od innych dostawców. Dostawy ropy naftowej w Grupie są realizowane głównie (w około 92%) z Federacji Rosyjskiej. W Grupie dostawy ropy naftowej realizowane są obecnie transportem rurociągowym poprzez system rurociągów PERN (rurociąg „Przyjaźń" oraz rurociąg „Pomorski"), transportem morskim przez Naftoport oraz w 2014 roku dokonano pierwszego zakupu ropy dostarczanej koleją. Dlatego głównymi czynnikami ryzyka, które mogą wywoływać niepewność co do podaży ropy naftowej, są sytuacja polityczna w państwach eksportujących ropę naftową lub sytuacja polityczna w państwach tranzytowych oraz sprawność i dostępność infrastruktury służącej do transportu surowca. Ciągłość dostaw ropy naftowej do Grupy może być zakłócona głównie poprzez:
    - awarie techniczne, w tym awarie techniczne systemu rurociągów odpowiedzialnych za dostawy ropy naftowej w Grupie, ataki terrorystyczne, akty sabotażu, zamieszki, rewolucje, wojny, katastrofy naturalne, istotne niekorzystne warunki pogodowe lub inne przypadki zajścia siły wyższej oraz
    - nierównomierne dostawy ropy naftowej powodujące czasowe obniżenie poziomu zapasów operacyjnych mogące skutkować obniżeniem przerobu w Rafinerii.

  W Grupie LOTOS S.A. kontynuowane są zatem działania związane z przyjętą polityką dywersyfikacji kierunków i źródeł dostaw ropy naftowej poprzez koncentrację na następujących aspektach:

    - bezpieczeństwie dostaw ropy naftowej: sukcesywne zwiększanie aktywności na międzynarodowym rynku ropy, regularne kontraktowanie dostaw różnych gatunków ropy z morza – z jednoczesnym stworzeniem możliwości zwiększenia ich udziału w całości dostaw ropy do rafinerii w przypadku zagrożenia ciągłości dostaw z kierunku podstawowego, zwiększenie roli własnego wydobycia,

- poprawie konkurencyjności – poprzez pełne wykorzystanie nadmorskiej lokalizacji rafinerii w Gdańsku i możliwość otrzymywania dostaw surowca przez dwa niezależne od siebie kanały - ropy rosyjskiej poprzez rurociąg „Przyjaźń" oraz różnych gatunków ropy dostępnej poprzez Naftoport
- utworzenia nowej możliwości dostarczania ropy drogą lądową poprzez wybudowanie w 2014 roku na terenie rafinerii stanowisk do rozładunku ropy naftowej z cystern kolejowych

Odpowiedni dobór gatunków ropy i kierunków dostaw wynika z prowadzonej w sposób ciągły optymalizacji w celu maksymalizacji marży zintegrowanej.

- **Ryzyko zmian marż realizowanych na sprzedaży produktów** – postępująca w ostatnich latach konsolidacja na polskim rynku paliwowym, zwiększająca konkurencję cenową oraz duża dynamika zmian zachodzących w ogólnoświatowej sytuacji makroekonomicznej są głównymi czynnikami ryzyka. W celu ograniczania niniejszego ryzyka doskonalimy narzędzia do monitorowania parametrów związanych z cenami i marżami. W sferze handlu detalicznego dywersyfikujemy rynek, uwzględniając segmenty mniej podatne na obniżające marżę decyzje konkurencji, a także prowadzimy działania ukierunkowane na budowanie trwałych relacji z klientami.
- **Ryzyko mniejszego popytu krajowego** - czynniki makroekonomiczne (PKB, sytuacja na rynku pracy, poziom produkcji przemysłowej itp.) w przypadku negatywnej tendencji mogą wpływać na zmniejszenie krajowego zapotrzebowania na produkty paliwowe. Dywersyfikacja kanałów dystrybucji, aktywna polityka cenowa zapewniająca konkurencyjność produktów, a także optymalizacja kosztów operacyjnych stanowią najistotniejsze elementy strategii minimalizowania wpływu przedmiotowego ryzyka na prowadzoną działalność.
- **Ryzyko wzrostu szarej strefy** - w ostatnich latach można zaobserwować w Polsce wzrost nielegalnego obrotu paliwami, szczególnie olejem napędowym. Według ostatnich szacunków POPiHN (dane za I kwartał 2014 roku), udział szarej strefy w obrocie olejem napędowym może wahać się w przedziale 23% - 27%. Rozwój zjawiska nabywania paliwa z pominięciem procedur podatkowych pochodzącego z nielegalnego obrotu, skutkuje spadkiem popytu na paliwa produkowane oraz sprzedawane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Ograniczenie szarej strefy jest uzależnione od działań prowadzonych na szczeblu rządowym w sferze egzekwowania obowiązujących uregulowań prawnych. Grupa LOTOS jako członek Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego wspólnie z innymi koncernami wspiera działania mające na celu dostarczenie odpowiednich danych i analiz rynkowych niezbędnych do oceny rozmiaru szarej strefy oraz związanego z nią ryzyka.

3. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

3.1. ISTOTNE WYDARZENIA W 2014 ROKU

Tabela 9. Zestawienie podsumowujące istotne wydarzenia dla Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 roku

Okres	Wydarzenie
Styczeń – Luty	• Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach oraz spółka LOTOS - Air BP Polska rozpoczęły współpracę w zakresie dostaw paliw lotniczych „do skrzydła”. • Potwierdzono występowanie ropy naftowej na koncesji PL 102F należącej do LOTOS Norge. • Dostarczenie nowo zakupionej platformy „LOTOS Petrobaltic”.
Marzec – Kwiecień	• W elektrociepłowni Grupy LOTOS 3 z 4 kotłów spalają gaz ziemny zamiast zasiarczonego ciężkiego oleju opałowego (emisja siarki i pyłów z EC spadła prawie do zera). • Podpisanie listu intencyjnego o współpracy między spółkami LOTOS Serwis a Polskim Rejestrem Statków.
Maj – Czerwiec	• LOTOS Norge oraz PGNiG Upstream International podpisały list intencyjny dotyczący współpracy na Norweskim Szelfie Kontynentalnym. • Umowa pomiędzy LOTOS Kolej a PCC Intermodal na realizację intermodalnych przewozów kolejowych. • Decyzja Ministra Środowiska dla LOTOS Petrobaltic dot. wydłużenia o 10 lat koncesji na wydobywanie ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego ze złoża B3. • Rozpoczęcie dystrybucji paliw w nowoczesnej bazie paliw LOTOSU w Poznaniu (przy węźle autostrady A2).
Lipiec – Sierpień	• Podpisanie umowy pomiędzy Grupą LOTOS a AMCS Corporation na budowę instalacji Węzła Odzysku Wodoru (WOW), która rozpocznie się wiosną 2015 roku • LOTOS Petrobaltic, zawarł z Polskimi Inwestycjami Rozwojowymi oraz Bankiem Gospodarstwa Krajowego i Bankiem Pekao S.A. umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża B8 zlokalizowanego na Morzu Bałtyckim.
Wrzesień – Październik	• Spółka LOTOS Petrobaltic podpisała umowę na przebudowę platformy wiertniczej na eksploatacyjną. W skład konsorcjum wykonawców przebudowy wchodzą spółki należące do Polskiej Grupy Zbrojeniowej S.A. tj. Energomontaż – Północ Gdynia i Stocznia Remontowa NAUTA, a także stocznia z polskim kapitałem Crist.
Listopad – Grudzień	• Sukces oferty publicznej emisji akcji Grupy LOTOS, w efekcie której pozyskano blisko 1 mld zł na inwestycje w ramach programu „Efektywność i Rozwój 2013-15”. Była to największa oferta przeprowadzona na GPW w Warszawie w 2014 r. • Na stacjach LOTOS ruszył program Karta Dużej Rodziny.

Segment poszukiwawczo –wydobywczy

- intensywne prace związane z uruchomieniem komercyjnego wydobycia ze **złoża B8** na Morzu Bałtyckim. Zawarto umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża ropy naftowej B8 na Morzu Bałtyckim w formule project finance między B8 Sp. z o.o. Baltic spółka komandytowo-akcyjna, Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Pekao S.A. Minister Środowiska wydał decyzję o

przeniesieniu koncesji na wydobywanie ropy naftowej oraz współtowarzyszącego gazu ziemnego ze złoża B8

- prace nad zagospodarowaniem **złóż gazowych B4 i B6 przy współpracy z partnerem CalEnergy Resources Poland.** Zakończono fazę wyboru koncepcji zagospodarowania, zakładając wykonanie otworów produkcyjnych przy wykorzystaniu platformy LOTOS Petrobaltic. Prowadzone były prace nad projektem inżynierskim instalacji morskich i lądowych oraz pozyskaniem możliwości przesyłowych na lądzie.
- kontynuowano produkcję ropy naftowej ze **złoża B3.** Na podstawie decyzji Ministerstwa Środowiska z dnia 23 maja 2014 roku przedłużono ważność koncesji na wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złoża B3 na okres 32 lat od dnia jej udzielenia, czyli do dnia 29 lipca 2026 roku.
- na Norweskim Szelfie Kontynentalnym kontynuowano wydobycie gazu i kondensatu ze złóż pakietu Heimdal, tj. Alta, Vale, Skirne. Efektem zakończonego w czerwcu 2014 roku postoju remontowego platformy Heimdal (projekt HELP tj. Heimdal Extension Life Program) jest wydłużenie okresu życia platformy do roku 2034.
- operacje na koncesjach lądowych w Polsce. Spółka LOTOS Petrobaltic podpisała z PGNiG umowę o wspólnych operacjach na koncesji lądowej Górowo Iławieckie i realizował podobną umowę na koncesji Kamień Pomorski.

Segment produkcji i handlu

- Przed końcem 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS weszła w końcowy etapu prac przygotowawczych do budowy w ramach Projektu EFRA tzw. instalacji opóźnionego koksowania (DCU), która bezpośrednio wpłynie na wzrost efektywności przerobu ropy, poprzez zaprzestanie produkcji nieopłacalnego ciężkiego oleju opałowego . Po zakończeniu inwestycji produkcja wysokomarżowych produktów wzrośnie o 900 tys. ton rocznie. Ponadto Grupa Kapitałowa LOTOS stanie się producentem nowego produktu - koksu naftowego w ilości ok. 400 tys. ton rocznie.
- Grupa LOTOS S.A. realizowała w 2014 roku projekt Instalacji Węzła Odzysku Wodoru, który ma być ukończony do końca 2016 roku. Jego celem jest zwiększenie ilości wodoru będącego w dyspozycji i niezbędnego do intensyfikacji pracy instalacji hydrokonwersyjnych, co również wpłynie na poprawę marży rafineryjnej.
- W czerwcu 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS zakończyła budowę i oddała do użytku najnowocześniejszą w Polsce bazę paliwową w Poznaniu. Projekt rozbudowy bazy miał na celu co najmniej czterokrotne zwiększenie zdolności przelewowych bazy. Jest to element konsekwentnej budowy przewagi konkurencyjnej w standardach obsługi klienta oraz umocnienia pozycji Grupy Kapitałowej LOTOS na jednym z najważniejszych w kraju rynku wielkopolskim.

Emisja akcji serii D

W roku 2014 Grupa LOTOS S.A. dokonała emisji akcji zwykłych na okaziciela serii D i w drodze oferty publicznej. Celem emisji Akcji Oferowanych było pozyskanie środków na projekty inwestycyjne (przedstawione w kolejności priorytetów wykorzystania ww. wpływów):

- wybudowanie przez LOTOS Asfalt we współpracy z Grupą LOTOS S.A. na terenie Rafinerii, w pobliżu istniejących obiektów Spółki, instalacji opóźnionego koksowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą (tzw. Projekt EFRA, dawniej: Projekt DCU). Powstanie kompleksu zapewni głębszy przerób ropy naftowej i wzrost marży rafineryjnej Grupy LOTOS S.A. o ok. 2 USD/bbl.

Grupa LOTOS S.A. szacuje, że całkowita wartość Projektu EFRA, w tym wydatki związane z obsługą finansowania Projektu w okresie budowy i wymaganymi przez banki lokatami rezerwowymi, wyniesie około 2.343 mln PLN. Według planów Spółki na ten cel przeznaczonych będzie około 530-650 mln PLN pozyskanych z emisji Akcji serii D. Pozostałą część nakładów na realizację tej inwestycji w kwocie około 1.693-1.813 mln PLN Grupa zamierza sfinansować ze środków własnych i finansowania dłużnego (kredytu inwestycyjnego, który zostałby zaciągnięty przez LOTOS Asfalt). Grupa LOTOS S.A. przewiduje, że środki pozyskane z emisji akcji w części przeznaczonej dla LOTOS Asfalt zostaną przekazane LOTOS Asfalt przez Spółkę w formie wpłaty na podwyższony kapitał zakładowy LOTOS Asfalt, a Grupa zamierza wykorzystać te środki do końca 2017 roku.

- kontynuacja prac prowadzonych przez LOTOS Petrobaltic we współpracy ze spółką CalEnergy Resources Poland sp. z o.o. nad zagospodarowaniem złóż gazowych B4 i B6, zlokalizowanych w Polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej na Morzu Bałtyckim, w kierunku rozpoczęcia komercyjnego wydobywania gazu ziemnego z tych złóż na przełomie 2017 i 2018 roku. Złoże gazu ziemnego B4 zostało rozpoznane trzema otworami wiertniczymi, a złoże gazu ziemnego B6 - dwoma; w ramach przygotowania do zagospodarowania złóż w 2013 roku przeprowadzono badania sejsmiczne 3D, natomiast w pierwszej połowie 2014 roku zakończono fazę wyboru koncepcji zagospodarowania, zakładając wykonanie otworów produkcyjnych przy wykorzystaniu platformy „Lotos Petrobaltic". Opracowany został projekt inżynieryjny, tzw. FEED (ang. Front End Engineering & Design); na etapie prac nad FEED analizowano etapowe włączenie złóż do eksploatacji (B6, B4). Zakończenie FEED i podjęcie ostatecznej decyzji inwestycyjnej planowane jest na przełomie I i II kwartału 2015 roku. W przypadku podjęcia pozytywnej decyzji inwestycyjnej, realizacja zagospodarowania złóż planowana jest w latach 2015-2018 i zakłada m.in.: budowę oraz instalację platformy wydobywczej na złożu B6 oraz satelitarnej platformy na złożu B4, wykonanie otworów produkcyjnych, instalację gazociągu podmorskiego do Władysławowa oraz budowę lądowej instalacji separacji frakcji ciekłych (LPG, kondensat) z gazu na terenie Elektrociepłowni Energobaltic we Władysławowie. Dodatkowo, zakłada się przesył gazu z elektrociepłowni we Władysławowie do sieci przesyłowej należącej do GAZ-SYSTEM S.A. W tym celu planowane jest zawarcie umowy z lokalnym operatorem sieci gazowniczej i budowa gazociągu lądowego o przewidywanej długości około 40 km. W celu zapewnienia realizacji projektu zagospodarowania złóż B4 i B6 niezbędne będzie uzyskanie wymaganych zgód administracyjnych w zakresie m.in. zmian koncesji B4 i B6, uwzględniając obecnie projektowany sposób zagospodarowania złóż, decyzji środowiskowych oraz pozwoleń na budowę. Jednocześnie dla zapewnienia komercyjnego wykorzystania złóż niezbędne będzie zawarcie umów w zakresie m.in. wykorzystania terenu i infrastruktury Elektrociepłowni Energobaltic, zapewnienia przesyłu gazu między Władysławowem a odbiorcą oraz odbioru gazu, kondensatu gazowego i LPG. Grupa szacuje, że całkowita wartość nakładów inwestycyjnych ze strony LOTOS Petrobaltic wyniesie około 800 mln PLN. Według planów Grupy na ten cel przeznaczonych będzie około 350-470 mln PLN pozyskanych z emisji Akcji serii D. Pozostałą część nakładów na realizację tej inwestycji w kwocie około 330-450 mln PLN Grupa zamierza sfinansować ze środków własnych oraz finansowania dłużnego (kredyty bankowe). Grupa LOTOS S.A. przewiduje, że środki pozyskane z emisji Akcji serii D zostaną przekazane LOTOS Petrobaltic przez Spółkę w formie pożyczki lub wpłaty na podwyższony kapitał zakładowy LOTOS Petrobaltic, która udostępni te środki podmiotom Grupy realizującym projekt zgodnie ze strukturą finansowania, która zostanie ustalona w toku prac nad projektem, a Grupa zamierza wykorzystać te środki do końca 2017 roku.

Badania i rozwój

- W 2014 roku realizowano szereg badań laboratoryjnych w kierunku optymalizacji technologii produkcji oleju typu 350N. Rozpoczęto również projekt uzyskania wysokiej czystości rozpuszczalników organicznych w oparciu o destylaty z przerobu ropy naftowej. Wyżej wymienione prace badawcze są kontynuowane w 2015 roku.
- W 2014 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała z partnerami umowę w sprawie realizacji projektu HESTOR. Projekt HESTOR został zgłoszony przez konsorcjum naukowo - przemysłowe do programu GEKON - Generator Koncepcji Ekologicznych i zakwalifikowany do dofinansowania przez NCBiR. Celem Projektu jest zbadanie możliwości zmagazynowania w kawernach solnych wodoru, uzyskanego z wykorzystaniem Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) oraz dalsze jego wykorzystanie do celów energetycznych i technologicznych.
- W 2014 roku prowadzono prace rozwojowe nad produktami olejowymi wytwarzanymi przez LOTOS Oil. W ramach najważniejszych działań w dziedzinie badań i rozwoju środków smarowych w 2014 roku należy wymienić:
  - Opracowanie technologii nowych olejów silnikowych do samochodów osobowych, wystąpienia o Aprobaty-wdrożenie w I kwartale 2015 roku,
  - przedłużenie 72 Aprobat dla olejów smarowych,
  - uzyskanie 5 Aprobat dla nowych olejów.

3.2. OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE

Rozwój globalnej gospodarki w 2014 roku kształtował się poniżej oczekiwań rynku. Główne gospodarki świata utrzymały wzrost gospodarczy, często jednak poniżej zakładanego tempa zmian. Pozytywnym wyjątkiem w tej grupie państw jest USA, w którym odbicie gospodarcze jest szybsze i silniejsze niż szacował rynek. Negatywnie na tle państw kluczowych wypadła Japonia.

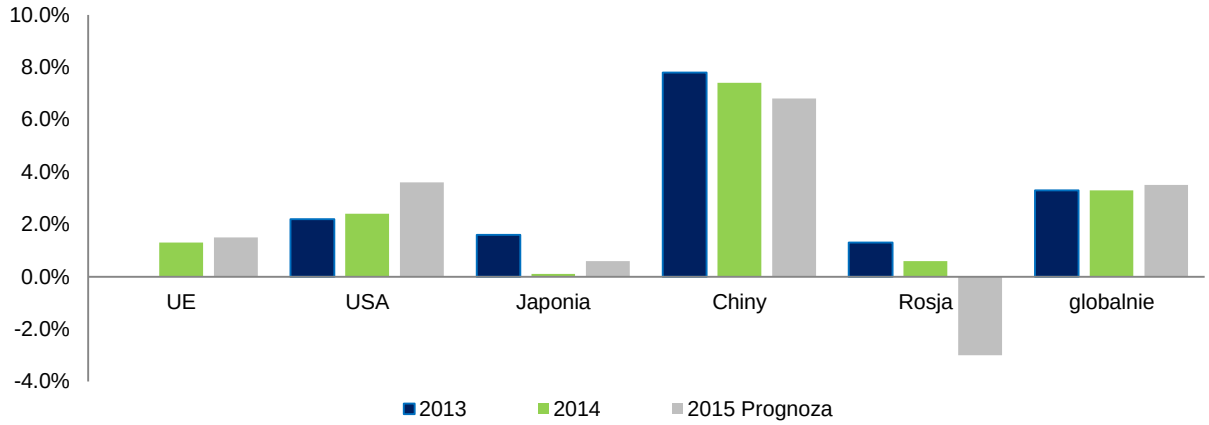
Pozytywne oddziaływanie na gospodarkę w krajach rozwiniętych osiągnięto poprzez kontynuację luźnej polityki pieniężnej i utrzymanie płynności rynków.

Gospodarka globalna w 2014 roku kontynuowała trend wzrostowy, osiągając szacowaną dynamikę zmian (3,3%) nieznacznie niższą niż oczekiwano w prognozie z kwietnia ubiegłego roku.

W 2014 roku dynamika PKB w krajach strefy Euro odnotowała wartość dodatnią na poziomie 1,3%. Oczekuje się, że w najbliższych latach strefa Euro utrzyma dodatnią dynamikę PKB powyżej 1%[1].

[1] *World Economic Outlook, MFW, styczeń 2015 r.*

Rysunek 6. Dynamika PKB w latach 2013-2015

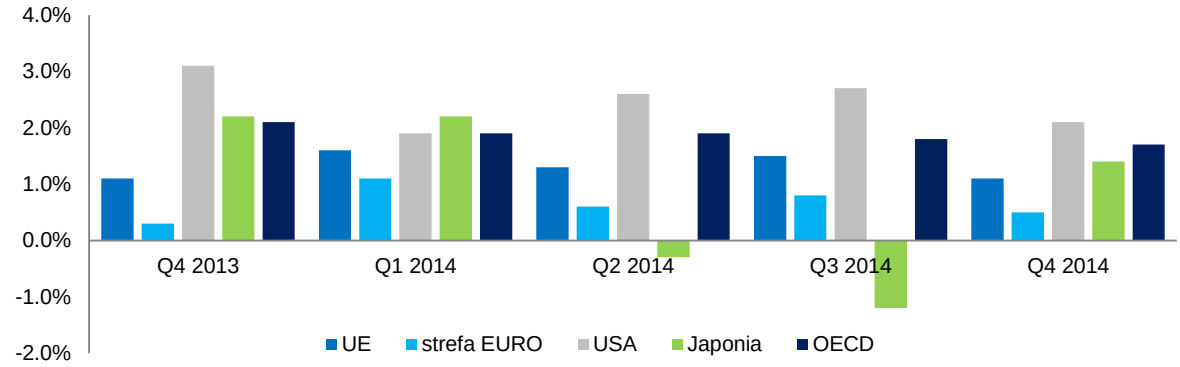

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IMF (styczeń 2015 r.)

W celu dalszego pobudzenia wzrostu gospodarczego w krajach rozwiniętych można oczekiwać utrzymania wsparcia ze strony polityki monetarnej (np. ilościowe luzowanie wprowadzone przez ECB), prób prowadzenia zrównoważonej polityki fiskalnej oraz dalszych reform strukturalnych.

Prowadzona polityka gospodarcza będzie jednak musiała zmierzyć się z sytuacją na rynku ropy naftowej (silna przecena surowca w II półroczu 2014 roku) oraz problemami geopolitycznymi (sytuacja na Ukrainie; Państwo Islamskie na Bliskim Wschodzie).

Rysunek 7. Dynamika PKB w latach 2013 i 2014 (zmiana roczna)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat, OECD, MFW.

Sytuacja sektora rafineryjnego

Odnotowany globalny wzrost gospodarczy a także spadek ceny ropy naftowej przyczyniły się do wzrostu globalnej konsumpcji surowca. Jednocześnie utrzymał się trend spadkowy zapotrzebowania w krajach rozwiniętych oraz trend wzrostowy zużycia w krajach rozwijających się.

Organizacje branżowe oceniają, że przeciętne zapotrzebowanie na surowiec w 2014 roku wyniosło 91,8 mb/d, tj. o ok. 1,0% (0,9 mb/d) więcej niż w roku poprzedzającym. Jednocześnie przeciętne prognozowane zużycie ropy w 2015 roku wyniesie 92,8 mb/d, co oznacza wzrost o 1,1%[2] . Średniookresowe prognozy Agencji JBC przewidują

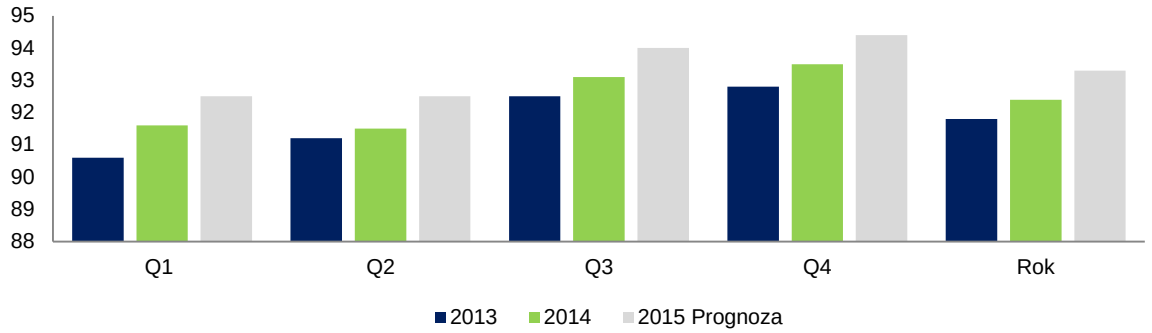
[2] *Wyliczenia własne na podstawie danych OPEC, MAE, US EIA, JBC*

zapotrzebowanie na surowiec w 2019 roku na poziomie niemal 97,8 mb/d, co oznacza średnioroczną stopę wzrostu w wysokości 1,2%.

Szacunki branży wskazują, że motorem globalnego wzrostu pozostaje rosnące zapotrzebowanie na surowiec w krajach rozwijających się. Według tych szacunków wzrost w 2014 roku w krajach poza OECD wyniósł 2,7%, a w 2015 roku powinien utrzymać się na poziomie 2,3%, osiągając ponad 47 mb/d. Z drugiej strony ocenia się, że zużycie w krajach rozwiniętych zmalało o 0,7% (2014 rok), a spadek w 2015 roku może wynieść 0,1% (do ponad 45,6 mb/d).

Szacowana konsumpcja surowca w Europie w 2014 roku wyniosła 14,3 mb/d. Ocenia się, iż w 2015 roku zapotrzebowanie utrzyma się na poziomie 14,2 mb/d[3].

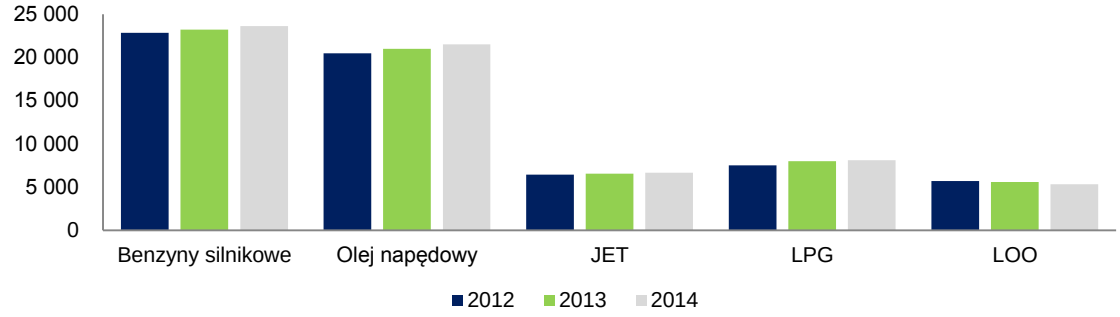
Rysunek 8. Kształtowanie się popytu na ropę (mb/d)

Międzynarodowy rynek paliw[4]

Szacuje się, że zapotrzebowanie na produkty rafinacji ropy wzrosło w 2014 roku globalnie o 1,0%. Zwiększenie popytu odnotowano zarówno w segmentach benzyn silnikowych (1,8%) oraz oleju napędowego (2,5%). Zwiększyło się także szacunkowe zużycie LPG (1,3%) oraz paliwa lotniczego JET (2,1%). Mniejsze natomiast było zapotrzebowanie na lekki olej opałowy (-4,9%).

Rysunek 9. Konsumpcja paliw na świecie (tys. b/d)

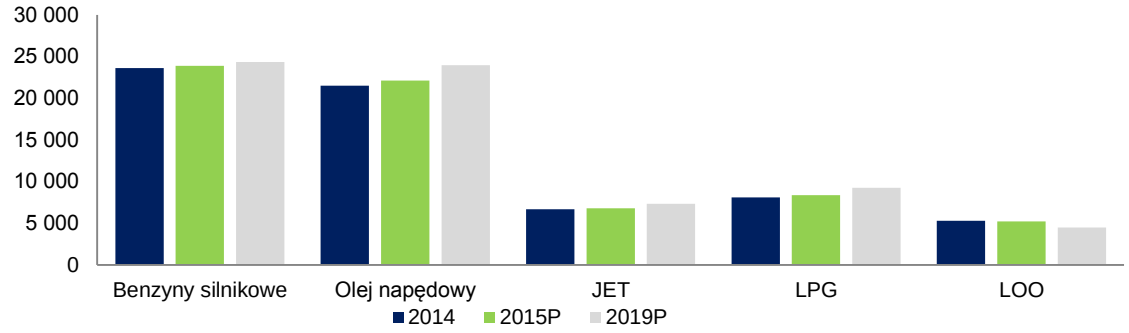
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych JBC, październik 2014 roku.

Prognozuje się ogólny wzrost konsumpcji produktów rafineryjnych na świecie o ponad 5% do 2019 roku. Silny wzrost – w relacji do 2014 roku - szacuje się w odniesieniu do zapotrzebowania na LPG (14%), olej napędowy (11%) oraz

[3] *J.w.*
[4] *Mid-Term Oil Market Outlook 2012-2017, JBC Energy, 10.2012*

paliwo lotnicze JET (10%). Globalna konsumpcja powinna nieznacznie wzrosnąć (3%). Prognozuje się spadek zużycia lekkiego oleju opałowego (-15%).

Rysunek 10. Prognozowana konsumpcja paliw na świecie (tys. b/d)

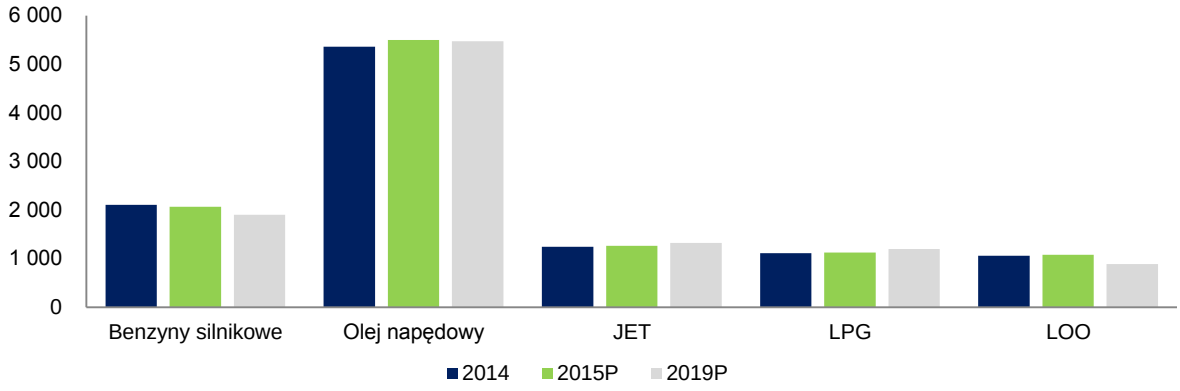

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych JBC, październik 2014 roku.

Na rynku europejskim szacuje się zmniejszenie popytu na produkty naftowe w 2014 roku o 1,0%. Szacuje się, iż wzrost zużycia dotyczył oleju napędowego (1,1%), paliwa lotniczego JET (0,8%) oraz LPG (0,1%). Spadek konsumpcji nastąpił w grupach produktowych: benzyn silnikowych (-1,8%) oraz lekkiego oleju opałowego (-10,0%). Dynamika zmian konsumpcji paliw w Europie jest odzwierciedleniem sytuacji gospodarczej w krajach UE oraz strefy Euro.

Do 2019 roku prognozowany jest spadek popytu na produkty rafinacji w Europie o 1,7%. Według szacunków, jednym z powodów będzie znaczący spadek konsumpcji benzyn o ponad 9%. Zmniejszenie zużycia szacuje się także dla rynku lekkiego oleju opałowego (-16%). Jednocześnie oczekuje się wyraźnego wzrostu konsumpcji LPG (7,5%), paliwa lotniczego JET (6,1%), a także oleju napędowego (2,0%).

Rysunek 11. Prognozowana konsumpcja paliw w Europie (tys. b/d)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych JBC, październik 2013 roku

W 2014 roku na europejskim rynku samochodowym zanotowano 5% wzrost rejestracji nowych samochodów osobowych, do poziomu 13 mln sztuk. Podobnie w segmencie pojazdów użytkowych także odnotowano silny wzrost o 7% (do 1,9 mln sztuk). W grupie rejestrowanych nowych samochodów osobowych utrzymuje się zwiększone

zainteresowanie pojazdami napędzanymi olejem napędowym – ich udział w rejestracjach krajów Europy Zachodniej wynosił ponad 53% w 2013 roku - w porównaniu z 46% w 2009 roku[5].

Krajowe otoczenie makroekonomiczne

W Polsce według wstępnych szacunków odnotowano wzrost realnego PKB na poziomie 3,3%, co oznacza przyspieszenie tempa wzrostu w odniesieniu do roku 2013 o 1,8 pp.

Kluczowym czynnikiem, który w roku 2014 w sposób istotny oddziaływał na rynek naftowy zarówno na świecie, jak i w Polsce – tym samym miał znaczący wpływ na wyniki działalności Grupy Kapitałowej LOTOS są notowania ropy naftowej i podążające za nimi notowania produktów naftowych.

W Polsce pomimo odnotowanego wzrostu gospodarczego oraz poprawy odczytów zmiennych makroekonomicznych, odnotowano spadek konsumpcji paliw płynnych.

Rynek paliw w Polsce

Popyt na paliwa na rynku krajowym jest pochodną ogólnej sytuacji gospodarczej kraju i regionu. Krajowy rynek paliw w ostatnich trzech latach zmagał się z rozwojem szarej strefy wywołanym wysokimi cenami paliw oraz spowolnieniem gospodarczym obserwowanym w poprzednich latach. W 2014 rok działania rządu polegające na intensyfikacji kontroli oraz zmianie przepisów m.in. w prawie energetycznym oraz spadek cen, odnotowany w drugiej połowie roku spowodowały, że rozwój szarej strefy nie był tak intensywny jak w latach poprzednich, a oficjalna konsumpcja oleju napędowego wyniosła 11 288 tys.ton, o 0,4% mniej niż przed rokiem. Rzeczywisty rynek oleju napędowego definiowany jest przez stale rosnącą liczbę pojazdów zasilanych tym paliwem (średnio 7% rocznie) oraz stały wzrost pracy przewozowej. Szacuje się, że poziom konsumpcji oleju napędowego jest na poziomie zbliżonym do 2011 roku kiedy na rynku funkcjonowało około 1,5 miliona pojazdów zasilanych olejem napędowym mniej.

W 2014 roku krajowy rynek benzyn odzwierciedlał tendencje zachodzące w innych częściach Europy i kontynuował spadek. Zapotrzebowanie na benzynę w 2014 roku spadło o 1,7%, do poziomu 3 665 tys.ton. Spadek zapotrzebowania na benzyny wynika głównie ze wzrostu efektywności parku pojazdów oraz rosnącej atrakcyjności alternatywnego transportu lotniczego. Sytuacja gospodarcza – spadające bezrobocie oraz spadek cen paliw, który miał miejsce w drugiej połowie roku powodowały, że odnotowany spadek zapotrzebowania na benzynę nie był tak głęboki jak w roku 2013.

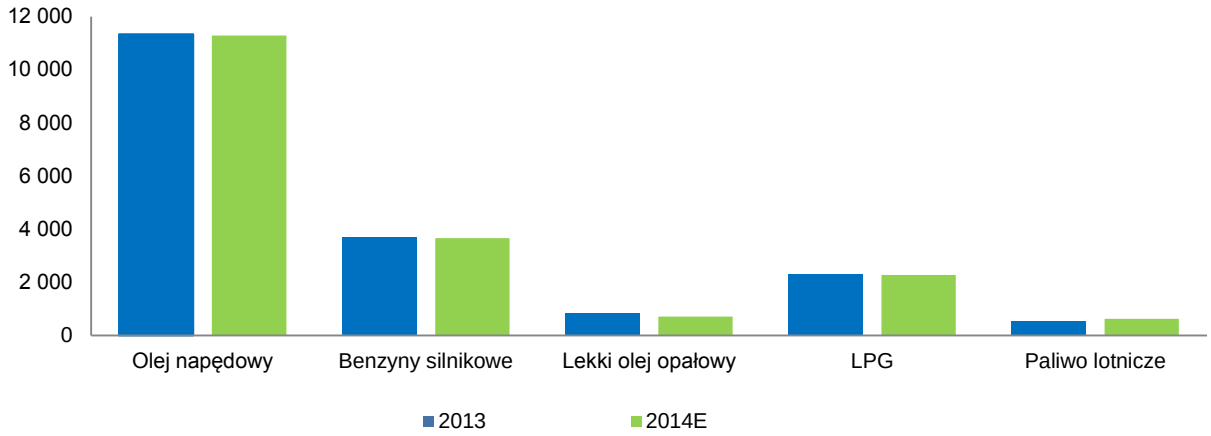
Rynek substytucyjnego do benzyny LPG w 2014 roku spadł o 2% do poziomu 2 277 tys ton. Rynek LPG w Polsce można zdefiniować jako dojrzały – poziom konsumpcji w ostatnich 5 ciu latach wahał się w okolicach 2 200 tys.ton.

W przypadku lekkiego oleju opałowego rok 2014 był rokiem kontunuowania trendu spadkowego z poprzednich lat i spadku popytu o kolejne 15,6%, do poziomu 712 tys. ton. Spadek zainteresowania lekkim olejem opałowym wynika głównie z rosnącej popularności alternatywnych paliw grzewczych oraz z wyższych średnich temperatur w okresie grzewczym.

Najszybciej rozwijającym się rynkiem był rynek paliwa lotniczego. Konsumpcja tego paliwa w 2014 roku wzrosła o 15,1%. Rosnąca liczba połączeń lotniczych, ekspansja nowych linii oraz ciągły wzrost liczby pasażerów powodują, że rynek paliwa lotniczego jest bardzo perspektywistyczny i powinien rosnąc również w kolejnych latach.

[5] *Stowarzyszenie Europejskich Producentów Pojazdów Samochodowych, www.acea.be.*

Rysunek 12. Konsumpcja paliw w Polsce (tys. ton)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPiHN

3.3. POSZUKIWANIE I WYDOBYCIE WĘGLOWODORÓW

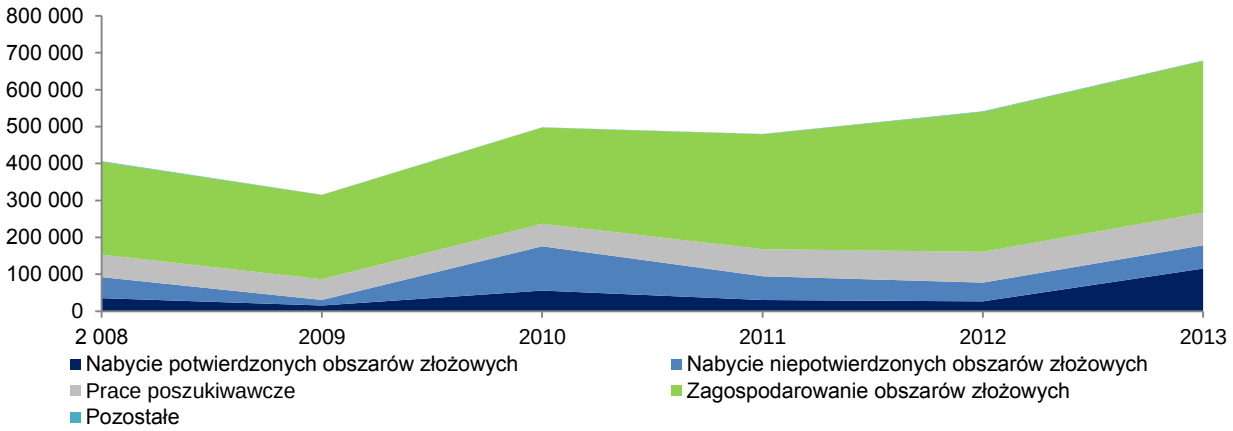
3.3.1. TENDENCJE W BRANŻY POSZUKIWAWCZO-WYDOBYWCZEJ

Ostatnia dekada charakteryzowała się bezprecedensowym wzrostem kosztów w segmencie poszukiwawczo-wydobywczym (z wyłączeniem roku 2009, który okazał się okresem wielkiej recesji). Wydatki przedsiębiorstw naftowych na badania geologiczne, rozwój i wydobycie wzrosły ponad trzykrotnie w stosunku do początku XXI wieku.

Wzrost kosztów związany jest z wyczerpywaniem się zasobów konwencjonalnych. Rosnący popyt na węglowodory zmusza przedsiębiorstwa do rozwoju niekonwencjonalnych, bardzo kosztownych rezerw, których eksploatacja będzie głównym czynnikiem przyszłego wzrostu produkcji ropy naftowej.

Łączne nakłady inwestycyjne na całym świecie w 2013 roku wzrosły o 25%, z 541 mld USD w 2011 do 678 mld USD.

Rysunek 13. Analiza nakładów inwestycyjnych w branży poszukiwawczo-wydobywczej

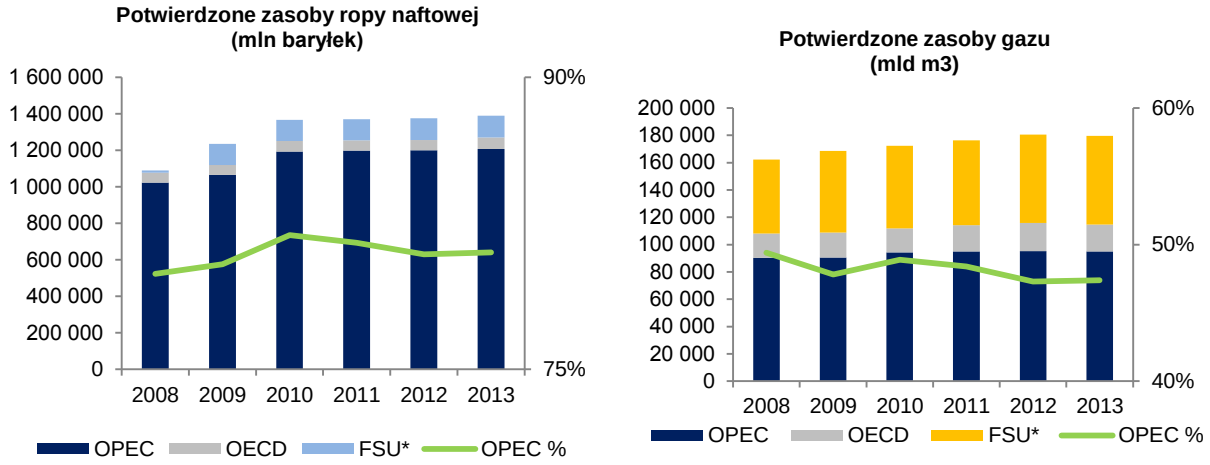

Źródło: E&Y Global oil and gas reserves study, 2014;

** FSU (ang. Former Soviet Union) – kraje Byłego Związku Radzieckiego*

Zasoby ropy naftowej na koniec 2013 roku wzrosły o 11%, osiągając poziom 168 mld baryłek w skutek wzrostu akwizycji w sektorze.

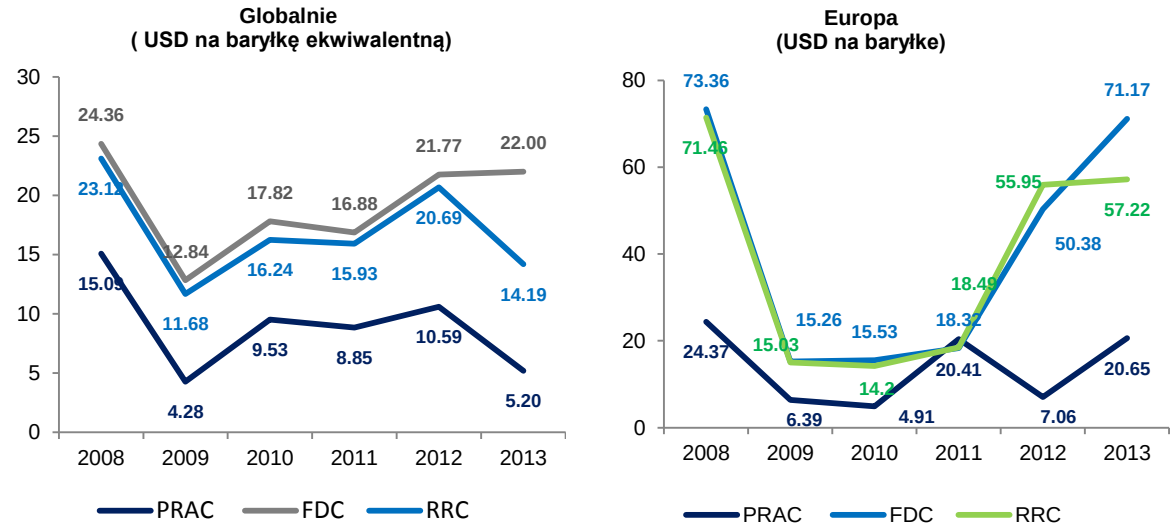
Rysunek 14. Potwierdzone zasoby ropy naftowej i gazu na świecie

Zródło: OPEC, Annual Statistical Bulletin, 2013

** FSU (ang. Former Soviet Union) – kraje Byłego Związku Radzieckiego*

Rysunek 15. Wskaźniki efektywności

Zródło: E&Y Global oil and gas reserves study, 2014

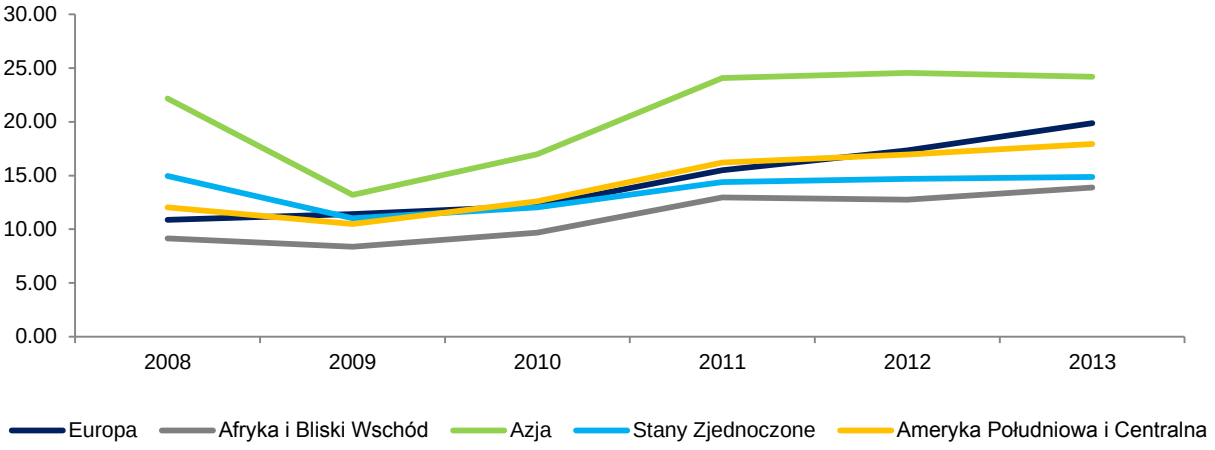
** PRAC (ang. Proved Reserves Replacement Costs) – Koszty nabycia zasobów potwierdzonych oblicza się dzieląc sumę kosztów nabycia potwierdzonych obszarów złożowych i zidentyfikowanych kosztów z tytułu obowiązku likwidacji powiązanych aktywów przez wielkość nabytych zasobów potwierdzonych.*

FDC (ang Finding and Development costs) – Koszty poszukiwań i zagospodarowania złóż oblicza się dzieląc sumę kosztów nabycia niepotwierdzonych obszarów złożowych, kosztów prac poszukiwawczych, kosztów zagospodarowania i zidentyfikowanych kosztów z tytułu obowiązku likwidacji powiązanych aktywów przez liczbę powiększonych odwiertów i odkrytych zasobów, korekt technicznych oraz metod intensyfikacji wydobycia zasobów potwierdzonych. Kalkulacja nie uwzględnia wpływu nabytych zasobów potwierdzonych.

RRC (Reserve Replacement Costs) - Koszty zastąpienia zasobów oblicza się dzieląc wysokość łącznych kosztów przez liczbę powiększonych odwiertów i odkrytych zasobów, korekt technicznych, metod intensyfikacji wydobycia oraz nabytych zasobów potwierdzonych.

W 2013 roku koszty produkcji na tzw. baryłkę ekwiwalentną nieznacznie wzrosły o 7% do poziomu 19,58 USD/boe.

Rysunek 16. Koszty wydobycia (USD/baryłkę ekwiwalentną)

Zródło: E&Y Global oil and gas reserves study, 2014

** Koszty wydobycia obliczane są jako całkowite koszty wydobycia, w tym koszty podatkowe, koszty transportu i koszty ogólnego zarządu związane z wydobyciem, podzielone przez wielkość wydobycia.*

3.3.2. WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI POSZUKIWAWCZO-WYDOBYWCZEJ NA OBSZARZE POLSKI

Działalność poszukiwawczo-wydobywcza na obszarze Polski możliwa jest na mocy koncesji, którą przyznaje Minister Środowiska. Ubieganie się o koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie lub wydobywanie węglowodorów na terenie Rzeczpospolitej Polski oparte jest o ustawę *Prawo geologiczne i górnicze* z dnia 9 czerwca 2011 roku z poz. zmianami. Rozwiązania w niej zawarte zgodne są z Dyrektywą 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów.

Według stanu na 31 grudnia 2014 roku w mocy pozostaje[6]:

- 146 koncesji na poszukiwanie i/lub rozpoznawanie konwencjonalnych i niekonwencjonalnych złóż węglowodorów, (vs. 218 koncesji w 2013 roku)
- 236 koncesji na wydobywanie węglowodorów ze złóż konwencjonalnych.

Tabela 10. Podmioty o największej liczbie koncesji na poszukiwanie i/lub rozpoznawanie konwencjonalnych i niekonwencjonalnych złóż węglowodorów

Podmiot	Ilość koncesji na poszukiwanie i/lub rozpoznawanie konwencjonalnych i niekonwencjonalnych węglowodorów
PGNIG S.A.	77
Orlen Upstream Sp z o.o.	9
FX Energy Sp z o.o.	5
LOTOS Petrobaltic S.A.	**7**

6 Źródło : Ministerstwo środowiska 31 grudnia 2014 roku

Tabela 11. Podmioty o największej liczbie koncesji na wydobywanie węglowodorów ze złóż konwencjonalnych

Podmiot	Ilość koncesji
PGNIG S.A.	227
LOTOS Petrobaltic S.A. (w tym 2 przez spółkę Baltic Gas Sp. z o.o. i Wspólnicy spółka komandytowa oraz 1 przez spółkę B8 sp. z o.o. Baltic spółka komandytowa)	**4**
FX Energy Sp z o.o.	2
ZOK Sp. z o.o.	2

LOTOS Petrobaltic pod kątem wielkości wydobycia konkuruje jedynie z PGNiG, którego produkcja w 2014 roku wyniosła 4,5 mld m^3 gazu ziemnego oraz ok. 1,1 mln ton ropy i kondensatu. Produkcja FX Energy w 2014 roku wyniosła w ok. 2,21 tys. boe/d.

LOTOS Petrobaltic S.A., spółka zależna od Grupy LOTOS S.A. od 2005 roku, jest jedyną polską firmą prowadzącą działalność wydobywczą w obrębie polskiej strefy ekonomicznej Morza Bałtyckiego. Spółka jest ponadto obecna na Litwie i w Norwegii.

3.3.3. OTOCZENIE KONKURENCYJNE W DZIAŁALNOŚCI POSZUKIWAWCZO-WYDOBYWCZEJ

Załamanie się marż w przemyśle poszukiwawczo-wydobywczym w stosunku do przemysłu rafineryjnego znacznie ograniczyło aktywność firm na tym wymagającym zarówno w zakresie finansowym (wysokie nakłady inwestycyjne), jak i dostępu do produktu (konieczność posiadania koncesji) rynku. W krótkim okresie odnotowano zmniejszenie zakresu działań firm konkurencyjnych w szczególności w obszarze wydobycia węglowodorów z niekonwencjonalnych złóż. W krótkim i średnim terminie brak jest realnego zagrożenia zastąpienia ropy naftowej i gazu substytutami. Ponadto ceny ropy ustalane są przez rynek, stąd niska siła oddziaływania na sektor przez odbiorców. Zdecydowanie wysoką siłę przetargową w branży posiadają dostawcy materiałów i usług (np.: dostawcy usług wiertniczych, specjaliści ds. usług wykonywanych pod wodą, specjalistyczne firmy doradcze), co wpływa na czas i koszty realizowanych projektów. Gwałtowny spadek cen ropy przełożył się także na oczekiwanie, obniżenia cen świadczonych usług i dostarczanych materiałów w stosunku do ich dostawców.

Analiza konkurencji obejmuje firmy działające na obszarach strategicznego zainteresowania Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS, tj. w Polskiej Strefie Ekonomicznej Morza Bałtyckiego, na obszarze lądowym oraz na rynkach zagranicznych, tj. w Norwegii i na Litwie.

Morze Bałtyckie, Polska Strefa Ekonomiczna

Wszystkie koncesje poszukiwawcze, poszukiwawczo-rozpoznawcze i produkcyjne wydobywcze w polskiej strefie Morza Bałtyckiego są własnością LOTOS Petrobaltic S.A. (lub jej spółek zależnych). Segment Poszukiwawczo-Wydobywczy Grupy LOTOS operuje na 7 koncesjach poszukiwawczo-rozpoznawczych (w tym 2 koncesje poszukiwacze) i 4 koncesjach wydobywczych.

Obszar lądowy Polski

LOTOS Petrobaltic rozpoczął działania na obszarze lądowym w Polsce przy współpracy z PGNIG, który posiada największa liczbę koncesji na wydobywanie oraz poszukiwanie i rozpoznawanie węglowodorów konwencjonalnych w kraju.

Rynek obszaru lądowego koncesji węglowodorowych jest zdominowany przez PGNiG. W roku 2014 LOTOS Petrobaltic i PGNiG podpisały umowę o wspólnych operacjach na koncesji Górowo-Iławeckie w północno-wschodniej Polsce. Wyniki prac mają być znane w połowie 2015 roku. Na ich podstawie zostanie podjęta decyzja dotycząca ewentualnych kolejnych etapów prac na koncesji Górowo Iławeckie. Celem poszukiwawczym jest odkrycie złóż ropy naftowej w utworach kambru środkowego. Współpraca na tej koncesji jest kontynuacją działań podjętych w ramach porozumienia o współpracy w działalności poszukiwawczej z dnia 5 kwietnia 2013 roku.

Obszar lądowy Litwy

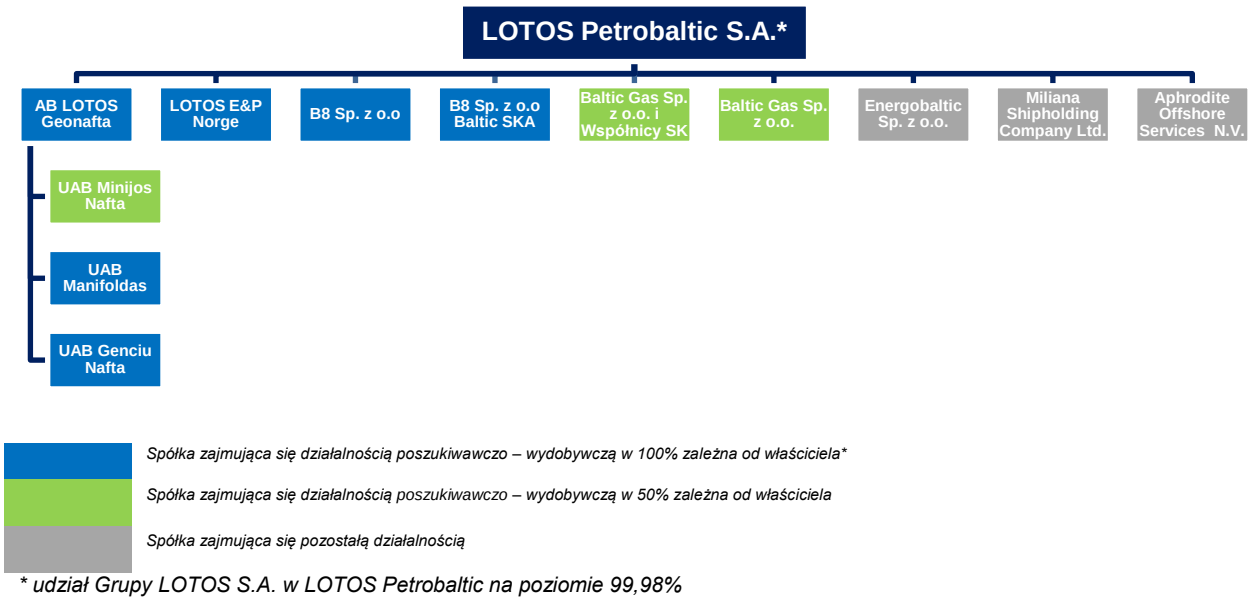
AB LOTOS Geonafta, spółka prowadząca działalność na Litwie w ramach segmentu poszukiwawczo-wydobywczego Grupy Kapitałowej LOTOS, jest liderem wydobycia ropy na Litwie. W 2014 roku prace koncentrowały się na prowadzeniu wydobycia ropy naftowej ze złóż lądowych oraz rozpoznaniu potencjału naftowego bloku Kłajpeda.

Norweski Szelf Kontynentalny

Norweski Szelf Kontynentalny z uwagi na wysokie zasoby oraz realizowaną produkcję węglowodorów jest perspektywicznym obszarem dla branży poszukiwawczo-wydobywczej. Działa tam ok. 60 międzynarodowych firm. Największe z nich to: Statoil, Petoro, Total, Shell, Conoco, Exxon, Eni, BP, Chevron, które łącznie posiadają ok. 89% rezerw produkcyjnych Norweskiego Szelfu. Oprócz tych największych firm na Szelfie funkcjonuje ok. 20 firm o tzw średniej i małej kapitalizacji, które prowadzą wydobycie jak OMV, Lundin, BG Group, Wintetrshall, Det Norske, Noreco, Lukoil, GDF Suez, Centrica, RWE, PGNiG, BayernGas, wśród nich jest też Grupa Kapitałowa LOTOS. Firmy te łącznie posiadają ponad 10% rezerw produkcyjnych Szelfu. Na Szelfie Norweskim istotną rolę pełnią też małe niezależne firmy poszukiwawcze, które choć nie prowadzą wydobycia, uczestniczą aktywnie w odkrywaniu nowych złóż do zagospodarowania. Taka struktura i ilość graczy oznacza dużą konkurencyjność ale dzięki polityce rządu norweskiego co do zasad udziału w tzw. rundach koncesyjnych oraz zasadzie współpracy w strukturach joint-venture, w które grupują się partnerzy, istnieje możliwość dostępu do atrakcyjnych projektów oraz korzystania z wiedzy partnerów branżowych.

3.3.4. DZIAŁALNOŚĆ POSZUKIWAWCZO – WYDOBYWCZA W UJĘCIU GEOGRAFICZNYM

Rysunek 17. Struktura organizacyjna Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic

** udział Grupy LOTOS S.A. w LOTOS Petrobaltic na poziomie 99,98%*

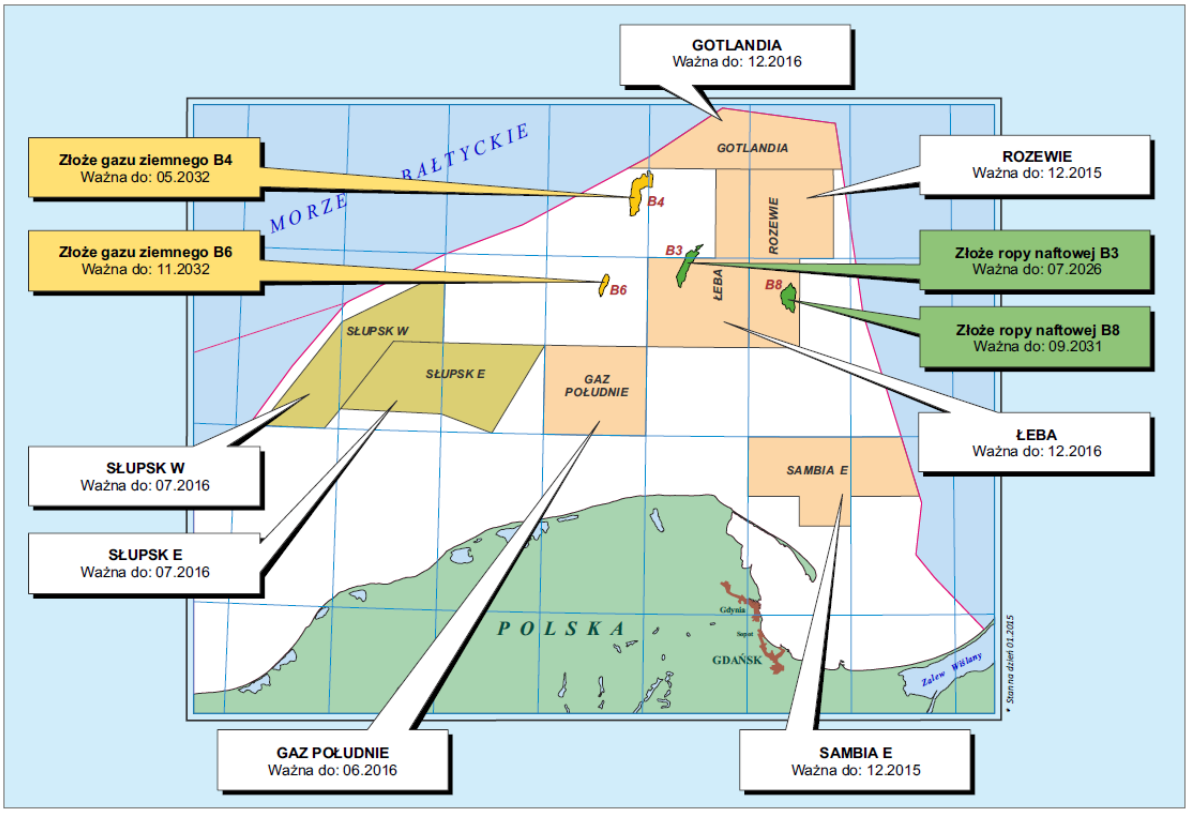
Polska - Morze Bałtyckie

LOTOS Petrobaltic S.A. to właściciel **7 koncesji na poszukiwanie i/lub rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu** ziemnego w polskiej strefie ekonomicznej Morza Bałtyckiego w rejonach: Gotlandia, Łeba, Rozewie, Gaz Południe, Sambia E, Słupsk W i Słupsk E. Łączna powierzchnia koncesji poszukiwawczo-rozpoznawczych oraz koncesji wydobywczych na dzień 31 grudnia 2014 roku to odpowiednio ponad 7,3 tys km^2 oraz 147,84 km^2

Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A. posiada **4 koncesje na wydobycie węglowodorów** na Morzu Bałtyckim:

- koncesja eksploatacyjna na złożu B3 na wydobywanie ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego zlokalizowana ok. 73 km na północ od Rozewia. Eksploatacja złoża od roku 1992. Na podstawie decyzji Ministerstwa Środowiska z dnia 23 maja 2014 roku przedłużono ważność koncesji na wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złoża B3 na okres 32 lat od dnia jej udzielenia, czyli do dnia 29 lipca 2026 roku.
- koncesja eksploatacyjna na złożu B8 (B8 Sp. z o.o. BALTIC spółka komandytowa): na wydobywanie ropy naftowej i towarzyszącego jej gazu ziemnego zlokalizowana ok. 70 km na północ od Jastarni. Złoże w trakcie procesu zagospodarowania. Koncesja ważna do roku 2031.
- koncesje eksploatacyjne B4 i B6 (właściciel spółka zależna Baltic Gas Sp. z o.o. i Wspólnicy Spółka komandytowa): na wydobywanie gazu ziemnego zlokalizowane na północ od Łeby. Trwa przygotowanie do procesu zagospodarowania złóż przy udziale firmy CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o., w ramach podpisanej umowy o współpracy 100% udziałowcem koncesji jest spółka Baltic Gas sp. z o.o. i Wspólnicy Spółka komandytowa. Koncesje ważne do roku 2032.

Rysunek 18. Koncesje Grupy Kapitałowej LOTOS w Polsce na 31 grudnia 2014 roku

W 2014 roku na Morzu Bałtyckim LOTOS Petrobaltic S.A. realizował eksploatację złoża B3. Łączne wydobycie ropy naftowej ze złóż bałtyckich wyniosło 160 tys. ton, zaś wydobycie towarzyszącego gazu ziemnego wyniosło 17,7 mln m^3.

Według stanu na koniec 2014 roku zasoby ropy naftowej LOTOS Petrobaltic S.A. na Morzu Bałtyckim klasyfikowane w kategorii 2P, wynoszą 4,9 mln ton, natomiast zasoby gazu ziemnego klasyfikowane według kategorii 2P to 0,4 mld m^3.

Litwa

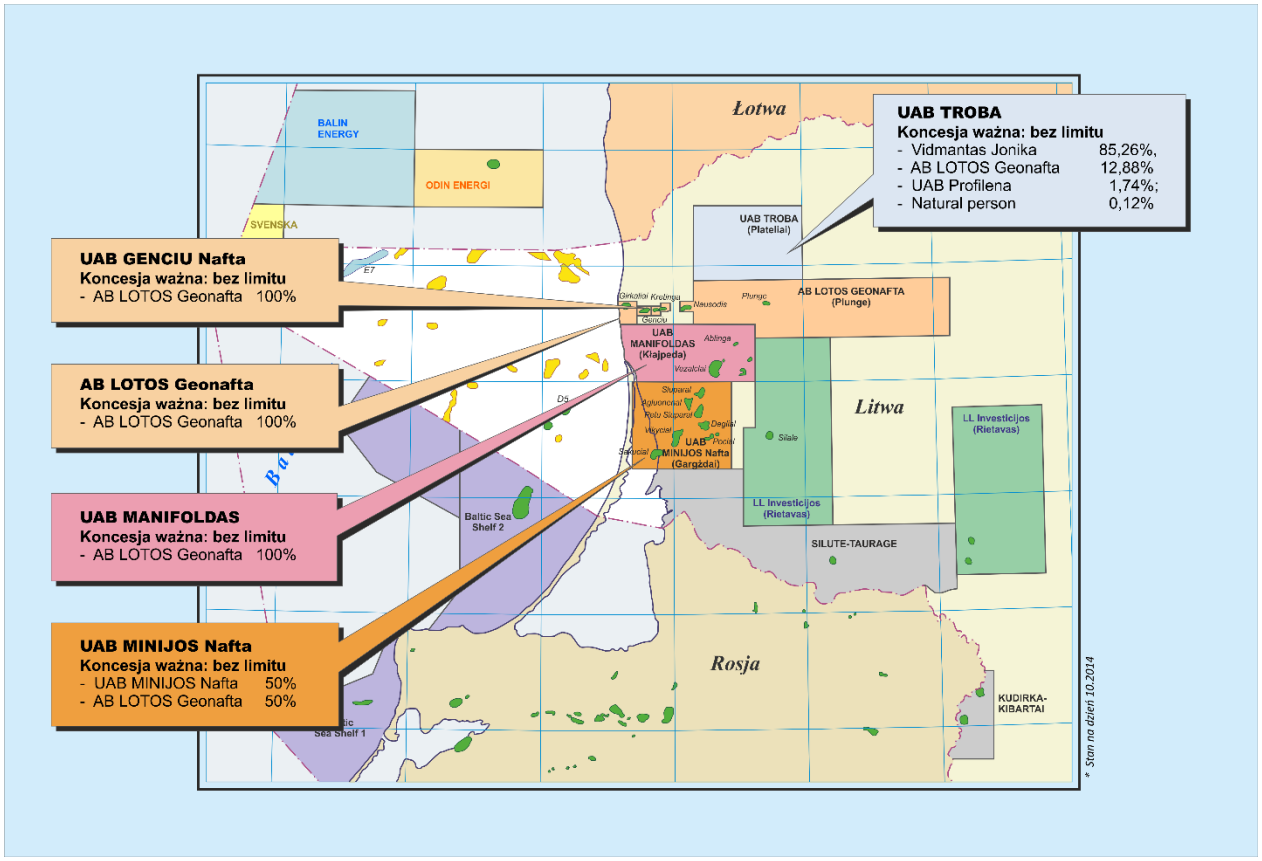
Na terenie Republiki Litewskiej operuje spółka w 99,99% zależna LOTOS Petrobaltic - AB LOTOS Geonafta (1 akcję posiada Grupa LOTOS S.A.).

W skład Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta wchodzą:

- UAB Genciu Nafta (w 100% zależna od AB LOTOS Geonafta),
- UAB Minijos Nafta (50% należy do AB LOTOS Geonafta),
- UAB Manifoldas (w 100% zależna od AB LOTOS Geonafta).

Grupa Kapitałowa AB LOTOS Geonafta poszukuje i wydobywa ropę naftową oraz świadczy usługi wiertnicze na terenie Republiki Litewskiej. Ponadto spółka prowadzi handel ropą naftową.

Rysunek 19. Koncesje Grupy Kapitałowej LOTOS na Litwie na 31 grudnia 2014 roku

Na koniec 2014 roku łącznie wszystkie spółki z Grupy Kapitałowej AB Geonafta prowadziły eksploatację z 15 złóż. Grupa Kapitałowa AB LOTOS Geonafta wydobyła w 2014 roku 70 tys. ton ropy naftowej. Zasoby ropy naftowej Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta na koniec 2014 roku, klasyfikowane w kategorii 2P, wynoszą 1 mln ton.

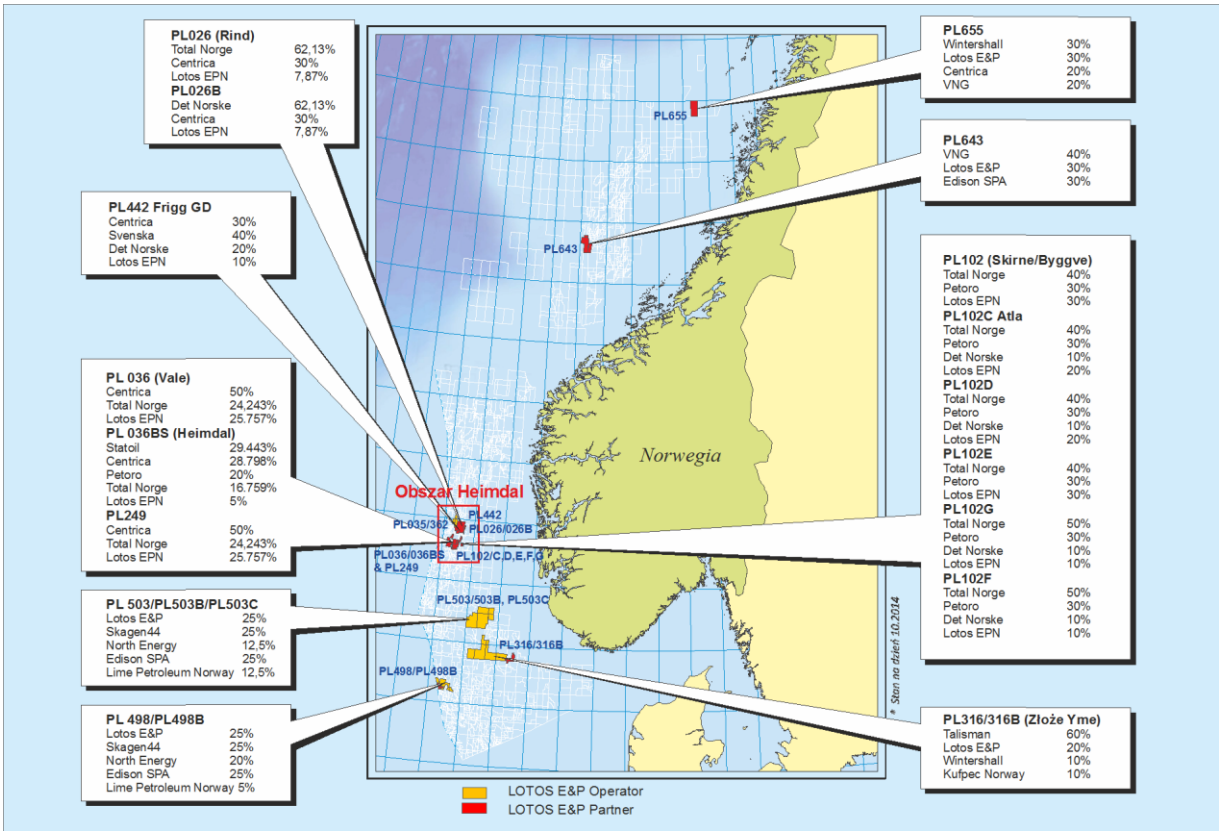
Norwegia – Norweski Szelf Kontynentalny

Za rozwój działalności na Norweskim Szelfie Kontynentalnym odpowiada LOTOS Exploration and Production Norge AS, z siedzibą w Stavanger. Aktualnie po zakończonej akwizycji pakietu Heimdal, LOTOS Norge jest udziałowcem w

23 koncesjach na poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na Norweskim Szelfie Kontynentalnym: PL 498, PL 498B, PL 503, PL 503B, PL 503C, PL 643, PL 655, PL 442 FRIGG GD, PL 362 FULLA, PL 316/PL 316B YME, PL 249 VALE, PL 026 RIND, PL 026B FRIGG GD, PL 035B FULLA, PL 036 VALE, PL 036BS HEIMDAL, PL 102 SKIRNE BYGGVE, PL 102C ALTA, PL 102D, PL 102E SKIRNE, PL 102F TRELL, PL 102G TRELL.

Na 7 licencjach LOTOS E&P Norge pełni funkcję operatora: PL 498, PL 498B, PL 503, PL 503B, PL 503C, PL 362, PL 035B.

Rysunek 20. Koncesje Grupy Kapitałowej LOTOS w Norwegii na 31 grudnia 2014 roku

W 2014 roku złożono wnioski o nowe koncesje poszukiwawcze w rundzie koncesyjnej APA 2014. W wyniku jej rozstrzygnięcia uzyskano udział w koncesji 797. W całym 2014 roku wydobycie na Norweskim Szelfie Kontynentalnym wyniosło 75,1 tys. ton ropy naftowej oraz 221,4 mld m^3 gazu. Według stanu na 31 grudnia 2014 roku klasyfikowane w kategorii 2P zasoby ropy naftowej LOTOS EPN, wynoszą 0,2 mln ton, natomiast gazu ziemnego 0,5 mld m^3.

Zasoby ropy i gazu Grupy Kapitałowej LOTOS

Spółką odpowiedzialną za działalność w segmencie poszukiwawczo-wydobywczym Grupy Kapitałowej LOTOS jest LOTOS Petrobaltic S.A. Grupa LOTOS S.A. posiada w niej udział wynoszący 99,98%. LOTOS Petrobaltic S.A. prowadzi działalność poszukiwawczo-wydobywczą na terenie:

- Polski – spółka LOTOS Petrobaltic S.A (wraz ze spółkami zależnymi B8 Sp z o.o. 100%, B8 Sp. z o.o Baltic SKA 99,50%, Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy s.k., Baltic Gas Sp. z o.o. 50%),
- Litwy – spółka AB LOTOS Geonafta wraz ze spółkami zależnymi (UAB Minjos Nafta 50%, UAB Manifoldas 100%, UAB Genciu Nafta 100%),

- Norwegii – LOTOS Exploration and Production Norge AS (99,99%) .

W związku z trwającą niepewnością i ryzykami wynikającymi z przedłużającego się wyboru koncepcji zagospodarowania złoża YME pierwotnie przewidzianego w harmonogramie koncesji na koniec I kwartału 2014 roku oraz przedłużającymi się pracami koncepcyjnymi i brakiem decyzji co do scenariusza zagospodarowania złoża YME na koniec II kwartału 2014 roku dokonano aktualizacji wartości tego projektu. Pomimo odpisu prowadzone są prace w celu odzyskania środków zainwestowanych w projekt w szczególności planuje się nabycie nowych aktywów produkcyjnych na Norweskim Szelfie Kontynentalnym pozwalających odzyskać większość zainwestowanych funduszy w tym z wykorzystaniem tarczy podatkowej. Ponadto Grupa Kapitałowa LOTOS nadal pracuje nad zaangażowaniem partnerów do dalszej analizy jednego z wariantów ponownego zagospodarowania złoża, charakteryzującego się atrakcyjnością realizacyjną i ekonomiczną.

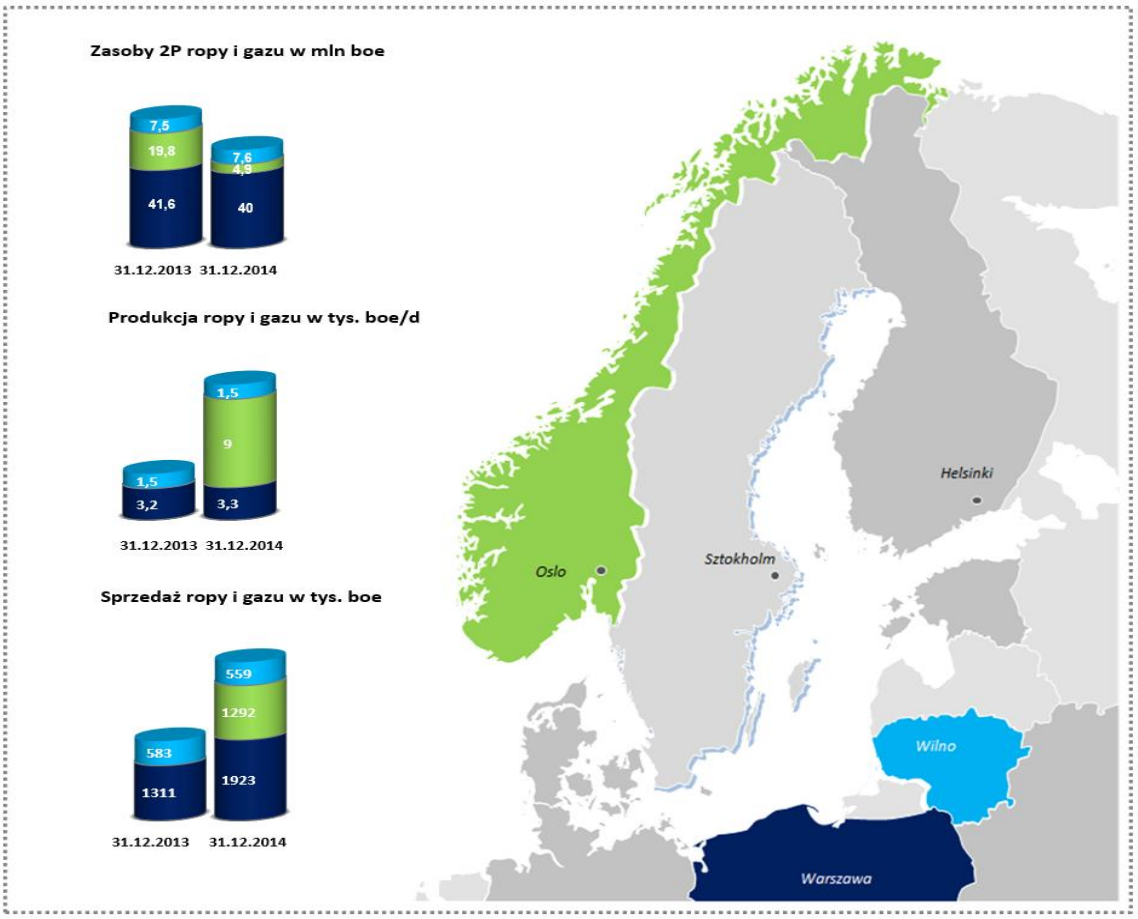
Tabela 12. Zasoby w mln boe (*ang. m barrels of oil equivalent*)**

Stan na dzień	Kraj	Ropa naftowa	Gaz ziemny	Ropa i gaz razem
31.12.2014	Polska	37,5	2,3	**39,8**
	Norwegia	1,7	3,1	**4,8**
	Litwa	7,6	0	**7,6**
31.12.2013	Polska	39,3	2,3	**41,6**
	Norwegia	15,3	4,5	**19,8**
	Litwa	7,5	0	**7,5**

** 2P – zasoby pewne i prawdopodobne (wg. klasyfikacji międzynarodowej SPE 2007),*

***boe – baryłka ekwiwalentu ropy*

Rysunek 21. Zasoby, produkcja i sprzedaż ropy i gazu przez Grupę LOTOS Petrobaltic

Źródło: Grupa LOTOS S.A.

3.3.5. ISTOTNE WYDARZENIA W DZIAŁALNOŚCI POSZUKIWAWCZO-WYDOBYWCZEJ W 2014 ROKU

Polska

Morze Bałtyckie:

- Kontynuowano prace wydobywcze ropy naftowej i gazu towarzyszącego na złożu B3. Na podstawie decyzji Ministerstwa Środowiska z dnia 23 maja 2014 roku przedłużono ważność koncesji na wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złoża B3 na okres 32 lat od dnia jej udzielenia, czyli do dnia 29 lipca 2026 roku. Zgodnie z założonymi harmonogramami realizowano projekt zagospodarowania złoża B8.
- Zawarto umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża ropy naftowej B8 na Morzu Bałtyckim w formule project finance między B8 Sp. z o.o. Baltic spółka komandytowo-akcyjna, Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Pekao S.A.
- Prowadzono dalsze prace w celu przygotowania do zagospodarowania złóż gazowych B4/B6 we współpracy z partnerem Cal Energy Resources Poland.
- LOTOS Petrobaltic prowadziła intensywne prace poszukiwawczo – rozpoznawcze oraz zagospodarowanie złoża B8 w akwenie Morza Bałtyckiego. Wywiercono dwa otwory poszukiwawczo-rozpoznawcze (B27-1, B21-2) oraz jeden odwiert eksploatacyjny i dwa zatłaczające (B8-6K, B8-Z3, B8-Z5 Bis). Prace związane z

otworami poszukiwawczo-rozpoznawczymi realizowane były przy użyciu platformy wiertniczej LOTOS Petrobaltic zakupionej w 2013 roku.

Na lądzie

- W roku 2014 LOTOS Petrobaltic i PGNiG podpisały umowę o wspólnych operacjach na koncesji Górowo-Iławeckie w północno-wschodniej Polsce. Wyniki prac mają być znane w połowie 2015 roku. Na ich podstawie zostanie podjęta decyzja dotycząca ewentualnych kolejnych etapów prac na koncesji Górowo Iławeckie. Celem poszukiwawczym są potencjalne akumulacje ropy naftowej w utworach kambru. Współpraca na tej koncesji jest kontynuacją działań podjętych w ramach porozumienia o współpracy w działalności poszukiwawczej z dnia 5 kwietnia 2013 roku.

Litwa

- Wywiercono 2 otwory poszukiwawczo-rozpoznawcze(Zvaginiai-1, Ablinga – 8),
- Wywiercono 2 otwory eksploatacyjne (Vėžaičiai – 20, Ližiai – 4),
- Na wszystkich otworach z wyjątkiem otworu Zvaginiai-1 uruchomiono wydobycie.

Norwegia

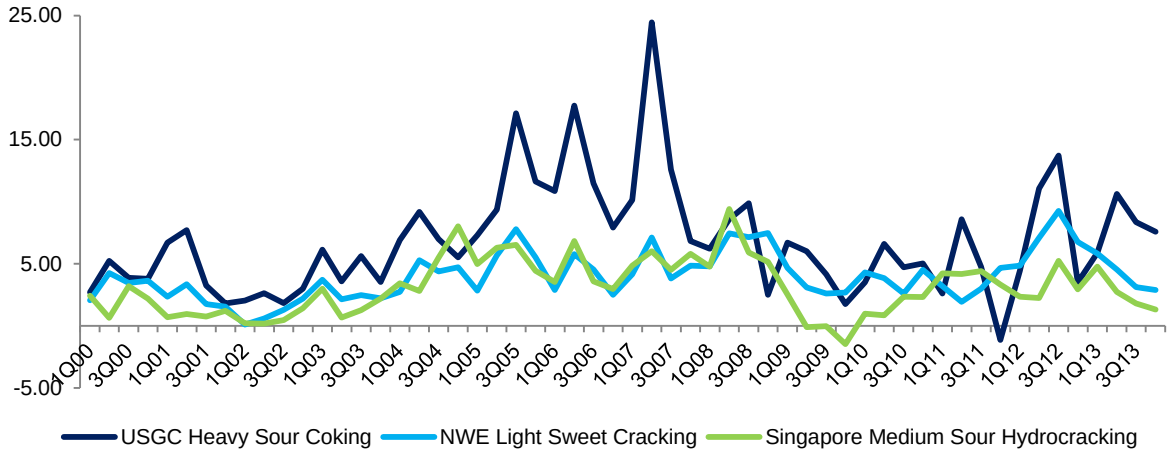
- 18 października 2013 roku LOTOS EPN podpisała umowę z firmą Centrica na nabycie aktywów poszukiwawczo-wydobywczych Heimdal. Transakcja dotyczy 14 koncesji w centralnej części Morza Północnego, obejmujących: hub gazowy Heimdal (operatorem jest Statoil), 3 złoża produkcyjne (Byggve/Skirne, Atla, Vale), 3 złoża do zagospodarowania (Frigg GammaDelta, Fulla, Rind) oraz potencjał poszukiwawczy. Przedmiotowe aktywa stanowiły podstawę wzrostu wolumenów wydobycia ropy naftowej i gazu w 2014 roku.

3.4. RAFINERIA

3.4.1. TENDENCJE NA ŚWIATOWYM RYNKU RAFINERYJNYM

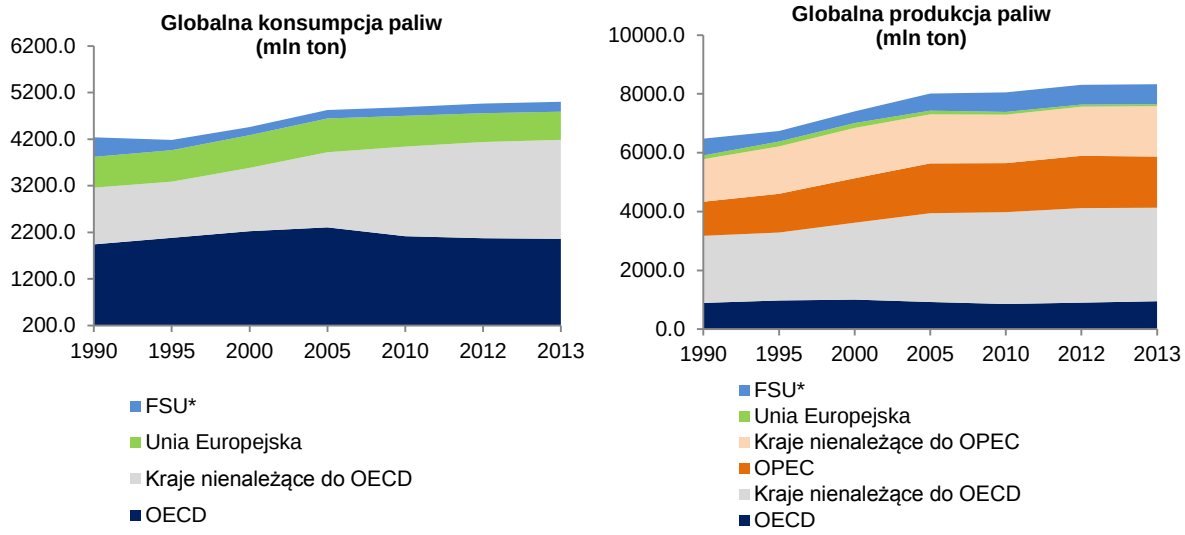
Okres 2004-2008 był tzw. „złotym wiekiem" dla rafinerii europejskich – stabilny popyt na produkty naftowe oraz deficyt możliwości konwersji przyczyniły się do zwiększenia rentowności rafinerii. Globalny kryzys finansowy w 2008 roku znacząco zmienił sytuację europejskiego sektora rafineryjnego. Spadek popytu na produkty naftowe które dotknęło Europę w 2009 roku doprowadziło do redukcji przerobu w europejskich rafineriach. Zbiegło się to z budową kilku projektów technologicznych dot. konwersji, co oznaczało że różnica między niskomarżowymi a wysokomarżowymi (białymi) produktami się zwężała. Ponadto, Stany Zjednoczone, największy odbiorcą benzyny, zmniejszył import. Wszystkie te wydarzenia miały negatywny wpływ na ekonomikę europejskich producentów. W rezultacie, sektor przetwórstwa ropy naftowej w Europie przechodzi głęboki kryzys.

Rysunek 22. Marże rafineryjne na świecie (USD/bbl)

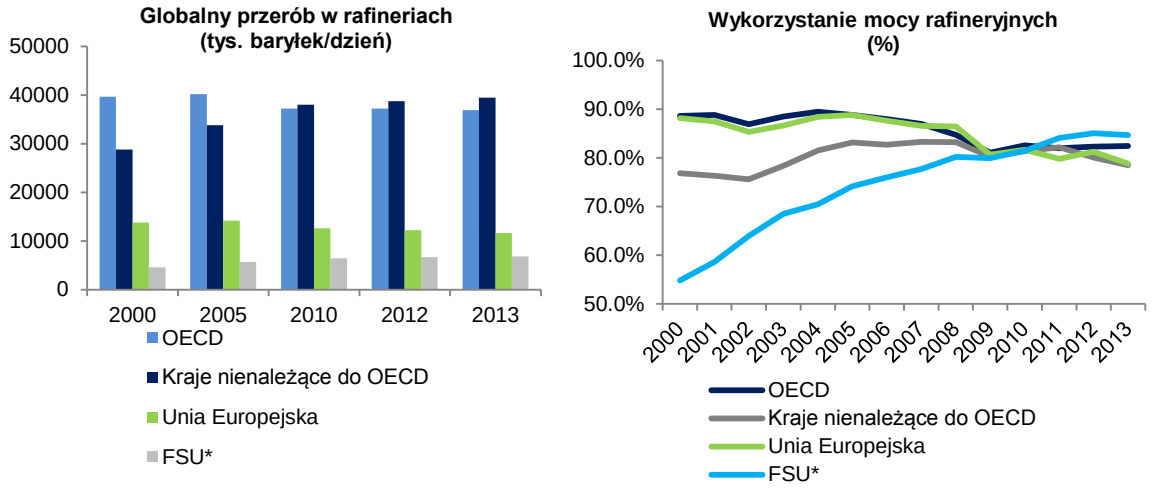

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych BP; Przedstawione marże rafineryjne stanowią benchmark dla trzech rejonów koncentracji działalności rafineryjnej: US Gulf Coast (USGC), północno-zachodnia Europa (NWE - Rotterdam) oraz Singapur.

Rysunek 23. Globalna konsumpcja i produkcja paliw

Rysunek 24. Globalny przerób oraz moce rafineryjne

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych BP

** FSU (ang. Former Soviet Union) – kraje Byłego Związku Radzieckiego*

Od 2009 roku producenci zamknęli szereg rafinerii o łącznych mocach przerobowych w wysokości 3,7 mln b/d w regionie basenu atlantyckiego. Jednakże, wielkość ta wydaje się niewystarczająca, gdyż wiele europejskich rafinerii ma niską rentowność, a ich moce przerobowe są wciąż dość niskie.

Wysokie ryzyko zamknięcia dotyczy szczególnie małych rafinerii o niskim poziomie złożoności, ponieważ rafinerie te mają wysokie jednostkowe koszty operacyjne.

Zjawisko zamykania europejskich rafinerii niesie za sobą ryzyka dla zagadnień związanych z bezpieczeństwem energetycznym regionu. Może ono spowodować, że Europa będzie bardziej zależna od importu produktów rafineryjnych, zwiększy się podatność na zakłócenia oraz zależność od terminali importowych i magazynów przechowywania produktów rafineryjnych.

Tabela 13. Zamknięcia rafinerii w Europie w latach 2009 – 2015

Rok zamknięcia	Nazwa rafinerii	Nelson Complexity Index	Moce przerobowe (tys. b/d)	Właściciel	Kraj
2015	Collombey	b.d.	72	Tamoil	Szwajcaria
2015	Gela	13,1	105	Eni	Włochy
2014	Milford Haven	7,0	135	Murphy Oil	Wielka Brytania
2014	Stanlow	8,2	55	Essar Energy	Wielka Brytania
2014	Mantova	8,4	57	Eni	Włochy
2014	Paramo	b.d.	20	Unipetrol	Czechy
2013	Harburg	9,6	90	Shell	Niemcy
2013	Porto Marghera	6,8	80	Eni	Włochy
2012	Coryton	12,0	172	Petroplus	Wielka Brytania
2012	Fawley	9,1	80	ExxonMobil	Wielka Brytania
2012	Kherson	3,1	138	Alliance Oil Co.	Ukraina
2012	Drogobich	3,0	78	Ukraine Oil Co.	Ukraina
2012	Petit Couronne	7,3	154	Petroplus	Francja
2012	Berre l'Etang	6,7	105	LyondellBasel	Francja
2012	Roma	7,7	85	Total ERG	Włochy
2011	Arpechim	7,3	70	Petrom	Rumunia
2011	Petrobrazi	7,3	6	Petrom	Rumunia
2011	Gonfreville	b.d.	94	Total SA	Francja
2011	Cremona	7,5	94	Tamoil Raffnazione SPA	Włochy
2011	Reichstett	5,3	85	Petroplus	Francja
2010	Teesside	b.d.	117	Petroplus	Wielka Brytania
2010	Dunkirk	6,1	140	Total	Francja
2010	Odessa	3,9	56	Lukoil	Ukraina
2010	Wilhelmshaven	5,0	260	Hestya Energy	Niemcy
2009	Antwerp	4,5	21	Petroplus	Belgia

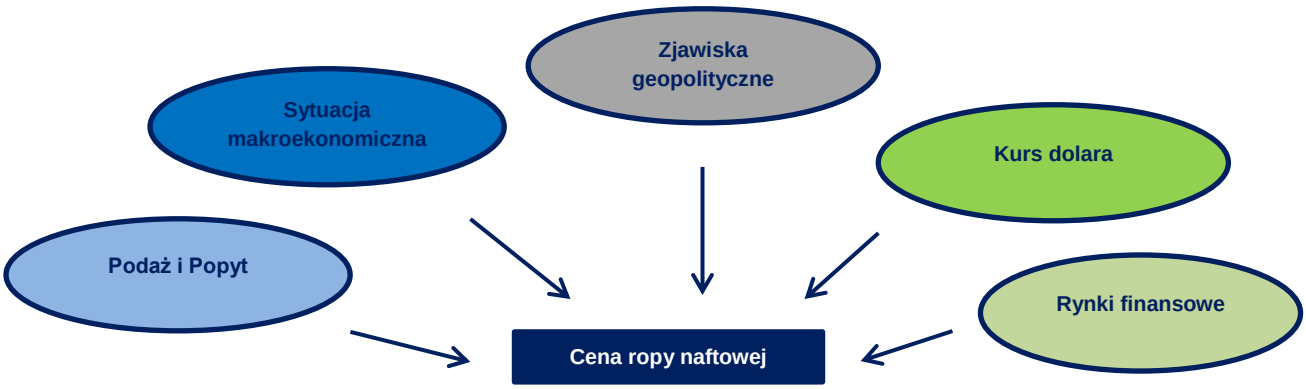
Zródło: Opracowanie własne Spółki na podstawie danych JBC

* Nelson Complexity Index - Wskaźnik Kompleksowości Nelsona tj. współczynnik złożoności procesu przeróbczego, który odzwierciedla intensywność inwestycji w rafinerii, potencjalne koszty stałe oraz potencjał generowania wartości dodanej przez rafinerię.

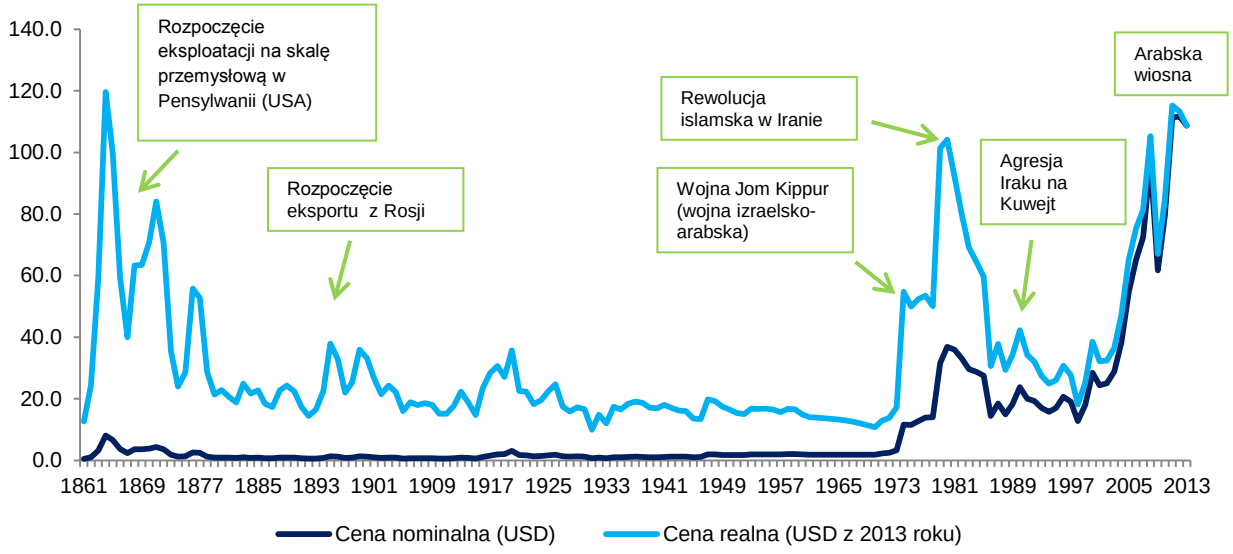
2.4.1. CZYNNIKI CENOTWÓRCZE NA RYNKU ROPY NAFTOWEJ

Podstawowe czynniki cenotwórcze oddziałujące na rynek ropy naftowej to między innymi: (i) zmiany globalnych i regionalnych wartości podaży i popytu, oczekiwania dotyczące przyszłego popytu i podaży ropy naftowej i gazu ziemnego oraz zdolność ustalenia i utrzymania określonego poziomu produkcji i cen przez członków OPEC i inne kraje wydobywające ropę naftową, (ii) niepewna sytuacja geopolityczna, trwające lub zagrażające działania terrorystyczne lub wojny mogące wpływać na podaż, możliwości transportu lub popyt na węglowodory i produkty naftowe, (iii) dostępność i koszt budowy lub korzystania z rurociągów, tankowców i innych instalacji transportowych i przetwórczych, (iv) nowe, istniejące oraz likwidowane zdolności przetwórcze rafinerii na świecie oraz stopień ich wykorzystania, (v) cena, dostępność i dotacje rządowe dla alternatywnych źródeł energii i nowych technologii, (vi) rozwój sytuacji politycznej, gospodarczej i militarnej w regionach wydobywczych, zwłaszcza na Bliskim Wschodzie, w Rosji, Afryce, Ameryce Środkowej i Południowej, a także krajowe i zagraniczne regulacje i działania administracji publicznej, w tym restrykcje importowe i eksportowe, podatki, repatriacje i nacjonalizacje, (vii) globalna i regionalna kondycja gospodarcza; (viii) działalność handlowa uczestników rynku i innych podmiotów pragnących zapewnić sobie dostęp do ropy naftowej i gazu ziemnego, lub zabezpieczyć się przed ryzykami handlowymi, lub działających w ramach zarządzania portfelem inwestycyjnym, a także (ix) warunki pogodowe i klęski żywiołowe.

Rysunek 25. Czynniki cenotwórcze na rynku ropy naftowej

Rysunek 26. Cena ropy naftowej w okresie 1861-2014

Dyferencjał Ural/Brent

Grupa LOTOS S.A. jako główny surowiec wykorzystuje ropę rosyjską REBCO (Russian Export Blend Crude Oil). W porównaniu z globalnym benchmarkiem Brent, REBCO jest ropą cięższa, ma wyższą zawartość siarki, i pozwala wyprodukować więcej tzw. średnich destylatów (diesel, paliwo lotnicze).

Brent Blend to lekka, słodka ropa wydobywana na Morzu Północnym z gęstością API* około 38 i zawartości siarki około 0,4%.

Russian Export Blend, rosyjski benchmark ropy, jest mieszaniną kilku surowych gatunków rop stosowanych w kraju lub wysyłanych na eksport. Ropa rosyjska jest kwaśną ropą, charakteryzującą się średnią ciężkością, o gęstości API około 32 i zawartości siarki około 1,4%.

Gorsze cechy tego surowca oznaczają, że zniżka w stosunku do benchmarku ropy Brent jest uzasadniona. Różnica w cenach obu gatunków rop nazywana jest dyferencjałem Ural/Brent (USD/bbl). Wzrost dyferencjału Ural/Brent wpływa na zwiększenie marży rafineryjnej koncernów polskich.

Tabela 14. Charakterystyka rop naftowych

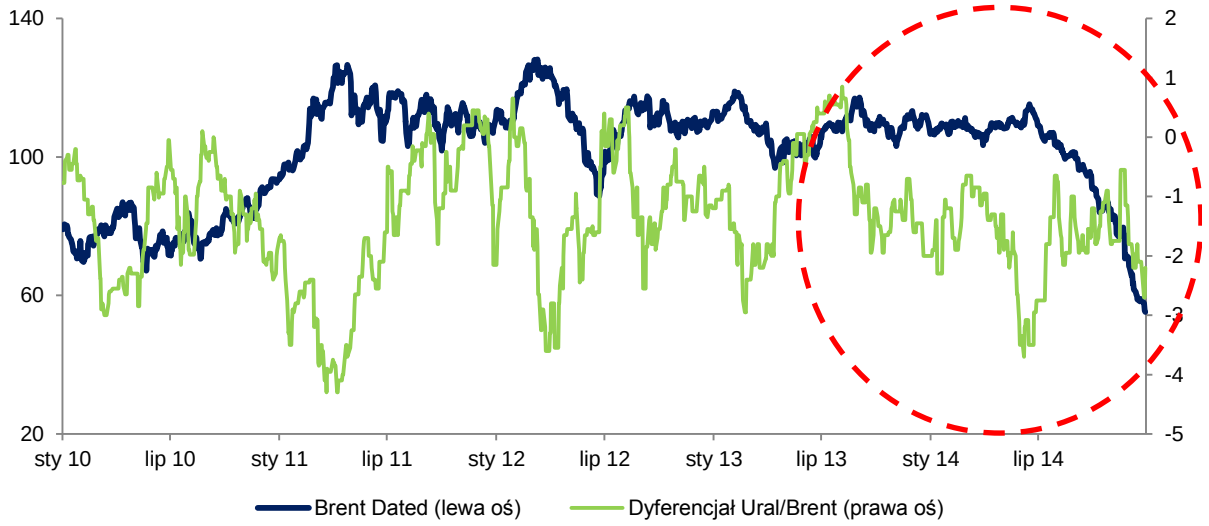
	Brent Blend	Ural
Pochodzenie	Wielka Brytania	Rosja
Gęstość (g/ml)	0,833	0,866
API	38,3	31,9
Siarka (% wagi)	0,42	1,43

Skład frakcyjny (% wagi)

	Brent Blend	Ural
Gazy	2,5	1,6
Benzyny	20,8	12,9
Nafta	11,9	10,4
Oleje napędowe	23,7	22,9
Oleje próżniowe	26,5	29,3
Pozostałość próżniowa	14,7	22,9

* Gęstość API (*ang. API gravity*) – skala gęstości ropy naftowej opracowana przez American Petroleum Institute (API). Wyższa gęstość API, oznacza lżejszą ropę. Ropy lekkie mają gęstość API 38 stopni lub więcej, zaś ciężkie ropy – gęstość API 22 stopni lub mniej. Ropa o gęstości API pomiędzy 22 a 38 stopni jest ogólnie określana jako ropa o średniej gęstości.

Rysunek 27. Dyferencjał Ural/Brent

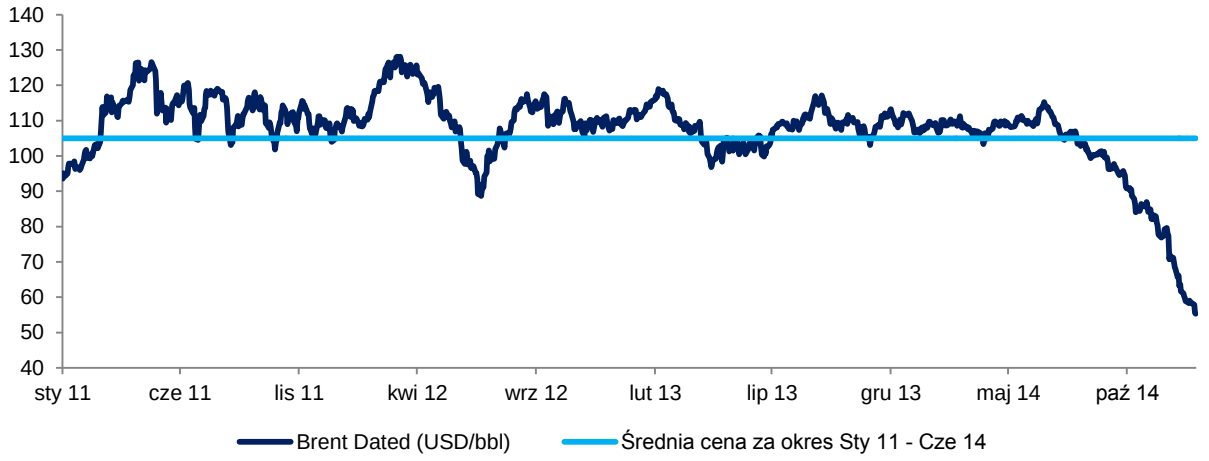

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Thomson Reuters

2.4.2. CHARAKTERYSTYKA BRANŻY RAFINERYJNEJ W 2014 ROKU

Druga połowa 2014 roku przyniosła załamanie cen na rynku ropy naftowej - ceny ropy gwałtownie spadły w drugiej połowie 2014 roku, przynosząc kres blisko 4-letniemu okresowi wysokich i stabilnych cen, który rozpoczął się na początku 2011 roku.

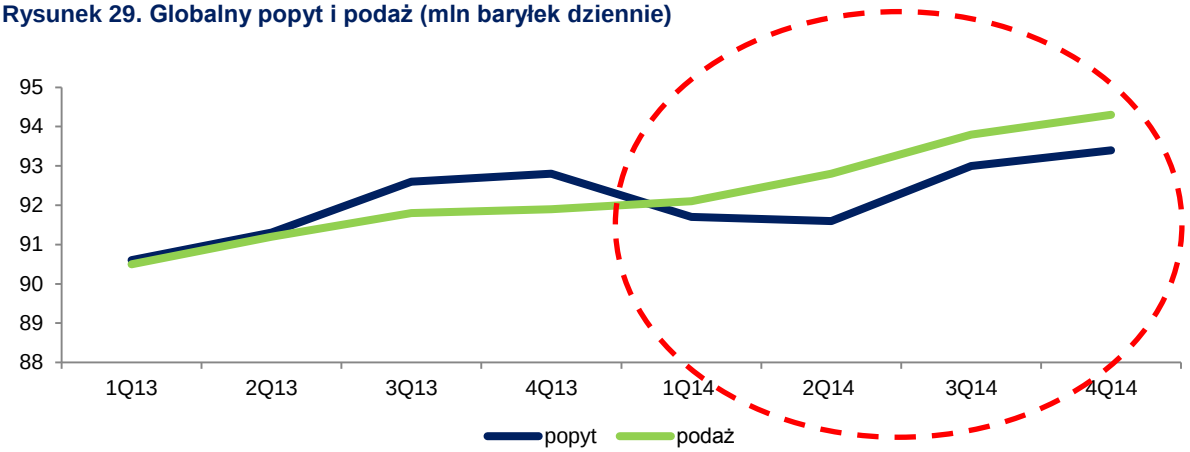
Rysunek 28. Cena ropy naftowej w latach 2011- 2014 roku (USD/bbl)

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Thomson Reuters

Kluczową rolę w tej przecenie odegrały strukturalna nadpodaż ropy naftowej na rynku (według szacunków Międzynarodowej Agencji Energii nadwyżka sięgała około 0,7 mln boe/d, tj. 0,7%-0,8% światowego zapotrzebowania), zwiększone ryzyko geopolityczne, odejście od polityki bilansowania globalnego popytu i podaży ropy naftowej przez organizację OPEC oraz aprecjacja waluty amerykańskiej.

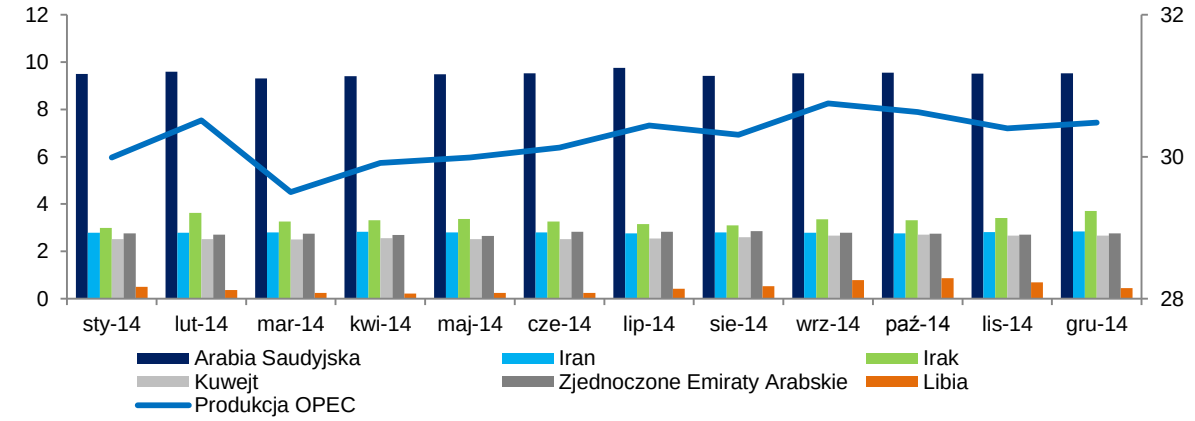
Rysunek 29. Globalny popyt i podaż (mln baryłek dziennie)

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energi, www.iea.org

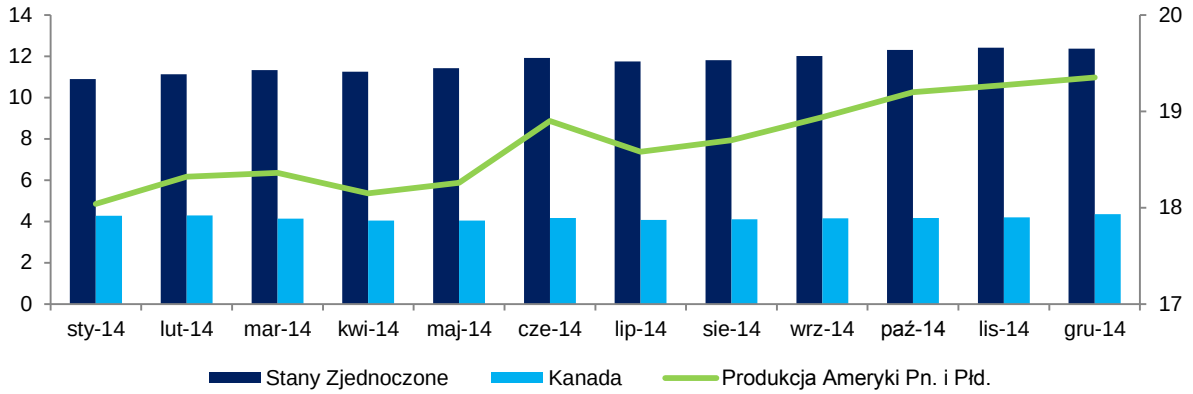
Kraje OPEC, jako znaczący producenci na globalnym rynku naftowym, wykorzystywały dotychczas wolne moce produkcyjne do dostosowania podaży ropy naftowej oraz stabilizacji cen surowca w pożądanym przedziale cenowym (100-110 USD za baryłkę w okresie 2011-2014). To ukierunkowane działanie kartelu dramatycznie odwróciło się w dniu 27 listopada 2014 roku, kiedy kraje OPEC postanowiły skupić się na zachowaniu swojego udziału w rynku poprzez utrzymanie poziomu produkcji na poziomie 30 mln baryłek na dzień. Libia, pomimo wewnętrznego konfliktu, zwiększyła produkcję o 0,5 mln baryłek dziennie w trzecim kwartale 2014 roku (0,5% globalnej produkcji). W Iraku, pomimo działań Państwa Islamskiego (ISIS), produkcja ropy naftowej nie została zakłócona i utrzymała się na stabilnym poziomie 3,3 mln baryłek na dzień w 2014 roku, co było najwyższym poziomem od 1979 roku (wtedy wyniosła 3,5 mln baryłek dziennie). Udział OPEC w światowej podaży ropy naftowej spadł - częściowo w wyniku wzrostu produkcji ropy naftowej ze źródeł niekonwencjonalnych w Stanach Zjednoczonych oraz produkcji biopaliw. W 2014 roku amerykańska produkcja ropy łupkowej wzrosła o 0,9 mln baryłek dziennie (około 1% globalnej podaży).

Rysunek 30. Produkcja ropy naftowej największych producentów OPEC w 2014 roku (mln baryłek na dzień)

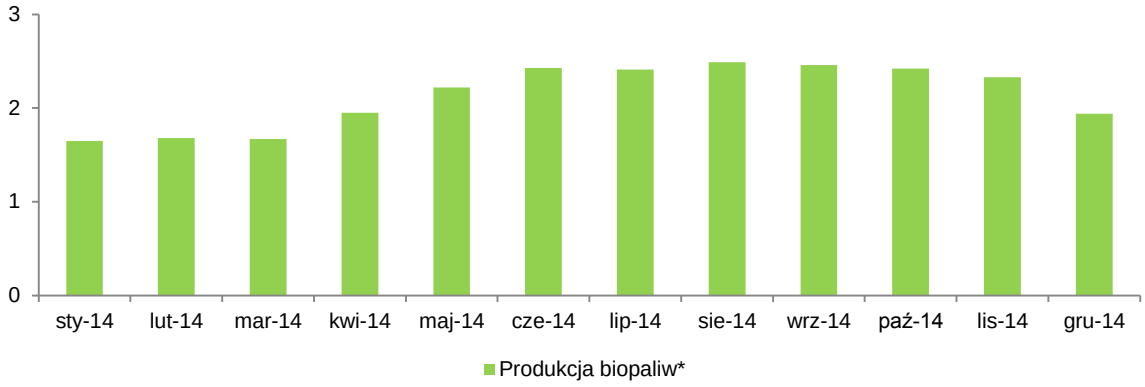
Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energi, www.iea.org

Rysunek 31. Produkcja ropy naftowej w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie w 2014 roku (mln baryłek dziennie)

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energi, www.iea.org

Rysunek 32. Globalna produkcja biopaliw w 2014 roku (mln baryłek dziennie)

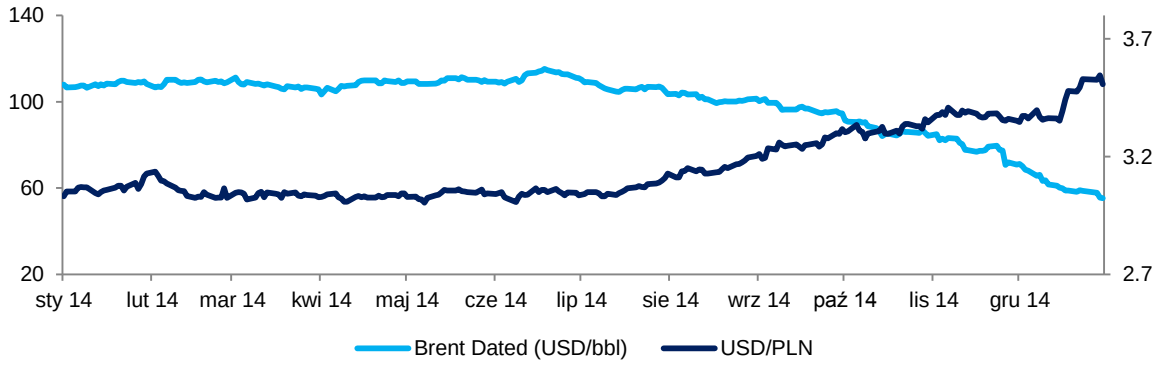
Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energi, www.iea.org

* Produkcja biopaliw - obejmuje całkowitą światową produkcję biopaliw, w tym etanolu z USA i Brazylii

Pomimo obaw dotyczących ryzyka geopolitycznego, podaż ropy naftowej wielokrotnie zaskoczyła wzrostem, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych, podczas gdy popyt na ropę malał, odzwierciedlając częściowo słabszy wzrost w gospodarce światowej. Spadek ceny surowca zbiegł się z umocnieniem waluty amerykańskiej.

W drugiej połowie 2014 roku, miała miejsce 10% aprecjacja dolara amerykańskiego w stosunku do głównych walut. Zazwyczaj aprecjacja dolara (w której denominowane są międzynarodowe transakcje towarowe) jest negatywnie skorelowana z ceną ropy naftowej, gdyż popyt może spadać w krajach, które doświadczyły erozji siły nabywczej swoich walut.

Rysunek 33. Notowania waluty amerykańskiej vs. cena ropy naftowej

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Thomson Reuters

W drugiej połowie 2014 roku, okazało się, że konflikt na Bliskim Wschodzie i w Europie Wschodniej nie wpłynął znacząco na podaż ropy naftowej. Sankcje nałożone na Rosję po czerwcu 2014 roku w wyniku konfliktu rosyjsko-ukraińskiego miały nieznaczny wpływ na europejski rynek ropy naftowej.

W okresie 1984-2013 miało miejsce 5 epizodów spadku cen ropy naftowej o 30% lub więcej w ciągu sześciu miesięcy, co zbiegło się z głównymi zmianami w gospodarce światowej i na rynku ropy naftowej:

- 1985 - 1986: wzrost podaży ropy i zmiany w polityce OPEC,
- 1990 – 1991 oraz 2001:recesja w Stanach Zjednoczonych,
- 1997 – 1998: kryzys azjatycki,
- 2007 – 2009: globalny kryzys finansowy.

Spadek cen ropy w 2014 roku ma dwa kluczowe podobieństwa z załamaniem cen ropy naftowej na przełomie lat 1985/86. Po pierwsze, pojawienie się niekonwencjonalnych źródeł surowca (dziś - biopaliwa, piaski roponośne, ropa łupkowa; w latach 80-tych – produkcja na Alasce, Morzu Północnym i w Zatoce Meksykańskiej). Po drugie, obu spadkom cen surowca towarzyszyła zmiana polityki OPEC polegająca na odstąpieniu od zarządzania podażą. Arabia Saudyjska zmieniła politykę w grudniu 1985 roku w celu zwiększenia udziału w rynku, w efekcie czego cena ropy spadła o 61%, z 24,68 USD/bbl do 9,62 USD/bbl w okresie od stycznia do lipca 1986 roku. Po tym epizodzie, niskie ceny ropy utrzymywały się przez ponad piętnaście lat.

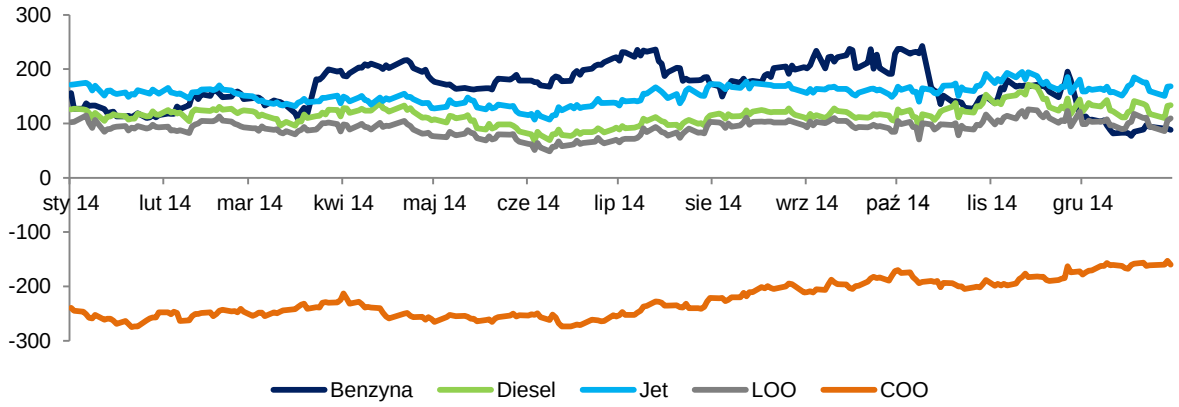
Pierwsza połowa 2014 roku charakteryzowała się kontynuacją spadkowego trendu marż rafineryjnych na świecie. Druga połowa 2014 roku przyniosła już poprawienie marż rafineryjnych (na skutek spadku cen ropy naftowej). Wskaźnik wykorzystania mocy przerobowych w sektorze paliwowym utrzymywał się na wysokim poziomie w związku z niskim poziomem przestojów remontowych.

Marże z notowań na produktach naftowych wyglądały następująco:

- Benzyna – najniższa 77,16 USD/t (18 grudnia 2014), najwyższa 242,86 USD/t (10 października 2014) – roczna dynamika zmiany wyniosła -68,26%, tj. -165,70 USD/t
- Diesel – najniższa 67,29 USD/t (4 czerwca 2014), najwyższa 171,33 USD/t (14 listopada 2014) – roczna dynamika zmiany wyniosła +6,31%, tj. +7,94 USD/t
- Jet – najniższa 106,79 USD/t (4 czerwca 2014) najwyższa 194,97 USD/t (12 listopada 2014) – roczna dynamika zmiany wyniosła +82,57%, tj. +88,18 USD/t
- Lekki Olej Opałowy – najniższa 48,79 USD/t (9 czerwiec 2014), najwyższa 125,83 USD/t (14 listopad 2014) – roczna dynamika zmiany wyniosła +142,11%, tj. +72,18 USD/t

- Ciężki Olej Opałowy – najniższa -274,92 USD/t (22 styczeń 2014), najwyższa -152,82 USD/t (30 grudzień 2014) – roczna dynamika zmiany wyniosła +43,12%, tj. +78,92 USD/t.

Rysunek 34. Marże z notowań na produktach w 2014 roku (USD/t)

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Thomson Reuters

3.4.2. GDAŃSKA RAFINERIA GRUPY LOTOS S.A.

Grupa posiada jedną z najnowocześniejszych i najmłodszych rafinerii w Europie o mocach przerobowych około 10,5 mln ton ropy naftowej rocznie. Powyższe zostało potwierdzone przyznaniem Rafinerii przez World Refining Association tytułu Rafinerii Roku 2008 w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, a także uznaniem Rafinerii za najbardziej efektywną energetycznie rafinerię Europy Środkowej i Południowej w 2012 roku w rankingu Solomon Associates porównującym efektywność światowych kompleksów rafineryjnych. Ponadto, w 2013 roku World Refining Association przyznało Spółce pierwszą nagrodę za „wybitne zasługi dla przemysłu rafineryjnego", na podstawie danych dotyczących wyników, rozwoju oraz reputacji rynkowej Spółki. W plebiscycie Spółka wyprzedziła m.in. takich konkurentów jak PKN Orlen, Łukoil, INA oraz Unipetrol.

Stan technologiczny Rafinerii jest w dużej mierze wynikiem realizacji przez Grupę Programu 10+ zakończonego w 2011 roku, który był największym przemysłowym projektem inwestycyjnym w Polsce w ostatnim dziesięcioleciu pod względem poniesionych nakładów inwestycyjnych (1,43 mld EUR). Modernizacja i rozbudowa Rafinerii w ramach Programu 10+ pozwoliła na uzyskiwanie większej ilości wysokomarżowych produktów z każdej przerobionej baryłki ropy naftowej (w tym na wzrost liczby paliw uzyskiwanej z każdej baryłki ropy naftowej z 4 mln ton rocznie do 7,8 mln ton rocznie), w porównaniu do konkurencyjnych zakładów rafineryjnych zlokalizowanych w regionie, oraz umożliwiła Grupie przerób bardziej wymagających technologicznie gatunków rop naftowych.

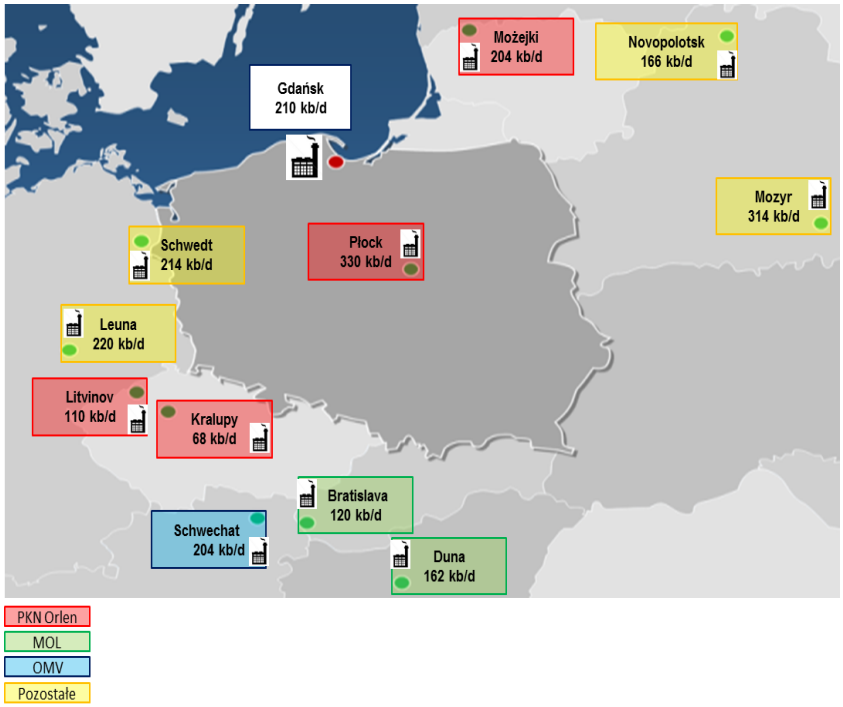
Potwierdzeniem bardzo dobrego stanu technologicznego Rafinerii jest również posiadanie, zgodnie z szacunkami własnymi Spółki, najwyższego w Polsce i jednego z wyższych w Europie Wskaźnika Kompleksowości Nelsona (współczynnika złożoności procesu przeróbczego), który odzwierciedla intensywność inwestycji w rafinerii, potencjalne koszty stałe oraz potencjał generowania wartości dodanej przez rafinerię. Wartość Wskaźnika Kompleksowości Nelsona dla Rafinerii jest równa 10. Wskaźnik Kompleksowości Nelsona równy lub wyższy niż 10 posiadają jedynie wysoce zaawansowane technologicznie zakłady, w tym rafineria Slovnaft w Bratysławie na Słowacji (11,5) oraz rafineria MOL w Dunie na Węgrzech (10,6). Dla porównania, zgodnie z dokumentem „Strategia PKN Orlen na lata 2014-2017" z dnia 23 lipca 2014 roku, PKN Orlen posiadała Wskaźnik Kompleksowości Nelsona na poziomie 9,5.

Rafinerię charakteryzuje wysoki współczynnik konwersji (duży udział paliw w strukturze produkcji) oraz selektywność w kierunku średnich destylatów pozwalająca na skuteczne dopasowanie produkcji do struktury popytu krajowego i możliwości eksportowych. Konfiguracja technologiczna Rafinerii w połączeniu z jej atutami lokalizacyjnymi pozwalają na elastyczny dobór gatunków ropy naftowej, co umożliwia uzyskiwanie zmiennych ilości poszczególnych grup wyrobów gotowych, a dzięki temu dopasowanie produkcji do struktury popytu na polskim rynku i możliwości eksportowych.

Korzystnej strategicznie lokalizacja Rafinerii daje istotną przewagę logistyczną w dostępie do surowców oraz kanałów sprzedaży produktów w stosunku do konkurencji w regionie. Położenie Rafinerii w pobliżu morskiego terminala przeładunkowego zapewnia Grupie bezpośredni dostęp do międzynarodowych rynków zbytu, pozwalając przede wszystkim na eksport produktów naftowych Grupy w szczególności na rynki krajów skandynawskich, północno-zachodniej Europy oraz krajów nadbałtyckich, optymalizację wykorzystywanych przez Grupę kanałów sprzedaży produktów oraz prowadzenie efektywnych zakupów różnych gatunków ropy naftowej.

Ponadto Rafineria posiada unikalne połączenie kanałów zaopatrzenia w surowiec zapewniające równoczesny dostęp do dostaw surowców do Rafinerii zarówno drogą lądową, z Rosji, za pośrednictwem sieci rurociągów PERN, jak i do dostaw surowców drogą morską z wielu krajów oraz z własnych złóż. Dostęp do dwóch kanałów zaopatrzenia pozwala na dywersyfikację dostaw surowca, a także płynną reakcję na zmienność cen produktów naftowych i gatunków rop naftowych, co z kolei pozwala na skuteczną dywersyfikację gatunków ropy naftowej przerabianej w Rafinerii, bez ograniczenia do rosyjskiej ropy REBCO, oraz zwiększenie potencjału negocjacyjnego w zakresie warunków cenowych zakupu rosyjskiej ropy naftowej.

Rysunek 35. Rafineria Gdańsk na tle konkurencyjnych rafinerii w regionie

Źródło: opracowanie własne; zdolności produkcyjne dziennie w tysiącach baryłek

Najważniejsze konkurencyjne rafinerie w regionie:

- Rafineria w Płocku (PKN Orlen), Polska – moc przerobowa ok. 16 mln ton
- Rafineria w Schwedt (PCK Raffinerie GmbH), Niemcy – ok. 12 mln ton
- Rafineria w Leuna (Grupa TOTAL), Niemcy – ok. 11 mln ton

- Rafineria w Schwechat (OMV), Austria – ok 10 mln ton
- Rafineria w Możejkach (PKN Orlen), Litwa – ok. 10 mln ton
- Rafineria w Bratysławie (Slovnaft, Grupa MOL), Słowacja – ok. 6mln ton
- Rafinerie należące do UniPetrol - Kralupy, Litvinov, Pardubice (PKN Orlen), Czechy – ok. 4 mln ton.

Wysoka efektywność konfiguracji technologicznej rafinerii Grupy LOTOS SA potwierdzona jest przez kształtowanie się tzw. **modelowej marży rafineryjnej**.

Marża modelowa obliczana jest dla struktury uzysków wynikającej z uśrednionego scenariusza (z pominięciem sezonowości rocznej) typowej pracy rafinerii Grupy LOTOS S.A. Założono przerób roczny wynikający z 95% wykorzystania mocy wytwórczych instalacji destylacyjnych oraz, że całość wsadu stanowi ropa typu Ural, której wartość ustalana jest jako suma notowania Dtd Brent i spreadu Ural - Brent.

Więcej informacji odnośnie modelowej marży rafineryjnej dostępna pod linkiem:

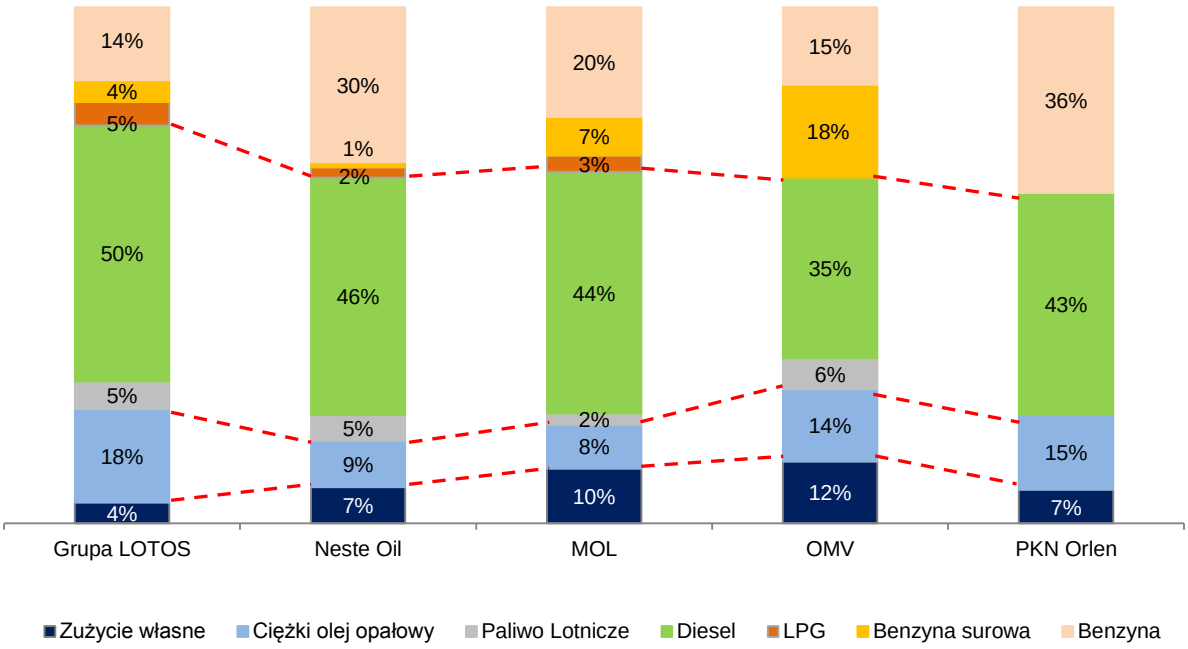
http://inwestor.lotos.pl/1439/strefa_inwestora/modelowa_marza_rafineryjna

Kalkulacja uwzględnia poprawę efektywności wynikającą z zakończenia Programu 10+ oraz przejścia rafinerii gdańskiej na zasilanie gazem ziemnym, co w konsekwencji miało wpływ na:

- poprawę struktury produktowej,
- zmniejszone zużycie własne ropy naftowej w rezultacie wzrostu efektywności energetycznej zakładu po zakończonej modernizacji (remont postojowy).

Na poniższym wykres przedstawiono różnice w strukturze produktowej kompleksów rafineryjnych w regionie Europy Centrialnej.

Rysunek 36. Struktura uzysków rafinerii regionalnych konkurentów Grupy LOTOS S.A.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportowanych danych spółek

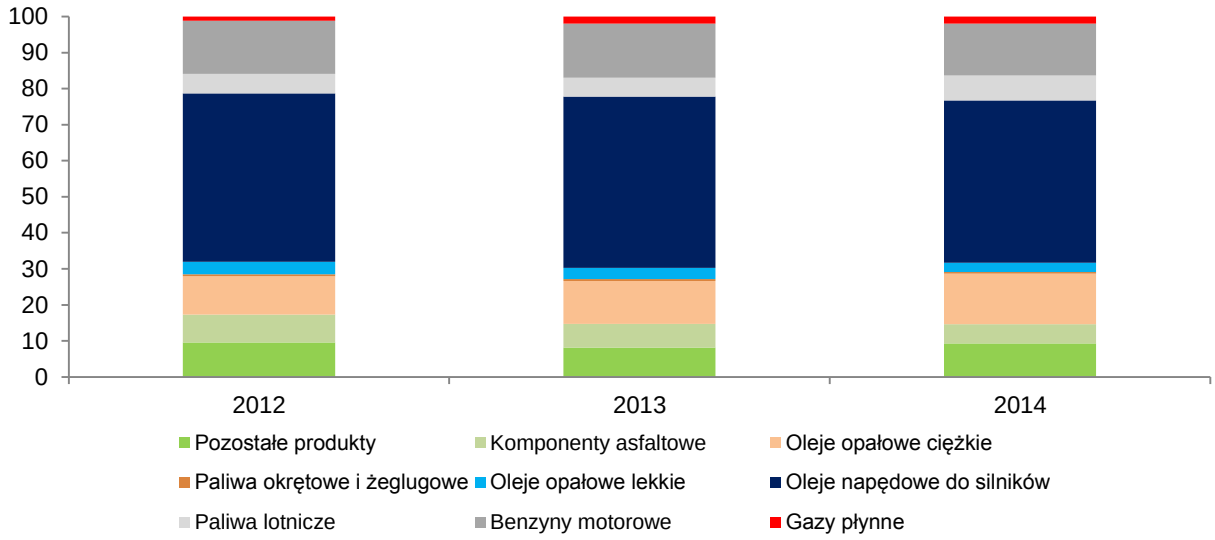
Przerób ropy i struktutra produkcji

Dominującym gatunkiem przerabianej ropy, podobnie jak w latach ubiegłych, była rosyjska ropa **REBCO**. Jej udział wyniósł około 92,5 % i był wyższy, niż w latach poprzednich. Jest to w znacznej mierze efekt stosunkowo korzystnego dyferencjału cenowego Urals-Brent przez większą część 2014 roku.

Pozostałą część surowca stanowiły ropy naftowe importowane drogą morską, w tym około 180 tys. ton ropy Rozewie dostarczonej przez LOTOS Petrobaltic. Dobór rop naftowych do przerobu oparty był na procesie optymalizacji produkcji, by wykorzystać nadarzające się okazje na zwiększenie marży przerobowej rafinerii.

Jeżeli chodzi o strukturę produkowanych wyrobów gotowych, to jest ona odzwierciedleniem panujących na rynku relacji cenowych oraz popytu na poszczególne produkty. W stosunku do lat poprzednich daje się zauważyć wzrost produkcji paliwa lotniczego, które w 2014 roku było produktem o bardzo korzystnej cenie. Zauważalny jest także spadek produkcji asfaltów, wynikający ze spadku popytu na rynku krajowym. W konsekwencji konieczna była sprzedaż większej ilości ciężkiego oleju opałowego.

Rysunek 37. Struktura produkowanych wyrobów gotowych (%)

3.4.3. PODSTAWOWE PRODUKTY, TOWARY I USŁUGI

Głównymi grupami produktowymi uzyskiwanymi w wyniku przerobu ropy naftowej w Rafinerii są:

- paliwa (benzyna bezołowiowa, olej napędowy i lekki olej opałowy),
- ciężki olej opałowy,
- asfalty,
- paliwo lotnicze,
- benzyna surowa,

- gaz płynny propan-butan (LPG),
- oleje bazowe.

Paliwa

Benzyna bezołowiowa jest paliwem przeznaczonym do sinników z zapłonem iskrowym. W ramach benzyn bezołowiowych Grupa wyróżnia benzynę premium, LOTOS DYNAMIC 98, która zawiera dodatki o działaniu przeciwutleniającym i myjącym mające na celu poprawę czystości silnika, uzyskanie dłuższej jego żywotności oraz oszczędność w zużyciu paliwa. Paliwo to dedykowane jest wyłącznie do stacji paliw działających pod marką LOTOS.

Olej napędowy jest paliwem przeznaczonym do sinników wysokoprężnych. W ramach olejów napędowych Grupa wyróżnia m.in. olej napędowy premium, LOTOS DYNAMIC DIESEL, który dzięki zastosowaniu komponentów obniżających tarcia w silniku pozwala na lepsze wykorzystanie dynamiki i mocy silnika oraz zapewnia rozruch przy temperaturze –32°C. Paliwo to dedykowane jest wyłącznie do stacji paliw działających pod marką LOTOS. Olej napędowy posiada największy udział w sprzedaży na polskim rynku hurtowej sprzedaży paliw.

Lekki olej opałowy jest paliwem przeznaczonym do urządzeń grzewczych. Dzięki niskiej zawartości siarki oraz odpowiednim dodatkom jest odporny na utlenianie, posiada działanie antykorozyjne, pozwala na utrzymywanie czystości dysz oraz redukcję emisji szkodliwych substancji z procesu spalania.

Ciężki olej opałowy

Ciężki olej opałowy jest produktem, który może mieć trzy przeznaczenia, tj. może być stosowany jako paliwo energetyczne, paliwo żeglugowe, jak również jako wsad do dalszego przerobu m.in. na instalacjach koksowania.

Asfalty

W ramach grupy produktowej „asfalty", głównym produktem Grupy są asfalty drogowe przeznaczone do budowy i utrzymania dróg, lotnisk oraz innych powierzchni utwardzonych. Poza drogownictwem istotnym zastosowaniem asfaltów jest również produkcja wyrobów budowlanych o właściwościach hydroizolacyjnych (papy asfaltowe, gonty, kleje), gdzie najczęściej wykorzystuje się asfalty przemysłowe.

Paliwo lotnicze

Paliwo lotnicze jest produktem dedykowanym do silników odrzutowych.

Benzyna surowa

Benzyna surowa jest produktem wykorzystywanym jako surowiec w przemyśle petrochemicznym oraz do produkcji benzyn motorowych. Benzyna surowa jest produktem w całości przeznaczonym na eksport.

LPG (gaz płynny propan-butan)

LPG (gaz płynny propan-butan) jest produktem, który może być stosowany między innymi jako paliwo do silników wyposażonych w instalację gazową, może być wykorzystywany jako paliwo do zasilania urządzeń grzewczych, jako paliwo do butli gazowych oraz jako wsad do procesów petrochemicznych.

Oleje bazowe

W ramach grupy produktowej „oleje bazowe", głównym produktem Grupy są tzw. oleje bazowe grupy I. Oleje te stanowią wsad do produkcji olejów smarowych, w tym silnikowych i przemysłowych.

W ramach olejów silnikowych główne linie produktowe Grupy to m.in: (i) LOTOS Quazar, oleje syntetyczne premium do samochodów osobowych (do wyłącznej dystrybucji w autoryzowanych salonach obsługi), (ii) LOTOS Thermal Control, oleje mineralne, semisyntetyczne i syntetyczne dedykowane do samochodów osobowych oraz (iii) LOTOS Turdus, oleje mineralne, semisyntetyczne i syntetyczne dedykowane do taboru ciężarowego.

W ramach olejów przemysłowych główne linie produktowe Grupy to Hydromil, Transmil czy Remiz, stanowiące pełną kategorię olejów hydraulicznych, turbinowych, maszynowych oraz smarów przemysłowych.

Pozostałe znaczące linie produktowe oferowane w gamie produktów

- **Plastyfikatory klasy TDAE i RAE** oferowane pod nazwami **QUANTILUS T50 i QUANTILUS T60** stosowane przez producentów opon i gumy w Europie i Azji. Produkty te spełniają wymagania unijnego rozporządzenia dotyczącego rejestracji chemikaliów, tzw. REACH i zostały zaaprobowane przez globalne koncerny oponiarskie.
- **Asfalty modyfikowane MODBIT** – zaawansowane technologicznie, zwiększające odporność na koleinowanie się nawierzchni, przedłużające jej trwałość odporność w ekstremalnych warunkach atmosferycznych.
- **Frakcja ksylenowa** wprowadzony w 2012 roku produkt petrochemiczny, otrzymywany w procesie rozdziału reformatu. Służy do produkcji tworzyw sztucznych. Instalacja wydzielania frakcji ksylenowej umożliwia dalszą dywersyfikację portfela produktów Grupy LOTOS S.A., a także ograniczenie zawartości węglowodorów aromatycznych w puli komponentów benzynowych rafinerii w Gdańsku. Poprawia to eleastyczność technologiczną rafinerii stwarzając możliwość alternatywnej sprzedaży części komponentów na rynek paliwowy bądź petrochemiczny.

3.5. OBSZAR DETALICZNEJ SPRZEDAŻY PALIW

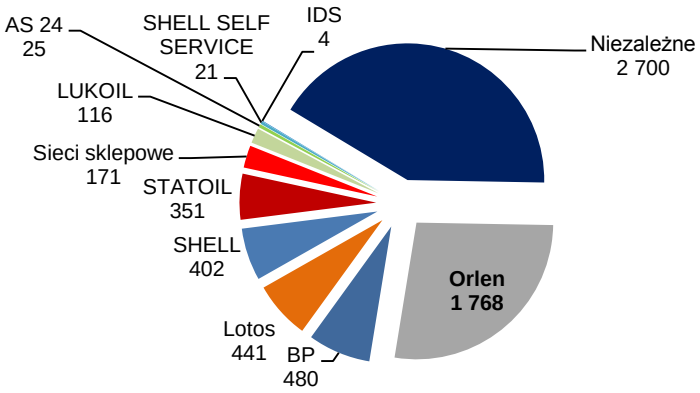
3.5.1. CHARAKTERYSTYKA BRANŻY DETALICZNEJ

Wg danych Polskiej Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego (POPiHN) w 2014 roku na krajowym rynku paliw funkcjonowało blisko 6,5 tys. stacji paliw. Podobnie jak w latach poprzednich, ponad jedną trzecią stacji paliw stanowiły obiekty krajowych operatorów, 22% stacji paliw funkcjonowało w sieci koncernów zagranicznych, a 42% stacji należało do operatorów niezależnych. Rozwój sieci stacji koncernów odbywał się poprzez rozbudowę w oparciu zarówno o stacje własne (CODO) i franczyzowe (DOFO). W 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS włączyła do sieci 33 obiekty równocześnie kończąc współpracę ze stacjami działającymi w formule DODO.

W 2014 roku, wg szacunków POPiHN z rynku zniknęło 240 stacji niezależnych, większość obiektów została zamknięta z uwagi na wejście w życie nowych wymagań technicznych dotyczących stacji paliw. Równocześnie odnotowano spadek liczby stacji koncernowych obiekty wynikający głównie z odsprzedaży przez Shell części stacji zakupionych w poprzednim roku od Neste.

Wraz z rozwojem sieci autostrad w Polsce w dalszym ciągu postępował wzrost liczby stacji autostradowych. Na koniec roku liczba Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP) w kraju wynosiła 71, a 17 spośród tych stacji w barwach LOTOS.

Rysunek 38. Stacje paliw w Polsce na koniec 2014 roku

Źródło: POPiHN.

Pozycja Grupy Kapitałowej LOTOS na rynku detalicznym

Sprzedaż na rynku detalicznym realizowana jest przez spółkę LOTOS Paliwa poprzez sieć stacji paliw w dwóch segmentach – Ekonomicznym i Premium.

Rozwój sieci stacji paliw LOTOS wzrost efektywności sprzedaży, przyczynił się do umocnienia pozycji Grupy Kapitałowej LOTOS na rynku detalicznym i zwiększenia udziału do 9% na koniec 2014 roku (w stosunku do 8,5% osiągniętych w 2013 roku). Obecne tempo wzrostu sprzedaży detalicznej umożliwi w 2015 roku realizację celu strategicznego, jakim jest osiągnięcie 10% udziału w rynku detalicznym paliw.

W 2014 roku położono nacisk głównie na standaryzację sieci i ujednolicenie wizerunku marki LOTOS. W minionym roku zakończył się również wieloletni proces wygaszania dystrybucji paliw na stacjach patronackich (DODO) na rzecz bardziej efektywnego modelu współpracy opartego o franczyzę.

Działania efektywnościowe równolegle prowadzone były z rozbudową sieci stacji paliw - konsekwentnie rozwijano sieć w oparciu o markę LOTOS Optima włączając w 2014 roku do sieci 18 stacji paliw oraz rozwijano Segment Premium skupiając się na rozbudowie oferty pozapaliwowej w tym gastronomii i programie Navigator.

3.5.2. SIEĆ STACJI PALIW LOTOS

W 2014 roku kontynuowano rozbudowę sieci stacji paliw LOTOS poprzez włączenia nowych obiektów w kanale CODO – sieć stacji własnych oraz DOFO – sieć franczyzowa. W roku 2014, zarówno w kanale CODO jak i DOFO, dynamicznie rozwijano również koncept stacji OPTIMA – stacji dedykowanych dla segmentu ekonomicznego. W konsekwencji podjętych w latach ubiegłych decyzji, rok 2014 był ostatnim rokiem wygaszania sprzedaży detalicznej poprzez kanał DODO – sieć stacji patronackich. W 2014 roku sieć stacji LOTOS była trzecią największą, zaraz po Orlenie i BP, siecią stacji w Polsce.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku pod brandem LOTOS i LOTOS Optima znajdowały się:

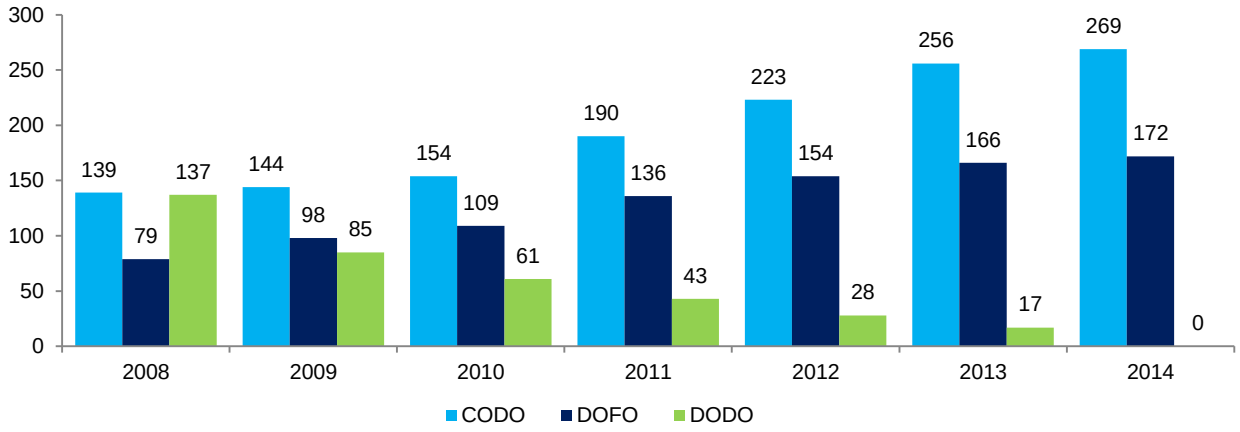
LOTOS Premium

1. 144 stacje CODO
2. 17 stacji MOP
3. 111 stacje DOFO

LOTOS Optima

1. 108 stacji CODO
2. 61 stacji DOFO

Rysunek 39. Struktura sieci LOTOS

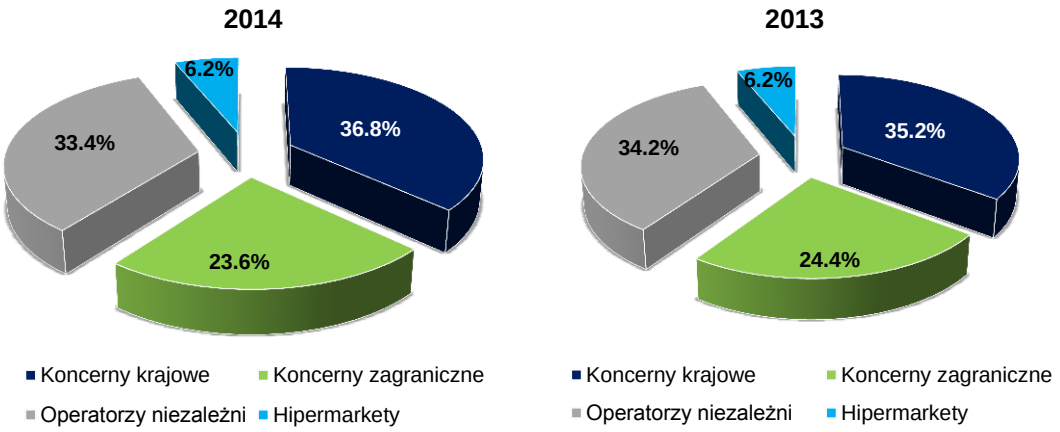

Źródło: opracowanie własne LOTOS Paliwa.

Charakterystyka konkurencji

W 2014 roku pozycję rynkową w segmencie sprzedaży detalicznej umocniły koncerny krajowe, których udział w rynku wzrósł o 1,6 punktu procentowego. Równocześnie pozostali gracze rynkowi albo utrzymali udział na zeszłorocznym poziomie (hipermarkety) albo utraciły udział w rynku – koncerny zagraniczne 2014 rok zakończyły z 23,6% udziałem w rynku (vs 24,4% udział w analogicznym okresie roku 2013) operatorzy niezależni z uwagi spadek liczby stacji utracili 0,8 punktu procentowego udziału w detalicznym rynku paliw.

Rysunek 40. Struktura sprzedaży detalicznej paliw ciekłych w 2014 i 2013 roku

Źródło: POPiHN

3.5.3. ISTOTNE WYDARZENIA W DZIAŁALNOŚCI DETALICZNEJ

Najważniejsze dokonania w obszarze detalicznym sieci stacji paliw w 2014 roku:

1. Standaryzacja sieci i ujednolicenie wizerunku stacji.
2. Podnoszenie standardów jakościowych obsługi klienta.
3. Konsekwentny rozwój oferty pozapaliwowej w tym konceptu Cafe Punkt.
4. Realizacja działań promujących aktywność sprzedażową na stacjach w tym wprowadzenie dedykowanej oferty dla motocyklistów („Karta Motocyklisty Navigator") oraz dla dużych rodzin (ulgi na paliwa i ofertę pozapaliwową w ramach Karty Dużej Rodziny).
5. Wdrożenie aplikacji mobilnej „LOTOS dla kierowcy".

3.6. OBSZAR SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NAFTOWYCH

3.6.1. CHARAKTERYSTYKA RYNKU PALIW W POLSCE I POZYCJA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

Rynek paliw w Polsce zaopatrywany jest z dwóch źródeł: producenci krajowi (PKN Orlen S.A. i Grupa LOTOS S.A.) oraz importerzy. Grupa Kapitałowa LOTOS realizuje sprzedaż paliw na krajowym rynku detalicznym wyłącznie za pośrednictwem spółki LOTOS Paliwa. Na rynku hurtowym Grupa Kapitałowa LOTOS realizuje sprzedaż zarówno poprzez GL S.A. – zaopatrując koncerny międzynarodowe oraz kluczowych klientów (przetargi do Agencji Rezerw Materiałowych i Agencji Mienia Wojskowego) oraz za pośrednictwem spółki LOTOS Paliwa - w transakcjach zawieranych z odbiorcami hurtowymi oraz niezależnymi operatorami.

Rysunek 41. Szacunkowa struktura zaopatrzenia rynku krajowego

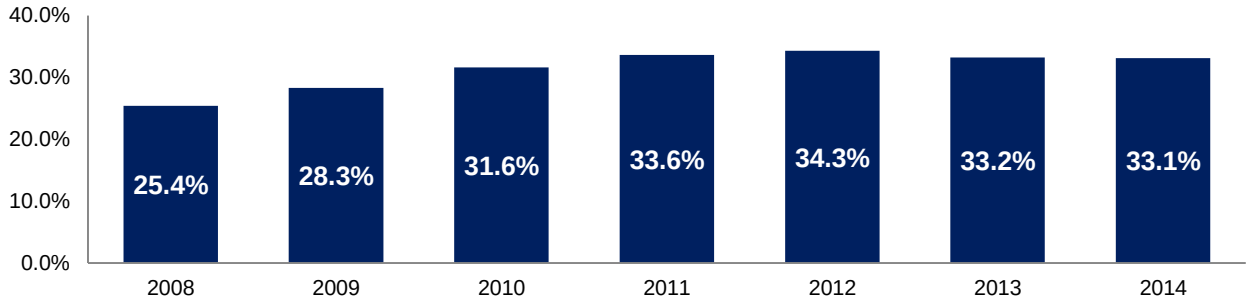
Źródło: POPiHN

W 2014 roku zgodnie z danymi POPiHN moce przerobowe dwóch producentów krajowych na poziomie ok 26,5 mln ton były w stanie zaspokoić 100% popytu krajowego. Realna nadwyżka produkcji nad konsumpcją wystąpiła w przypadku benzyn, co spowodowało, że w 2014 roku Polska była eksporterem netto tego produktu. W przypadku oleju napędowego i lekkiego oleju opałowego, podobnie jak przed rokiem 2014, polska była importerem netto.

W 2014 roku w dalszym ciągu notowano spadek krajowego rejestrowanego zapotrzebowania na paliwa, który w znacznej części był konsekwencją silnie rozwijającej się szarej strefy, która w 2014 roku pozostawała wciąż jednym z największych problemów branży paliwowej.

Pomimo ekspansji szarej strefy Grupa Kapitałowa LOTOS od kilku lat zachowuje stabilną pozycję rynkową, utrzymując udział w krajowym rynku paliw na poziomie przewyższającym cel strategiczny (30%). W 2014 roku udział Grupy Kapitałowej LOTOS osiągnął poziom 33,1% vs 33,2% w roku ubiegłym.

Rysunek 42. Udział Grupy Kapitałowej LOTOS w krajowym rynku paliw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych POPiHN

3.5.4. PRODUKTY, TOWARY I USŁUGI

Produkcja Grupy Kapitałowej LOTOS, która nie jest dystrybuowana poprzez własną detaliczną sieć stacji, jest sprzedawana na krajowym hurtowym rynku paliw oraz w eksporcie.

Kluczowymi odbiorcami na krajowym hurtowym rynku paliw są:

- Koncerny międzynarodowe działające na rynku polskim takie jak Statoil, Shell, BP, Lukoil
- Klienci B2B – niezależni operatorzy posiadających własne stacje oraz prowadzące lokalny hurt
- Instytucje Państwowe w ramach przetargów ogólnokrajowych.

W eksporcie kluczowymi odbiorcami są międzynarodowe firmy tradingowe.

Tabela 16. Struktura asortymentowa sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS (w tys. ton)

	za okres 01.01.2014 - 31.12.2014		za okres 01.01.2013 - 31.12.2013		zmiana 14/13
	tys. ton	% udział	tys. ton	% udział	%
Benzyny	1 522	15,0%	1 514	16,2%	0,5%
Benzyna surowa	286	2,8%	286	3,1%	0,0%
Reformat	13	0,1%	-	0,0%	-
Oleje napędowe	4 572	44,9%	4 371	46,8%	4,6%
Paliwo bunkrowe	39	0,4%	40	0,4%	-3,6%
Lekki olej opałowy	256	2,5%	293	3,1%	-12,5%
Ciężki olej opałowy	1 419	13,9%	1 086	11,6%	30,7%
Paliwo JET A-1	692	6,8%	450	4,8%	53,7%
Oleje smarowe	67	0,7%	72	0,8%	-6,8%
Oleje bazowe	182	1,8%	152	1,6%	19,7%
Asfalty	540	5,3%	610	6,5%	-11,5%
Gazy płynne	239	2,3%	220	2,4%	8,5%
Pozostałe	347	3,4%	246	260,0%	40,6%

	za okres 01.01.2014 - 31.12.2014		za okres 01.01.2013 - 31.12.2013		zmiana 14/13
	tys. ton	% udział	tys. ton	% udział	%
Razem produkty, towary i materiały ropopochodne	**10 173**	**100,0%**	**9 340**	**100,0%**	**8,9%**
Gaz ziemny (toe)[(1)]	**186**	**-**	**0**	**-**	**-**

(1) Tons of oil equivalent – równowartość ton

W 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS sprzedała 10 173 tys. ton produktów, o 8,9% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, tym samy powracając do poziomu sprzedaży z 2012 roku. Największy wzrost sprzedaży odnotowano w przypadku ciężkiego oleju opałowego (30,7%), oleju napędowego (4,6%) oraz paliwa lotniczego JET (53,7%). Znaczący spadek sprzedaży nastąpił w przypadku lekkiego oleju opałowego (-12,5%) oraz komponentów asfaltowych (-11,5%), co bezpośrednio związane było ze spadkiem krajowego zapotrzebowania na te produkty.

Największy udział w sprzedaży, podobnie jak w ubiegłych latach, miał olej napędowy. Wolumen sprzedaży oleju napędowego wyniósł w 2014 roku 4 572 tys. ton, osiągając tym samym 44,9% udział w ogóle sprzedaży. Drugą, co do wielkości pozycją w ilościowej strukturze sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS były benzyny, z udziałem na poziomie 15,0%. Wielkość wolumenu sprzedaży benzyny w roku 2014 wyniosła 1 522 tys. ton, co oznacza wzrost sprzedaży w stosunku do poprzedniego roku o 0,5%. Ostatnią pozycją, której udział w ogólnej masie sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS jest na poziomie powyżej 10% jest ciężki olej opałowy, z udziałem w sprzedaży na poziomie 13,9%. Wielkość sprzedaży tej grupy produktów w 2014 roku wyniosła 1 419 tys. ton i wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o 30,7%

Tabela 17. Struktura asortymentowa przychodów ze sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS (w tys. PLN)

	za okres 01.01.2014 - 31.12.2014		za okres 01.01.2013 - 31.12.2013	
	tys. zł	% udział	tys. zł	% udział
Benzyny	4 660 642	**16,4%**	5 010 064	**17,5%**
Benzyna surowa	750 974	**2,6%**	824 241	**2,9%**
Reformat	28 689	**0,1%**	-	**0,0%**
Oleje napędowe	13 608 087	**47,7%**	14 365 265	**50,2%**
Paliwo bunkrowe	108 467	**0,4%**	124 661	**0,4%**
Lekki olej opałowy	757 506	**2,7%**	942 434	**3,3%**
Ciężki olej opałowy	2 349 680	**8,2%**	2 037 899	**7,1%**
Paliwo lotnicze	2 044 246	**7,2%**	1 474 528	**5,2%**
Oleje smarowe	345 702	**1,2%**	380 218	**1,3%**
Oleje bazowe	580 307	**2,0%**	485 887	**1,7%**
Asfalty	1 055 843	**3,7%**	1 246 061	**4,4%**
Gazy płynne	629 750	**2,2%**	564 540	**2,0%**
Ropa naftowa	156 103	**0,5%**	-	**0,0%**
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	553 505	**1,9%**	517 155	**1,8%**
Pozostałe produkty, towary i materiały	330 286	**1,2%**	300 683	**1,1%**
Usługi	331 249	**1,2%**	297 981	**1,0%**
Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(7.992)	**0,0%**	(12.452)	**0,0%**
Razem	**28 501 887**	**100,0%**	**28 559 165**	**100,0%**

Tabela 18. Struktura asortymentowa sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS w podziale na rynki zbytu

		za okres 01.01.2014-31.12.2014		za okres 01.01.2013-31.12.2013		zmiana 2014/2013
		tys. ton	% udział	tys. ton	% udział	%
Sprzedaż krajowa	Benzyny	1 098	**10,8%**	974	**10,4%**	12,8%
	Oleje napędowe	3 846	**37,8%**	3950	**42,3%**	-2,6%
	Paliwo bunkrowe	39	**0,4%**	40	**0,4%**	-3,6%
	Lekki olej opałowy	256	**2,5%**	293	**3,1%**	-12,5%
	Ciężki olej opałowy	44	**0,4%**	70	**0,7%**	-36,7%
	Paliwo JET A-1	160	**1,6%**	84	**0,9%**	91,7%
	Oleje smarowe	50	**0,5%**	49	**0,5%**	0,9%
	Oleje bazowe	6	**0,1%**	7	**0,1%**	-4,7%
	Asfalty	418	**4,1%**	457	**4,9%**	-8,5%
	Gazy płynne	200	**2,0%**	197	**2,1%**	1,2%
	Pozostałe	164	**1,6%**	137	**1,5%**	19,7%
Razem sprzedaż krajowa		**6 282**	**61,8%**	**6257**	**67,0%**	0,4%
Sprzedaż zagraniczna	Benzyny	424	**4,2%**	540	**5,8%**	-21,6%
	Benzyna surowa	286	**2,8%**	286	**3,1%**	0,0%
	Reformat	13	**0,1%**	0	**0,0%**	-
	Oleje napędowe	726	**7,1%**	421	**4,5%**	72,6%
	Ciężki olej opałowy	1 375	**13,5%**	1016	**10,9%**	35,3%
	Paliwo JET A-1	532	**5,2%**	366	**3,9%**	45,1%
	Oleje smarowe	18	**0,2%**	23	**0,2%**	-23,3%
	Oleje bazowe	175	**1,7%**	145	**1,6%**	20,5%
	Asfalty	121	**1,2%**	153	**1,6%**	-20,5%
	Gazy płynne	39	**0,4%**	23	**0,2%**	71,4%
	Pozostałe	183	**1,8%**	109	**1,2%**	67,4%
Razem sprzedaż zagraniczna		**3 891**	**38,2%**	**3082**	**33,0%**	26,2%
Razem		**10 173**	**100,0%**	**9340**	**100,0%**	8,9%
Sprzedaż zagraniczna (toe)	**Gaz ziemny (toe)[(1)]**	**186**	**-**	**0**	**-**	-

(1) Tons of oil equivalent – równowartość ton

W 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS zrealizowała sprzedaż na rynku krajowym na poziomie 6 282 tys. ton (vs 6 257 tys. ton w analogicznym okresie roku 2013), na rynek eksportowy wprowadziła natomiast 4 074 tys. ton produktów (vs 3 082 tys.ton w 2013 roku).

Wpływ na wzrost sprzedaży krajowej miała głównie intensyfikacja sprzedaży benzyn zarówno w kanale detalicznym jak i hurtowym (wzrost o 12,8% do poziomu 1 099 tys.ton) oraz rozwój sprzedaży paliwa lotniczego (blisko dwukrotny wzrost do poziomu 160 tys. ton) głównie w kanale sprzedaży bezpośrednim odbiorcom na lotniskach. Spadek wolumenu odnotowano głównie na sprzedaży oleju napędowego (spadek 2,6% do poziomu 3 856 tys.ton) oraz lekkiego oleju opałowego (spadek o 12,5% do poziomu 257 tys.ton) wynikał m.in. ze spadku rejestrowanego popytu na te produkty. W przypadku oleju napędowego spadek sprzedaży krajowej był konsekwencją zarówno aktywności szarej strefy (szacowany poziom szarej strefy w 2014 to 20% całkowitej konsumpcji ON w Polsce), jak i

zmiany preferencji zakupowych kluczowych klientów Grupy Kapitałowej LOTOS (zwiększenie zapotrzebowania na benzyny, spadek na ON).

Wzrost sprzedaży eksportowej rok do roku był pochodną dwóch czynników – z jednej strony korzystnych marż rafineryjnych utrzymujących się w 2014 roku – przez co opłacalne było maksymalizowanie produkcji, z drugiej strony mamy do czynienia z tzw. efektem bazy – w 2013 roku miał miejsce remont postojowy, w związku z czym sprzedaż eksportowa była mocno ograniczona. Wzrost sprzedaży eksportowej Grupa Kapitałowa LOTOS S.A. odnotowała w głównej mierze w obszarze sprzedaży oleju napędowego (wzrost o 72,6%, do poziomu 726 tys. ton), ciężkiego oleju opałowego (wzrost o 35,3% do poziomu 1 375 tys. ton) oraz paliwa lotniczego (wzrost o 45,1%, do poziomu 532 tys. ton).

Tabela 19. Przychody netto ze sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS w podziale na rynki zbytu

	za okres 01.01.2014 - 31.12.2014		za okres 01.01.2013 - 31.12.2013	
	tys. zł	% udział	tys. zł	% udział
Sprzedaż krajowa:	19 031 740	**66,8%**	20 384 352	**71,4%**
- produkty i usługi	18 327 441	**64,3%**	18 818 128	**65,9%**
- towary i materiały	704 299	**2,5%**	1 566 224	**5,5%**
Sprzedaż zagraniczna:	9 470 147	**33,2%**	8 174 813	**28,6%**
- produkty i usługi	9 052 344	**31,8%**	7 835 966	**27,4%**
- towary i materiały	417 803	**1,5%**	338 847	**1,2%**
Razem	**28 501 887**	**100,0%**	**28 559 165**	**100,0%**

Najwięksi odbiorcy Grupy Kapitałowej LOTOS

W roku 2014 głównymi odbiorcami, których udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy Kapitałowej LOTOS przekroczył 10% były spółki należące do grupy kapitałowej Statoil, a także spółki należące do grupy kapitałowej Shell. Łączny udział tych podmiotów w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł odpowiednio 12,96% oraz 12,52%.

W roku 2013 jedynymi odbiorcami, których udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy Kapitałowej LOTOS przekroczył 10% były spółki należące do grupy kapitałowej Shell. Łączny udział tych podmiotów w przychodach ze sprzedaży ogółem wyniósł 10,88%.

Zgodnie z wiedzą Spółki, do dnia publikacji Sprawozdania Zarządu z Działalności Grupy Kapitałowej LOTOS pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i spółkami należącymi do grup kapitałowych Statoil i Shell nie występowały powiązania formalne, za wyjątkiem umów handlowych.

Trading i optymalizacja

Zaopatrzenie w ropę naftową

W roku 2014 Grupa LOTOS S.A. zakupiła 9,43 mln ton ropy naftowej. Ropa rosyjska stanowiła 93% całości zakupów. Pozostałą część zakupów stanowiły inne gatunki rop naftowych, w tym ropa naftowa wydobywana na terenie Polski przez LOTOS Petrobaltic oraz ropa naftowa wydobywana na terenie Litwy przez LOTOS Geonafta.

Eksport produktów naftowych

W 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS wyeksportowała 4 074 tys. ton produktów naftowych o wartości 9 470 tys PLN, co stanowiło wzrost o 32% względem roku poprzedniego i wynikało głównie z niższej bazy związanej z

postojem remontowym w 2013 roku. Dynamika przychodów ze sprzedaży eksportowej w stosunku do roku poprzedniego wyniosła 16% , do czego przyczyniły się w głównej mierze niższe notowania produktów naftowych oraz niższe kursy walutowe.

Kluczowymi odbiorcami eksportowanych produktów naftowych były przede wszystkim międzynarodowe firmy tradingowe, takie jak Mercuria Energy Trading czy Grupa Vitol oraz zintegrowane koncerny paliwowe w krajach północnej i zachodniej Europy m.in.: Statoil ASA, Neste Oil, BP Oil oraz Shell.

W 2014 roku rynki zbytu dla sprzedaży eksportowej stanowiły, dla:

- benzyny surowej - zintegrowane koncerny paliwowe i koncerny petrochemiczne w Niemczech oraz hub naftowy Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia (ARA),
- benzyny motorowej - hub naftowy Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia (ARA) oraz Szwecja,
- paliwa lotniczego – kraje skandynawskie i państwa bałtyckie oraz drogą lądową - Republika Czeska,
- oleju napędowego - rynek Niemiecki, Wielkia Brytania i Francja,
- ciężkiego oleju opałowego - bazy magazynowe globalnych firm tradingowych w Estonii, Danii i Holandii, z przeznaczeniem na reeksport poza kontynent europejski.

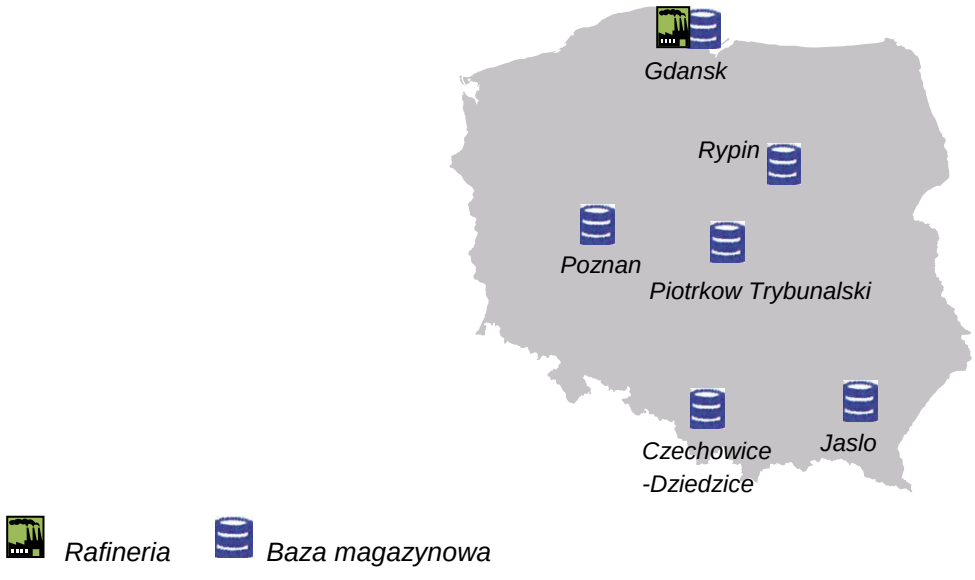
Zdecydowana większość sprzedaży zagranicznej realizowana była transportem morskim, z czego główna część na warunkach CIF (ang. Cost, Insurance and Freight (named port of destination) (Koszt, Ubezpieczenie i Fracht (oznaczony port przeznaczenia) według INCOTERMS 2000, przy wykorzystaniu infrastruktury Bazy Przeładunkowej Paliw Płynnych PPPP Naftoport.

Optymalizacja działalności operacyjnej i handlowej

Decyzje odnośnie zakupów ropy naftowej oraz sprzedaży produktów (kraj, eksport) stanowią element procesu optymalizacji marży zintegrowanej. Ilości i struktura gatunków przerabianych rop i w konsekwencji wolumen i struktura eksportowanych produktów są uzależnione od bieżących decyzji optymalizacyjnych w odniesieniu do najbardziej aktualnej sytuacji rynkowej.

3.7. LOGISTYKA

Rysunek 43. Lokalizacja rafinerii i baz magazynowych Grupy Kapitałowej LOTOS

Grupa Kapitałowa LOTOS systematycznie dostosowuje działania logistyczne do wymogów handlowych oraz tworzy efektywny, satysfakcjonujący klientów system dystrybucji, przy jednoczesnym ograniczaniu kosztów. Celem tych działań jest tworzenie optymalnie funkcjonującego łańcucha logistycznego w zmieniającym się środowisku wewnętrznym i zewnętrznym.

- Największym wyzwaniem logistycznym dla Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 roku było uruchomienie bazy paliw w Poznaniu po zakończeniu jej rocznej modernizacji oraz wdrożenie samoobsługowego odbioru paliw ze wszystkich baz paliw Grupy LOTOS S.A.
- Struktura zapasów obowiązkowych została odpowiednio zoptymalizowana w celu osiągnięcia minimalnego poziomu kosztów ich utrzymywania, przy uwzględnieniu przychodów z tytułu świadczenia usługi biletowej opartej o potencjał wytwórczy ropy naftowej.
- W celu istotnego zwiększenia efektywności funkcjonowania logistyki w 2014 roku kontynuowana była konsolidacja własnych aktywów (baz paliw) w ramach Grupy Kapitałowej LOTOS. W 2014 roku zakończono prace budowlane związane z kompleksową modernizacją bazy paliw w Poznaniu należącej do Grupy LOTOS S.A. która została następnie powierzona LOTOS Terminale S.A. w celu sprawowania funkcji zarządczej, operatorskiej i dystrybucyjnej. Zakończenie konsolidacji aktywów w tym obszarze planowane jest na rok 2016 po przekazaniu baz paliw w Poznaniu i Jaśle do LOTOS Terminale S.A.
- W 2014 roku zakończono prace związane z uruchomieniem pełnej automatyzacji i centralizacji procesu obsługi kierowców. Wprowadzenie jednolitych rozwiązań pozwoliło na standaryzację pracy, ujednolicenie interfejsów wymiany danych oraz raportowania procesów związanych z wydaniem produktów w bazach paliw Grupy Kapitałowej LOTOS. W ramach projektu wdrożono również elektroniczny system szkolenia kierowców z samoobsługowego odbioru paliw. Jednocześnie, podniesiono poziom bezpieczeństwa na Terminalu Paliw w Gdańsku poprzez wdrożenie systemu raportowania czasu przebywania kierowców w wyznaczonych strefach Terminala.
- W obszarze logistyki wtórnej podpisano umowy trójstronne z LOTOS Paliwa i przewoźnikami umożliwiające realizację dostaw paliw do klientów w całym kraju. Organizacja dostaw paliwa JET A-1 została przekazana do spółki LOTOS Air-BP.
- Jednocześnie w ramach przygotowań do sprzedaży detalicznej i półhurtowej paliwa LPG przez Grupę LOTOS S.A. w roku 2015 opracowano kompleksowy sposób realizacji dostaw tego produktu do klientów.
- Prowadzono prace związane z pozyskaniem finansowania dla realizacji projektu budowy terminala przeładunkowego produktów naftowych na Martwej Wiśle. Projekt ma na celu umożliwienie przeładunków komponentów i produktów o jednostkowych wolumenach do 5 tys. ton w eksporcie i imporcie na własnym nabrzeżu Grupy LOTOS S.A.

Dane o zaopatrzeniu i zakupach

Tabela 20. Struktura terytorialna zakupów surowców oraz towarów i materiałów ropopochodnych Grupy Kapitałowej LOTOS

	za 01.01.2014 – 31.12.2014		za 01.01.2013 – 31.12.2013	
	tys. zł	% udział	tys. zł	% udział
Zakupy krajowe	2 373 748	**10,2%**	3 211 570	**12,8%**
Zakupy zagraniczne	20 985 220	**89,8%**	21 942 259	**87,2%**
Razem	**23 358 969**	**100,0%**	**25 153 829**	**100,0%**

Tabela 21. Struktura zaopatrzenia Grupy Kapitałowej LOTOS

	za okres 01.01.2014 - 31.12.2014		za okres 01.01.2013 - 31.12.2013	
	tys. zł	(%) udział	tys. zł	(%) udział
Surowce	22 779 833	**85,9%**	23 630 633	**82,9%**
Towary	900 121	**3,4%**	1 826 816	**6,4%**
Usługi	1 721 156	**6,5%**	1 609 414	**5,6%**
Materiały	213 051	**0,8%**	374 074	**1,3%**
Pozostałe zakupy*	890 632	**3,4%**	1 074 569	**3,8%**
Razem	**26 504 793**	**100,0%**	**28 515 506**	**100,0%**

** w tym: rzeczowe aktywa trwałe, rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy, zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy, aktywa niematerialne*

Tabela 22. Struktura zaopatrzenia w towary ropopochodne Grupy Kapitałowej LOTOS

	za okres 01.01.2014 - 31.12.2014		za okres 01.01.2013 - 31.12.2013	
	tys. zł	% udział	tys. zł	% udział
Gaz płynny	134 470	**19,7%**	547	**0,0%**
Benzyny	272 808	**40,0%**	518 172	**34,3%**
Oleje napędowe	226 517	**33,2%**	925 466	**61,3%**
Pozostałe	47 959	**7,1%**	67 033	**4,4%**
Razem	681 754	**100,0%**	**1 511 218**	**100,0%**

Tabela 23. Struktura zaopatrzenia w surowce, półprodukty, chemikalia i materiały ropopochodne Grupy Kapitałowej LOTOS

	za okres 01.01.2014 - 31.12.2014		za okres 01.01.2013 - 31.12.2013	
	tys. zł	% udział	tys. zł	% udział
Ropa naftowa	20 178 856	**89,0%**	21 057 218	**89,0%**
Olej napędowy	7 119	**0,0%**	9 358	**0,0%**
Komponenty do benzyn: MTBE/ETBE	286 581	**1,3%**	283 190	**1,2%**
Estry metylowe kwasów tłuszczowych	579 054	**2,6%**	688 481	**2,9%**
Benzyny	139	**0,0%**	35 489	**0,2%**
Olej opałowy ciężki	352	**0,0%**	14 885	**0,1%**
Alkohol etylowy	152 048	**0,7%**	130 694	**0,6%**
Dodatki	98 914	**0,4%**	116 641	**0,5%**
Destylat naftowy	150 330	**0,7%**	185 405	**0,8%**
Komponent oleju napędowego	95 367	**0,4%**	0	**0,0%**
Gaz ziemny	752 725	**3,3%**	691 259	**2,9%**
Asfalty, komponenty i dodatki asfaltowe	41 810	**0,2%**	36 280	**0,2%**
Surowiec do produkcji FAME	321 833	**1,4%**	384 559	**1,6%**
Pozostałe	12 087	**0,0%**	9 152	**0,0%**
Razem	22 677 215	**100,0%**	23 642 611	**100,0%**

Najwięksi dostawcy Grupy Kapitałowej LOTOS

Głównymi dostawcami Grupy Kapitałowej LOTOS, których wartość zaopatrzenia stanowiła ponad 10% przychodów ze sprzedaży ogółem w roku 2014 były firmy: VITOL SA z siedzibą w Szwajcarii, Rosneft Oil Company z siedzibą w Rosji oraz Tatneft Europe AG z siedzibą w Szwajcarii. Udział powyższych dostawców w zaopatrzeniu Grupy Kapitałowej LOTOS wyniósł odpowiednio: 23,02 %, 20,10 % oraz 18,96 %.

W roku 2013 głównymi dostawcami Grupy Kapitałowej LOTOS, których wartość zaopatrzenia stanowiła ponad 10% przychodów ze sprzedaży ogółem były firmy: Mercuria Energy Trading z siedzibą w Szwajcarii i Petraco Oil Company Ltd. z siedzibą w Wielkiej Brytanii. Udział w zaopatrzeniu Grupy Kapitałowej LOTOS powyższych dostawców wyniósł odpowiednio: 33,34 % i 20,89 %.

Zgodnie z wiedzą Spółki, do dnia publikacji Sprawozdania Zarządu z Działalności Grupy Kapitałowej LOTOS pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i żadnym z wyżej wymienionych dostawców nie występowały powiązania formalne za wyjątkiem umów handlowych.

3.7.1. LOGISTYKA MORSKA

Logistyka morska jest ważnym elementem w łańcuchu logistycznym Grupy Kapitałowej LOTOS. Połączenie rurociągami produktowymi rafinerii w Gdańsku z bazą przeładunkową paliw płynnych w Porcie Północnym pozwala Spółce osiągać znaczące korzyści dzięki obniżeniu kosztów transportu. Transport morski stanowi główną drogę wysyłek eksportowanych przez Grupę LOTOS S.A. produktów naftowych oraz istotną część dostaw surowców i komponentów do produkcji. Rok 2014 był dla Grupy LOTOS S.A. kolejnym z rzędu rekordowym zarówno pod względem wolumenu przeładowanego w portach morskich, jak też liczby obsłużonych zbiornikowców, która po raz pierwszy w historii Spółki przekroczyła liczbę 370 jednostek.

- **Baza Przeładunkowa Paliw Płynnych**, należąca do Naftoportu, stwarza możliwości przeładunku zbiornikowców o zanurzeniu do 15 m i możliwość załadunku do 150 tys. ton ropy lub produktów naftowych. Dzięki temu Grupa LOTOS S.A. efektywnie eksportuje nadwyżki produkcyjne, lokując je głównie na rynkach krajów skandynawskich, północno-zachodniej Europy oraz krajów nadbałtyckich. Bezpośrednie połączenie z portem ułatwia także organizację i prowadzenie uzupełniającego importu dodatkowego wsadu w postaci półproduktów do dalszego pogłębionego przerobu w gdańskiej rafinerii, a także komponentów paliwowych. Nadmorska lokalizacja pozwala Grupie LOTOS S.A. na szybkie i elastyczne reagowanie na zmieniającą się sytuację rynkową. Poza Bazą Paliw Naftoportu Grupa LOTOS S.A. korzysta także z usług Morskiego Terminalu Masowego w Gdyni oraz Siarkopolu w Gdańsku, gdzie obsługiwane są ładunki o mniejszym tonażu.
- Położenie rafinerii Grupy LOTOS S.A. w pobliżu morskiego terminala przeładunkowego ropy naftowej pozwala na **dywersyfikację dostaw surowca**, umożliwia dostawy ropy naftowej pochodzącej z własnych złóż na Bałtyku i na Litwie, a w niedalekiej przyszłości również z Morza Północnego.
- Grupa LOTOS konsekwentnie dąży do **przejmowania w dostawach morskich gestii transportowej**, czyli kontrolowania transportu na jak najdłuższym odcinku łańcucha dostaw, od frachtowania statków po formalną obsługę transportu morskiego. Zapewnia to większą kontrolę i usprawnia proces planowania przeładunków w portach morskich, pozwalając minimalizować przypadki przestoju statków i optymalizować związane z tym koszty.

3.7.2. LOGISTYKA KOLEJOWA

Istotnym elementem bezpieczeństwa produkcyjnego Grupy Kapitałowej LOTOS jest ekspedycja produktów transportem kolejowym z rafinerii w Gdańsku. O kompleksową realizację logistyki kolejowej dla całej Grupy Kapitałowej dba wyspecjalizowana w tym obszarze spółka LOTOS Kolej.

W 2014 roku LOTOS Kolej realizowała następujące usługi kolejowe:

- sprawny i bezpieczny przewóz kolejowy rzeczy na terenie całego kraju,
- przewozy całopociągowe, jak również przewozy pojedynczych wagonów,
- zarządzanie bocznicami kolejowymi Grupy Kapitałowej LOTOS,
- utrzymanie infrastruktury kolejowej,
- utrzymanie taboru kolejowego,
- ekologiczne czyszczenie cystern kolejowych.

Dodatkowo dzięki odpowiednio rozwiniętej działalności spedycyjnej Spółka organizowała również ekspedycję towarów transportem kolejowym poza granicami kraju.

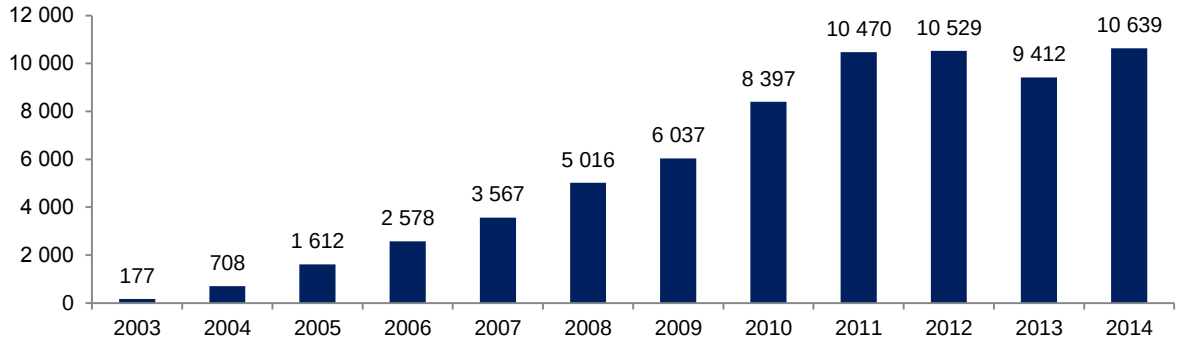
LOTOS Kolej stale poszerza katalog usług przewozowych wprowadzając innowatorskie i unikatowe na rynku rozwiązania technologiczne wspierające i optymalizujące logistykę kolejową. Zarządzanie przewozami, w tym całość prac załadunkowych i rozładunkowych kontrolowana jest poprzez narzędzie systemowe - System Logistyki Kolejowej (SLK). Wszystkie lokomotywy LOTOS Kolej zostały wyposażone w mobilne systemy informatyczne pozwalające na przesyłanie danych eksploatacyjnych i dokumentów pociągowych z dowolnego miejsca na sieci PKP, co jest pionierskim rozwiązaniem w skali kraju. Pociągi są monitorowane w czasie rzeczywistym za pomocą urządzeń GPS w powiązaniu z Systemem Ewidencji Pracy Eksploatacyjnej (SEPE) z PKP PLK S.A. Dzięki zastosowanym rozwiązaniom Klienci mogą na bieżąco śledzić status swoich przesyłek. W 2014 roku LOTOS Kolej rozszerzyła funkcjonalność Systemu Logistyki Kolejowej w zakresie obsługi Klienta, który uzyskał dostęp on-line do swoich danych handlowych, takich jak złożone zapytania ofertowe, oferty, zlecenia, aktualne saldo należności i inne. Zmodernizowane narzędzie informatyczne poza wprowadzeniem dodatkowych funkcji dla Klienta, usprawniło pracę służb handlowych w zakresie opracowania i akceptacji dokumentów, dzięki czemu czas przygotowania oferty handlowej uległ znacznemu skróceniu.

LOTOS Kolej należy do ścisłej czołówki pod względem wykorzystywania najnowocześniejszych lokomotyw w kraju. W 2014 roku LOTOS Kolej poszerzyła park nowoczesnych lokomotyw włączając do eksploatacji nowe sześcioosiowe lokomotywy elektryczne E6ACT Dragon dostarczone przez firmę Newag Gliwice. Główny atut tych lokomotyw - bardzo wysoka siła pociągowa pozwalająca na prowadzenia ciężkich składów towarowych (do 4000 ton) – ma istotny wpływ na efektywność realizowanych przewozów. Spółka zleciła również przeprowadzenie modernizacji części swoich lokomotyw manewrowych z typu SM42 do typu 6Dg. Wykorzystanie nowych lokomotyw usprawniło realizację zleconych prac manewrowych oraz przewozowych, a także przyczyniło się do zmniejszenia kosztów paliwa.

W 2014 roku LOTOS Kolej zwiększyła udział w rynku z 7,76% do 8,87% (dane UTK wg pracy przewozowej) i tym samym utrzymała pozycję wicelidera w segmencie przewozów towarowych. W segmencie przewozów intermodalnych Spółka również odnotowała wzrost udziałów (z 14,83% do 19,59% według danych UTK za 11 m-cy 2014 roku - wg pracy przewozowej).

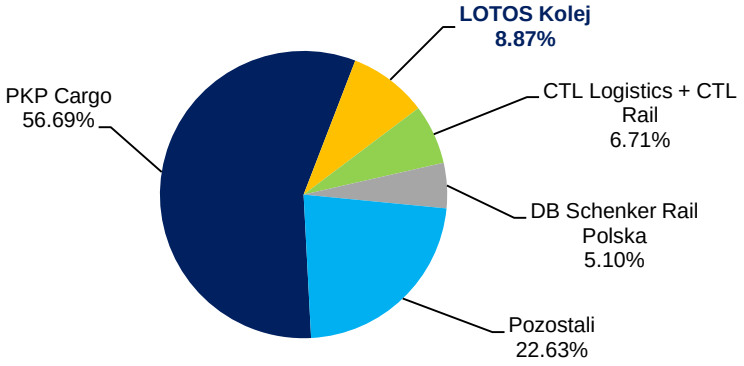
W 2014 roku LOTOS Kolej przewiozła ponad 10,6 mln ton. Znaczący wpływ na osiągnięte wyniki miał rozwój współpracy z klientami zewnętrznymi w zakresie przewozów krajowych jak i zagranicznych. W 2014 roku znaczącym wydarzeniem było zawarcie dwuletniej umowy przewozowej z PCC Intermodal o szacunkowej wartości 54,4 mln PLN.

Rysunek 44. Przewozy kolejowe zrealizowane przez LOTOS Kolej (tys.ton)

Źródło: Opracowanie własne Grupy Kapitałowej LOTOS.

Rysunek 45. Udział LOTOS Kolej w krajowym rynku przewozów towarowych w 2014 roku wg pracy przewozowej

Źródło: Opracowanie własne Grupy Kapitałowej LOTOS na podstawie danych Urzędu Transportu Kolejowego, styczeń 2015 r.

W grudniu 2014 roku nastąpiła zmiana modelu biznesowego współpracy pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i LOTOS Kolej. Grupa LOTOS uzyskała świadectwo bezpieczeństwa dla użytkownika bocznicy kolejowej położonej w Gdańsku Olszynce. Wskutek powyższego LOTOS Kolej zaprzestała świadczenia usług bocznicowych na terenie tej bocznicy na rzecz wykonywania usług operatorskich. Zakres czynności LOTOS Kolej pozostaje zasadniczo niezmienny i obejmować będzie w szczególności zapewnienie ruchu na bocznicy, podstawianie pociągów pod za- i rozładunek oraz przygotowywanie przesyłek do przewozu.

Podobnego typu działania planowane są do przeprowadzenia na pozostałych bocznicach Grupy Kapitałowej LOTOS.

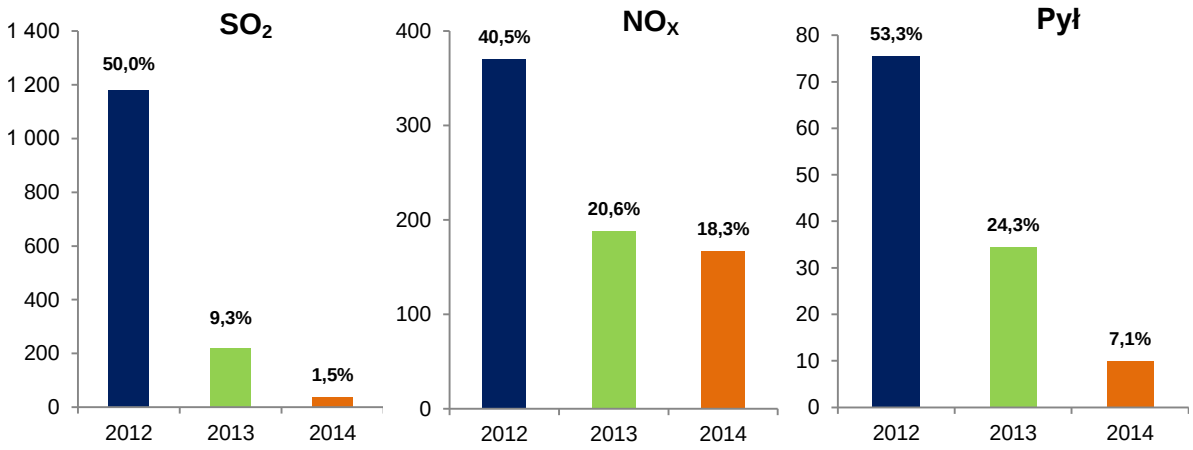
3.8. OCHRONA ŚRODOWISKA

Grupa LOTOS S.A. jako pierwsza w województwie pomorskim wypełniła jeden z nowych obowiązków dotyczących ochrony gleby i wód podziemnych nałożonych na operatorów instalacji IPPC Dyrektywą IED (Dyrektywa 2010/75/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 roku), a na szczeblu krajowym Ustawą z dnia 21 lipca o zmianie Prawo ochrony środowiska i niektórych innych ustaw. Zgodnie z Dyrektywą IED i w/w ustawą istnieje obowiązek załączenia do wniosku o wydanie lub zmianę pozwolenia zintegrowanego raportu początkowego przedstawiającego informacje na temat zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego substancjami powodującymi ryzyko. W grudniu 2014 roku Spółka złożyła wniosek o zmianę pozwolenia zintegrowanego regulującego warunki prowadzenia swojej działalności i przedłożyła do Urzędu Marszałkowskiego raport początkowy stanowiący integralną część wniosku. Brak raportu początkowego od wejścia w życie obowiązku uniemożliwia

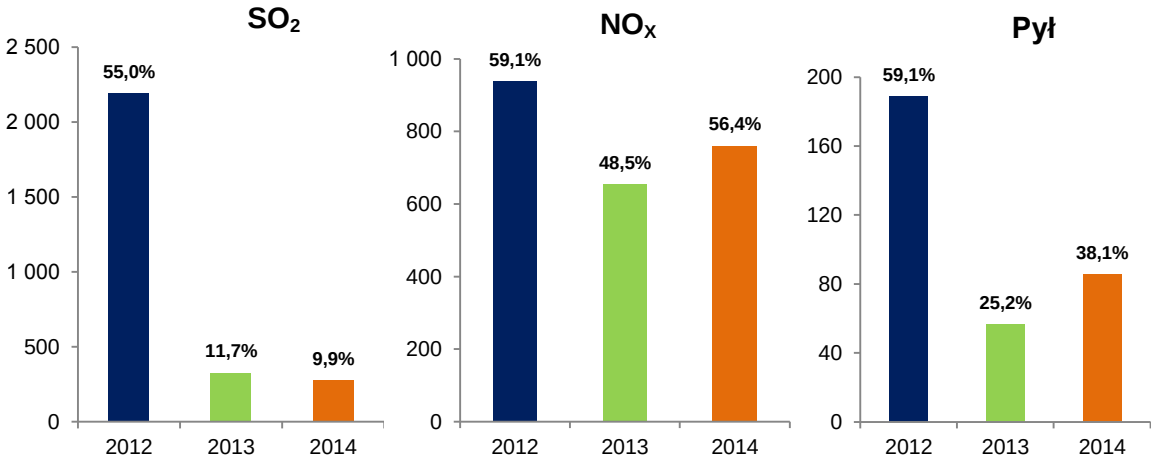
wydanie pozwolenia zintegrowanego. Przyczyną aktualizacji pozwolenia jest rozbudowa infrastruktury do rozładunku cystern kolejowych, budowa węzła odzysku wodoru, zmiana rodzajów i wielkości emisji substancji z jednego z emitorów, oraz zmiana granic i numeracji działek spowodowana nowymi inwestycjami na terenie rafinerii. W styczniu 2015 roku Urząd Marszałkowski wydał decyzję zmieniającą obowiązujące pozwolenie zintegrowane.

W 2014 roku zmodernizowano ostatni kocioł w elektrociepłowni co oznacza, że od tego momentu wszystkie kotły elektrociepłowni Grupy LOTOS S.A. są przystosowane do spalania gazu ziemnego. Działania te umożliwiły znaczącą redukcję emisji z instalacji produkcyjnych i elektrociepłowni oraz zapewniły obniżenie emisji dwutlenku węgla, wyrażonej w kg CO2/CWT w stosunku do lat ubiegłych.

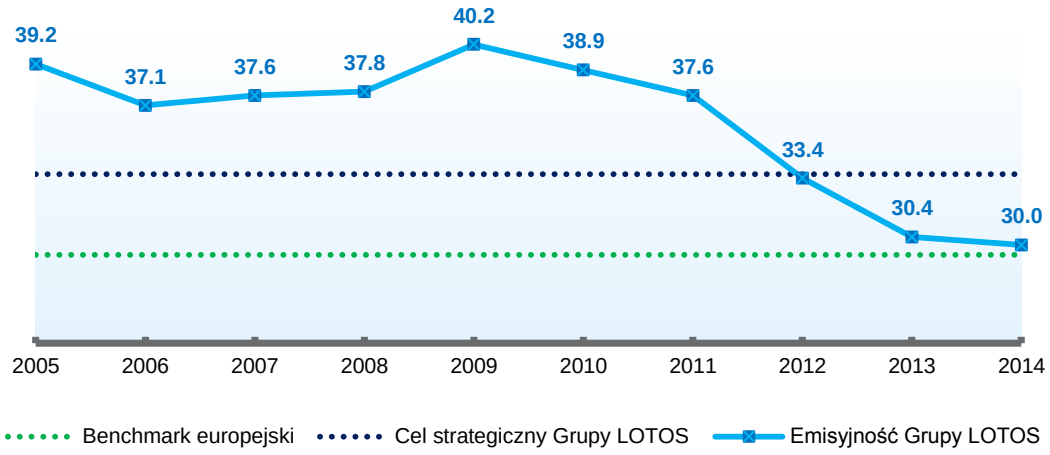
Rysunek 46. Wielkość emisji głównych zanieczyszczeń do powietrza z elektrociepłowni Grupy LOTOS S.A. vs. wartości dopuszczalne

Rysunek 47. Wielkość emisji głównych zanieczyszczeń do powietrza z instalacji rafineryjnych Grupy LOTOS S.A. vs. wartości dopuszczalne

Rysunek 48. Emisyjność instalacji Grupy Lotos S.A. w zakresie CO2 w latach 2005-2014 (CWT/kg CO_2)

Grupa LOTOS S.A. dobrowolnie przeprowadziła kompleksową inwentaryzację przyrodniczą na terenach, na których prowadzi działalność oraz na obszarach będących pod potencjalnym, bezpośrednim wpływem tej działalności. Inwentaryzacją objęte były: rafineria (2,5 km^2), obszary otaczające rafinerię (ok. 12,1 km^2) oraz teren zbiornika retencyjnego Grupy LOTOS S.A. w Przejazdowie (2,4 km^2, 2,5 km od granic zakładu). Wynikiem przedsięwzięcia jest raport, w którym zestawione zostały wszystkie zinwentaryzowane gatunki grzybów, porostów, roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków i siedlisk chronionych prawem krajowym i unijnym. Dobrowolne przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej na taką skalę jest jednym z pierwszych tego typu przedsięwzięć wykonanych w Polsce.

3.9. OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU

Działalność badawczo-rozwojowa Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 roku związana była m in. z opracowaniem technologii produkcji baz olejowych grupy II. W 2014 roku realizowano szereg badań laboratoryjnych w kierunku optymalizacji technologii produkcji oleju typu 350N. Rozpoczęto również projekt uzyskania wysokiej czystości rozpuszczalników organicznych w oparciu o destylaty z przerobu ropy naftowej. Wyżej wymienione prace badawcze są kontynuowane w 2015 roku.

W 2014 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała z partnerami umowę w sprawie realizacji projektu HESTOR. Projekt HESTOR został zgłoszony przez konsorcjum naukowo - przemysłowe do programu GEKON - Generator Koncepcji Ekologicznych i zakwalifikowany do dofinansowania przez NCBiR. W skład konsorcjum wchodzą Grupa LOTOS S.A. i GAZ SYSTEM S.A. jako partnerzy przemysłowi oraz Akademia Górniczo - Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Ośrodek Badawczo - Rozwojowy Górnictwa Surowców Chemicznych "CHEMKOP" Sp. z o.o., Politechnika Śląska, Politechnika Warszawska jako partnerzy naukowi. Celem Projektu jest zbadanie możliwości zmagazynowania w kawernach solnych wodoru, uzyskanego z wykorzystaniem Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) oraz dalsze jego wykorzystanie do celów energetycznych i technologicznych. Istotnym aspektem będzie określenie ekonomicznych warunków opłacalności projektu.

W Projekcie wodór zostanie wytworzony na drodze elektrolizy wody z wykorzystaniem nadmiarowej energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych i solarnych (OZE).

Wytworzony i zmagazynowany w kawernie wodór będzie mógł być wykorzystany, poprawiając efektywność energetyczną, do:

- procesów technologicznych w rafinerii, zmniejszając potrzebę jego produkcji z gazu ziemnego i pozwalając na zracjonalizowanie i optymalizację gospodarki wodorem i gazem ziemnym,
- celów energetycznych, poprzez zastosowanie go jako paliwa zasilającego turbiny gazowe w okresach szczytowego zapotrzebowania na energię elektryczną.

W zakresie technologii związanych z produkcją asfaltów drogowych tematyka prac badawczych skoncentrowana była na poszukiwaniu nowych zastosowań dla innowacyjnych wyrobów asfaltowych oraz potwierdzeniu ich przydatności do budowy trwałych i ekologicznych nawierzchni asfaltowych. W szczególności pracami objęte zostały następujące produkty i ich planowane zastosowania:

- asfalty modyfikowane z dodatkiem gumy - rekomendowane do „cichych" i trwałych nawierzchni asfaltowych,
- asfalty bardzo wysokomodyfikowane - specjalistyczne asfalty dedykowane do nawierzchni o bardzo wysokich wymaganiach trwałości zmęczeniowej i bardzo dużych obciążeniach ruchem i do tzw. nawierzchni „długowiecznych",
- asfalty WMA – o szerokiej możliwości zastosowania między innymi do budowy nawierzchni „na ciepło"; do budowy dróg w technologii „na gorąco" w niekorzystnych warunkach klimatycznych (wydłużenie sezonu), do budowy nawierzchni z udziałem granulatu asfaltowego pochodzącego z recyklingu nawierzchni asfaltowych.

W 2014 roku prowadzono również prace rozwojowe nad produktami olejowymi wytwarzanymi przez LOTOS Oil. W ramach najważniejszych działań w dziedzinie badań i rozwoju środków smarowych w 2014 roku należy wymienić:

- Opracowanie technologii nowych olejów silnikowych do samochodów osobowych, wystąpienia o Aprobaty-wdrożenie w I kwartale 2015 roku,
- przedłużenie 72 Aprobat dla olejów smarowych,
- uzyskanie 5 Aprobat dla nowych olejów.

3.10. ISTOTNE UMOWY ORAZ POSTĘPOWANIA SĄDOWE W 2014 ROKU

3.10.1. UMOWY ZNACZĄCE DLA DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

Tabela 24. Umowy znaczące dla działalności Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 roku

Lp	Kontrahent	Data	Przedmiot umowy/umów	Szacunkowa wartość netto (zł)	Szerzej opisane	Link
1	Grupa Kapitałowa Statoil	28.01.2014	Sprzedaż paliw	933 mln[1]	Raport bieżący 1/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,762/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_spolkami_grupy_kapitalowej_statoil
2	LOTOS Kolej	10.02.2014	Przewozy kolejowe	3 000 mln	Raport bieżący 2/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,763/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umowy_znaczacej_pomiedzy_lotos_kolej_sp_z_oo_a_grupa_lotos_sa
3	Mercuria Energy Trading SA	26.03.2014	Dostawy ropy naftowej	758 mln[1]	Raport bieżący 3/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,765/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_mercuria_energy_trading_sa
4	Grupa Kapitałowa Shell	10.04.2014	Sprzedaż paliw	794 mln[1]	Raport bieżący 4/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,766/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_spolkami_grupy_kapitalowej_shell
5	Grupa Kapitałowa TOTAL	15.04.2014	Sprzedaż paliw	787 mln[1]	Raport bieżący 6/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,768/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_spolkami_grupy_kapitalowej_total
6	Mercuria Energy Trading SA	05.06.2014	Dostawy ropy naftowej	924 mln[1]	Raport bieżący 9/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,773/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_mercuria_energy_trading_sa
7	PIR, BGK oraz Pekao SA	25.08.2014	Finansowanie projektu B8	1 800 mln	Raport bieżący 17/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,790/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_dotyczacych_finansowania_zagospodarowania_zloza_b8
8	Statoil ASA	03.09.2014	Sprzedaż paliw	753 mln[1]	Raport bieżący 18/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,791/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_statoil_asa
9	Ministerstwo Skarbu Państwa	15.10.2014	Wsparcie niebędące pomocą publiczną	530 mln	Raport bieżący 21/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,795/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_przez_grupe_lotos_sa_oraz_ministra_skarbu_panstwa_umowy_w_sprawie_udzielenia_wsparcia_niebedacego_pomoca_publiczna

Lp	Kontrahent	Data	Przedmiot umowy/umów	Szacunkowa wartość netto (zł)	Szerzej opisane	Link
10	Konsorcjum banków	29.10.2014	Kredyt na refinansowanie zapasów	1 328 mln	Raport bieżący 24/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,798/raporty_i_dane/raporty_biezace/przedluzenie_umowy_kredytowej_na_refinansowanie_zapasow_grupy_lotos_sa
11	Mercuria Energy Trading SA	31.10.2014	Dostawy ropy naftowej	802 mln[1]	Raport bieżący 27/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,802/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_mercuria_energy_trading_sa
12	Konsorcjum banków	13.11.2014	Umowa gwarantowania emisji akcji	Nie dotyczy	Raport bieżący 30/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,806/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umowy_gwarantowania_emisji_przez_grupe_lotos_sa
13	Mercuria Energy Trading SA	28.11.2014	Sprzedaż ciężkiego oleju opałowego	780 mln[1]	Raport bieżący 39/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,816/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_mercuria_energy_trading_sa
14	Shell International Trading and Shipping LTD	01.12.2014	Sprzedaż oleju napędowego	691 mln[1]	Raport bieżący 40/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,817/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_shell_international_trading_and_shipping_ltd
15	Grupa VITOL	16.12.2014	Dostawy ropy naftowej	4 300 mln	Raport bieżący 46/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,823/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_grupa_vitol
16	Lukoil	23.12.2014	Sprzedaż paliw	742 mln[1]	Raport bieżący 47/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,824/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_grupa_kapitalowa_lukoil
17	Statoil Fuel & Retail	23.12.2014	Dostawy ropy naftowej	3 710 mln	Raport bieżący 48/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,825/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_grupa_kapitalowa_statoil_fuel__retail
18	Grupa Kapitałowa Shell	30.12.2014	Sprzedaż paliw	2 390mln[1]	Raport bieżący 49/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,826/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_grupa_kapitalowa_shell
19	Grupa Kapitałowa BP	30.12.2014	Sprzedaż paliw	1 400mln[1]	Raport bieżący 50/2014	http://inwestor.lotos.pl/1185/p,194,i,827/raporty_i_dane/raporty_biezace/zawarcie_umow_o_wartosci_znaczacej_pomiedzy_grupa_lotos_sa_a_spolkami_grupy_kapitalowej_bp

1) łączna wartość umów z podmiotem od publikacji ostatniego raportu bieżącego lub w ciągu 12 miesięcy poprzedzających umowę (zawarcie umowy opisywanej spowodowało przekroczenie wartościowe kryterium umowy znaczącej)

3.10.2. ISTOTNE TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI NA WARUNKACH INNYCH NIŻ RYNKOWE

W roku zakończyonym 31 grudnia 2014 roku nie zawierano transakcji z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

3.10.3. UMOWA Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. z 31 października 2012 roku podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Spółki za lata 2013, 2014 oraz 2015 została spółka Ernst & Young Audit Sp. z o.o., wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez KIBR pod numerem 130.

Grupa LOTOS S.A. w dniu 30 lipca 2013 roku zawarła umowę z firmą Ernst & Young Audit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie m.in. o dokonanie:

- przeglądu jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych za I półrocza w latach 2013-2015,
- badania jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych w latach 2013-2015.

Tabela 25. Łączne wynagrodzenie należne z tytułu badania, przeglądów oraz procedur weryfikacyjnych (tys. zł)

	2014	2013
Badanie rocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych wybranych spółek Grupy Kapitałowej LOTOS [1]	**1 475**	1 197
Usługi poświadczające	**1 746**	472
Usługi doradztwa podatkowego	**599**	156
Pozostałe usługi [2]	**26**	107
Razem	**3 846**	1 932

[1] wynagrodzenie za badanie wybranych spółek Grupy Kapitałowej LOTOS jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy Kapitałowej LOTOS rewidentów.
[2] wynagrodzenie wypłacone z tytułu usług szkoleniowych dla biegłych.

3.10.4. POSTĘPOWANIA TOCZĄCE SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

W 2014 roku nie toczyły się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej postępowania dotyczące zobowiązań albo wierzytelności emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość dotycząca Grupy Kapitałowej LOTOS stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Spółki. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach zostały przedstawione w nocie 35.1 sprawozdania finansowego.

4. SYTUACJA FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

4.1. OMÓWIENIE PODSTAWOWYCH WIELKOŚCI EKONOMICZNO-FINANSOWYCH ORAZ OCENA ISTOTNYCH CZYNNIKÓW I NIETYPOWYCH ZDARZEŃ

4.1.1. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

Wynik operacyjny

W 2014 roku przychody ze sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS wyniosły 28.501,9 mln zł (-0,2% vs. 2013), głównie w związku z niższymi notowaniami produktów naftowych na rynkach światowych. Średni statystyczny przychód netto ze sprzedaży przypadający na 1 tonę/(toe) sprzedanego wolumenu w 2014 roku wyniósł 2.751 zł/t(toe) (-311 zł/t(toe), -10,2% vs. 2013).

Tabela 26. Dane makroekonomiczne średnioroczne

USD/bbl	2014	2013	2012	2014 / 2013
Notowania DATED Brent FOB	**98,98**	108,62	111,62	**-8,9%**
Spread Brent vs.Ural	**1,73**	0,96	1,27	**80,2%**
Modelowa marża rafineryjna	**6,08**	5,70	8,45	**6,6%**

USD/t	2014	2013	2012	2014 / 2013
Benzyna	**168,48**	162,21	190,50	**3,9%**
Benzyna surowa	**84,38**	76,65	88,41	**10,1%**
Olej Napędowy (10 ppm)	**114,50**	120,88	140,13	**-5,3%**
Lekki olej Opałowy	**91,99**	101,70	109,93	**-9,5%**
Paliwo lotnicze	**154,31**	164,36	179,85	**-6,1%**
Ciężki olej opałowy	**-224,88**	-233,80	-217,33	**3,8%**

Waluta (USD/PLN)	2014	2013	2012	2014 / 2013
Kurs dolara na koniec okresu	**3,51**	3,01	3,10	**16,6%**
Średni kurs dolara	**3,15**	3,16	3,26	**-0,3%**

Wolumen sprzedaży produktów, towarów i materiałów ropopochodnych w 2014 roku w Grupie Kapitałowej LOTOS wzrósł o około 11,1% w porównaniu z rokiem 2013. Największy wzrost zanotowano dla ciężkiego oleju opałowego, paliwa lotniczego, dla grupy olejów napędowych oraz gazu ziemnego i ropy wydobywanych ze złóż norweskich.

Tabela 27. Wyniki operacyjne Grupy Kapitałowej LOTOS (mln zł)

	2014	2013	2012	2014-2013	2014/2013
Przychody ze sprzedaży	**28 501,9**	28 559,2	33 073,7	-57,3	**-0,2%**
Koszt własny sprzedaży	**-27 466,6**	-26 878,9	-30 318,0	-587,7	**2,2%**
Zysk na sprzedaży	**1 035,3**	1 680,3	2 755,7	-645,0	**-38,4%**
Koszty sprzedaży	**-1 162,1**	-1 106,2	-1 051,4	-55,9	**5,1%**
Koszty ogólnego zarządu	**-447,0**	-429,2	-442,7	-17,8	**4,1%**
Pozostałe przychody operacyjne	**26,7**	30,9	41,9	-4,2	**-13,6%**
Pozostałe koszty operacyjne	**-845,9**	-22,7	-1 077,8	-823,2	**3626,4%**
Efekt rozliczenia stopniowego przejęcia kontroli (AB LOTOS Geonafta)	**0,0**	0,0	61,6	0,0	-
Utrata kontroli nad jednostką zależną	**0,0**	13,5	21,0	-13,5	**-100,0%**
Zysk/(strata) operacyjny/(a)	**-1 393,0**	166,6	308,3	-1 559,6	-
EBIT LIFO	**-430,9**	543,2	363,2	-974,1	-

Koszt własny sprzedaży w 2014 roku w Grupie Kapitałowej wyniósł 27.466,6 mln zł (+2,2% vs. 2013). Szacunkowy jednostkowy koszt własny w 2014 roku wyniósł 2.652 zł/t (-230 zł/t; -8,0% vs. 2013). Jednostkowa marża na sprzedaży w 2014 roku była na poziomie 100 zł/t (-44,4% vs. 2013). Skonsolidowany zysk na sprzedaży Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 roku wyniósł 1.035,3 mln zł (-645,0 mln zł vs. 2013).
Wzrost kosztów sprzedaży o 55,9 mln zł (+5,1% vs. 2013) był głównie skutkiem wzrostu (+11,1%) wolumenu sprzedaży.
Wzrost (+4,1%) kosztów ogólnego zarządu związany jest z rozwojem segmentu wydobywczego.

Ujemny wynik na pozostałej działalności operacyjnej w 2014 roku wyniósł -819,2 mln zł i uwzględniał przede wszystkim odpisy związane z aktywami YME w wysokości - 578,4 mln zł, odpisy wartości aktywów Heimdal w kwocie -59,7 mln zł, odpisy aktualizujące aktywa na Litwie związane ze złożami spółek Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta w wysokości -103,3 mln zł, odpisy z tytułu utraty wartości aktywów związanych ze złożami B-27 i B-28 na poziomie -31,9 mln zł, straty z tytułu zaniechanych inwestycji na Morzu Bałtyckim i na Litwie na poziomie -11,7 mln zł, odpisy aktualizujące wartość stacji paliw w kwocie -15,8 mln zł oraz odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych w LOTOS Asfalt – w związku z ograniczeniem działalności asfaltowej z uwagi na Projekt EFRA w wysokości -15,9 mln zł (patrz noty 9.3, 9.4 Dodatkowych informacji i objaśnień Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014).

Strata operacyjna Grupy Kapitałowej LOTOS za 2014 roku na poziomie 1.393,0 mln zł zawiera :

- stratę operacyjną w segmencie wydobywczym w wysokości -624,1 mln zł,
- stratę operacyjną w segmencie produkcji i handlu w wysokości -774,5 mln zł.

(patrz nota 8 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014)

W związku z koniecznością urealnienia do cen bieżących wartości utrzymywanych na koniec roku zapasów surowców, produktów, półproduktów i towarów wynik operacyjny Grupy Kapitałowej LOTOS za 2014 rok uległ obniżeniu o 450,9 mln zł. Notowania ropy Brent dtd z 2 stycznia 2014 roku wynosiły 107,94 USD/bbl i w ciągu I półrocza utrzymywały lekko rosnący trend do osiągnięcia maksymalnego poziomu 115,19 USD/bbl w dniu 19 czerwca 2014 roku. W II półroczu nastąpił gwałtowny spadek notowań do poziomu 55,27 USD/bbl w dniu 31 grudnia 2014 roku. Ten malejący trend cenowy ropy i produktów naftowych miał niekorzystny wpływ na skonsolidowane wyniki przy obowiązującej wycenie zapasów i rozchodu metodą średniej ważonej i obniżył go dodatkowo o 511,3 mln zł.

Równocześnie ze spadkiem cen ropy w II półroczu 2014 roku nastąpiło umocnienie się kursu USD względem PLN, co spowodowało powstanie ujemnych różnic kursowych zwiększających koszt własny sprzedaży o 65,1 mln zł.

Segmenty operacyjne

Tabela 28. Wyniki operacyjne segmentu wydobywczego (mln zł)

	2014	2013	2012	2014-2013	2014/2013
Przychody ze sprzedaży	**906,3**	585,8	722,5	320,5	**54,7%**
Zysk/(strata) operacyjny/(a)	**-624,1**	174,0	-679,7	-798,1	**-**
Amortyzacja	**344,1**	133,6	128,9	210,5	**157,6%**
EBITDA	**-280,0**	307,6	-550,8	-587,6	**-**

Wyższe przychody segmentu wydobywczego w 2014 roku (+54,7% vs. 2013), mimo niższych cen ropy, były przede wszystkim efektem wydobycia i sprzedaży ropy i gazu ziemnego ze złóż Heimdal na Norweskim Szelfie Kontynentalnym zakupionych w 2013 roku.

Wynik operacyjny segmentu wydobywczego obciążony jest kosztami zdarzeń o nietypowym charakterze w wysokości około 785,0 mln zł. Są to:

- odpisy z tytułu utraty wartości aktywów związanych ze złożem YME (-578,4 mln zł),
- odpisy z tytułu utraty wartości aktywów Heimdal (-59,7 mln zł),
- odpisy z tytułu utraty wartości aktywów litewskich (-103,3 mln zł),
- odpisy z tytułu utraty wartości aktywów związanych ze złożami B-27 i B-28 (-31,9 mln zł),
- strata z tytułu zaniechanych inwestycji na Morzu Bałtyckim (koncesja Sambia) i na Litwie (odwiert Zvaginiai) (-11,7 mln zł).

(Patrz noty 13, 15 Dodatkowych informacji i objaśnień do Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014)

Tabela 29. Wyniki operacyjne segmentu produkcji i handlu (mln zł)

	2014	2013	2012	2014-2013	2014/2013
Przychody ze sprzedaży	**28 157,9**	28 587,3	32 899,9	-429,4	**-1,5%**
Zysk/(strata) operacyjny/(a)	**-774,5**	13,9	984,1	-788,4	**-**
Amortyzacja	**459,5**	500,8	520,1	-41,3	**-8,2%**
EBITDA	**-315,0**	514,7	1 504,2	-829,7	**-**

Zbliżony poziom przychodów ze sprzedaży segmentu produkcji i handlu w 2014 roku (vs. 2013) jest głównie efektem wyższego o 8,3% wolumenu sprzedaży w tym segmencie oraz niższej o 9,0% średniej ceny sprzedaży związanej z niższymi notowaniami produktów naftowych na rynkach światowych.

Grupa Kapitałowa LOTOS wykazała w segmencie produkcji i handlu za 2014 rok stratę operacyjną na poziomie -774,5 mln zł, która jest przede wszystkim skutkiem głębokiego spadku cen w II półroczu 2014 roku wpływającego na wycenę zapasów i koszt własny sprzedaży odpis aktualizujący zapasy (450,9 mln zł) oraz malejącego trendu notowań ropy i produktów naftowych (511,3 mln zł).

Wynik netto

Tabela 30. Wyniki netto Grupy Kapitałowej LOTOS (mln zł)

	2014	2013	2012	2014-2013	2014/2013
Zysk operacyjny	**-1 393,0**	166,6	308,3	-1 559,6	**-936,1%**
Przychody finansowe	**21,7**	135,2	302,0	-113,5	**-83,9%**
Koszty finansowe	**-728,0**	-342,3	-248,3	-385,7	**112,7%**
Udziały w zyskach jednostek współkontrolowanych wycenianych metodą praw własności	**-24,4**	-18,2	4,1	-6,2	-
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	**-2 123,7**	-58,7	366,1	-2 065,0	**-**
Podatek dochodowy	**657,3**	98,1	561,8	559,2	**570,0%**
Zysk/(strata) netto	**-1 466,4**	39,4	927,9	-1 505,8	**-**

Główne czynniki wpływające na wynik działalności finansowej w wysokości -706,3 mln zł:

- ujemne różnice kursowe (związane głównie z wyceną kredytów pożyczek) w wysokości -307,0 mln zł, (w 2013: -115,6 mln zł),
- ujemny efekt wyceny i rozliczenia instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko rynkowe na poziomie -197,9 mln zł, (w 2013: +112,9mln zł),
- ujemny wynik skompensowania odsetek od zadłużenia, przychodów odsetkowych i prowizji w wysokości -200,7 mln zł, (w 2013: -204,8 mln zł).

(Patrz noty 9.5, 9.6 Dodatkowych informacji i objaśnień do Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014)

Grupa LOTOS S.A. od 1 stycznia 2011 roku wdrożyła zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD. W związku z tym, w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2014 roku wartość ujemnych różnic kursowych odniesionych na kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych wyniosła -584,7 mln zł.

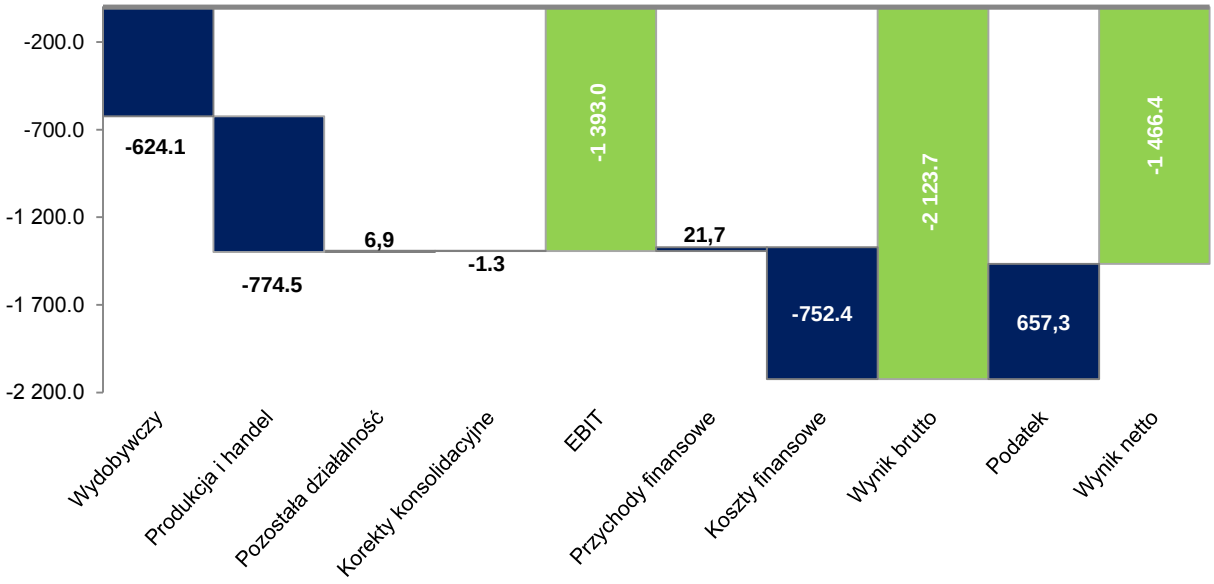
Efekt wyceny i rozliczenia transakcji zabezpieczających ryzyko rynkowe w 2014 roku w Grupie Kapitałowej LOTOS wynoszące -197,9 mln zł zawiera:

- nadwyżkę ujemnego rozliczenia i wyceny instrumentów pochodnych z tytułu transakcji zabezpieczających poziom kursów walutowych na poziomie -147,1 mln zł,
- ujemny efekt rozliczenia i wyceny transakcji zabezpieczających poziom cen produktów naftowych w wysokości -30,8 mln zł,
- ujemny efekt rozliczenia i wyceny transakcji IRS zabezpieczających poziom stopy procentowej w kwocie -22,9 mln zł,
- dodatni efekt rozliczenia kontraktów futures zabezpieczających ceny uprawnień do emisji CO_2 w wysokości 2,9 mln zł.

Podatek dochodowy od osób prawnych (część odroczona związana głównie z odpisami aktualizującymi w segmencie wydobywczym i w segmencie produkcji i handlu) zmniejszył stratę przed opodatkowaniem o 657,3 mln zł (nota 10.1 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014)

Strata netto Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 roku wyniosła -1.466,4 mln zł.

Rysunek 49. Analiza skonsolidowanego wyniku finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS (mln PLN)

4.1.2. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

Tabela 31. Pozycja finansowa – aktywa (mln zł)

	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	zmiana w 2014	%
Aktywa (mln zł)	**18 947,2**	**20 284,8**	**20 005,0**	**-1 337,6**	**-6,6%**
Aktywa trwałe	**11 781,9**	11 979,9	11 501,4	-198,0	**-1,7%**
Rzeczowe aktywa trwałe	**9 485,7**	10 009,1	9 644,6	-523,4	**-5,2%**
Wartość firmy	**46,7**	46,7	46,7	0,0	0,0%
Pozostałe aktywa niematerialne	**563,7**	658,8	496,4	-105,1	**-16,0%**
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	**99,6**	129,8	85,2	-30,2	**-**
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	**1 488,9**	924,5	1 121,3	564,4	**61,0%**
Pozostałe aktywa długoterminowe	**107,3**	211,0	107,2	-103,7	**-49,1%**
Aktywa obrotowe	**7 154,9**	8 304,1	8 501,2	-1 149,2	**-13,8%**
Zapasy	**3 917,1**	5 728,9	5 963,0	-1 811,8	**-31,6%**
Należności z tytułu dostaw i usług	**1 406,5**	1 591,7	1 625,7	-185,2	**-11,6%**
Należności z tytułu podatku dochodowego	**59,6**	76,7	90,6	-17,1	**-22,3%**
Pochodne instrumenty finansowe	**4,4**	73,9	121,4	-69,5	**-94,0%**
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	**1 419,1**	337,1	434,4	1 082,0	**321,0%**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	**348,2**	495,8	266,1	-147,6	**-29,8%**
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	**10,5**	0,8	2,4	9,7	**1212,5%**

Na dzień 31 grudnia 2014 roku suma bilansowa Grupy Kapitałowej LOTOS wyniosła 18.947,2 mln zł (-1.337,6 mln zł vs. 31 grudnia 2013 roku).

Główne zmiany w pozycjach aktywów:

- niższy o 523,4 mln zł poziom rzeczowych aktywów trwałych związany głównie z odpisami aktualizującymi aktywa w segmencie wydobywczym i odpisami amortyzacyjnymi skompensowanymi o wartość nabytej platformy wiertniczej (nota 13 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- wzrost o 564,4 mln zł stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego, przede wszystkim w segmencie wydobywczym i Jednostce Dominującej (nota 10.3 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- spadek o 1.811,8 mln zł poziomu zapasów, głównie zapasów obowiązkowych (-2.006,9 mln zł) w związku z niższymi cenami produktów i ropy zapasów utrzymywanych na koniec 2014 roku w porównaniu z zapasami na koniec 2013 roku, odpisów aktualizujących zapasy w wysokości 450,9 mln zł oraz na skutek niższego wolumenu zapasów obowiązkowych (nota 19 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- wzrost o 1.082,0 mln zł poziomu pozostałych aktywów krótkoterminowych, głównie na skutek ulokowanych na wydzielonym rachunku bankowym Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. środków pieniężnych z emisji akcji Grupy LOTOS S.A. w wysokości 996,9 mln zł (nota 18 Dodatkowych informacji i objaśnień Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- związany z niższymi cenami spadek stanu należności z tytułu dostaw i usług o 185,2 mln zł (nota 18 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- spadek o 147,6 mln zł stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (nota 20 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014).

Tabela 32. Pozycja finansowa – kapitał własny i zobowiązania (mln zł)

	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	zmiana w 2014	%
Kapitał własny i zobowiązania (mln zł)	**18 947,2**	**20 284,8**	**20 005,0**	**-1 337,6**	**-6,6%**
Kapitał własny	**8 258,5**	9 189,6	9 066,4	-931,1	**-10,1%**
Kapitał podstawowy	**184,9**	129,9	129,9	55,0	**42,3%**
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	**2 229,6**	1 311,3	1 311,3	918,3	**70,0%**
Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	**-412,5**	61,0	-36,8	-473,5	**-776,2%**
Zyski zatrzymane	**6 191,0**	7 666,8	7 627,4	-1 475,8	**-19,2%**
Różnice kursowe z przeliczenia	**65,3**	20,3	33,9	45,0	**221,7%**
Udziały niekontrolujące	**0,2**	0,3	0,7	-0,1	**-33,3%**
Zobowiązania długoterminowe	**5 456,7**	5 682,0	5 399,7	-225,3	**-4,0%**
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	**4 495,6**	4 496,2	4 462,1	-0,6	0,0%
Pochodne instrumenty finansowe	**62,6**	52,9	88,3	9,7	**18,3%**
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	**55,5**	275,8	313,7	-220,3	**-79,9%**
Świadczenia pracownicze	**185,4**	151,4	129,9	34,0	**22,5%**
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	**657,6**	705,7	405,7	-48,1	**-6,8%**
Zobowiązania krótkoterminowe	**5 222,9**	5 413,2	5 538,9	-190,3	**-3,5%**
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	**2 168,1**	1 715,2	2 094,6	452,9	**26,4%**
Pochodne instrumenty finansowe	**135,9**	21,3	91,0	114,6	**538,0%**
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	**1 692,8**	2 395,2	2 169,4	-702,4	**-29,3%**

	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	zmiana w 2014	%
Kapitał własny i zobowiązania (mln zł)	**18 947,2**	**20 284,8**	**20 005,0**	**-1 337,6**	**-6,6%**
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	**4,7**	8,8	5,7	-4,1	**-46,6%**
Świadczenia pracownicze	**84,1**	104,0	110,0	-19,9	**-19,1%**
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	**1 137,3**	1 168,7	1 068,2	-31,4	**-2,7%**
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	**9,1**	0,0	0,0	9,1	-

Spadek stanu kapitału własnego Grupy Kapitałowej LOTOS na koniec 2014 roku do poziomu 8.258,5 mln zł (-931,1 mln zł vs. 2013) nastąpił głównie na skutek:

- spadku poziomu zysków zatrzymanych o 1.475,8 mln zł w związku ze stratą netto w 2014 roku (nota 24 skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 2014 rok),
- odniesionych na kapitał rezerwowy ujemnych różnic kursowych z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych skorygowanych o efekt podatkowy w kwocie 473,5 mln zł (nota 23 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- wzrostu o 918,3 mln zł nadwyżki ceny emisyjnej akcji nad ich wartością nominalną z uwzględnieniem kosztów bezpośrednio związanych z emisją 55 mln akcji zwykłych na okaziciela serii D (nota 22 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- wzrostu o 55,0 mln zł kapitału podstawowego (nota 21 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014).

Udział kapitału własnego w sumie pasywów zmniejszył się o 1,7 punktów procentowych (vs. 2013) i wyniósł 43,6%.

Stan zobowiązań długoterminowych w okresie 2014 roku obniżył się o 225,3 mln zł przede wszystkim w związku ze spadkiem zobowiązań z tytułu podatku odroczonego o 220,3 mln zł (głównie w Grupie LOTOS S.A.) (nota 10 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014).

Stan zobowiązań krótkoterminowych na 31 grudnia 2014 roku obniżył się o 190,3 mln zł (vs. 31 grudnia 2013 roku) głównie na skutek:

- spadku poziomu zobowiązań z tytułu dostaw i usług o 702,4 mln zł, przede wszystkim na skutek niższych cen oraz niższego wolumenu ropy zakupionej w grudniu 2014 roku w porównaniu do ropy zakupionej w grudniu 2013 roku (nota 30 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- wzrostu o 452,9 mln zł poziomu kredytów krótkoterminowych, głównie w Jednostce Dominującej i segmencie wydobywczym na skutek przeszacowania zadłużenia po wyższym kursie USD oraz w związku z wyższym wykorzystaniem kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów (nota 27 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014),
- wzrostu o 114,6 mln zł ujemnej wyceny pochodnych instrumentów finansowych (nota 28 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014).

Dług finansowy Grupy Kapitałowej LOTOS na 31 grudnia 2014 roku osiągnął poziom 6.663,7 mln zł (+452,3 mln zł vs. 31 grudnia 2013 roku). Wzrost ten nastąpił głównie na skutek wyższego kursu dolara (+0,5 zł/USD vs. 31 grudnia 2013 roku) oraz zadłużenia na sfinansowanie zakupu platformy wiertniczej i wyższego wykorzystania kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów. Wskaźnik relacji długu finansowego skorygowanego o wolną gotówkę do kapitału własnego wyniósł 64,4% (+2,2 punktów procentowych vs. 31grudnia 2013 roku).

4.1.3. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Tabela 33. Przepływy środków pieniężnych (mln zł)

	2014	2013	zmiana
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	**1 380,5**	1 416,3	-35,8
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	**-958,3**	-931,1	-27,2
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	**-597,3**	-243,8	-353,5
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	**-163,6**	239,8	-403,4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	**-3,1**	-242,9	239,8
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	**-166,7**	-3,1	-163,6

Stan środków pieniężnych w Grupie Kapitałowej LOTOS na 31 grudnia 2014 roku uwzględniający zadłużenie w rachunkach bieżących wyniósł -166,7 mln zł. Przepływy pieniężne netto zmniejszyły stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów w okresie dwunastu miesięcy 2014 roku o 163,6 mln zł (nota 20 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014).

Z działalności operacyjnej Grupa Kapitałowa LOTOS wygenerowała 1.380,5 mln zł dodatnich przepływów pieniężnych (-35,8 mln zł vs. 2013 rok) głównie w związku z korektą straty netto o zmniejszenie stanu zapasów, amortyzację, stratę netto z tytułu działalności inwestycyjnej i straty z tytułu różnic kursowych.

Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej wyniosły -958,3 mln zł i obejmowały przede wszystkim wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych w kwocie -1.002,1 mln zł, głównie w segmencie wydobywczym.

Saldo przepływów pieniężnych z działalności finansowej w kwocie -597,2 mln zł wynikało głównie z ujemnego salda (-554,8 mln zł) wpływów z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, wydatków z tytułu ich spłaty i zapłaconych odsetek. Nie zawiera ono środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania z emisji akcji serii D Grupy LOTOS S.A. ulokowanych na wydzielonym rachunku bankowym Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.

4.1.4. OCENA CZYNNIKÓW I ZDARZEŃ O NIETYPOWYM CHARAKTERZE MAJĄCYCH WPŁYW NA WYNIKI Z DZIAŁALNOŚCI

Główne czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze mające wpływ na osiągnięte wyniki operacyjne Grupy Kapitałowej w 2014 roku:

- Spisanie całości nakładów inwestycyjnych na projekt zagospodarowania złoża YME w wysokości -578 mln zł
- Odpis aktualizujący wartość zapasów doprowadzający bilansową wartość zapasów do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania, zgodnie z MSR 2, w wysokości -451 mln zł
- Odpis aktualizujący aktywa związane ze złożami litewskim -103 mln zł
- Odpisy wartości aktywów Heimdal w kwocie około -60 mln zł
- Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów związanych ze złożami B-27 i B-28 -32 mln zł
- Straty z tytułu zaniechanych inwestycji na Morzu Bałtyckim i na Litwie na poziomie około -12 mln zł
- Odpisy aktualizujące wartość stacji paliw w kwocie -16 mln zł

- Odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych w LOTOS Asfalt – w związku z ograniczeniem działalności asfaltowej z uwagi na Projekt EFRA w wysokości -16 mln zł.

4.1.5. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA 2014 ROK

Grupa Kapitałowa LOTOS nie publikowała prognoz wyników finansowych dotyczących 2014 roku.

4.2. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

4.2.1. W SPRAWIE ZGODNOŚCI ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ORAZ SPRAWOZDANIA ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

Zarząd Grupy LOTOS S.A. w składzie:

Paweł Olechnowicz - Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
Mariusz Machajewski - Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno – Finansowych
Zbigniew Paszkowicz - Wiceprezes Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobycia
Marek Sokołowski - Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju
Maciej Szozda - Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu

oświadcza, że wedle swojej najlepszej wiedzy, roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS za rok 2014 i dane porównywalne, sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz, że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy Kapitałowej LOTOS.

Zarząd Grupy LOTOS S.A. oświadcza ponadto, iż roczne sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej LOTOS za rok 2014 zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej LOTOS, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

4.2.2. W SPRAWIE WYBORU PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO PRZEGLĄDU SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Zarząd Grupy LOTOS S.A. oświadcza, że podmiot uprawniony do badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS za rok 2014 został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

4.3. GŁÓWNE INWESTYCJE KRAJOWE I ZAGRANICZNE ORAZ INWESTYCJE KAPITAŁOWE

4.3.1. INWESTYCJE RZECZOWE

W 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTSO poniosła nakłady w kwocie 980.174 mln PLN głównie na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych oraz modernizacje posiadanych platform, a także na nabycie nowej platformy wiertniczej przez spółkę celową SPV Baltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.) w dniu 3 lutego 2014 roku. Nowa platforma zaangażowana została w realizację projektów poszukiwawczych na Morzu Bałtyckim, a jej zakup sfinansowano pożyczką z Agencji Rozwoju Przemysłu S.A., kredytem inwestycyjnym z PKO BP S.A. (poprzednio Nordea Bank Polska S.A., przejęty przez PKO BP S.A.) oraz pożyczkami od spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Ponadto Grupa w 2014 roku poniosła nakłady inwestycyjne na rozbudowę bazy paliw w Poznaniu, budowę instalacji Węzła Odzysku Wodoru (WOW) oraz rozbudowę sieci stacji paliw.

Tabela 34. Rzeczowe nakłady inwestycyjne Grupy Kapitałowej LOTOS w 2014 roku (tys. zł)

	Nakłady poniesione 1.01.2014 - 31.12.2014
Roboty budowlano - montażowe	270 216
Kompletacja dostaw - zakupy	498 748
Zakupy wartości niematerialnych	49 760
Pozostałe nakłady	161 450
Razem	**980 174**

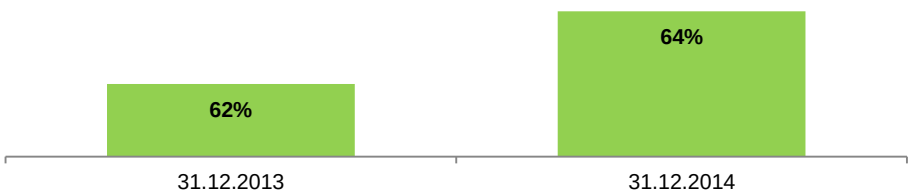
4.3.2. INWESTYCJE KAPITAŁOWE

W 2014 roku Grupa LOTOS S.A. nie poczyniła inwestycji kapitałowych poza grupą jednostek powiązanych, szerzej opisanych w rozdziale 1.1.2. Zmiany własnościowe w Grupie Kapitałowej LOTOS.

4.3.3. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH W PORÓWNANIU DO WIELKOŚCI POSIADANYCH ŚRODKÓW

W 2014 roku spółki Grupy Kapitałowej LOTOS efektywnie zarządzały swoją sytuacją płynnościową. Wysoki poziom zadłużenia Grupy LOTOS S.A. jest obsługiwany na bieżąco, a w całym 2014 roku Spółka spłaciła cześć zadłużenia związanego z inwestycjami w ramach Programu 10+. Relacja zadłużenia netto do kapitałów własnych wzrosła o 2 punktów procentowych (z 62% do 74%).

Rysunek 50. Gearing ratio – relacja długu netto (dług finansowy skorygowany o wolną gotówkę) do kapitałów własnych

4.4. FINANSOWANIE

4.4.1. INFORMACJA O UMOWACH KREDYTOWYCH I POŻYCZKACH UDZIELONYCH W 2014 ROKU

Tabela 35. Informacje na temat kredytów i pożyczek Grupy Kapitałowej LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty				Termin spłaty części		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
			(część krótkoterminowa)		(część długoterminowa)					
	PLN	Waluta	PLN	Waluta	PLN	Waluta	krótko-terminowej	długo-terminowej		
	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)				
Konsorcjum banków (1)*	-	**400.000 USD**	1.052.449	300.082 USD	-	-	20.12.2015	-	oprocentowanie oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (2)**	-	**1.125.000 USD**	326.387	93.191 USD	2.647.872	752.479 USD	15.10.2015	15.01.2021	oprocentowanie oparte o 1M, 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku, cesja umów licencyjnych oraz sprzedaży o wartości powyżej 10 mln PLN/rok, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (3)***	-	**425.000 USD**	126.645	36.812 USD	965.802	272.299 USD	15.10.2015	15.01.2021	oprocentowanie stałe	
Konsorcjum banków (4)****	**200.000 USD lub równowartość**		299.654	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	oprocentowanie oparte o LIBOR 3M dla środków wykorzystanych w USD, WIBOR 3M dla wykorzystania w PLN oraz EURIBOR	
			121.517	34.648 USD	-	-				

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty				Termin spłaty części		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
			(część krótkoterminowa)		(część długoterminowa)					
	PLN	Waluta	PLN	Waluta	PLN	Waluta	krótko-terminowej	długo-terminowej		
	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)				
			7.038	1.651 EUR	-	-			3M dla wykorzystania w EUR + dla każdej z walut marża jak dla Kredytu A. Płatność odsetek zawsze co trzy mce w datach 15.01, 15.04, 15.07 lub 15.10.	
Konsorcjum banków (5)*****	**150.000**	**-**	16.696	-	125.000	-	31.12.2015	30.06.2024	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteki
Bank PEKAO S.A.	**20.000**	**-**	1.500	-	12.125	-	31.12.2015	31.12.2018	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteki
PKO BP S.A.	**20.000**	**-**	1.500	-	12.125	-	31.12.2015	31.12.2018	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteki
PKO BP S.A.	**75.000**	**-**	57.114	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji, pełnomocnictwo do rachunku
Bank PEKAO S.A.	**100.000**		4.146	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji, pełnomocnictwo do rachunku
PKO BP S.A.	**40.000**	**-**	25.432	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	WIBOR 1M + marża bankowa	weksel
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	**5.000**	**-**	1.000	-	2.250	-	30.11.2015	30.11.2017	0,8 stopy redyskontowej weksli	weksel in blanco, przelew wierzytelności

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty				Termin spłaty części		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
			(część krótkoterminowa)		(część długoterminowa)					
	PLN	Waluta	PLN	Waluta	PLN	Waluta	krótko-terminowej	długo-terminowej		
	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)	(tysiące)				
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku	**6.900**	**-**	652	-	6.248	-	30.11.2015	31.07.2024	0,8 stopy redyskontowej weksli	weksel in blanco, przelew wierzytelności
PEKAO S.A.	**-**	**7.060 EUR**	2.512	589 EUR	-	-	31.10.2015	-	EURIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka, przelew wierzytelności i zastaw rejestrowy na przedmiocie inwestycji wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej
PEKAO S.A.	**44.754**	**-**	32	-	-	-	31.10.2015	-	WIBOR 1M + marża bankowa	hipoteka, przelew wierzytelności i zastaw rejestrowy na przedmiocie inwestycji wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej
Bank Ochrony Środowiska S.A.	**10.900**	**-**	4.844	-	-	-	31.12.2015	-	WIBOR 3M + marża bankowa	weksel in blanco, przelew wierzytelności
PKO BP S.A.	**-**	**80.000 USD**	95.936	27.257 USD	110.868	31.500 USD	31.12.2015	31.12.2016	LIBOR 1M + marża bankowa	zastaw i gwarancja
PKO BP S.A.	**-**	**105.000 USD**	140.785	40.000 USD	140.785	40.000 USD	31.12.2015	31.12.2016	LIBOR 1M + marża bankowa	zastaw i gwarancja
Konsorcjum banków (6)******	**-**	**57.298 USD**	62.509	17.993 USD	-	-	31.12.2015	-	LIBOR 6M + marża bankowa	aktywa LOTOS Petrobaltic, środki trwałe LOTOS Geonafta, akcje LOTOS Geonafta
Nordea Bank Litwa	**-**	**19.300 USD**	33.619	9.650 USD	-	-	31.12.2015	-	LIBOR 3M + marża bankowa	udziały w spółkach zależnych, cesja praw z kontraktów sprzedaży ropy naftowej
PKO BP S.A.	**100.000**		8.985	-	83.648	-	31.12.2015	31.01.2021	WIBOR 1M + marża bankowa	zastaw na platformie wiertniczej, zastaw na aktywach, zastaw na udziałach, zastaw na rachunkach bankowych, cesja z umów

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa)		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa)		Termin spłaty części		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	krótko-terminowej	długo-terminowej		
										ubezpieczenia, cesja z umów o świadczenie usług platformą, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, weksel
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	**100.000**		8.991	-	83.648	-	31.12.2015	31.01.2021	WIBOR 1M + marża bankowa	zastaw na platformie wiertniczej, zastaw na aktywach, zastaw na udziałach, zastaw na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia, cesja z umów o świadczenie usług platformą, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, weksel
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych*******			(271.919)	(77.532) USD	-	-				
		RAZEM	**430.546**	**-**	**325.044**	**-**				
			1.687.928	**482.101 USD**	**3.865.327**	**1.096.278 USD**				
			9.550	**2.240 EUR**	**-**	**-**				
			2.128.024		**4.190.371**					

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,30 pp. – 3,75 pp.

*Konsorcjum banków (1): Pekao S.A., ING Bank Śląski S.A., Société Générale S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank Zachodni WBK S.A., mBank S.A.

**Konsorcjum banków (2): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Credit Agricole CIB (dawniej Calyon), DnB Nor Bank ASA, DnB Nord Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Ltd.,
***Konsorcjum banków (3): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A.,
****Konsorcjum banków (4): Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.,

*****Konsorcjum banków (5): Pekao S.A., PKO BP S.A.,

******Konsorcjum banków (6): Nordea Bank Finland Plc. Lithuania Branch, PKO BP S.A.

*******Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2014 dokonała skompensowania składnika aktywów finansowych (środków zabezpieczonych na spłatę zobowiązań kredytowych) i zobowiązania finansowego z tytułu otrzymanych kredytów i wykazała zgodnie z MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja" w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, gdyż posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie. Gromadzenie środków na spłatę zobowiązań kredytowych wynika wprost z ustaleń zawartych w dokumentacji kredytowej dotyczącej kredytów inwestycyjnych związanych z finansowaniem Programu 10+ oraz z kredytem na refinansowanie i finansowanie zapasów. Spółka jest zobowiązania do zabezpieczenia i utrzymywania środków na spłatę rat kapitałowych i odsetek przypadających do spłaty w okresie do 6 miesięcy. Prezentacja netto służy odzwierciedleniu oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z rozliczenia dwóch lub więcej instrumentów finansowych.

4.4.2. POŻYCZKI UDZIELONE PRZEZ SPÓŁKI GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS

Tabela 36. Pożyczki udzielone przez Jednostkę Dominującą jednostkom zależnym w roku zakończonym 31 grudnia 2014 roku

Jednostka powiązana	Termin zawarcia umowy pożyczki	Kwota pożyczki według umowy tys. PLN	Termin spłaty pożyczki	Zabezpieczenie	Warunki oprocentowania
LOTOS Petrobaltic S.A.	23.01.2014	100 000	31.12.2017	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu" wraz z deklaracją wekslową	oprocentowanie pożyczki w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę WIBOR 6M powiększoną o marżę
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	28.02.2014	80	31.12.2014	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu" wraz z deklaracją wekslową	oprocentowanie pożyczki w skali roku jest stałe, określone w oparciu o stawkę WIBOR 3M powiększoną o marżę

W dniu 28 listopada 2014 roku Grupa LOTOS S.A. oraz spółka LOTOS Petrobaltic S.A podpisały porozumienie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności, w którym dokonały potrącenia wierzytelności z tytułu pożyczek udzielonych w latach 2012 – 2014 spółce LOTOS Petrobaltic S.A. przez Grupę LOTOS S.A. o łącznej wartości 307.698 tys. zł (należny kapitał oraz odsetki naliczone do dnia 28 listopada 2014 roku) z wierzytelnością z tytułu objęcia przez Grupę LOTOS S.A. akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w kwocie 307.668 tys. zł (patrz nota 16.1.1 jednostkowego sprawozdania finansowego za rok 2014). Na skutek powyższego potrącenia wierzytelności z tytułu pożyczek uległy umorzeniu o kwotę 307.668 tys. zł. Pozostała część wierzytelności spółki LOTOS Petrobaltic S.A. wobec Grupy LOTOS S.A. z tytułu pożyczek w wysokości 30 tys. zł została zapłacona przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa LOTOS S.A. nie posiadała należności z tytułu pożyczek udzielonych spółce LOTOS Petrobaltic S.A.

Pozostałe pożyczki wewnątrzgrupowe

- W dniu 27 stycznia 2014 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. zawarła umowę udzielenia pożyczki spółce SPV Baltic Sp. z o.o. w wysokości 46.323 tys. zł. Przeznaczeniem niniejszej umowy pożyczki jest sfinansowanie nabycia platformy wiertniczej GSF Monitor. Zabezpieczenie spłaty udzielonej pożyczki stanowi weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu" wraz z deklaracją wekslową. Termin spłaty pożyczki przypada na dzień 31 stycznia 2022 roku. Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę WIBOR 6M powiększoną o marżę.
- W dniu 27 sierpnia 2014 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. udzieliła spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS pożyczki w kwocie 750 tys. USD. Pożyczka została w całości spłacona zgodnie z umową w dniu ostatecznej spłaty, tj. 28 listopada 2014 roku.
- W dniu 30 września 2014 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. udzieliła spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS pożyczki w kwocie 6.500 tys. USD z terminem płatności do dnia 29 grudnia 2014 roku. W dniu 29 grudnia 2014 roku został podpisany aneks do niniejszej umowy wydłużający termin spłaty do dnia 27 lutego 2015 roku. Zabezpieczenie spłaty udzielonej pożyczki stanowi weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu" wraz z deklaracją wekslową. Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę LIBOR 3M powiększoną o marżę.

- W dniu 7 października 2014 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. udzieliła spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS pożyczki w kwocie 2.000 tys. USD z terminem płatności do dnia 29 grudnia 2014 roku. W dniu 29 grudnia 2014 roku został podpisany aneks do niniejszej umowy wydłużający termin spłaty do dnia 27 lutego 2015 roku. Zabezpieczenie spłaty udzielonej pożyczki stanowi weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu" wraz z deklaracją wekslową. Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę LIBOR 3M powiększoną o marżę.
- W dniu 14 października 2014 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. udzieliła spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS pożyczki w kwocie 1.000 tys. USD z terminem płatności do dnia 29 grudnia 2014 roku. Pożyczka została w całości spłacona przed umownym terminem spłaty tj. w dniu 19 grudnia 2014 roku.
- W dniu 3 listopada 2014 roku zostały podpisane aneksy do następujących umów pożyczek udzielonych spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A.:
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 16 sierpnia 2010 roku w wysokości 15.000 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami,
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 10 listopada 2010 roku w wysokości 15.000 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami,
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 14 lipca 2011 roku w wysokości 15.000 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami,
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 16 kwietnia 2012 roku w wysokości 10.700 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami,
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 24 maja 2012 roku w wysokości 11.300 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami,
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 27 czerwca 2012 roku w wysokości 10.500 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami,
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 30 lipca 2012 roku w wysokości 7.500 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami,
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 29 sierpnia 2012 roku w wysokości 10.000 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami,
    - umowy pożyczki udzielonej w dniu 14 września 2012 roku w wysokości 10.000 tys. USD wraz z późniejszymi zmianami.

  Na podstawie ww. aneksów kwota pożyczek została przewalutowana z USD na NOK według kursu określonego w oparciu o kursy średnie NBP dla USD/PLN i NOK/PLN z dnia poprzedzającego zawarcie niniejszych aneksów. Kwota odsetek naliczonych do dnia przewalutowania kwoty pożyczki nie uległa przewalutowaniu. Z dniem zawarcia niniejszych aneksów dla przedmiotowych pożyczek ustalono zmienne oprocentowanie na poziomie stopy NIBOR 6M powiększonej o marżę, określonej w dniu zawarcia aneksów do umów pożyczek i podlegającej zmianie w dniach 2 stycznia i 1 lipca lub w następnym dniu kiedy stopa NIBOR zostanie opublikowana.
- W dniu 3 grudnia 2014 roku został podpisany aneks do umowy udzielenia pożyczki spółce Energobaltic Sp. z o.o. przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. z dnia 30 października 2013 roku w kwocie 9.927 tys. zł, na mocy którego spółka Energobaltic Sp. z o.o. zobowiązała się spłacić połowę kapitału pożyczki w wysokości 4.964 tys. zł do dnia 15 grudnia 2014 roku, a pozostałą kwotę kapitału w wysokości 4.964 tys. zł w 12 równych

ratach płatnych co miesiąc na koniec miesiąca począwszy od 31 stycznia 2016 roku skończywszy na 31 grudnia 2016 roku.

- W dniu 10 grudnia 2014 roku spółka Miliana Shipmanagement Ltd. (pożyczkobiorca) podpisała umowy zaciągnięcia pożyczek na łączną kwotę 5.850 tys. USD od:
  - St. Barbara Navigation Company Ltd. (kwota 1.200 tys. USD),
  - Kambr Navigation Company Ltd. (kwota 600 tys. USD),
  - Granit Navigation Company Ltd. (kwota 550 tys. USD),
  - Bazalt Navigation Company Ltd. (kwota 500 tys. USD),
  - Petro Icarus Company Ltd. (kwota 3.000 tys. USD).

  Termin spłaty pożyczek został ustalony do 31 grudnia 2017 roku.

- W dniu 15 grudnia 2014 roku spółka Aphrodite Offshore Services N.V.udzieliła spółce LOTOS Petrobaltic S.A. pożyczki w kwocie 1.250 tys. USD, bez zabezpieczenia. Termin spłaty pożyczki przypada na dzień 31 grudnia 2016 roku. Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę LIBOR 3M powiększoną o marżę.

Pozostałe informacje

W roku 2013 spółka LOTOS Petrobaltic S.A. dokonała emisji obligacji średnioterminowych na podstawie umowy zawartej z Bankiem Pekao S.A. w dniu 29 października 2013 roku. W ramach umowy spółka LOTOS Petrobaltic S.A. może dokonać emisji obligacji do równowartości w dolarach amerykańskich kwoty 200 mln zł. Nabywcą wyemitowanych obligacji jest Bank Pekao S.A. W grudniu 2014 roku miał miejsce wykup pochodzących z ww. emisji obligacji serii A o wartości nominalnej 5 mln USD.

4.4.3. INFORMACJA O ISTOTNYCH PORĘCZENIACH, GWARANCJACH ORAZ POZOSTAŁYCH ZABEZPIECZENIACH

- Od dnia 20 sierpnia 2014 roku Jednostka Dominująca posiada zabezpieczenie akcyzowe stanowiące złożony do Urzędu Celnego w Gdańsku weksel z własnego wystawienia do kwoty 240.000 tys. zł, jako zabezpieczenie akcyzowe ryczałtowe na kwotę 800.000 tys. zł. Termin ważności tego zabezpieczenia określony został na dzień 19 sierpnia 2015 roku. Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku w depozycie Naczelnika Urzędu Celnego w Gdańsku znajduje się drugi weksel z własnego wystawienia do kwoty 240.000 tys. zł, który zostanie zwrócony Spółce po formalnym rozliczeniu poprzedniego ryczałtowego zabezpieczenia akcyzowego na kwotę 800.000 tys. zł obowiązującego w okresie od dnia 20 sierpnia 2013 roku do dnia 19 sierpnia 2014 roku.

- Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku obowiązywała wystawiona w dniu 17 czerwca 2008 roku przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. bezwarunkowa i nieodwołalna gwarancja na rzecz rządu Norweskiego za działania spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w zakresie poszukiwań i

wydobycia na Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. w wystawionej gwarancji zobowiązuje się ponieść pełną odpowiedzialność finansową tytułem zabezpieczenia wszelkich zobowiązań mogących powstać w związku z działalnością spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w ramach poszukiwań i wydobycia naturalnych złóż znajdujących się pod dnem morza, w tym składowania i transportu przy pomocy innych środków transportu niż statki na Norweskim Szelfie Kontynentalnym.

- W dniu 13 maja 2014 roku zawarto porozumienie pomiędzy spółką LOTOS Petrobaltic S.A. a CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. („CalEnergy") dotyczące warunkowego zwrotu kosztów projektu Baltic Gas (projekt szerzej opisano w nocie 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013) przewidującego, że w przypadku cofnięcia koncesji B - 4 i B - 6 (ważnych do 11 maja 2032 roku oraz 7 listopada 2032 roku) w okresie 12 miesięcy od dnia porozumienia, spółka LOTOS Petrobaltic S.A. zwróci wkłady wniesione i udokumentowane przez CalEnergy na realizację drugiej fazy prac projektowych oraz wynagrodzenie płatne dla spółki LOTOS Petrobaltic S.A. przez CalEnergy. Łączna wysokość warunkowych zobowiązań nie przekroczy kwoty 13.900 tys. USD netto.

4.4.4. OCENA DOTYCZĄCA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

W 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS wykazywała pełną zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań wobec innych podmiotów. W okresie 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS korzystała z kredytów inwestycyjnych i obrotowych w rachunku bieżącym. Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa LOTOS dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 676,1 mln zł związanymi z kredytami obrotowymi. Saldo kredytów w rachunku bieżącym na 31.12.2014 roku wynosiło 514,9 mln zł. (nota 20 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2014).

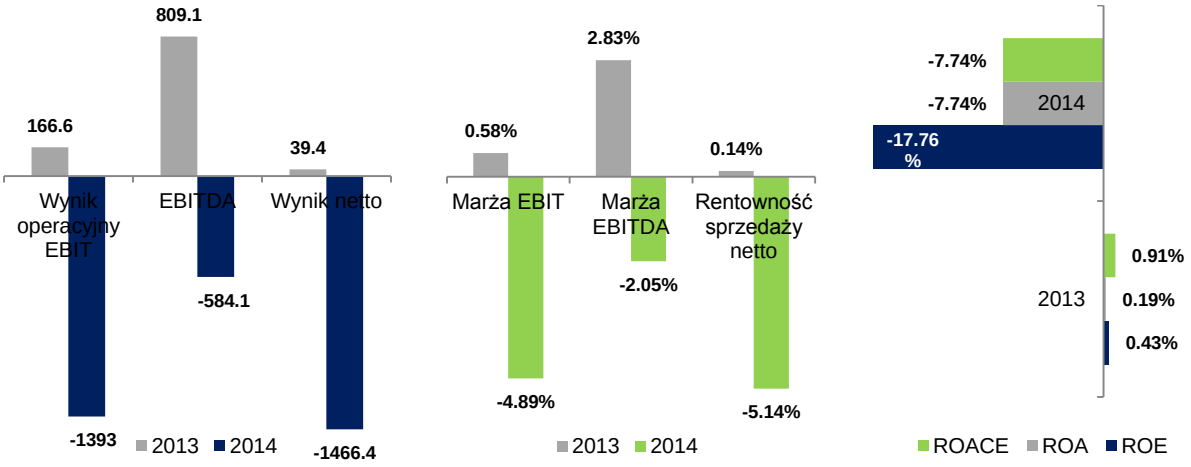
Grupa LOTOS S.A. w ramach kredytów związanych z realizacją Programu 10+ oraz kredytu na refinansowanie zapasów zobowiązana jest do utrzymywania wskaźnika określonego jako Tangible Consolidated Net Worth na poziomie nie niższym niż zapisany w umowach kredytowych.
Ponadto, w ramach kredytu na refinansowanie zapasów Spółka dodatkowo zobowiązana jest do utrzymywania wartości wskaźnika finansowego określonego jako Loan to Pledged Inventory Value Ratio (wartość kredytu na zapasy / wartość zapasów Spółki stanowiących przedmiot zastawu) na poziomie nie wyższym niż określony umową kredytową.

Spółka na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku wypełniała opisane powyżej zobowiązania.

Syntetycznej oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Grupy Kapitałowej LOTOS dokonano za pomocą analizy wskaźnikowej, badając kształtowanie się wartości wskaźników w obszarach rentowności, płynności, rotacji i zadłużenia.

Wskaźniki rentowności

(wyrażone w mln zł lub %)

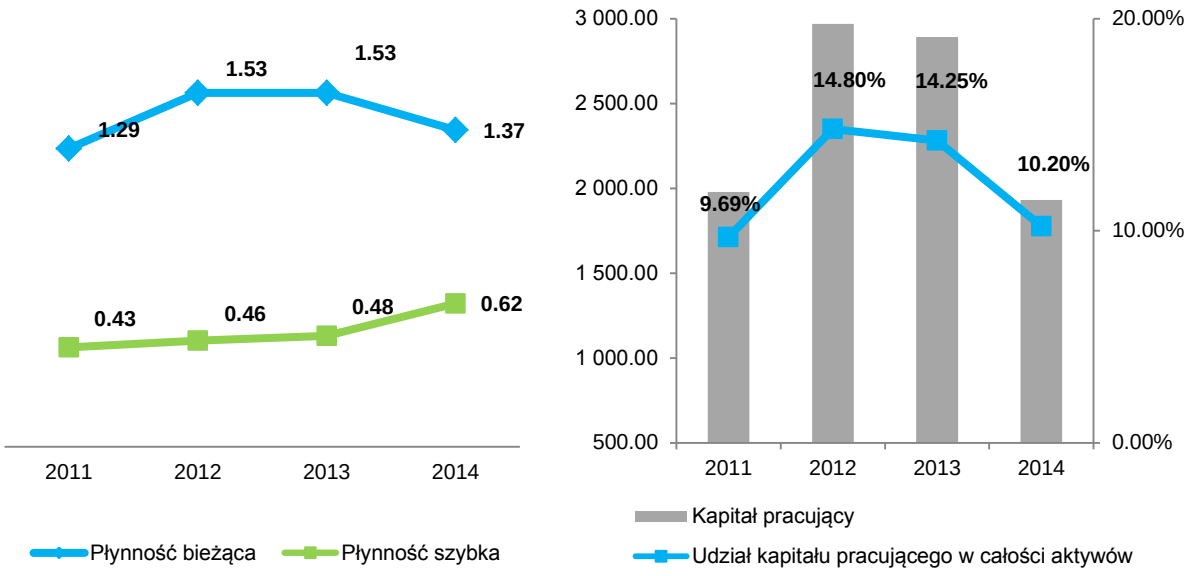

- Ujemne wskaźniki rentowności na skutek straty operacyjnej i straty netto.

Obliczenie wskaźników rentowności	
Marża EBIT	stosunek wyniku operacyjnego do sprzedaży netto
EBITDA	wynik operacyjny EBIT powiększony o amortyzację
Marża EBITDA	stosunek EBITDA do sprzedaży netto
Rentowność/deficytowość sprzedaży netto	stosunek wyniku netto do sprzedaży netto
Stopa zwrotu z kapitału własnego ROE	stosunek wyniku netto do wartości kapitału własnego na koniec okresu
Stopa zwrotu z aktywów ROA	stosunek wyniku netto do wartości aktywów na koniec okresu
Stopa zwrotu z kapitału zaangażowanego ROACE	stosunek wyniku operacyjnego po opodatkowaniu do wartości kapitału własnego powiększonego o dług netto na koniec okresu

Wskaźniki płynności

(wyrażone w mln zł, wartości bezwzględnej lub %)

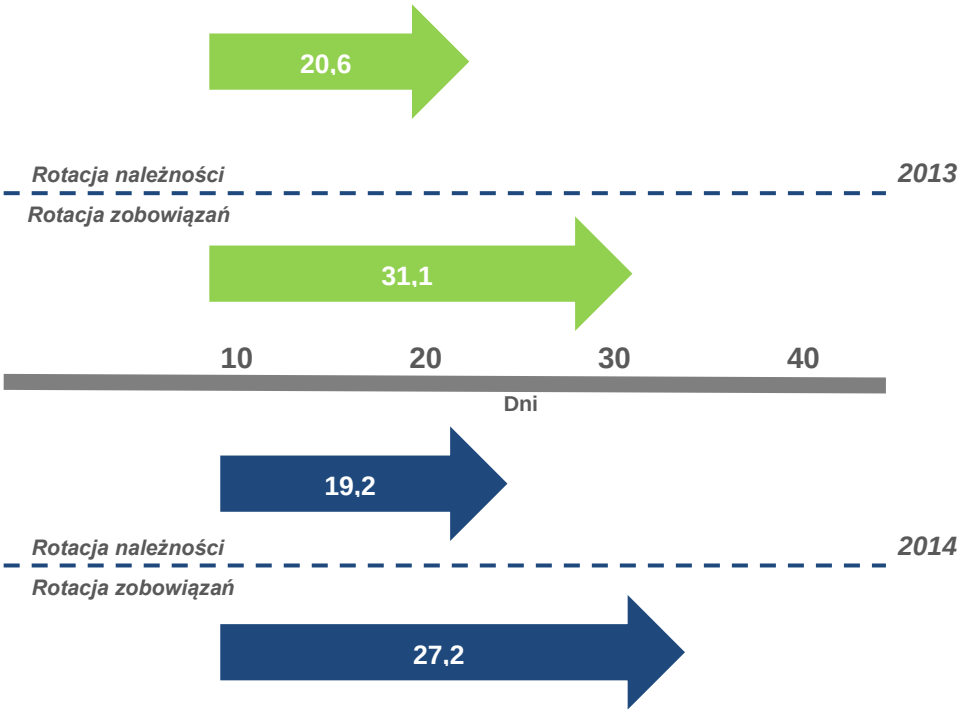

- wskaźnik płynności bieżącej (1,37) na poziomie niższym od poziomu z poprzedniego roku (-10,7%) na skutek większego spadku stanu aktywów obrotowych (-13,8%) niż poziomu zobowiązań krótkoterminowych (-3,5%)
- wskaźnik płynności szybkiej (0,62) na poziomie wyższym od poziomu z poprzedniego roku (+30,3%) na skutek dużego spadku poziomu zapasów (-31,6%)
- spadek poziomu kapitału pracującego o 958,9 mln zł w związku z wyższym spadkiem (-1.149,2 mln zł) stanu aktywów obrotowych niż stanu zobowiązań krótkoterminowych (-190,3 mln zł) oraz spadek jego udziału w całości aktywów

Obliczenie wskaźników płynności	
Płynność bieżąca	stosunek aktywów obrotowych do wartości zobowiązań krótkoterminowych (dane z końca okresu)
Płynność szybka	stosunek aktywów obrotowych pomniejszonych o zapasy do wartości zobowiązań krótkoterminowych (dane z końca okresu)
Kapitał pracujący	wartość aktywów obrotowych pomniejszonych o zobowiązania krótkoterminowe (dane z końca okresu)
Udział kapitału pracującego w całości aktywów	stosunek kapitału pracującego do wartości aktywów (dane z końca okresu)

Cykle rotacji

(wyrażone w dniach)

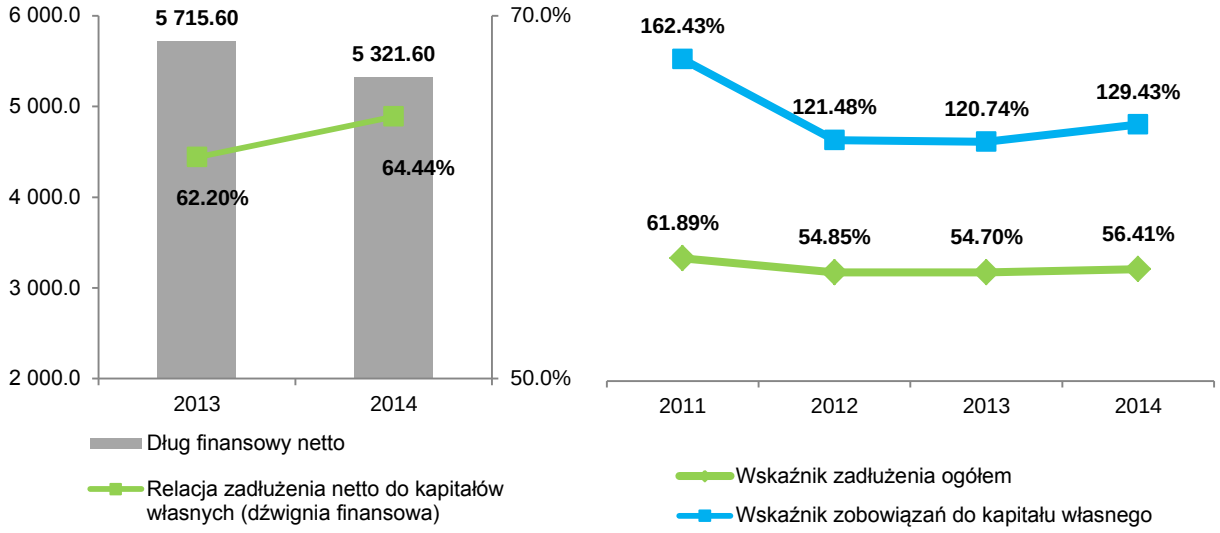

- cykl obrotu należności w 2014 roku na poziomie niższym (-1,4 dnia) od poziomu 2013 roku z powodu większego spadku średniego stanu należności z tytułu dostaw i usług (-6,8%) niż spadku wartości przychodów ze sprzedaży (-0,2%),
- spadek o 3,8 dnia wskaźnika rotacji zobowiązań z powodu spadku średniego stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług (-10,4%) przy wzroście kosztu własnego sprzedaży (2,2%).

Obliczenie wskaźników rotacji	
Rotacja należności w dniach	stosunek średniej wysokości należności z tytułu dostaw i usług do sprzedaży netto, pomnożony przez 365 dni
Rotacja zobowiązań w dniach	stosunek średniej wysokości zobowiązań z tytułu dostaw i usług do kosztu własnego sprzedaży, pomnożony przez 365 dni

Wskaźniki struktury kapitału i zdolności obsługi zadłużenia

(wyrażone w mln zł lub %)

- wzrost wskaźnika udziału zobowiązań w finansowaniu aktywów o 1,7 punktów procentowych na skutek mniejszego spadku stanu zobowiązań (-3,7%) niż spadku aktywów (-6,6%);
- wzrost o 2,2 punkty procentowe relacji między długiem finansowym netto a kapitałem własnym (dźwigni finansowej) w związku ze spadkiem długu finansowego netto (-6,9%) na skutek środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania, zdeponowanych na rachunku w KDPW w związku z emisją akcji przy spadku kapitału własnego (-10,1%);
- wzrost o 8,7 punktów procentowych wskaźnika zobowiązań do kapitału własnego jest efektem większego spadku (-10,1%) kapitału własnego niż zobowiązań (-3,7%).

Obliczenie wskaźników struktury kapitału i zdolności obsługi zadłużenia	
Wskaźnik zadłużenia ogółem	stosunek zobowiązań ogółem do wartości aktywów (dane z końca okresu)
Dług finansowy netto	wartość kredytów, pożyczek, obligacji i zobow.leasingowych długoterminowych oraz krótkoterminowych pomniejszona o środki pieniężne oraz środki pieniężne z emisji akcji (dane z końca okresu)
Relacja zadłużenia netto do kapitałów własnych (dźwignia finansowa)	stosunek długu finansowego netto do kapitału własnego (dane z końca okresu)
Wskaźnik zobowiązań do kapitału własnego	stosunek zobowiązań ogółem do wartości kapitału własnego (dane z końca okresu)

4.4.5. WYKORZYSTANIE WPŁYWÓW Z EMISJI W RAMACH REALIZACJI CELÓW EMISYJNYCH

W roku 2014 Grupa LOTOS S.A. dokonała emisji akcji zwykłych na okaziciela serii D i w drodze oferty publicznej. Celem emisji Akcji Oferowanych było pozyskanie środków na projekty inwestycyjne (przedstawione w kolejności priorytetów wykorzystania ww. wpływów):

- wybudowanie przez LOTOS Asfalt we współpracy z Grupą LOTOS S.A. na terenie Rafinerii, w pobliżu istniejących obiektów Spółki, instalacji opóźnionego koksowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą (tzw. Projekt EFRA, dawniej: Projekt DCU). Powstanie kompleksu zapewni głębszy przerób ropy naftowej i wzrost marży rafineryjnej Grupy LOTOS S.A. o ok. 2 USD/bbl.
  Grupa LOTOS S.A. szacuje, że całkowita wartość Projektu EFRA, w tym wydatki związane z obsługą finansowania Projektu w okresie budowy i wymaganymi przez banki lokatami rezerwowymi, wyniesie około 2.343 mln PLN. Według planów Spółki na ten cel przeznaczonych będzie około 530-650 mln PLN pozyskanych z emisji Akcji Serii D. Pozostałą część nakładów na realizację tej inwestycji w kwocie około 1.693-1.813 mln PLN Grupa LOTOS S.A. zamierza sfinansować ze środków własnych i finansowania dłużnego (kredytu inwestycyjnego, który zostałby zaciągnięty przez LOTOS Asfalt). Grupa LOTOS przewiduje, że środki pozyskane z emisji akcji serii D w części przeznaczonej dla LOTOS Asfalt zostaną przekazane LOTOS Asfalt przez Spółkę w formie wpłaty na podwyższony kapitał zakładowy LOTOS Asfalt, a Grupa zamierza wykorzystać te środki do końca 2017 roku.

- kontynuacja prac prowadzonych przez LOTOS Petrobaltic we współpracy ze spółką CalEnergy Resources Poland sp. z o.o. nad zagospodarowaniem złóż gazowych B4 i B6, zlokalizowanych w Polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej na Morzu Bałtyckim, w kierunku rozpoczęcia komercyjnego wydobywania gazu ziemnego z tych złóż na przełomie 2017 i 2018 roku. Złoże gazu ziemnego B4 zostało rozpoznane trzema otworami wiertniczymi, a złoże gazu ziemnego B6 - dwoma; w ramach przygotowania do zagospodarowania złóż w 2013 roku przeprowadzono badania sejsmiczne 3D, natomiast w pierwszej połowie 2014 roku zakończono fazę wyboru koncepcji zagospodarowania, zakładając wykonanie otworów produkcyjnych przy wykorzystaniu platformy „Lotos Petrobaltic". Opracowany został projekt inżynieryjny, tzw. FEED (ang. Front End Engineering & Design); na etapie prac nad FEED analizowano etapowe włączenie złóż do eksploatacji (B6, B4). Zakończenie FEED i podjęcie ostatecznej decyzji inwestycyjnej planowane jest na przełomie I i II kwartału 2015 roku. W przypadku podjęcia pozytywnej decyzji inwestycyjnej, realizacja zagospodarowania złóż planowana jest w latach 2015-2018 i zakłada m.in.: budowę oraz instalację platformy wydobywczej na złożu B6 oraz satelitarnej platformy na złożu B4, wykonanie otworów produkcyjnych, instalację gazociągu podmorskiego do Władysławowa oraz budowę lądowej instalacji separacji frakcji ciekłych (LPG, kondensat) z gazu na terenie Elektrociepłowni Energobaltic we Władysławowie. Dodatkowo zakłada się przesył gazu z elektrociepłowni we Władysławowie do sieci przesyłowej należącej do GAZ-SYSTEM S.A. W tym celu planowane jest zawarcie umowy z lokalnym operatorem sieci gazowniczej i budowa gazociągu lądowego o przewidywanej długości około 40 km. W celu zapewnienia realizacji projektu zagospodarowania złóż B4 i B6 niezbędne będzie uzyskanie wymaganych zgód administracyjnych w zakresie m.in. zmian koncesji B4 i B6, uwzględniając obecnie projektowany sposób zagospodarowania złóż, decyzji środowiskowych oraz pozwoleń na budowę. Jednocześnie dla zapewnienia komercyjnego wykorzystania złóż niezbędne będzie zawarcie umów w zakresie, m.in. wykorzystania terenu i infrastruktury Elektrociepłowni Energobaltic, zapewnienia przesyłu gazu między Władysławowem a odbiorcą oraz odbioru gazu, kondensatu gazowego i LPG. Grupa szacuje, że całkowita wartość nakładów inwestycyjnych ze strony LOTOS Petrobaltic wyniesie około 800 mln PLN. Według planów Grupy na ten cel przeznaczonych będzie około 350-470 mln PLN

pozyskanych z emisji Akcji Serii D. Pozostałą część nakładów na realizację tej inwestycji w kwocie około 330-450 mln PLN Grupa zamierza sfinansować ze środków własnych oraz finansowania dłużnego (kredyty bankowe). Grupa LOTOS S.A. przewiduje, że środki pozyskane z emisji Akcji Serii D zostaną przekazane LOTOS Petrobaltic przez Spółkę w formie pożyczki lub wpłaty na podwyższony kapitał zakładowy LOTOS Petrobaltic, która udostępni te środki podmiotom Grupy realizującym projekt zgodnie ze strukturą finansowania, która zostanie ustalona w toku prac nad projektem, a Grupa zamierza wykorzystać te środki do końca 2017 roku.

5. INFORMACJE DOTYCZĄCE AKCJI GRUPY LOTOS S.A.

5.1. GRUPA LOTOS S.A. NA GIEŁDZIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Akcje Spółki notowane są na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (GPW). Grupa LOTOS S.A. zadebiutowała na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych dnia 9 czerwca 2005 roku. Obrót giełdowy papierami wartościowymi dokonywany jest w walucie PLN.

ISIN	Warsaw Stock Exchange	Thomson Reuters	Bloomberg
PLLOTOS00025	LTS	LTSP.WA	LTS PW

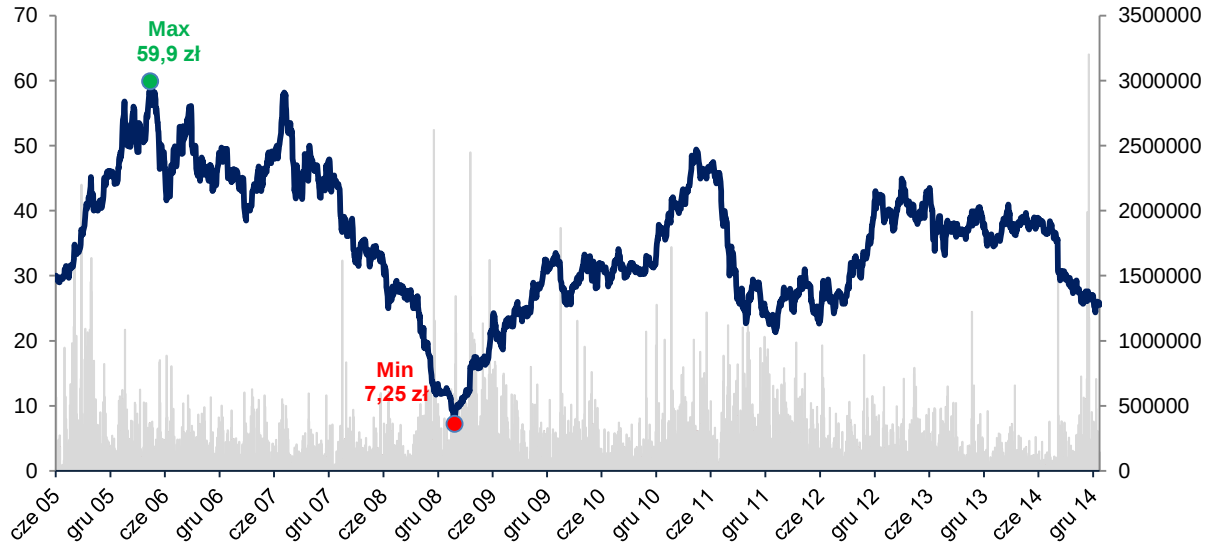
Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał zakładowy Grupy LOTOS S.A. wynosił 129.873.362 zł i dzielił się na 129.873.362 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, w tym:

i. 78.700.000 akcji zwykłych na okaziciela serii A,
ii. 35.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii B,
iii. 16.173.362 akcji zwykłych na okaziciela serii C.

Każda akcja uprawnia akcjonariusza do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Kapitalizacja rynkowa Grupy LOTOS S.A. na koniec 2014 roku wyniosła nieco ponad 3,3 mld zł.

Rysunek 51. Kurs akcji (zł) i wolumen obrotu (szt.) - od dnia debiutu na GPW

Akcje Grupy LOTOS S.A. w 2014 roku wchodziły w skład następujących indeksów:

Indeksy dochodowe

- WIG - obejmuje wszystkie spółki notowane na Głównym Rynku GPW, które spełnią bazowe kryteria uczestnictwa w indeksach
- WIG-PALIWA - obejmuje spółki uczestniczące w indeksie WIG i jednocześnie zakwalifikowane do sektora „przemysł paliwowy”

- WIG Poland – obejmuje wyłącznie akcje krajowych spółek notowanych na Głównym Rynku GPW, które spełnią bazowe kryteria uczestnictwa w indeksach
- RESPECT - obejmuje firmy odpowiedzialne społecznie notowane na Głównym Rynku GPW

Indeksy cenowe

- WIG 20 - obliczany na podstawie wartości portfela akcji 20 największych i najbardziej płynnych spółek z Głównego Rynku GPW
- WIG 30 – obliczany na podstawie wartości portfela akcji 30 największych i najbardziej płynnych spółek z Głównego Rynku GPW

** Indeks dochodowy - przy jego obliczaniu uwzględnia się zarówno ceny zawartych w nim akcji, jak i dochody z dywidend i praw poboru.*
** Indeks cenowy - przy jego obliczaniu bierze się pod uwagę jedynie ceny zawartych w nim transakcji, a nie uwzględnia się dochodów z tytułu dywidend.*

Analiza kursu akcji Grupy LOTOS S.A. na tle indeksów

Rok 2014 był rokiem udanym dla inwestorów na rynkach akcji amerykańskich oraz południowoazjatyckich. Główne indeksy giełdowe w Stanach Zjednoczonych rosły o ponad 10% tj. S&P 500 +11,4% i Nasdaq +13,4%. Wysoką stopę zwrotu indeksów amerykańskich uzasadniają pozytywne dane płynące z gospodarki tego kraju. Jednak, najlepszą inwestycją w 2014 roku okazały się akcje spółek notowanych na chińskiej giełdzie w Szanghaju. Indeks Shanghai Composite wzrósł o 52,9%, również w głównej mierze dzięki pozytywnym sygnałom i danym z tamtejszej gospodarki.

Globalny kapitał odwrócił się natomiast od rynków wschodzących. Słabszy wzrost gospodarczy, rosnące ryzyko polityczne i osłabienie lokalnych walut spowodowały, że kapitał unikał akcji z rynków wschodzących (wyjątek stanowiły Chiny). Polskie indeksy, ze względu na geograficzne usytuowanie naszego kraju (bliskość Rosji i Ukrainy) oraz zmniejszoną płynność na giełdzie, zakończyły rok niewielkimi zmianami.

Indeks obejmujący wszystkie spółki notowane na Głównym Rynku – WIG - wzrósł o 0,3%, zaś roczna zmiana indeksu WIG-20 wyniosła -3,5%. Najniższą stopę zwrotu na warszawskim parkiecie osiągnęły ceny akcji najmniejszych spółek z indeksu WIG250 – zanotował on spadek o 16,8%.

W ujęciu branżowym największy wzrost odnotował WIG-ENERGIA +23,5%, a indeks WIG-PALIWA zanotował wzrost o 5,2%. Indeks spółek odpowiedzialnych społecznie RESPECT wzrósł o ponad 4,4% w ciągu 2014 roku.

Notowania akcji Grupy LOTOS S.A. w 2014 roku poruszały się zgodnie z trendem rynkowym w pierwszej połowie roku, po czym nastąpił gwałtowny spadek wyceny akcji spowodowany ogłoszeniem przez Zarząd planowanej transakcji emisji nowych akcji serii D. Cena walorów Grupy LOTOS S.A. w ciągu roku kształtowała się w przedziale 24,05 – 40,96 zł, a rok kalendarzowy zamknęła na poziomie 25,50 zł.

W 2014 roku podczas jednej sesji giełdowej właściciela zmieniało średnio 203 839 akcji Spółki, tj. o 11% mniej niż w poprzednim roku. Łączna wartość obrotów wyniosła ponad 1,6 mld złotych, stanowiąc 0,7% całkowitych obrotów na GPW, zaś średnia liczba transakcji na sesję wyniosła 851 transakcji.

Tabela 37. Dane dotyczące akcji Grupy LOTOS S.A.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba akcji w obrocie giełdowym (mln szt.)	**129,87**	**129,87**	**129,87**	**129,87**	**129,87**	**129,87**
Kształtowanie się kursu akcji (zł)						
Kurs minimalny	7,21	25,05	22,26	21,30	32,97	**24,05**
Kurs maksymalny	32,80	37,85	49,50	43,78	45,45	**40,96**
Kurs zamknięcia	31,80	36,35	23,30	41,20	35,45	**25,50**
Stopa zwrotu na koniec okresu (%)	166,11	14,31	-35,9	76,82	-13,96	**-28,07**

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obroty na akcjach						
Wartość obrotów (mln zł)	3 642,56	3 684,33	3 299,07	2 013,15	2 211,43	**1 588,52**
Udział w obrotach (%)	1,11	0,88	1,31	1,07	1,00	**0,77**
Średni wolumen na sesję (szt.)	381 938	234 464	377 048	282 163	229 877	**203 839**
Średnia liczba transakcji na sesję	945	699	967	810	877	**851**

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wycena spółki						
Kapitalizacja rynkowa na koniec okresu (mln zł)	4 130,80	4 720,80	3 026,00	5 351,00	4 603,89	**3 311,69**
Wartość księgowa (mln zł)	6 846,20	7 513,50	7 782,40	9 066,40	9 189,60	**8 258,50**
EV (mln zł)	9 513,72	10 679,70	10 232,00	11 642,30	10 319,79	**9 627,39**
Wskaźniki wyceny akcji						
Zysk na jedną akcję (zł)	7,44	5,23	5,03	7,11	0,30	**-**
P/E (x)	4,27	6,95	4,66	5,80	118,00	**-**
P/BV (x)	0,60	0,63	0,38	0,59	0,50	**0,40**
EV/EBITDA (x)	12,32	7,06	5,70	11,58	12,85	**-**

** Opracowanie własne na podstawie danych GPW oraz Spółki*

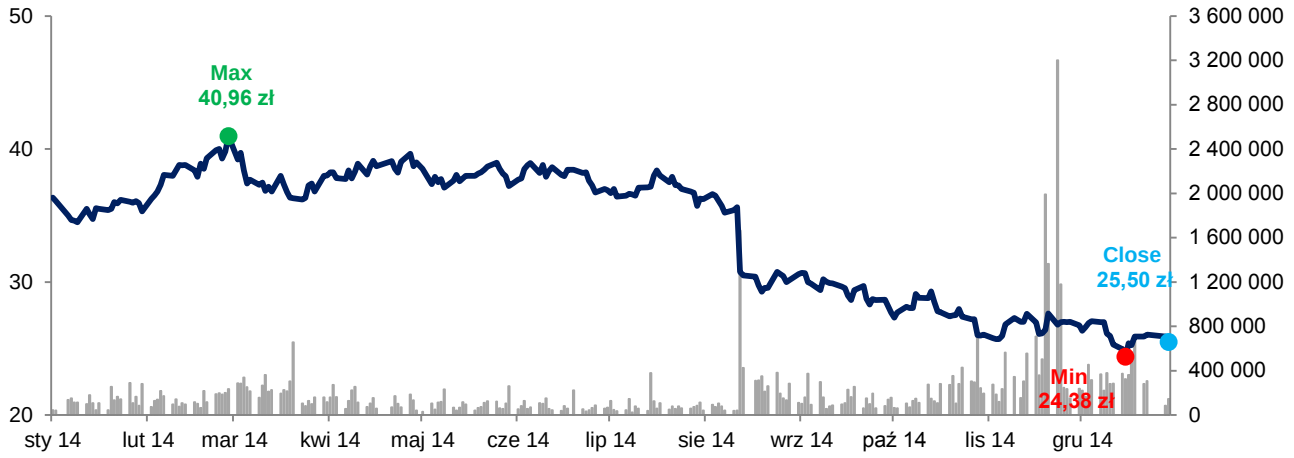
** EV (ang. Enterprise Value) tj. Wartość Przedsiębiorstwa - suma kapitalizacji rynkowej i długu, powiększona o udziały akcjonariuszy mniejszościowych i akcje uprzywilejowane oraz pomniejszona o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.*

** P/E (ang. Price/Earnings) – Cena / Zysk*

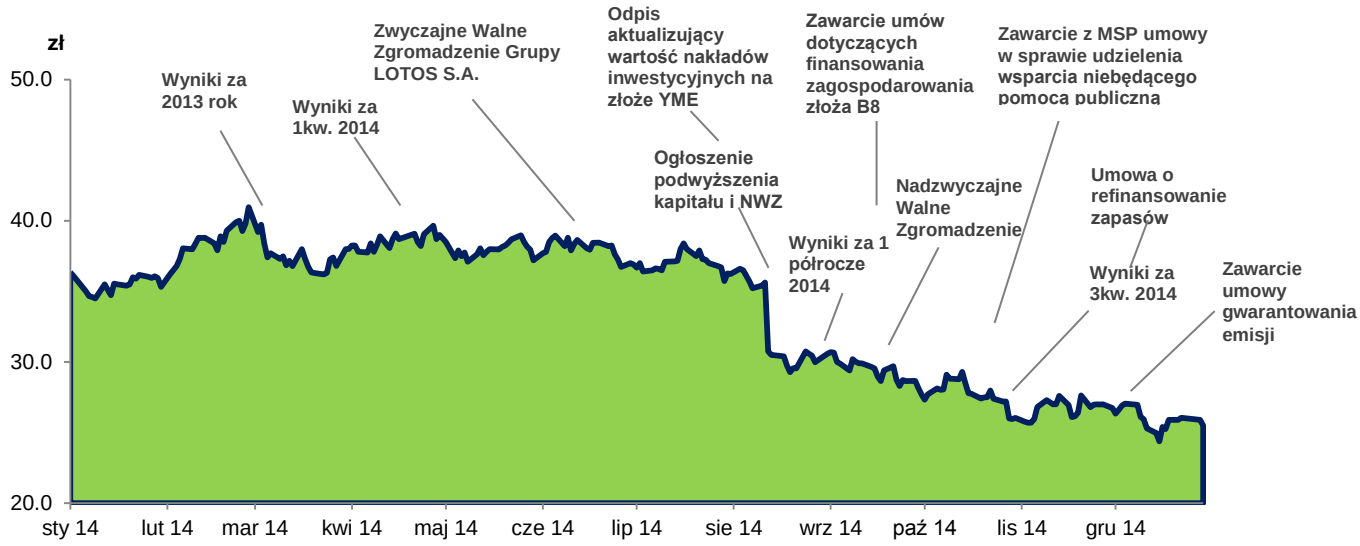
** P/BV (ang. Price/Book Value) – Cena / Wartość Księgowa*

** EV/EBITDA - Wartość Przedsiębiorstwa / Zysk operacyjny powiększony o amortyzację*

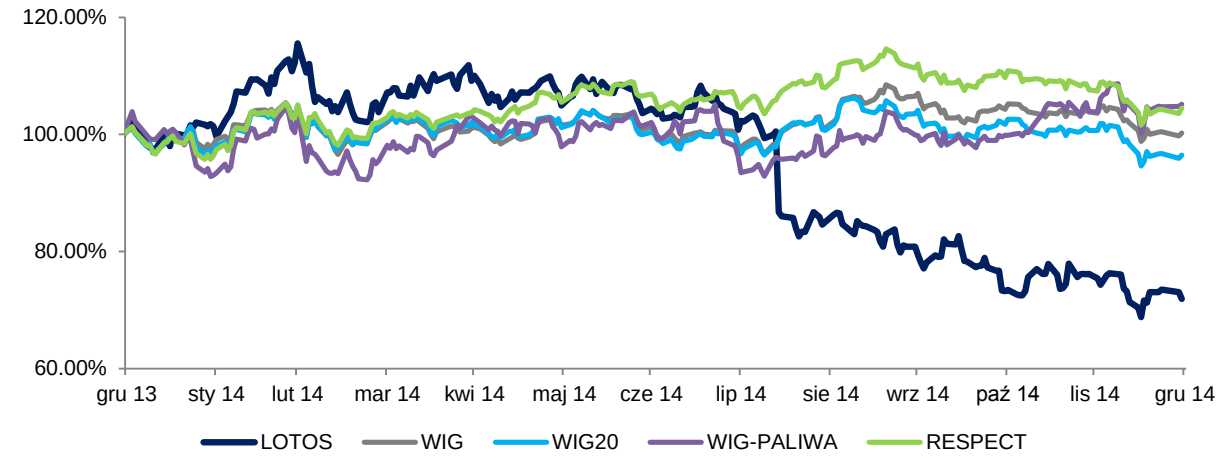
Rysunek 52. Kształtowanie się ceny akcji Grupy LOTOS S.A. w 2014 roku

Rysunek 53. Ważne wydarzenia w Spółce na tle notowań akcji Grupy LOTOS S.A.

Rysunek 54. Notowania akcji Grupy LOTOS S.A. na tle indeksów giełdowych w 2014 roku

* Wykres rebazowany, 100=zamknięcie sesji 30 grudnia 2013 roku

Rekomendacje analityków domów maklerskich dla akcji Grupy LOTOS S.A.

Rekomendacje dla akcji Grupy LOTOS S.A. wydaje 16 domów inwestycyjnych (w tym domy maklerskie i banki inwestycyjne):

Tabela 38. Domy Inwestycyjne wydające rekomendacje na temat akcji Grupy LOTOS

Z siedzibą w Polsce	Z siedzibą za granicą
Citi	Deutsche Bank
DM mBanku	Erste Bank
DM BZ WBK	Raiffeisen Centrobank
DM BOŚ	Societe Generale
DM PKO BP	Wood & Co.
DM BDM	
DI Investors	
Espirito Santo Investment Bank	
ING Securities	
Ipopema Securities	
Trigon Dom Maklerski	

Zgodnie z wiedzą Spółki, w 2014 roku wydano 18 rekomendacji biur maklerskich, w tym:

- 9 rekomendacji „Kupuj”
- 6 rekomendacji „Trzymaj”
- 1 rekomendacja „Redukuj”
- 1 rekomendacja „Sprzedaj”
- 1 rekomendacja „Neutralnie”.

Dodatkowo,

- 2 rozpoczęcie rekomendowania *(ang. coverage initiation)*

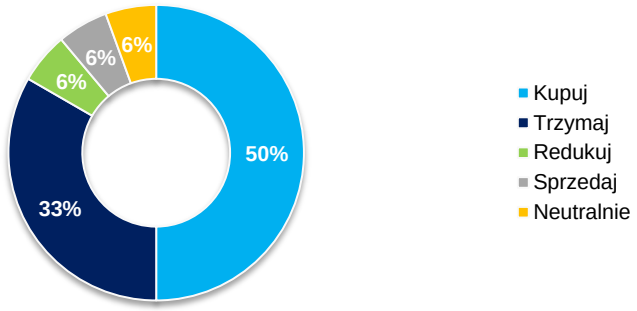
* Kupuj (*ang. Buy*) – całkowita oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji przekroczy 15% w ciągu dwunastu miesięcy

* Trzymaj (*ang. Hold*) – całkowita oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji wyniesie od -5% do +5% w ciągu dwunastu miesięcy

* Redukuj (*ang. Reduce*) - całkowita oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji wyniesie od -5% do -15% w ciągu dwunastu miesięcy

* Sprzedaj (*ang. Sell*) - całkowita oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji wyniesie powyżej -15% w ciągu dwunastu miesięcy.

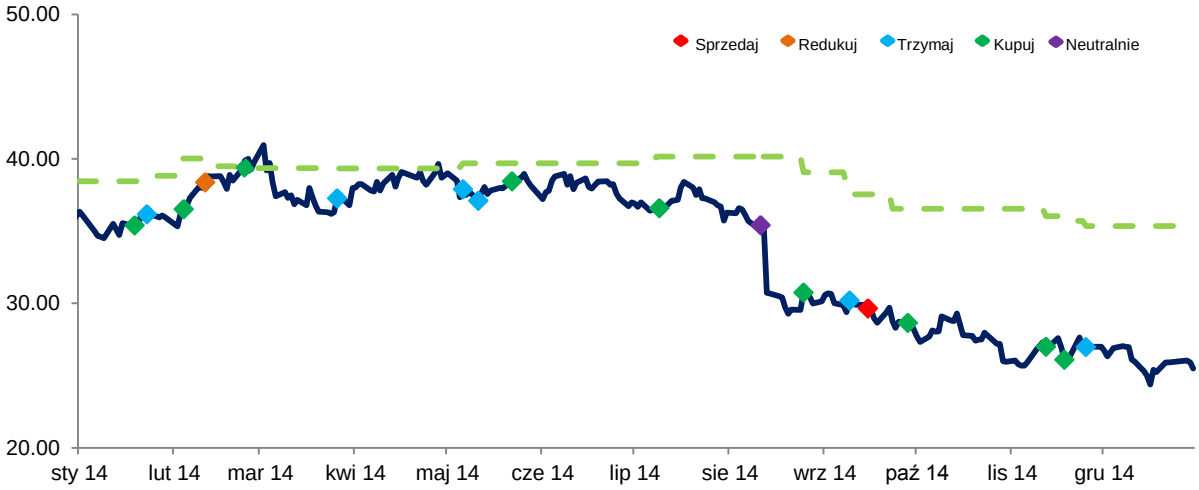
Rysunek 55. Struktura rekomendacji biur maklerskich dla akcji Grupy LOTOS S.A. w 2014 roku

Cena docelowa akcji Grupy LOTOS S.A. wyceniana przez biura maklerskie wahała się w przedziale 25,80 - 54,07 zł wobec 29,50 - 56,30 zł w roku poprzednim. Akcje Grupy LOTOS S.A. w 2014 roku wyceniane były średnio na poziomie 37,90 zł wobec 37,70 rok wcześniej.

Rynkowa wycena akcji Grupy LOTOS S.A. wahała się w przedziale 24,05 – 40,96 zł. Rok 2014 walory Grupy LOTOS S.A. zamknęły na poziomie 25,50 zł.

Rysunek 56. Wydane rekomendacje oraz średnia krocząca cen docelowych na tle notowań akcji Spółki

** Prosta średnia krocząca – średnia arytmetyczna cen docelowych z rekomendacji za 12 miesięcy (z wyłączeniem aktualizacji rekomendacji starszych niż 6 miesięcy)*

5.2. POLITYKA DYWIDENDOWA

Wypłaty dywidendy z zysków lat objętych strategią 2011 – 2015 podporządkowane są optymalizacji struktury finansowania Grupy Kapitałowej LOTOS. Strategia finansowa Grupy LOTOS S.A. zakłada wypłatę dywidendy na poziomie do 30% zysku netto.

Zarządu Grupy LOTOS S.A. zaproponował pokrycie straty netto za rok 2013 w wysokości 14 774 128,10 PLN w całości z kapitału zapasowego Spółki

Uwzględniając propozycję Zarządu, dnia 30.06.2014 roku Walne Zgromadzenie postanowiło o pokryciu straty netto Grupy LOTOS S.A. za rok 2013 w wysokości 14 774 128,10 PLN w całości z kapitału zapasowego Spółki.

Tabela 39. Dywidenda i stopa dywidendy (zł)

Rok obrotowy	Dywidenda	Dywidenda na akcję	Cena akcji na koniec roku	Stopa dywidendy
2005	0,0	0,0	44,2	-
2006	40 932 000,0	0,4	49,3	0,7
2007	0,0	0,0	44,5	-
2008	0,0	0,0	12,0	-
2009	0,0	0,0	31,8	-
2010	0,0	0,0	36,4	-
2011	0,0	0,0	23,3	-
2012	0,0	0,0	41,2	-
2013	**0,0**	**0,0**	**35,5**	**-**

** Stopa dywidendy - stosunek wartości dywidendy przypadającej na jedną akcję do ceny akcji.*

Tabela 40. Historyczne dywidendy na akcję (zł)

Rok obrotowy	Dywidenda na akcję	% zysku netto	Dzień do dywidendy	Dzień wypłaty dywidendy
2005	0,0	0,0	-	-
2006	0,4	10,1	11.06.2007	nie później niż 31.07.2007
2007	0,0	0,0	-	-
2008	0,0	0,0	-	-
2009	0,0	0,0	-	-
2010	0,0	0,0	-	-
2011	0,0	0,0	-	-
2012	0,0	0,0	-	-
2013	**0,0**	**0,0**	**-**	**-**

** Dzień prawa do dywidendy - dzień, według którego ustala się listę akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za dany rok obrotowy.*

** Dzień wypłaty dywidendy - dzień, w którym wypłaca się dywidendę akcjonariuszom Spółki.*

5.3. NABYCIE UDZIAŁÓW (AKCJI) WŁASNYCH

W 2014 roku Grupa LOTOS S.A. nie nabywała udziałów (akcji) własnych.

5.4. AKCJE I UDZIAŁY W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH

Zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami dwie niżej wymienione osoby zarządzające posiadają akcje Grupy LOTOS S.A. (stan na 6 marca 2015 roku):

Tabela 41. Określenie łącznej liczby i wartości nominalnej wszystkich akcji spółki oraz akcji i udziałów w jednostkach powiązanych spółki, będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących

Osoby zarządzające/nadzorujące	Liczba akcji Grupy LOTOS S.A.	Wartość nominalna (zł)
Zarząd, w tym:	9 636	9 636
Pan Marek Sokołowski	**8 636**	**8 636**
Pan Zbigniew Paszkowicz	**1 000**	**1 000**
Rada Nadzorcza	0	0
Razem	**9 636**	**9 636**

** według oświadczeń na dzień 23 lutego 2015 roku*

Osoby zarządzające i nadzorujące według informacji Spółki na 6 marca 2015 roku nie posiadały akcji ani udziałów spółek powiązanych Grupy LOTOS S.A.

5.5. UMOWY, W WYNIKU KTÓRYCH MOGĄ W PRZYSZŁOŚCI NASTĄPIĆ ZMIANY W PROPORCJACH POSIADANYCH AKCJI PRZEZ DOTYCHCZASOWYCH AKCJONARIUSZY I OBLIGATARIUSZY

Zarząd Grupy LOTOS S.A. nie posiada informacji na temat umów w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy.

6. ŁAD KORPORACYJNY

6.1. AKCJONARIAT

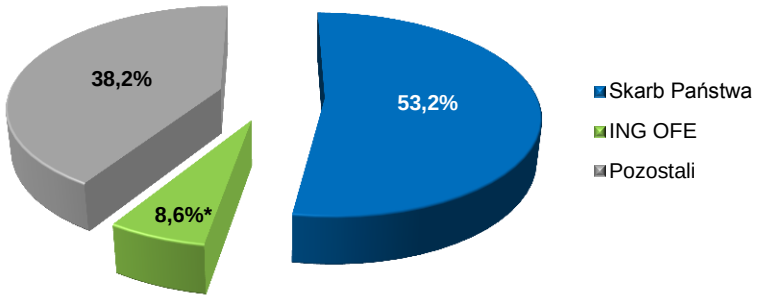
6.1.1. ZNACZNE PAKIETY AKCJI

Zmiany w latach 2013 - 2014

Kapitał akcyjny Grupy LOTOS S.A. nie uległ zmianom w stosunku do poprzednio raportowanego w 2013 roku i składał się z 129.873.362 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł, mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym. Każda akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy i posiada prawo do dywidendy. W dniu 29 kwietnia 2013 roku Spółka powzięła informację, że w wyniku nabycia akcji Grupy LOTOS S.A. w transakcjach na GPW w Warszawie, rozliczonych w dniu 24 kwietnia 2013 roku, ING Otwarty Fundusz Emerytalny zwiększył stan posiadania akcji LOTOS powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki (raport bieżący nr 11/2013).

ING OFE przekazał do wiadomości publicznej stan posiadania akcji LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 r. na poziomie 8,57% głosów na WZA Spółki.

Rysunek 57. Struktura akcjonariatu Grupy LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 roku

** na podstawie rocznej struktury aktywów funduszy inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2014 roku (PAP)*

W dniu 9 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował: (i) podwyższenie kapitału zakładowego Grupy LOTOS S.A. z kwoty 129.873.362 PLN do kwoty 184.873.362 PLN w drodze emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D Spółki o wartości nominalnej 1 PLN każda wyemitowanych na podstawie uchwały nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 8 września 2014 roku w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki w drodze emisji nowych akcji, oferty publicznej akcji nowej emisji, ustalenia dnia 18 listopada 2014 roku jako dnia prawa poboru akcji nowej emisji, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz zmiany statutu spółki, a także upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego statutu spółki.

Tabela 42. Udział akcjonariuszy posiadających znaczne pakiety akcji w kapitale podstawowym i w ogólnej liczbie głosów na WZ na 31.12.2014 roku

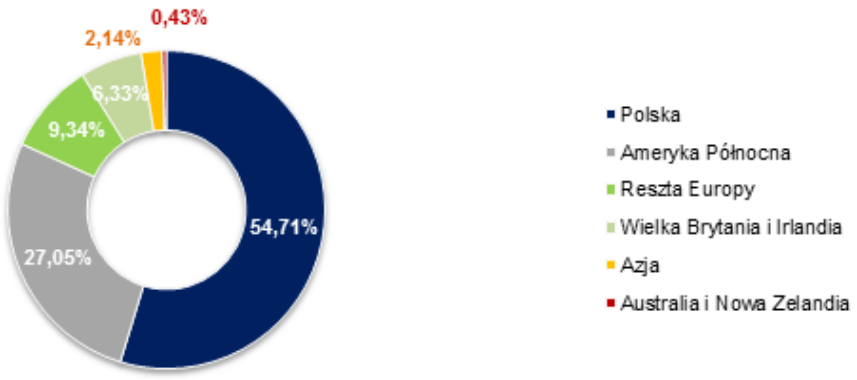
Akcjonariusze	Udział w kapitale podstawowym/udział w ogólnej liczbie głosów na WZ
Skarb Państwa	**53,2%**
ING OFE	**8,6%**
Pozostali	**38,2%**
Razem	**100,0%**

Tabela 43. Fundusze emerytalne w strukturze akcjonariatu Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2014 roku*

Fundusz emerytalny	Wartość udziału w kapitale zakładowym Grupy LOTOS S.A.	Udział % w strukturze akcjonariatu	Zmiana % udziału 2014 / 2013
ING Otwarty Fundusz Emerytalny	283 724 493,22	**8,57**	**2,27**
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU	165 394 080,72	**4,99**	**1,69**
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny	101 801 309,00	**3,07**	**0,10**
Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny	55 019 716,00	**1,66**	**0,30**
Axa Otwarty Fundusz Emerytalny	23 544 641,00	**0,71**	**0,32**
Nordea Otwarty Fundusz Emerytalny	19 473 008,00	**0,59**	**0,00**
PKO BP BANKOWY Otwarty Fundusz Emerytalny	9 909 455,05	**0,30**	**0,18**
Otwarty Fundusz Emerytalny Pocztylion	9 880 723,82	**0,30**	**0,00**
Pekao Otwarty Fundusz Emerytalny	9 581 135,00	**0,29**	**0,03**
Generali Otwarty Fundusz Emerytalny	2 425 700,00	**0,07**	**-0,19**
Amplico Otwarty Fundusz Emerytalny	2 036 509,00	**0,06**	**-0,05**
Aegon Otwarty Fundusz Emerytalny	0,00	**0,00**	**-0,44**

** na podstawie rocznej struktury aktywów funduszy inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2014 roku (PAP)*

Rysunek 58. Struktura geograficzna akcjonariuszy mniejszościowych

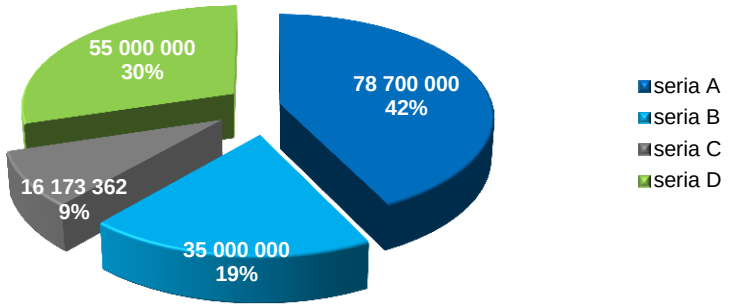

** na podstawie zidentyfikowanego akcjonariatu mniejszościowego*

Struktura kapitału akcyjnego

Kapitał akcyjny Grupy LOTOS S.A. składa się z 184.873.362 akcji zwykłych, o wartości nominalnej 1 złoty, mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, które są równoważne pojedynczemu głosowi na WZ i posiadają prawo do dywidendy.

Rysunek 59. Struktura kapitału akcyjnego Grupy LOTOS

W latach 2013 - 2014 i do dnia publikacji niniejszego Sprawozdania Zarządu Skarb Państwa posiadał akcje zwykłe na okaziciela Grupy LOTOS, reprezentujące 53,19% udziału w kapitale zakładowym i tyle samo głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki.

W roku 2014 nie doszło do zmian w strukturze najważniejszych akcjonariuszy, co oznacza, że pozostałe 46,81%, akcji pozostawało w wolnym obrocie.

W dniu 30 czerwca 2014 roku Spółka podała do wiadomości publicznej raportem bieżącym nr 12/2014, wykaz Akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A. w dniu 30 czerwca 2014 roku.

Tabela 44. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% udziału w głosach na ZWZ Spółki w dniu 30 czerwca 2014 roku

Podmiot	Ilość akcji LOTOS	Udział % na ZWZ	Udział % ogółem
Skarb Państwa	69 076 392	79,06%	53,19%
ING OFE	8 000 000	9,16%	6,16%

Szczególne uprawnienia I ich wykonywanie zapewniające w GRUPIE LOTOS S.A. kontrolę niewspółmierną do udziału we własności

Spółka nie wyemitowała papierów wartościowych dających Akcjonariuszom specjalne uprawnienia kontrolne. Na dzień publikacji niniejszego raportu Spółka nie posiada informacji o umowach między akcjonariuszami w sprawie wspólnego wykonywania głosów (szerzej punkt 5.1.4.)

Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A.

Jedna akcja Grupy LOTOS S.A. daje prawo do jednego głosu na WZ. Jednakże, zgodnie ze Statutem Spółki, prawo głosowania akcjonariuszy zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na WZ więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania WZ, z zastrzeżeniem, że dla

potrzeb ustalania obowiązków nabywców znacznych pakietów akcji przewidzianych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz w ustawie z 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej, takie ograniczenie prawa głosowania uważane będzie za nieistniejące.

6.1.2. POSIADACZE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, KTÓRE DAJĄ SPECJALNE UPRAWNIENIA KONTROLNE, WRAZ Z OPISEM TYCH UPRAWNIEŃ

Grupa LOTOS S.A. nie wyemitowała papierów wartościowych dających akcjonariuszom specjalne uprawnienia kontrolne.

6.1.3. SZCZEGÓLNE UPRAWNIENIA SKARBU PAŃSTWA ORAZ ICH WYKONYWANIE W SPÓŁKACH KAPITAŁOWYCH

Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. Nr 65, poz. 404) („Ustawa”) wprowadziła instytucję pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej.

Zgodnie z ww. ustawą Zarząd Spółki, w porozumieniu z Ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa oraz dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, jest uprawniony do powoływania i odwoływania pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej w Spółce. Do zadań pełnomocnika należy w szczególności zapewnienie Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa informacji dotyczących dokonania przez organy Spółki czynności prawnych wskazanych wyżej, przekazywanie informacji o infrastrukturze krytycznej dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa na jego wniosek, przekazywanie i odbieranie informacji o zagrożeniu infrastruktury krytycznej we współpracy z dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Pełnomocnik do spraw ochrony infrastruktury krytycznej może żądać od organów spółek wszelkich dokumentów oraz wyjaśnień w wyżej wymienionych sprawach, a następnie – po przeprowadzonej analizie – ma obowiązek ich przekazania Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa oraz Dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa wraz z pisemnym stanowiskiem oraz jego uzasadnieniem.

W dniu 11 lipca 2011 roku Grupa LOTOS S.A. otrzymała informację o ujęciu jej majątku w wykazie składników, obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej i w związku z powyższym w dniu 23 sierpnia 2011 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A. powołał Pełnomocnika ds. Ochrony Infrastruktury Krytycznej.

Zgodnie z przepisami niniejszej ustawy, Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd Spółki uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd Spółki czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikami mienia ujawnionymi w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, o którym mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym, stanowiące rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej obejmujące:

- w sektorze energii elektrycznej — infrastrukturę służącą do wytwarzania albo przesyłania energii elektrycznej,
- w sektorze ropy naftowej — infrastrukturę służącą do wydobycia, rafinacji, przetwarzania ropy naftowej oraz magazynowania i przesyłania rurociągami ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych, jak również terminale portowe do przeładunku tych produktów oraz ropy naftowej,
- w sektorze paliw gazowych — infrastrukturę służącą do produkcji, wydobycia, rafinacji, przetwarzania, magazynowania, przesyłania paliw gazowych gazociągami oraz terminale skroplonego gazu ziemnego (LNG).

Sprzeciwem Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa może być również objęta uchwała organu Spółki dotycząca:

- rozwiązania Spółki,
- zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia(1) Spółki, ujawnionego w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, o którym mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,
- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa Spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nim ograniczonego prawa rzeczowego,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- przeniesienia siedziby Spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej.

6.1.4. OGRANICZENIA W WYKONYWANIU PRAWA GŁOSU NA WALNYM ZGROMADZENIU

Jedna akcja Grupy LOTOS S.A. daje prawo do jednego głosu na WZ. Jednakże, zgodnie ze Statutem Spółki, prawo głosowania akcjonariuszy zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na WZ więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania WZ, z zastrzeżeniem, że dla potrzeb ustalania obowiązków nabywców znacznych pakietów akcji przewidzianych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz w ustawie z 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej, takie ograniczenie prawa głosowania uważane będzie za nieistniejące.

Ograniczenie powyższe nie dotyczy:

1) akcjonariuszy, którzy w dniu powzięcia uchwały WZ wprowadzającej ograniczenie, są uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce;

2) akcjonariuszy działających z akcjonariuszami określonymi w pkt 1 na podstawie zawartych porozumień dotyczących wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji.

Dla potrzeb ograniczenia prawa do głosowania, o którym mowa powyżej, głosy akcjonariuszy, między którymi istnieje stosunek dominacji lub zależności, są sumowane zgodnie z następującymi zasadami:

1. Przez akcjonariusza rozumie się każdą osobę, w tym jej podmiot dominujący i zależny, której przysługuje bezpośrednio lub pośrednio prawo głosu na Walnym Zgromadzeniu na podstawie dowolnego tytułu prawnego; dotyczy to także osoby, która nie posiada akcji Spółki, a w szczególności użytkownika, zastawnika, osoby uprawnionej z kwitu depozytowego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, a także osoby uprawnionej do udziału w WZ mimo zbycia posiadanych akcji po dniu ustalenia prawa do uczestnictwa w WZ.

2. Przez podmiot dominujący oraz podmiot zależny rozumie się odpowiednio osobę:

   1) spełniającą przesłanki wskazane w art. 4 § 1 pkt 4) Kodeksu spółek handlowych, lub

   2) mającą status przedsiębiorcy dominującego, przedsiębiorcy zależnego albo jednocześnie status przedsiębiorcy dominującego i zależnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów, lub

   3) mającą status jednostki dominującej, jednostki dominującej wyższego szczebla, jednostki zależnej, jednostki zależnej niższego szczebla, jednostki współzależnej albo mającą jednocześnie status jednostki dominującej (w tym dominującej wyższego szczebla) i zależnej (w tym zależnej niższego szczebla i współzależnej) w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, lub

   4) która wywiera (podmiot dominujący) lub na którą jest wywierany (podmiot zależny) decydujący wpływ w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 22 września 2006 roku o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców, lub

   5) której głosy wynikające z posiadanych bezpośrednio lub pośrednio akcji Spółki podlegają kumulacji z głosami innej osoby lub innych osób na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych w związku z posiadaniem, zbywaniem lub nabywaniem znacznych pakietów akcji Spółki.

Akcjonariusze, których głosy podlegają kumulacji i redukcji zgodnie z zasadami opisanymi powyżej, zwani są łącznie Zgrupowaniem. Kumulacja głosów polega na zsumowaniu głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania. Redukcja głosów polega na pomniejszeniu ogólnej liczby głosów w Spółce przysługujących na WZ akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania.

Redukcja głosów jest dokonywana według następujących zasad:

1) liczba głosów akcjonariusza, który dysponuje największą liczbą głosów w Spółce spośród wszystkich akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania, ulega pomniejszeniu o liczbę głosów równą nadwyżce ponad 10% ogólnej liczby głosów w Spółce przysługujących łącznie wszystkim akcjonariuszom wchodzącym w skład Zgrupowania;

2) jeżeli mimo redukcji, o której mowa powyżej, łączna liczba głosów przysługujących na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszom wchodzącym w układ Zgrupowania przekracza próg 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia, dokonuje się dalszej redukcji głosów należących do pozostałych akcjonariuszy wchodzących w skład Zgrupowania. Dalsza redukcja głosów poszczególnych akcjonariuszy następuje w kolejności ustalanej na podstawie liczby głosów, którymi dysponują poszczególni akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania (od największej do najmniejszej). Dalsza redukcja jest dokonywana aż do osiągnięcia stanu, w którym łączna liczba głosów, którymi dysponują akcjonariusze wchodzący w skład Zgrupowania nie będzie przekraczać 10% ogólnej liczby głosów w Spółce;

3) jeżeli na potrzeby redukcji nie można ustalić kolejności redukcji głosów z uwagi na to, że dwóch lub więcej akcjonariuszy dysponuje tą samą liczbą głosów, to głosy akcjonariuszy dysponujących tą samą liczbą głosów redukuje się proporcjonalnie, przy czym liczby ułamkowe zaokrągla się w dół do pełnej liczby akcji. W pozostałym zakresie zasady określone w punktach poprzedzających stosuje się odpowiednio;

4) w każdym przypadku akcjonariusz, któremu ograniczono wykonywanie prawa głosu, zachowuje prawo wykonywania co najmniej jednego głosu;

5) ograniczenie wykonywania prawa głosu dotyczy także akcjonariusza nieobecnego na WZ.

W celu ustalenia podstawy do kumulacji i redukcji głosów, każdy akcjonariusz Spółki, Zarząd, Rada Nadzorcza oraz poszczególni członkowie tych organów, a także Przewodniczący WZ, mogą żądać, aby akcjonariusz Spółki, podlegający zasadzie ograniczenia prawa głosowania, udzielił informacji czy jest on w stosunku do dowolnego innego akcjonariusza Spółki podmiotem dominującym lub zależnym w rozumieniu Statutu Spółki. Uprawnienie to obejmuje także prawo żądania ujawnienia liczby głosów, którymi akcjonariusz Spółki dysponuje samodzielnie lub łącznie z innymi akcjonariuszami Spółki, w stosunku do których jest podmiotem dominującym lub zależnym w rozumieniu zgodnym ze Statutem Spółki. Osoba, która nie wykonała lub wykonała w sposób nienależyty powyższy obowiązek informacyjny, do chwili usunięcia uchybienia obowiązku informacyjnego, może wykonywać prawo głosu wyłącznie z jednej akcji, a wykonywanie przez taką osobę prawa głosu z pozostałych akcji jest bezskuteczne.

W przypadku wątpliwości wykładni postanowień dotyczących ograniczenia prawa do głosowania należy dokonywać zgodnie z art. 65 § 2 Kodeksu cywilnego.

Od momentu, w którym udział akcjonariuszy, którzy w dniu powzięcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosowania, byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w kapitale zakładowym Spółki spadnie poniżej poziomu 5% ograniczenia prawa głosowania akcjonariuszy wygasają.

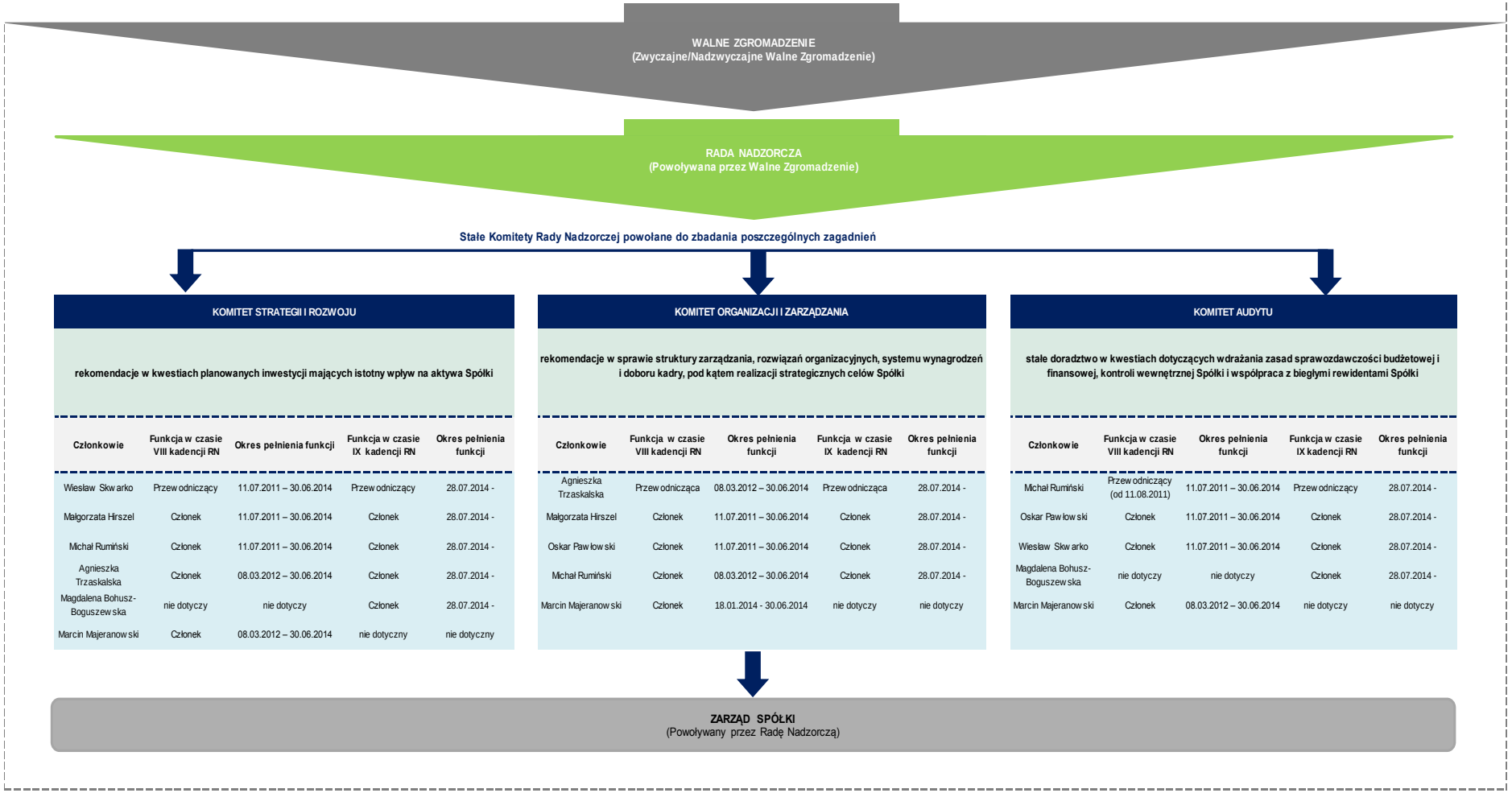
Z zachowaniem właściwych przepisów Kodeksu spółek handlowych istotna zmiana przedmiotu działalności Spółki może nastąpić bez wykupu akcji tych akcjonariuszy, którzy nie godzą się na taką zmianę.

6.1.5. OGRANICZENIA DOTYCZACE PRZENOSZENIA PRAWA WŁASNOŚCI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Brak jakichkolwiek ograniczeń w przenoszeniu prawa własności w odniesieniu do wszystkich akcji wyemitowanych przez Grupę LOTOS S.A.

6.2. FUNKCJONOWANIE ORGANÓW SPÓŁKI

Rysunek 60. Struktura nadzioru korporacyjnego w Grupie LOTOS S.A. na dzień 31.12.2014 roku

Członkowie	Funkcja w czasie VIII kadencji RN	Okres pełnienia funkcji	Funkcja w czasie IX kadencji RN	Okres pełnienia funkcji
Wiesław Skwarko	Przewodniczący	11.07.2011 – 30.06.2014	Przewodniczący	28.07.2014 -
Małgorzata Hirszel	Członek	11.07.2011 – 30.06.2014	Członek	28.07.2014 -
Michał Rumiński	Członek	11.07.2011 – 30.06.2014	Członek	28.07.2014 -
Agnieszka Trzaskalska	Członek	08.03.2012 – 30.06.2014	Członek	28.07.2014 -
Magdalena Bohusz-Boguszewska	nie dotyczy	nie dotyczy	Członek	28.07.2014 -
Marcin Majeranowski	Członek	08.03.2012 – 30.06.2014	nie dotyczny	nie dotyczny

Członkowie	Funkcja w czasie VIII kadencji RN	Okres pełnienia funkcji	Funkcja w czasie IX kadencji RN	Okres pełnienia funkcji
Agnieszka Trzaskalska	Przewodnicząca	08.03.2012 – 30.06.2014	Przewodnicząca	28.07.2014 -
Małgorzata Hirszel	Członek	11.07.2011 – 30.06.2014	Członek	28.07.2014 -
Oskar Pawłowski	Członek	11.07.2011 – 30.06.2014	Członek	28.07.2014 -
Michał Rumiński	Członek	08.03.2012 – 30.06.2014	Członek	28.07.2014 -
Marcin Majeranowski	Członek	18.01.2014 - 30.06.2014	nie dotyczy	nie dotyczy

Członkowie	Funkcja w czasie VIII kadencji RN	Okres pełnienia funkcji	Funkcja w czasie IX kadencji RN	Okres pełnienia funkcji
Michał Rumiński	Przewodniczący (od 11.08.2011)	11.07.2011 – 30.06.2014	Przewodniczący	28.07.2014 -
Oskar Pawłowski	Członek	11.07.2011 – 30.06.2014	Członek	28.07.2014 -
Wiesław Skwarko	Członek	11.07.2011 – 30.06.2014	Członek	28.07.2014 -
Magdalena Bohusz-Boguszewska	nie dotyczy	nie dotyczy	Członek	28.07.2014 -
Marcin Majeranowski	Członek	08.03.2012 – 30.06.2014	nie dotyczy	nie dotyczy

6.2.1. WALNE ZGROMADZENIE GRUPY LOTOS S.A.

Kompetencje i przebieg Walnych Zgromadzeń (WZ) Grupy LOTOS określają szczegółowo Statut Spółki (tekst jednolity z 23 lutego 2015 roku) i Regulamin Walnych Zgromadzeń (tekst jednolity z 26 sierpnia 2009 roku). Oba dokumenty są dostępne na stronie internetowej Spółki w zakładce Ład Korporacyjny.

WZ odbywa się w siedzibie Spółki, zwoływane jest przez Zarząd Spółki w przypadkach przewidzianych w Statucie lub przepisach Kodeksu Spółek Handlowych (KSH), poprzez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki i w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

W 2014 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbyło się dnia 30 czerwca i zostało zwołane przez Zarząd Spółki.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (NWZ) może zostać zwołane przez Zarząd z własnej inicjatywy, przez Radę Nadzorczą, jeżeli jego zwołanie Rada uzna za wskazane, bądź przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce.

Ponadto akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą żądać zwołania NWZ i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad tego Zgromadzenia. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania Zarządowi, NWZ nie zostanie zwołane, Sąd Rejestrowy może upoważnić do zwołania NWZ akcjonariuszy występujących z tym żądaniem.

W 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie obradowało dwukrotnie tj. 8 września oraz 25 listopada i w obu przypadkach zostało zwołane przez Zarząd Spółki.

Żądanie zwołania WZ oraz umieszczenia określonych spraw w porządku obrad, zgłaszane przez uprawnione podmioty, powinno być uzasadnione. Akcjonariusz lub akcjonariusze Spółki reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą przed terminem WZ zgłaszać Spółce projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad WZ lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad.

Prawo uczestniczenia w WZ mają tylko osoby będące akcjonariuszami Spółki na 16 dni przed datą WZ (dzień rejestracji uczestnictwa w WZ). Uprawnieni z akcji imiennych i świadectw tymczasowych oraz zastawnicy i użytkownicy, którym przysługuje prawo głosu, mają prawo uczestniczenia w WZ, jeżeli są wpisani do księgi akcyjnej w dniu rejestracji uczestnictwa w WZ. Akcjonariusz może uczestniczyć w WZ oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Pełnomocnik ma obowiązek ujawnić akcjonariuszowi okoliczności wskazujące na istnienie bądź możliwość wystąpienia konfliktu interesów oraz głosować zgodnie z instrukcjami udzielonymi przez akcjonariusza.

Wszystkie sprawy wnoszone pod obrady WZ są uprzednio przedstawiane RN do rozpatrzenia. W sprawach nieobjętych porządkiem obrad nie można powziąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na WZ, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego powzięcia uchwały, za wyjątkiem wniosków o zwołanie NWZ oraz wniosków o charakterze porządkowym, które mogą być uchwalone. Uchwały

WZ zapadają bezwzględną większością głosów, jeżeli Statut lub KSH nie stanowi inaczej. Uchwały i przebieg WZ są protokołowane przez notariusza. Protokół podpisuje Przewodniczący Zgromadzenia i notariusz.

6.2.2. RADA NADZORCZA GRUPY LOTOS S.A.

Rada Nadzorcza Grupy LOTOS S.A. działa na podstawie Statutu Spółki (tekst jednolity z 21 grudnia 2012 roku) oraz Regulaminu Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. (tekst jednolity z 17 grudnia 2009 roku) (hiperłącze: http://inwestor.lotos.pl/226/lad_korporacyjny/dokumenty_spolki) Sposób procedowania i zakres kompetencji Rady Nadzorczej (RN) Spółki szczegółowo określa Regulamin Rady Nadzorczej Grupy LOTOS (tekst jednolity z 17 grudnia 2009 roku).

Rada Nadzorcza może liczyć od 5 do 9 członków powoływanych przez WZ bezwzględną większością głosów w głosowaniu tajnym spośród nieograniczonej liczby kandydatów na wspólny okres trzyletniej kadencji. Liczbę członków RN ustala WZ. Przewodniczący RN powoływany jest przez WZ natomiast Wiceprzewodniczący i Sekretarz wybierani są przez RN z grona pozostałych jej członków. Poszczególni członkowie Rady oraz cała RN mogą zostać odwołani w każdym czasie przed upływem kadencji. Skarb Państwa uprawniony jest do bezpośredniego powoływania i odwoływania jednego członka RN tak długo jak pozostaje akcjonariuszem Spółki.

W związku z upływającą VIII kadencją Rady Nadzorczej ZWZ obradujące w dniu 30 czerwca 2014 roku zgodnie § 11 ust. 1 Statutu Spółki, na mocy uchwały nr 21 ustaliło liczbę członków Rady Nadzorczej IX wspólnej kadencji na siedem osób i stosownie do postanowień art. 385 § 1 i § 2 Kodeksu spółek handlowych oraz § 9 pkt 4 i § 11 ust. 2 Statutu Spółki powołało do składu następujących członków: Wiesława Skwarko (powierzając mu funkcję przewodniczącego), Agnieszkę Trzaskalską, Oskara Pawłowskiego, Małgorzatę Hirszel, Magdalenę Bohusz-Boguszewską oraz Michała Rumińskiego.

Zgodnie z § 11 ust. 2 Statutu Spółki akcjonariusz – Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa, uprawniony jest do bezpośredniego powoływania i odwoływania jednego członka RN tak długo jak pozostaje akcjonariuszem Spółki, z czego do dnia publikacji niniejszego Sprawozdania nie skorzystał.

Ponadto Rada Nadzorcza IX wspólnej kadencji na pierwszym posiedzeniu w dniu 28 lipca 2014 roku ukonstytuowała się powierzając Pani Agnieszce Trzaskalskiej funkcję Wiceprzewodniczącej Rady (uchwała nr 1/IX/2014) oraz oraz Panu Oskarowi Pawłowskiemu funkcję Sekretarza Rady (uchwała nr 2/IX/2014)

W trakcie ww. posiedzenia Rada ustaliła również składy poszczególnych stałych Komitetów Rady Nadzorczej, co zostało uwidocznione w rysunku powyżej nr 62

Tabela 45. Skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VIII kadencji

CZŁONKOWIE RADY NADZORCZEJ VIII KADENCJI	FUNKCJA	W RN VIII KADENCJI	PRZEBIEG KARIERY I KOMPETENCJE
 Wiesław Skwarko	Przewodniczący	27.06.2011 r. – 30.06.2014 r.	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-21
 Marcin Majeranowski	Wiceprzewodniczacy	29.02.2012 r. – 30.06.2014 r.	
 Oskar Pawłowski	Sekretarz	27.06.2011 r. – 30.06.2014 r.	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-54

 Małgorzata Hirszel	Członek	27.06.2011 r. – 30.06.2014 r.	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-55
 Agnieszka Trzaskalska	Członek	29.02.2012 r. – 30.06.2014 r.	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-56
 Michał Rumiński	Członek	27.06.2011 r. – 30.06.2014 r.	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-57

Tabela 46. Skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. IX kadencji

CZŁONKOWIE RADY NADZORCZEJ IX KADENCJI	FUNKCJA	W RN IX KADENCJI	PRZEBIEG KARIERY I KOMPETENCJE
 Wiesław Skwarko	Przewodniczący	30.06.2014 r. –	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-21
 Agnieszka Trzaskalska	Członek Wiceprzewodnicząca	30.06.2014 r. – 28.07.2014 r 28.07.2014 r.	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-56
 Oskar Pawłowski	Członek Sekretarz	30.06.2014 r. – 28.07.2014 r. 28.07.2014 r.	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-54

 Małgorzata Hirszel	Członek	30.06.2014 r. –	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-55
 Magdalena Bohusz - Boguszewska	Członek	30.06.2014 r. –	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-66
 Michał Rumiński	Członek	30.06.2014 r. –	http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-57

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Grupy LOTOS S.A. we wszystkich dziedzinach działalności Spółki. Rada realizuje swoje zadania kolegialnie, jednakże może powoływać stałe bądź doraźne komitety do nadzoru nad poszczególnymi obszarami lub zbadania poszczególnych zagadnień. Stałe komitety RN to: Komitet Audytu, Komitet Strategii i Rozwoju oraz Komitet Organizacji i Zarządzania.

Członkowie Rady Nadzorczej delegowani do samodzielnego pełnienia obowiązków

Rada Nadzorcza może delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych funkcji.

Pan Marcin Majeranowski – delegowany, na mocy uchwały RN nr 66/VIII/2013 z 11 stycznia 2013 roku, do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych nad realizacją programu rekonstrukcji kapitałowej Grupy Kapitałowej LOTOS i wykonaniem jego harmonogramu. W związku z upływem VIII kadencji Rady Nadzorczej i niepowołaniem przez WZ w dniu 30 czerwca 2014 roku Pana Marcina Majeranowskiego w skład Rady kolejnej IX wspólnej kadencji ww. delegacja wygasła.

Pan Oskar Pawłowski – delegowany, na mocy uchwały RN nr 98/VIII/2013 z dnia 23 maja 2013 roku, do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych nad procesem restrukturyzacji obszaru aktywów norweskich Segmentu Poszukiwawczo-Wydobywczego Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Rada Nadzorcza IX wspólnej kadencji decyzją z 28 lipca 2014 roku (uchwała nr 6/IX/2014) utrzymała delegację w powyższym zakresie.

Pani Magdalena Bohusz-Boguszewska – delegowana, na mocy uchwały RN nr 10/IX/2014 z dnia 22 sierpnia 2014 roku, do samodzielnego pełnienia czynności nadzorczych w zakresie sprawowania szczegółowego i bieżącego nadzoru nad realizacją Projektu „Budowa instalacji opóźnionego koksowania oraz instalacji towarzyszących", w tym nadzorowania procesu negocjacji i wyboru głównych firm wykonawczych oraz organizacji finansowania.

6.2.3. ZARZĄD GRUPY LOTOS S.A. ORAZ UPRAWNIENIA POSZCZEGÓLNYCH CZŁONKÓW

Zarząd Grupy LOTOS S.A. działa na podstawie dostępnych na stronie internetowej Spółki w zakładce Ład Korporacyjny dokumentów: Statut Spółki i Regulamin Zarządu Spółki (przyjęty Uchwałą Zarządu Grupy LOTOS S.A. nr 6/VI/2007 z dnia 23 stycznia 2007 roku i zatwierdzony uchwałą RN nr 70/VI/2007 z dnia 29 stycznia 2007 roku).

Zarząd reprezentuje Grupę LOTOS S.A. wobec osób trzecich oraz prowadzi wszelkie sprawy korporacyjne Grupy LOTOS S.A. Ponadto poszczególni członkowie Zarządu prowadzą działania zgodnie z podziałem kompetencji wynikającym z funkcji operacyjnych powierzonych im w Spółce Jednocześnie każdy z członków Zarządu ma prawo reprezentować Spółkę we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa Spółki z wyłączeniem czynności zastrzeżonych postanowieniami KSH lub Statutem Spółki do kompetencji WZ lub RN oraz spraw przekraczających zwykły zarząd przedsiębiorstwem, które wymagają uprzedniej uchwały Zarządu oraz spraw znajdujących się w kompetencji innego członka Zarządu.

W okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień przekazania niniejszego Sprawozdania skład Zarządu Grupy LOTOS S.A. VIII kadencji przedstawiał się następująco:

Skład i kompetencje Zarządu Spółki

Paweł Olechnowicz

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny

Okres pełnienia funkcji w Zarządzie:

Funkcję Prezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 12 marca 2002 roku, kiedy to po raz pierwszy został powołany przez Radę Nadzorczą do składu Zarządu – wówczas IV kadencji.

Następnie kolejno w latach 2003, 2006, 2009 oraz 2012 obejmował funkcję Prezesa Zarządu - zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej Spółki.

Jednocześnie od września 2007 roku zasiada w Radzie Dyrektorów LOTOS Exploration and Production Norge AS oraz od kwietnia 2011 roku w Radzie Dyrektorów AB LOTOS Geonafta – pełniąc w obu podmiotach funkcję Przewodniczącego.

Obszar zarządzania: Zarządza, kieruje oraz ponosi odpowiedzialność za całokształt działalności Grupy Kapitałowej LOTOS

Kwalifikacje, doświadczenia zawodowe i sukcesy:

Ukończył Wydział Technologii i Mechanizacji Odlewnictwa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Podyplomowe Studia na Politechnice Gdańskiej – Organizacja, Ekonomika i Zarządzanie Przemysłem; MBA INSEAD, Fontainebleau, a także wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych z zakresu zarządzania.

W 1977 roku rozpoczął karierę zawodową w Zakładach Mechanicznych „Zamech" w Elblągu (od 1990 r. ABB Zamech Sp. z o. o.). W latach 1990-1996 był Prezesem Zarządu i Dyrektorem Generalnym ABB Zamech Ltd. i jednocześnie w latach 1994 – 1996 pełnił funkcję Wiceprezesa ABB Polska. Kolejne dwa lata pracował w centrali ABB Ltd. w Zurichu na stanowisku Wiceprezesa na Europę Centralną i Wschodnią. W latach 1999-2000 pełnił funkcję Wiceprezesa i Zastępcy Dyrektora Generalnego w ZML Kęty S.A. Od 2001 roku kierował założoną przez siebie firmą konsultingową Paweł Olechnowicz – Consulting. Był jednym z inicjatorów powstania w 2010 roku, w Brukseli stowarzyszenia Central Europe Energy Partners (CEEP) reprezentującego interesy firm sektora energii z Europy Środkowo-Wschodniej. Pełni funkcję Przewodniczącego Rady Dyrektorów CEEP.

Po objęciu funkcji Prezesa Zarządu Grupy LOTOS S.A. zapoczątkował wiele dynamicznych działań mających na celu unowocześnienie struktur organizacyjnych oraz rozwój potencjału produkcyjnego i rynkowego spółki. Doprowadził do konsolidacji biznesowej ze spółką poszukiwawczo-wydobywczą Petrobaltic oraz rafineriami w Czechowicach-Dziedzicach i Jaśle ,wprowadził Grupę LOTOS S.A. na Warszawską Giełdę Papierów Wartościowych (9 czerwca 2005 roku), a uzyskane z oferty środki (ok. 1 mld zł) przeznaczył na realizację Programu 10+, dzięki któremu rafineria GL S.A. w Gdańsku zwiększyła zdolności przerobowe z 6 do 10,5 mln ton rocznie oraz wzbogaciła się o najnowocześniejsze instalacje do produkcji paliw płynnych. Program 10+, realizowany w latach 2007-11 i wart blisko 1,5 mld EUR, był jedną z największych inwestycji przeprowadzonych w ciągu ostatnich 25 lat w Polsce. Prezes Olechnowicz zarządzał realizacją opracowanego przez kierownictwo i załogę spółki programu oszczędnościowego pn. Pakiet Antykryzysowy (2009 rok) oraz programu oszczędnościowo-efektywnościowego pn. Program Optymalnej Ekspansji (2012 rok). Na przełomie 2014/15 pod kierownictwem prezesa Olechnowicza GL S.A. przeprowadziła z powodzeniem wtórną emisję akcji. Spółka pozyskała w ten sposób ok. 1 mld zł, który przeznaczy na inwestycje w ramach programu Efektywność i Rozwój 2013-2015. Chodzi przede wszystkim o budowę instalacji opóźnionego koksowania i instalacji pomocniczych w ramach programu EFRA oraz zagospodarowanie bałtyckich złóż gazowych B4/B6. W 2014 roku podczas konferencji „Nafta i Chemia" Paweł Olechnowicz, Prezes Zarządu GL S.A., otrzymał tytuł „Człowieka Dekady".

http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-12

Mariusz Machajewski

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno - Finansowych

Okres pełnienia funkcji w Zarządzie:
Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 19 czerwca 2006 roku, kiedy to został powołany przez Radę Nadzorcza Spółki do składu Zarządu – wówczas VI kadencji. Następnie kolejno w latach 2009 oraz 2012 obejmował funkcję Wiceprezesa Zarządu - zgodnie z decyzją Rady Nadzorczej Spółki.
Jednocześnie od 2006 roku zasiada w Radzie Nadzorczej LOTOS Paliwa Sp. z o.o. pełniąc w niej funkcję Wiceprzewodniczącego oraz od 2010 roku w Radzie Nadzorczej RCEkoenergia Sp. z o.o. – pełniąc w niej funkcję Przewodniczącego.
Od 2013 roku pełni funkcję Członka Rady Nadzorczej Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych.

Obszar zarządzania: Zarządza głównie całokształtem działalności ekonomiczno-finansowej i rachunkowej firmy, a także całokształtem zagadnień w zakresie posiadanych aktywów oraz procesów restrukturyzacyjnych, ponosząc odpowiedzialność w tym zakresie działania. Ponadto sprawuje również nadzór nad sprawami związanymi z opracowywaniem wytycznych korporacyjnych i standaryzacją działalności w zakresie zawierania umów, wyboru i oceny kontrahenta oraz rozwoju systemów informatycznych i usług telekomunikacyjnych.

Kwalifikacje, doświadczenia zawodowe i sukcesy:
Ukończył Wydział Ekonomii Uniwersytetu Gdańskiego oraz wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie zarządzania i ekonomii.
W latach 1994-1997 pracował w Stoczni Gdynia S.A. Związany z Grupą LOTOS S.A. (wcześniej Rafineria Gdańska S.A.) od roku 1997, gdzie od roku 1999 kierował służbami kontrolingu Spółki. Od połowy 2002 roku zatrudniony jest na stanowisku Dyrektora ds. Ekonomiczno-Finansowych. Od kwietnia 2005 roku do czerwca 2006 roku był również Prokurentem Spółki. Powołany do składu Zarządu w czerwcu 2006 roku. Brał udział w procesie restrukturyzacji wewnętrznej firmy, czego następstwem było między innymi powołanie do życia w 2005 roku Centrum Finansowo-Księgowego, świadczącego usługi głównie z zakresu księgowości na rzecz Grupy LOTOS S.A. i spółek zależnych. Uczestniczył w przygotowaniu Spółki do wejścia na Warszawską Giełdę Papierów Wartościowych, co nastąpiło 9 czerwca 2005 roku. Był liderem procesu przygotowywania koncepcji i organizacji finansowania Programu 10+. Umowa kredytowa zawarta w czerwcu 2008 roku na realizację Programu 10+ była największą w historii firmy i została uznana za transakcję roku w europejskim sektorze naftowym, a kilka prestiżowych pism specjalistycznych określiło ją mianem najlepszego projektu finansowego roku. Był odpowiedzialny za przygotowanie i monitorowanie realizacji programu oszczędnościowego pn. Pakiet Antykryzysowy (2009 rok) oraz programu oszczędnościowo-efektywnościowego pn. Program Optymalnej Ekspansji (2012 rok). W ramach sprawowania kontroli nad procesami restrukturyzacyjnymi – odpowiada za realizację programu rozwoju i rekonstrukcji kapitałowej Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2013-2015 pn. Efektywność i Rozwój 2013-2015 oraz sprawuje kontrolę nad funkcjonowaniem nadzoru właścicielskiego nad spółkami zależnymi. Nadzorował realizację procesu podwyższenia kapitału zakładowego Spółki przeprowadzonego w roku 2014 oraz przygotowywanie koncepcji organizacji finansowania realizowanego obecnie Projektu EFRA – Efektywna Rafinacja.

http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-15

Zbigniew Paszkowicz

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Poszukiwań i Wydobycia

Okres pełnienia funkcji w Zarządzie:

Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od dnia 28 czerwca 2012 roku – powołany przez Radę Nadzorczą Spółki do składu Zarządu VIII kadencji.

Od października 2012 roku pełni rownież funkcję Prezesa Zarządu LOTOS Petrobaltic S.A. oraz od stycznia 2013 roku zasiada w Radzie Dyrektorów LOTOS E&P Norge AS – pełniąc w niej funkcję Członka Rady.

Obszar zarządzania: Zarządza całokształtem działalności segmentu poszukiwawczo - wydobywczego Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A., w tym nadzoruje działalność spółek ww. segmentu, oraz ponosi odpowiedzialność za działania w tym zakresie.

Kwalifikacje, doświadczenia zawodowe i sukcesy:

W 1989 roku ukończył studia w zakresie mechaniki w Instytucie Okrętowym Politechniki Gdańskiej. Absolwent francuskiego Instytutu Ropy Naftowej w Paryżu , gdzie uzyskał w 1991 roku dyplom inżyniera Wyższych Studiów Ropy Naftowej i Silników Spalinowych (Ecole Nationale Superieure du Petrole et des Moteurs).

Z Grupą LOTOS S.A. (wcześniej Rafineria Gdańska S.A.) związany jest zawodowo od 1992 roku - początkowo zatrudniony jako specjalista w Dziale Planowania i Przygotowania Remontów. W latach 2002-2004 pracował na stanowisku kierownika Zakładu Utrzymania Ruchu odpowiadając za reorganizację służb remontowych i utrzymanie ruchu rafinerii w oparciu o nowoczesne metody profilaktyczne.

W 2004 roku objął stanowisko Dyrektora ds. Techniki Grupy LOTOS S.A. i odpowiadał bezpośrednio za przygotowanie i realizację remontu postojowego „Wiosna 2005" podczas którego podniesione zostały moce przerobowe zakładu z poziomu 4,5 do 6 mln ton ropy naftowej rocznie. W 2006 roku objął stanowisko Dyrektora ds. Rozbudowy Rafinerii i został osobą bezpośrednio odpowiedzialną za realizację Programu 10+, największej inwestycji przemysłowej ostatniego dziesięciolecia w Polsce. Po zakończeniu ww. Programu od kwietnia 2011 roku objął stanowisko Zastępcy Dyrektora Generalnego Grupy LOTOS S.A., a w jego zakresie kompetencji znalazło się m.in. monitorowanie realizacji Strategii Spółki, nadzór nad całokształtem spraw związanych z obsługa organów Spółki oraz nad opracowywaniem wytycznych korporacyjnych i standaryzacją zawieranych umów, oraz rozwoju systemów informatycznych i telekomunikacyjnych oraz bezpieczeństwa i ochrony fizycznej.

Stanowił również wsparcie Dyrektora Generalnego w zakresie udzielonych uprawnień. Tu od stycznia 2012 – Przewodniczący Rady Nadzorczej LOTOS Petrobaltic. W czerwcu 2012 roku został powołany na funkcję Wiceprezesa Grupy LOTOS S.A., a od października 2012 roku pełni także funkcję Prezesa Zarządu LOTOS Petrobaltic S.A. Główny kierunek Jego działań skoncentrowany jest na rozwoju obszaru poszukiwań i wydobycia. Od czerwca 2012 roku był bezpośrednio zaangażowany w opracowanie strategii i pomyślnie zakończenie negocjacji (z operatorem koncesji – kanadyjską firmą Talisman) związanych z usunięciem wadliwej platformy ze złoża Yme oraz odzyskanie zainwestowanych środków finansowych (marzec 2013). Ponadto monitorował zawarcie transakcji dotyczącej nabycia udziału w złożu Heimdal, stanowiącego centrum przetwarzania i dystrybucji gazu ziemnego z Norweskiego Szelfu Kontynentalnego (listopad 2013). Ponadto nadzoruje prowadzenie intensywnych prac rozpoznawczych mających na celu zdobycie pełnej wiedzy na temat złóż węglowodorów na obszarze Morza Bałtyckiego, aby w pełni wykorzystać potencjał i zasoby, które znajdują się w polskiej strefie ekonomicznej. Nadzorował finalną fazę programu inwestycyjnego związanego z zagospodarowaniem złoża B8 obejmującego przede wszystkim przebudowę platformy „Petrobaltic"– z wiertniczej na eksploatacyjną, budowę podwodnej infrastruktury produkcyjnej. W ramach realizowanych zadań strategicznych w marcu 2014 roku, ówcześnie nowo nabyta platforma „LOTOS Petrobaltic", została przetransportowana na Morze Bałtyckie.

http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-16

Marek Sokołowski

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju

Okres pełnienia funkcji w Zarządzie:
Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS S.A. pełni nieprzerwanie od dnia 19 kwietnia 2002 roku wchodząc w skład Zarządu IV, V, VI, VII oraz VIII kadencji.

Od 2002 do 2009 roku był Przewodniczącym Rady Nadzorczej LOTOS Kolej Sp. z o.o. Jednocześnie od maja 2005 roku zasiada w Radzie Nadzorczej LOTOS Terminale S.A. (wcześniej LOTOS Czechowice S.A.) oraz od grudnia 2010 roku w Radzie Nadzorczej LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. – pełniąc w obu podmiotach funkcję Przewodniczącego.

Obszar zarządzania: Zarządza pionami produkcji, techniki, rozwoju technologii, inwestycji związanych z rozwojem technicznym i technologicznym oraz nadzoruje spółki segmentu operacyjnego Grupy Kapitałowej LOTOS.

Kwalifikacje, doświadczenia zawodowe i sukcesy:
Ukończył Wydział Elektryczny Politechniki Gdańskiej, studia podyplomowe w zakresie realizacji inwestycji w przemyśle oraz wiele specjalistycznych szkoleń krajowych i zagranicznych w zakresie zarządzania.
Z Grupą LOTOS S.A. (wcześniej Rafineria Gdańska S.A.) związany jest zawodowo od 1973 roku. Od 1990 roku jednocześnie sprawował funkcję Członka Zarządu oraz zajmował stanowisko Dyrektora Technicznego i tym samym odpowiadał za utrzymanie ruchu rafinerii oraz realizację inwestycji. Na przełomie lat 1994 i 1995 brał udział w stworzeniu „Programu rozwoju technicznego Rafinerii Gdańskiej S.A. do roku 2000" (PRT), którego celem było zwiększenie zdolności przerobu ropy naftowej z 3 do 4,5 mln ton rocznie oraz budowa instalacji konwersyjnej w tym hydrokrakingu. Następnie od 1996 roku zarządzał realizacją ww. Programu, aż do jego zakończenia pod koniec roku 1999. Do kwietnia 2002 roku zajmował stanowisko Szefa Służb Technicznych, będąc jednocześnie Prokurentem Spółki. W kwietniu 2002 roku został powołany na funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS S.A. W latach 2004-2011 był odpowiedzialny za realizację rozbudowy rafinerii w ramach Programu 10+ (wcześniej Program Kompleksowego Rozwoju Technicznego), którego oficjalne rozpoczęcie nastąpiło w sierpniu 2007 roku wmurowaniem aktu erekcyjnego na miejscu rozpoczynającej się budowy instalacji hydroodsiarczania olejów napędowych (HDS).
Po uruchomieniu wszystkich nowych instalacji Programu 10+ istotnie zwiększyła się zdolność przerobu ropy w rafinerii, ale także głębokość jej przetwarzania i elastyczność surowcowa. Realizacja Programu 10+ pozwoliła Grupie LOTOS S.A. wejść do elitarnego klubu najnowocześniejszych rafinerii w Europie. W ostatnich latach Marek Sokołowski był inicjatorem wdrożenia programu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego rafinerii przez podłączenie zakładu do gazu sieciowego. Kolejną inicjatywą były zmiany organizacyjne w ramach Programu Doskonałości Operacyjnej w efekcie realizacji którego rafineria oceniana jest przez międzynarodowych audytorów (Solomon Inc.) jako jedna z najbardziej efektywnych w Europie. Obecnie Wiceprezes Sokołowski zaangażowany jest m.in. w powstanie kompleksu EFRA – Efektywna Rafinacja, którego celem jest istotny wzrost marży rafineryjnej poprzez pogłębienie przerobu ropy naftowej. Jest członkiem Rady Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego.
http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-14

Maciej Szozda

Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu

Okres pełnienia funkcji w Zarządzie:
Funkcję Wiceprezesa Zarządu Grupy LOTOS pełni od 1 lipca 2009 roku wchodząc w skład Zarządu VII oraz VIII kadencji.

Jednocześnie od sierpnia 2009 roku zasiada w Radzie Nadzorczej LOTOS Paliwa Sp. z o.o. pełniąc w niej funkcję Przewodniczącego oraz od grudnia 2010 roku w Radzie Nadzorczej LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. – pełniąc w niej funkcję Wiceprzewodniczącego.

Obszar zarządzania: zarządza całokształtem spraw związanych z efektywnym zarządzaniem procesami sprzedaży, zaopatrzenia i dystrybucji w Grupie Kapitałowej LOTOS oraz ponosi odpowiedzialność w tym zakresie działania. Nadzoruje również spółki segmentu handlowego w strukturze korporacyjnej grupy kapitałowej.

Kwalifikacje, doświadczenia zawodowe i sukcesy:
Ukończył Wydział Handlu w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Od 1980 roku pracował w PHZ Labimex. W latach 1983-1984 był zatrudniony w KMW Engineering na stanowisku Dyrektora Zarządzającego. Następnie do roku 1986 przebywał w USA jako Kierownik Kontraktu. W roku 1986 rozpoczął pracę w Przedsiębiorstwie Zagranicznym Ipaco na stanowisku Dyrektora, zaś w latach 1987 – 1989 pełnił funkcję Export Managera w Sinexim Gmbh w Berlinie Zachodnim. Od 1989 roku prowadził własną działalności gospodarczą, m.in. w Easy Garments UK Ltd. (Easy Jeans) jako Szef Przedstawicielstwa na teren Polski i krajów WNP. W roku 2002 związał swoją karierę z PKN Orlen S.A. obejmując kolejno stanowiska: Dyrektora Biura Planowania i Rozwoju Sieci Detalicznej, Dyrektora Biura Rozwoju Sieci Detalicznej – Europa, Dyrektora Wykonawczego ds. Sprzedaży Detalicznej. Od października 2008 do lutego 2009 roku sprawował funkcję członka Rady Nadzorczej Orlen Deutschland AG. Od 2007 r. do marca 2009 r. pracował w spółce z grupy kapitałowej PKN Orlen S.A., tj. AB VENTUS NAFTA z siedzibą w Wilnie obejmując funkcję Członka Zarządu, a następnie Prezesa Zarządu.
Z Grupą LOTOS S.A. związany jest od 2009 roku. Nadzoruje działania zmierzające do osiągniecia większego udziału w rynku paliw poprzez rozbudowę sieci stacji, stałą poprawę ich efektywności wprowadzając jednocześnie jednolite standardy ich funkcjonowania.

Rozwój sieci to także efekt inwestowania w Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP), powstające od października 2009 roku przy różnych odcinkach autostrad na terenie Polski, których obecnie funkcjonuje już 17. Jednocześnie, oferowane na stacjach, paliwa LOTOS Dynamic w grudniu 2009 roku stały się dostępne we wszystkich większych miastach Polski i zdobyły
I miejsce w V edycji programu „Laur Konsumenta 2009" w kategorii „Paliwa Premium".

Wdrożył koncepcję stacji ekonomicznych OPTIMA zakładających sprzedaż paliw podstawowych po atrakcyjnych cenach. W 2011 roku firma pobiła krajowy rekord w liczbie łącznie otwartych stacji w jednym roku włączając do swojej sieci aż 68 nowych placówek. Od 2009 do 2015 roku stan sieci uległ podwojeniu. Stacje LOTOS zostały laureatem prestiżowego Kryształowego Godła European Trusted Brands (2012 rok). Realizuje również założenia utrzymania pozycji lidera na krajowym rynku olejów smarowych oraz stałą poprawę udziału w rynku innych grup produktów, a także kontynuuje rozwój sprzedaży paliwa lotniczego, co zaowocowało powstaniem nowej spółki joint-venture LOTOS Air BP Polska (2013 rok).
http://inwestor.lotos.pl/1137/lad_korporacyjny/struktura_organizacyjna#person-13

Szersze informacje nt. doświadczeń zawodowych Członków Zarządu znajdują się na korporacyjnej stronie internetowej.

Uchwał Zarządu wymagają:

1. ustalenie regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki, w tym ustalenie organizacji przedsiębiorstwa Spółki,
2. ustalanie budżetu rocznego Spółki,
3. uchwalanie strategii Grupy Kapitałowej LOTOS
4. ustalanie prawem wymaganych regulaminów w przedsiębiorstwie Spółki,
5. realizowanie przez Spółkę inwestycji kapitałowych oraz wszystkich inwestycji rzeczowych, z wyłączeniem inwestycji odtworzeniowych o wartości zadania inwestycyjnego do kwoty 100 tys. zł,
6. wykonywanie przez Spółkę prawa głosu na walnych zgromadzeniach i zgromadzeniach wspólników spółek zależnych w sprawach:
   - powołania lub odwołania członków zarządu lub rad nadzorczych,
   - pokrycia straty,
   - podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego,
   - połączenia z inną spółką i przekształcenia spółki,
   - zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki, ustanowienia na nim użytkowania,
7. powołanie/odwołanie członków zarządu lub członków rad nadzorczych dokonywanych w trybie bezpośredniego powołania lub odwołania przez Grupę LOTOS,
8. tworzenie spółek prawa handlowego,
9. nabywanie/zbywanie udziałów,
10. nabywanie/zbywanie akcji, z wyłączeniem nabywania lub zbywania akcji w publicznym obrocie papierami wartościowymi, chyba że takie nabycie lub zbycie powoduje uzyskanie lub utratę pozycji dominującej,
11. nabycie/zbycie nieruchomości, prawa użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości,
12. tworzenie lub przystępowanie do spółek osobowych, organizacji lub przedsięwzięć powodujących nieograniczoną odpowiedzialność z majątku własnego Spółki,
13. sporządzanie:
   - sprawozdania finansowego Spółki za poprzedni rok obrotowy, zgodnie z wymogami ustawy o rachunkowości, wraz ze sprawozdaniem Zarządu z działalności Spółki za poprzedni rok obrotowy skonsolidowanego sprawozdania za poprzedni rok obrotowy oraz sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej LOTOS za poprzedni rok obrotowy
14. zwoływanie zwyczajnych i nadzwyczajnych WZ z własnej inicjatywy, na pisemny wniosek RN albo na wniosek akcjonariusza lub akcjonariuszy reprezentujących nie mniej niż 1/10 część kapitału zakładowego oraz innych przypadkach przewidzianych KSH i w wymaganych terminach,
15. ustalanie porządku obrad WZ,
16. sprawy przekraczające zwykły zarząd przedsiębiorstwem,

17. sprawy, których prowadzeniu sprzeciwił się choćby jeden z pozostałych członków Zarządu,
18. sprawy, których rozstrzygnięcia w formie uchwały Zarządu zażąda Prezes Zarządu lub co najmniej połowa Członków Zarządu, a które należą do kompetencji poszczególnych Członków Zarządu,
19. ustanowienie prokury.

Zgodnie z postanowieniami KSH oraz Statutu Spółki, Zarząd uprawniony jest do występowania z wnioskiem w sprawie emisji nowych akcji bądź wykupu akcji, który po uzyskaniu opinii RN przedkładany jest WZ. Oprócz powyższego Zarząd, o ile zostanie do tego upoważniony stosownym zapisem w statucie i uchwale WZ, może w drodze uchwały/uchwał podejmować decyzje o emisji nowych akcji w ramach ustalonego przez WZ kapitału docelowego.

Zwykłe czynności Spółki, nie zastrzeżone do decyzji Zarządu - w formie uchwały, prowadzone są jednoosobowo przez Prezesa i przez poszczególnych Członków Zarządu według wewnętrznego podziału kompetencyjnego określonego w Regulaminie organizacyjnym Grupy LOTOS S.A.

Ponadto Prezes Zarządu prowadzi i nadzoruje sprawy korporacyjne Spółki w zakresie:

- zwoływania posiedzeń Zarządu i przewodniczenia obradom,
- prowadzenia akt i protokołów Zarządu,
- wykonywania obowiązków z zakresu prawa handlowego, spraw rejestru przedsiębiorców,
- obsługi organów Spółki i sporządzania protokołów,
- reprezentacji Zarządu wobec pozostałych organów Spółki, z zastrzeżeniem postanowień
- przepisów KSH i Statutu Spółki.

Tryb procedowania Zarządu Spółki, tj. zwoływania posiedzeń, podejmowania uchwał i ich archiwizacji oraz kompetencje poszczególnych członków Zarządu szczegółowo określa

Regulamin Zarządu Grupy LOTOS S.A.

Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających

Zgodnie z postanowieniami Statutu Grupy LOTOS S.A. Zarząd może liczyć od trzech do siedmiu członków. Zarząd powoływany jest przez Radę Nadzorczą, która również określa liczbę Członków Zarządu. Rada Nadzorcza dokonuje wyboru Członków Zarządu po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Rady Ministrów 18 marca 2003 roku w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu w niektórych spółkach handlowych (Dz. U. Nr 55, poz. 476) oraz mając na względzie ustalone przez Ministra Skarbu Państwa „Dobre praktyki w zakresie doboru kandydatów na członków organów spółek o kluczowym znaczeniu dla Skarbu Państwa".

Kadencja Zarządu jest wspólna i trwa 3 lata. Prezes, Wiceprezesi i pozostali Członkowie Zarządu oraz cały Zarząd mogą być odwołani lub zawieszeni z ważnych powodów przez Radę Nadzorczą w każdym czasie przed upływem kadencji. Mandat każdego z Członków Zarządu wygasa najpóźniej z dniem odbycia WZ zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy. Uchwały RN w sprawie powołania oraz odwołania poszczególnych Członków lub całego Zarządu zapadają w obecności co najmniej 2/3 członków Rady. Wygaśnięcie mandatu Członka Zarządu następuje również przez złożenie rezygnacji.

Obecna – VIII wspólna kadencja Zarządu Grupy LOTOS S.A. upływa w 2015 roku.

6.2.4. ZASADY ZMIANY STATUTU GRUPY LOTOS S.A.

Zmiana Statutu Grupy LOTOS S.A. wymaga podjęcia uchwały przez WZ Spółki bezwzględną większością głosów, przy czym zmiana §10 ust. 1 Statutu Spółki wymaga większości 4/5 głosów i reprezentacji co najmniej połowy kapitału zakładowego Spółki na WZ.

Po podjęciu przez WZ uchwały w sprawie zmian w Statucie Spółki, Zarząd Grupy LOTOS S.A. zgłasza ten fakt do sądu rejestrowego. Zmiana dokonana w Statucie obowiązuje z chwilą zarejestrowania jej przez sąd.

Następnie RN ustala tekst jednolity Statutu uwzględniający wprowadzone zmiany, o ile WZ udzieli RN upoważnienia w tym zakresie.

Jednym z elementów prowadzonego w 2014 roku procesu podwyższenia kapitału zakładowego Spółki była zmiana jej Statutu. W związku z powyższym NWZ w dniu 8 września w uchwale nr 2 m.in. upoważniło Zarząd do określenia ostatecznego brzmienia § 4 ust. 1 Statutu dotyczącego wysokości kapitału zakładowego i wystąpienie ze stosownym wnioskiem do sądu rejestrowego. Wnioskowane podwyższenie kapitału zakładowego Spółki oraz zmiana Statutu zostały zarejestrowane przez sąd w dniu 9 stycznia 2015 roku.

Jednocześnie NWZ upoważniło Radę Nadzorczą Spółki do ustalenia tekstu jednolitego Statutu z uwzględnieniem zmian wynikających z postanowień ww. Uchwały, co do dnia publikacji niniejszego Sprawozdania nie nastąpiło.

6.3. ZBIÓR ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO, KTÓRE GRUPA LOTOS S.A. STOSOWAŁA W 2014 ROKU

Przestrzeganie Dobrych Praktyk w Grupie Kapitałowej LOTOS

Dobre Praktyki to normy utrwalające wysokie standardy obyczajów korporacyjnych, przez co wspomagają organizację w dostosowaniu systemu nadzoru korporacyjnego do rozwiązań przyjętych w Unii Europejskiej.

Grupa LOTOS dba o relacje z inwestorami i dokłada starań by budować je w sposób partnerski i satysfakcjonujący dla obu stron.

Kluczowe cele wdrażania ładu korporacyjnego w Grupie Kapitałowej LOTOS to:

- przejrzystość działania,
- zaufanie w relacjach z Interesariuszami,
- budowanie wartości spółki dla akcjonariuszy.

W latach 2005 - 2007 za obowiązujący przewodnik po zasadach ładu korporacyjnego dla spółek, które pragnęły długotrwale budować solidne relacje z akcjonariuszami uznano zmodyfikowany w toku praktyki, dyskusji i zaleceń Komisji Europejskiej, dokument pt. "Dobre praktyki w spółkach publicznych 2005". Od debiutu giełdowego w czerwcu 2005 roku Grupa LOTOS S.A. przestrzegała większości zaleceń skodyfikowanych w tym dokumencie, od początku 2008 r. realizowała „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW", tzw. DPSN, zaś w kolejnych latach – zalecenia DPSN w brzmieniu zmienionym Uchwałą Rady Giełdy z dnia 19 października 2011 roku, a następnie uchwałą z 21 listopada 2012 roku, których aktualna wersja obowiązuje od początku 2013 roku.

Zgodnie z wprowadzonymi zasadami informowania, Spółka raportuje wówczas, gdy nastąpi naruszenie którejś z zasad w sposób incydentalny lub trwały. Raporty są publikowane poprzez giełdową platformę Elektroniczna Baza Informacji (tzw. EBI), analogicznie jak raporty bieżące i umieszczane w dwóch wersjach językowych w internetowym serwisie relacji inwestorskich Spółki.

Nieobligatoryjne zasady ładu korporacyjnego stosowane przez Spółkę na podstawie rekomendacji dokumentu „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW" (tzw. DPSN)

Grupa Kapitałowa LOTOS rozumie, że ład korporacyjny stanowi instrument podnoszący jej wiarygodność, jako podmiotu notowanego na rynku regulowanym GPW, a przez to także konkurencyjność rynkową, dlatego uznaje wdrażanie i realizację dobrych praktyk za swój żywotny interes. Grupa podejmuje działania by przekazywane uczestnikom rynku kapitałowego informacje były jednoznaczne i rzetelne.

Grupa LOTOS S.A. i jej spółki zależne dokładają staranności, by ich polityka informacyjna była efektywna i wspierała cel realizacji zasad ładu korporacyjnego, tj.: przejrzystość działania Grupy LOTOS S.A. jako spółki giełdowej, zaufanie w relacjach z Interesariuszami, konsekwentne budowanie wartości spółki dla akcjonariuszy.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.1

Polityka informacyjna spółki i relacje z uczestnikami rynku kapitałowego

Grupa Kapitałowa LOTOS dba o to, by relacje z inwestorami i interesariuszami budować i rozwijać w sposób partnerski, oparty na dialogu, satysfakcjonujący dla obu stron. Grupa analizuje i stopniowo wdraża nowe narzędzia komunikacji, stale doskonali treść i formę przekazu.

Zespół Relacji Inwestorskich Grupy LOTOS S.A. (kontakt: zespół IR) dąży do prezentowania inwestorom precyzyjnego, rzetelnego i przejrzystego obrazu działalności Spółki, jej strategii i sytuacji finansowej, z zachowaniem reguł zaangażowania, dostępności i równego traktowania wszystkich inwestorów.

W celu przekazania informacji inwestorom, Spółka wykorzystuje wachlarz narzędzi relacji inwestorskich, m.in. mailing, newsletter, webcast, uczestnictwo w konferencjach dedykowanych akcjonariuszom instytucjonalnym, indywidualnym i przedstawicielom domów maklerskich, telekonferencje, spotkania one-on-one, dni otwarte dla analityków i inwestorów, uczestnictwo w indeksie RESPECT.

W 2014 roku zespół ds. Relacji Inwestorskich wspierał Zarząd Spółki w organizacji spotkań z inwestorami i urzymywaniu regularnych kontaktów z uczestnikami rynku kapitałowego.

W drugiej połowie 2014 zespół ds. Relacji Inwestorskich koordynował prace nad projektem emisji akcji serii D.

Dbając o akcjonariuszy indywidualnych Spółka współpracuje ze Stowarzyszeniem Inwestorów Indywidualnych ('SII'). W 2014 roku Grupa LOTOS wzięła udział w dedykowanej im Konferencji Wall Street 18 organizowanej przez SII w Karpaczu w dniach 6-8 czerwca.

Uczestnikom rynku, interesariuszom Spółki dedykowany jest Internetowy serwis relacji inwestorskich Grupy LOTOS aktualizowany na bieżąco i dwujęzyczny (polski i angielski) - w celu zapewnienia równego dostępu do informacji inwestorom i analitykom spoza Polski. Serwis grupuje informacje i narzędzia w czterech blokach tematycznych:

1. Spółka - przedstawia Grupę Kapitałową, jej Strategię, Strukturę kapitału akcyjnego i Społeczną odpowiedzialność biznesu.

2. Raporty i dane - porządkują dane finansowe i pozafinansowe (m.in. wygodny do pobrania plik databook w formacie excel), a także raporty bieżące i okresowe Grupy Kapitałowej publikowane na GPW
3. Strefa inwestora – blok zawiera informacje nt. metodologii liczenia i aktualizowane kwartalnie wielkości modelowej marży rafineryjnej Grupy LOTOS S.A., informacje nt. polityki i wypłat dywidendy przez Spółkę, przydatne dla inwestorów narzędzia (kalkulator, archiwum notowań akcji LOTOS), gromadzi w jednym miejscu pliki do pobrania w tj. raporty okresowe, prezentacje stretegii i programów efektywnościowych, prospekt emisyjny. Inwestor znajdzie tu także listę analityków domów maklerskich wydających raporty analityczne o Spółce wraz z ich aktualnymi rekomendacjami dla papierów wartościowych LOTOS będących w obrocie na GPW. Harmonogram wydarzeń w Spółce (wyniki kwartalne, działalność WZ, dzień otwarty i inne istotne z punktu widzenia akcjonariuszy wydarzenia o potencjalnym wpływie na wycenę walorów LOTOS) jest tu publikowany w zakładce „Kalendarz inwestora"
4. Ład korporacyjny – blok porządkuje dane z zakresu realizacji przez Grupę LOTOS S.A. dobrych praktyk spółek notowanych na GPW, zawiera też informacje o składzie i kompetencjach, zasadach działania Zarządu Grupy LOTOS S.A., Rady Nazdorczej i Walnego Zgromadzenia wraz z dokumentami, na podstawie których funkcjonują organy Spólki.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.2 – uchylony

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.3

Spółka dokłada starań by akcjonariusze mogli realizować swe prawo do uczestnictwa w WZ. Statut Spółki prawnie umocowuje Zarząd, do ewentualnego podjęcia decyzji o transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym. Grupa LOTOS analizuje zastosowanie tego rozwiązania w przyszłości.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.4

Rekomendacja nie dotyczy Spółki.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.5

Wynagrodzenia Zarządu oraz RN Grupy LOTOS S.A. podlegają ograniczeniom i zasadom określonym w Ustawie z 3 marca 2000 roku o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. nr 26 z 2000 roku, poz. 306, z późn. zm.) tzw. „ustawie kominowej".

Wysokość wynagrodzenia wiceprezesów Zarządu została ustalona przez RN 13 listopada 2009 roku w ramach przyznanych jej kompetencji na podstawie Statutu oraz ww. ustawy na poziomie 6-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (tj. GUS). Natomiast NWZ, przychylając się do wniosku RN wyrażonego w uchwale nr 63/VII/2009 z 13 listopada 2009 roku, określiło dnia 17 grudnia 2009 roku zasady wynagradzania prezesa Zarządu Spółki na tym samym poziomie przy jednoczesnym uchyleniu uchwały Walnego Zgromadzenia z 18 sierpnia 2000 roku dotychczas regulującej zasady wynagradzania Członków Zarządu Spółki.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w ramach swoich kompetencji ustaliło w 2000 roku zasady wynagradzania Członków RN. Zgodnie z nimi Członkom Rady przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości jednego

przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami ww. „ustawy kominowej", Członkom RN oraz Zarządu w 2014 roku nadal przysługiwało indywidualne wynagrodzenie miesięczne w wysokości, której podstawę ustalono w oparciu o przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku obowiązujące w IV kwartale 2009 roku.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.6 i 7

Zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą, Spółka uważa, że Członkowie RN realizują zalecenia DPSN dotyczące zaangażowania w wykonywanie swych obowiązków oraz kierują się w swym postępowaniu interesem Spółki.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.8

Spółka dba o partnerskie relacje i równe traktowanie akcjonariuszy w zakresie transakcji i umów zawieranych z nimi lub ich podmiotami powiązanymi.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.9

Spółka umożliwia równy dostęp kobietom i mężczyznom do zasiadania w organach nadzorczych i sprawowania funkcji kierowniczych, a tym samym nie prowadzi polityki dyskryminowania bądź faworyzowania żadnej z płci.

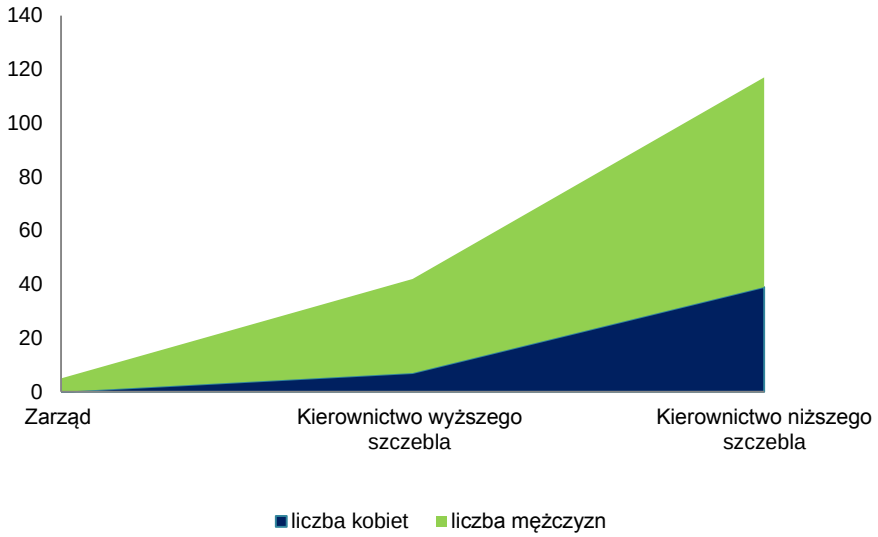
Tabela 47. Liczba kobiet i mężczyzn zasiadających w Radzie Nadzorczej

	liczba kobiet	liczba mężczyzn
01.01.2012 - 27.01.2012	1	5
27.01.2012 - 29.02.2012	1	4
29.02.2012 - 31.12.2012	2	4
01.01.2013 - 31.12.2013	2	4
01.01.2014 – 30.06.2014	**2**	**4**
30.06.2014 - 31.12.2014	**3**	**3**

Tabela 48. Liczba kobiet i mężczyzn zasiadających w Zarządzie i kierownictwie Grupy LOTOS S.A. – stan na 31.12.2014

	liczba kobiet	liczba mężczyźn
Zarząd	0	5
Kierownictwo wyższego szczebla	7	35
Kierownictwo niższego szczebla	39	78
Razem	**46**	**118**

Rysunek 61. Zatrudnienie na stanowiskach kierowniczych wg płci - stan na 31.12. 2014 roku

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.10

Wspieranie form ekspresji artystycznej i kulturalnej, działalności sportowej, edukacji jako element strategii

Nadrzędnym celem strategicznym Grupy LOTOS S.A. do 2015 roku jest budowa wartości dla akcjonariuszy przez optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów intelektualnych i materialnych oraz realizację projektów rozwojowych w kluczowych obszarach działania, tj. w obszarze poszukiwawczo-wydobywczym, rafineryjnym i rynkowym.

Wartości etyczne i strategia społecznej odpowiedzialności

Strategia społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS wiąże kwestie społeczne, środowiskowe, etyczne oraz wynikające z praw człowieka z podstawową działalnością i strategią biznesową Grupy Kapitałowej LOTOS.

W 2008 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A. przyjął kompleksową Strategię społecznej odpowiedzialności Grupy LOTOS S.A. do 2012 roku, która po kompleksowych konsultacjach z interesariuszami i w wyniku przeprowadzonych analiz, ukierunkowanych na ocenę dotychczas realizowanych działań, ich uwarunkowań oraz poznanie zgłaszanych oczekiwań, została zaktualizowana w maju 2012 roku na lata 2012 - 2015 r. Cele strategiczne, jakie Spółka zidentyfikowała to:

W dziedzinie inwestowania w zasoby ludzkie - zapewnienie wysokokwalifikowanych pracowników niezbędnych dla skutecznej realizacji strategii biznesowej oraz udoskonalenie kultury organizacyjnej w oparciu o przyjęte wartości.

W zakresie wzmacniania sfery zdrowia i bezpieczeństwa - podniesienie świadomości i poziomu zaangażowania kadry kierowniczej i pracowników oraz podwykonawców w poprawę bezpieczeństwa pracy.

W obszarze integracji z otoczeniem lokalnym - zapewnienie przychylności otoczenia oraz wzmocnienie reputacji przedsiębiorstwa społecznie zaangażowanego poprzez podejmowanie działań przyczyniających się do trwałego rozwiązywania problemów społecznych i środowiskowych.

W zakresie zarządzania zasobami naturalnymi w procesie produkcji - ograniczenie ryzyka środowiskowego w działalności oraz dążenie do stałego minimalizowania stopnia oddziaływania działalności na środowisko naturalne.

W sferze etyki i przeciwdziałania nadużyciom - udoskonalenie sposobu zarządzania poprzez dbałość o etykę postępowania i transparentność procesów biznesowych oraz zabezpieczanie organizacji przed ryzykiem nieprawidłowości.

W obszarze partnerskich relacji z otoczeniem rynkowym - zbudowanie trwałych relacji z klientami poprzez koncentrację na zrozumieniu ich potrzeb oraz zapewnieniu im oczekiwanej jakości i bezpieczeństwa produktów.

W dziedzinie bezpieczeństwa w sektorze energii - udział w inicjatywach nakierowanych na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w sektorze energii, w sposób odpowiedzialny wobec społeczeństwa i środowiska.

W dziedzinie komunikowania - zapewnienie pracownikom terminowej i dostosowanej do ich zróżnicowanych potrzeb komunikacji oraz wykształcenie kultury organizacyjnej opartej o wielokierunkową, otwartą komunikację, w tym rozwój systemu konsultacji społecznych w grupie kapitałowej.

Rysunek 62. Wartości korporacyjne

Grupa Kapitałowa LOTOS wierzy, że biznes powinien być prowadzony w zgodzie z normami etycznymi, środowiskiem naturalnym i potrzebami społeczeństwa, dlatego deklaruje korporacyjny system wartości, który traktuje jako długofalowe zobowiązanie wobec wszystkich interesariuszy. Przyjęte w działaniu cztery naczelne wartości to:

1. **Czystość** - dbałość Grupy Kapitałowej LOTOS o przestrzeganie najwyższych standardów środowiskowych i ekologicznych, ale także etyczna i uczciwa konkurencja, przeciwdziałanie korupcji i łamaniu praw człowieka,
2. **Otwartość -** stosunek Grupy Kapitałowej LOTOS do zmian, potrzeb świata i oczekiwań ludzi,
3. **Innowacyjność** - docenienie i ochrona kapitału intelektualnego, jakim dysponuje Grupa Kapitałowa LOTOS, oraz kompetencji pracowników firmy,
4. Grupa Kapitałowa LOTOS jest świadoma także swej szczególnej **odpowiedzialności** jako koncernu paliwowego i właściciela rafinerii, wobec przyszłości, ludzi, środowiska naturalnego, kraju i bezpieczeństwa jego pozycji w świecie.

W dniu 1 stycznia 2013 roku wprowadzony został **Kodeks etyki Grupy Kapitałowej LOTOS,** który zastąpił istniejące od połowy minionej dekady dokumenty określające zasady postępowania pracowników i menadżerów grupy kapitałowej. Dokument określa zachowania wewnątrz organizacji, a także relacje z uczestnikami rynku kapitałowego, klientami i partnerami, społecznością lokalną oraz konkurencją. Jest on kluczowym elementem szerszego projektu, ustanowienia kompleksowego Programu etycznego.

Inny istotny element obowiązujących w organizacji norm stanowi przyjęta w 2012 roku **Polityka przeciwdziałania nadużyciom**. Ustanowienie obu dokumentów zgodne jest z celami Strategii społecznej odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2012-2015. System naczelnych wartości społecznej odpowiedzialności biznesu skojarzony jest z kluczowymi wartościami marki LOTOS opierającymi się na trzech filarach:

Tabela 49. Kluczowe grupy interesariuszy Strategii Społecznej odpowiedzialności biznesu Grupy Kapitałowej LOTOS

Grupa I	Grupa II	Grupa III
OTOCZENIE WEWNĘTRZNE	**OTOCZENIE SPOŁECZNE**	**OTOCZENIE RYNKOWE**
Pracownicy	Społeczności lokalne	Wykonawcy i podwykonawcy
Spółki grupy kapitałowej	Organizacje pozarządowe	Dostawcy
Rada Pracowników	Jednostki samorządu terytorialnego	Odbiorcy i klienci
	Administracja rządowa	Partnerzy biznesowi
	Instytut naukowo-badawcze i ośrodki edukacyjne	Firmy konkurencyjne
	Organizacje pracodawców	Organizacje branżowe i instytucje międzynarodowe
	Media	Organizacje kontrolne i monitorujące, przyznające certyfikaty
	Środowisko przyrodnicze	Uczestnicy rynku kapitałowego

Tabela 50. Filary Strategii Społecznej odpowiedzialności biznesu Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2012 - 2015

FILARY STRATEGII SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ LOTOS		
I	**II**	**III**
ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA	**ODPOWIEDZIALNOŚĆ ŚRODOWISKOWA**	**ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESOWA**
Tworzenie wartości korzystnych dla otoczenia społecznego Działalność organizacji cechuje się poszanowaniem kapitału intelektualnego i różnorodności, przestrzeganiem praw człowieka, w tym swobody wypowiedzi i wolności zrzeszania się. Organizacja przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz poprawy jakości kapitału ludzkiego w regionie swego oddziaływania. Przeciwdziała wykluczeniu oraz innym problemom społecznym w obszarach zgodnych ze swoimi kompetencjami.	**Tworzenie wartości korzystnych dla środowiska naturalnego** Organizacja dąży do stałego ograniczania negatywnego wpływu swojej działalności na środowisko naturalne poprzez stosowanie wysokich standardów wydobywania, produkcji i przerobu węglowodorów, a także spełnianie wymagających norm środowiskowych w procesie produkcji, transportu i sprzedaży produktów ropopochodnych. W swojej działalności wydobywczej stosuje najlepsze dostępne obecnie techniki i zasady postępowania, stale analizując możliwości stwarzane w tym zakresie przez nowe technologie. Organizacja zmierza do rozpoznania i rozwinięcia możliwości pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.	**Tworzenie wartości korzystnych ekonomicznie i gospodarczo** Organizacja przykłada wagę do zarządzania swoimi relacjami z otoczeniem w sposób przewidywalny i obliczalny *(ang. accountability),* zgodny z zasadami etyki, z zachowaniem przejrzystości i partnerstwa. Wpływa to na sposób, w jaki dąży do osiągania zysków w biznesie oraz wzrostu wartości w długiej perspektywie. Odpowiedzialność organizacji przejawia się także w inicjowaniu działań zmierzających do zwiększania poziomu bezpieczeństwa w sektorze energii w Polsce i w krajach, w których Grupa LOTOS jest aktywna biznesowo, w sposób odpowiedzialny wobec społeczeństwa i środowiska. Organizacja zapewnia stabilne dostawy paliw na rynek polski, a także uczestniczy w projektach poszukiwań i wydobycia złóż węglowodorów (w tym niekonwencjonalnych).

Tabela 51. Obszary Strategii Społecznej Odpowiedzialności Biznesu

Inwestowanie w zasoby ludzkie	Zarządzanie zasobami naturalnymi w procesie produkcji	Etyka i przeciwdziałanie nadużyciom w działalności biznesowej
Wzmacnianie sfery zdrowia i bezpieczeństwa		Partnerstwo z otoczeniem rynkowym
Integracja z lokalnym otoczeniem		Bezpieczeństwo w sektorze energii

Wspieranie form ekspresji artystycznej, kulturalnej, działalności sportowej i edukacji poprzez programy wyrównywania szans, programy społeczne i środowiskowe Spółka szczegółowo komunikuje na swej stronie internetowej.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.11

Ład informacyjny

Zespół ds. Komunikacji wspierany przez Zespół Relacji Inwestorskich Grupy LOTOS S.A. realizuje spójną i transparentną politykę komunikacji Grupy Kapitałowej LOTOS poprzez utrzymywanie bieżącego kontaktu z mediami. Sposób działania i odpowiedzialność biura jest szczegółowo opisana w procedurach Grupy LOTOS i poddawana jest okresowej ocenie.
Poszanowania przez Grupę LOTOS S.A. standardów ładu informacyjnego dowodzi m.inn. nieprzerwane od 19 listopada 2009 roku uczestnictwo Spółki w RESPECT Index (tj. ang. Responsibility, Ecology, Sustainability, Participation, Environment, Community, Transparency) na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Jest to pierwszy w Europie Środkowo-Wschodniej indeks spółek społecznie odpowiedzialnych.

Projekt RESPECT Index ma na celu wyłonienie spółek zarządzanych w sposób odpowiedzialny i zrównoważony. W celu aktualizacji portfela indeksu RESPECT spółki są cyklicznie poddawane weryfikacji stopnia spełnienia przyjętych kryteriów. Do indeksu wchodzą wyłącznie spółki giełdowe funkcjonujące w oparciu o najlepsze standardy zarządzania w zakresie ładu korporacyjnego, ładu informacyjnego i relacji z inwestorami, a także w obszarach czynników ekologicznych, społecznych i pracowniczych.

RESPECT Index uwzględnia także kryteria dochodowości z tytułu dywidend i praw poboru, służące ocenie koniunktury w grupie spółek wchodzących w jego skład.

18 grudnia 2014 roku Grupa LOTOS S.A. została po raz ósmy zakwalifikowana do RESPECT Index, który aktualnie tworzą 23 spółki.

Grupa Kapitałowa LOTOS wypracowuje i wdraża dobre praktyki w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwa pracy i systemów zarządzania, wykraczających poza wymogi przewidziane regulacjami państwowym.

Jako pierwsza firma paliwowa w Polsce Grupa LOTOS S.A. uzyskała certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania i przyjęła Zasady Global Compact, tj. model raportowania danych ekonomicznych, społecznych i środowiskowych zgodny z zaleceniami międzynarodowej organizacji United Nations Global Compact.

Publikacja Rocznych Raportów Zintegrowanych wg. standardów GRI

W ślad za publikacją raportu rocznego zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Finansów z 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych […], Spółka już po raz piąty przygotowuje raport zintegrowany w formie elektronicznej. Publikacja zawiera dwa skonsolidowane sprawozdania: finansowe i pozafinansowe. Pierwsze przygotowano zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF). Drugie zgodnie z Ramowymi Zasadami Raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju wg. Global Reporting Initiative (GRI), która jest niezależną instytucją działającą na rzecz rozwijania i propagowania tzw. wytycznych zrównoważonego rozwoju (tj. ang. Sustainability Reporting Guidelines).

Zastosowanie wytycznych GRI polega na składaniu przez spółki kompleksowych sprawozdań z ekonomicznej, środowiskowej i społecznej działalności. Grupa LOTOS S.A. przygotowuje swoje sprawozdania zgodnie z obecnie obowiązującą trzecią wersją wytycznych GRI, stosując najwyższą z przewidzianych liczbę wskaźników wyników (Poziom Aplikacji A+ GRI), jako jedna z nielicznych firm w Polsce, które reprezentują tak wysoki poziom przejrzystości w ukazywaniu pozafinansowych danych sprawozdawczych.

DPSN Dział I Rekomendacje, pkt.12

Spółka rozważy w przyszłości umożliwienie akcjonariuszom wykonywania prawa głosu w toku WZ przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Obligatoryjne zasady ładu korporacyjnego stosowane przez Grupę LOTOS

DPSN Działy II – IV

W zakładce ”Dobre praktyki” na stronie internetowej Spółka umieszcza treści z zakresu ładu korporacyjnego w Grupie LOTOS S.A.: coroczne Oświadczenia Spółki i Grupy Kapitałowej LOTOS o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego, komunikaty publikowane w systemie EBI, udział kobiet i mężczyzn w Zarządzie i Radzie Nadzorczej.

Zarząd Spółki pierwszy raz podał do publicznej wiadomości w 2007 roku oraz powtórzył w kolejnych latach, Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego zawierające zbiór niestosowanych przez Spółkę zasad wraz z komentarzem o przyczynach zaistniałych odstępstw.

Raporty dot. stosowania ładu korporacyjnego w latach 2012 - 2014

W 2012 roku Grupa LOTOS S.A. stosowała większość obligatoryjnych zasad ładu korporacyjnego zawartych w kodeksie DPSN. Zgodnie z zasadą „comply or explain”, która zakłada, że spółki publiczne powinny stosować wszystkie zasady dobrych praktyk, a raportować jedynie przypadki, gdy nastąpi naruszenie którejś z nich w sposób incydentalny lub trwały. Raporty o naruszeniu zasad ładu korporacyjnego są publikowane za pośrednictwem systemu EBI i analogicznie do raportów bieżących na podstawie §29 ust.3 Regulamin Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

27 stycznia 2012 roku Spółka poinformowała o jednorazowym naruszeniu zasady nr 5 z działu III DPSN w związku z rezygnacją w tym dniu Pana Rafała Wardzińskiego z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS. (Raport EBI nr 1/2012 z dnia 27.01.2012).

W 2013 roku Spółka przekazała (Raport EBI nr 1/2013 z dnia 31 maja 2013) informację o niezastosowaniu zasady DPSN zawartej w rozdziale IV pkt. 10 ust. 1 i 2 dotyczącej zapewnienia akcjonariuszom możliwości udziału w WZ przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Jednocześnie Spółka nie zapewnia

transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym ani nie udostępnia jego zapisu audio lub video na stronie internetowej zgodnie z zasadą zawartą w rozdziale II pkt 1 ust. 9a.

W uzasadnieniu Spółka poinformowała, że jej Statut nie przewiduje możliwości udziału w WZ przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Ponadto, Spółka nie przewiduje rejestrowania obrad walnego zgromadzenia w formie audio lub video i umieszczania zapisu przebiegu obrad na swojej stronie internetowej, ponieważ w jej ocenie stosowane do tej pory dokumentowanie przebiegu walnych zgromadzeń zapewnia transparentność działalności Spółki oraz chroni prawa wszystkich akcjonariuszy. Grupa LOTOS S.A. udostępnia treść podejmowanych uchwał w formie raportów bieżących, a także publikacji na stronie internetowej.

Zgodnie z postanowieniami § 8 ust. 8 Statutu Zarząd Spółki jest prawnie umocowany by ewentualnie podjąć decyzję o transmisji obrad WZ w czasie rzeczywistym. Spółka przeanalizuje zastosowanie ww. zasad w przyszłości.

W 2014 roku Spółka nie publikowała nie raportów o naruszeniu obligatoryjnych zasad ładu korporacyjnego.

Systemy kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych […], Zarząd Grupy LOTOS S.A. jest odpowiedzialny za system kontroli wewnętrznej i jego skuteczność w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych.

Proces postępowania przy sporządzaniu, zatwierdzaniu i przekazywaniu do publikacji sprawozdań finansowych reguluje wewnętrzna procedura, zgodnie z którą nadzór nad przygotowaniem sprawozdań finansowych pełni Dyrektor Biura Centrum Finansowo-Księgowego wraz z osobą odpowiedzialną za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS, tj. Głównym Księgowym. Za sporządzenie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego odpowiedzialne jest Biuro Sprawozdawczości funkcjonujące w Grupie LOTOS S.A..

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe. jest sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) na podstawie sprawozdania finansowego Grupy LOTOS S.A. oraz sprawozdań finansowych jednostek kontrolowanych przez Grupę LOTOS S.A.

Grupa LOTOS S.A., LOTOS Petrobaltic S.A., norweska spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS, LOTOS Asfalt Sp. z o.o., LOTOS Oil S.A., LOTOS Paliwa Sp. z o.o., LOTOS Kolej Sp. z o.o., LOTOS Serwis Sp. z o.o., litewska spółka AB LOTOS Geonafta i jej jednostki zależne, "APHRODITE Offshore Services" N.V., "MILIANA" Shipholding Company Ltd. i jej jednostki zależne, oraz SPV Baltic Sp. z o.o. i B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC S.K.A., prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określoną przez MSSF. Pozostałe spółki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz politykami, standardami rachunkowości zależnymi od siedziby zagranicznej spółki. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie ujęte w księgach rachunkowych jednostek Grupy stosujących inne standardy rachunkowości niż MSSF, wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

W celu zapewniania jednolitych zasad rachunkowości funkcjonująca w Spółce polityka rachunkowości została przekazana do stosowania przez spółki z Grupy Kapitałowej LOTOS przy sporządzaniu pakietów konsolidacyjnych.